Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super prima parte Digesti veteris

Baldus <de Ubaldis>

[Mailand], 17. Nov. 1488

Incipit [liber] quartus lecture domini baldi de ubaldis de perusio. De in integrum restitutionibus Rubrica

urn:nbn:de:bsz:31-298565

Visual Library

i **A heredem.** Ex turpitudine ꝺ̄functi heres lucrari ñ debet hoc.ꝺ.dictum eſt.ſ.de herede ꝺātis h' dicit̃ de herede recipiētis. ¶ In tex.ibi extinguunt̃ facit.ꝭ.ad ſill.l.gaꝰ. ¶ In glo.vt hic ibi.l.fi.que lex eſt multum notabi.ꝑ hoc quia iſta actio eſt repetitoria ergo applicatur agenti ex natura repetitōnis non obſtat .l. lu mus q2 ibi rōne turpitudinis non oriebatur actio priuato ſꝫ fiſco facit.l.ei qui.de hijs qui .vt idig.⁊ quod nō.ꝭ.famil. her.l.hijs cōſequēter.§.1.⁊ iſta .l.eſt argumētū ꝙ heredes vſurarij non teneātur ad reſtitutiōeꝫ vſurarū niſi quatꝰ ad eos ꝑuenit facit.ꝭ.famil.her.l.cetere.§.1.⁊ quod nō ꝺ dolo.l.heredibus ⁊.ꝭ.de rei ven.l.cum añt.ſed tu dic ꝙ inſolidūꝫ q2 agitur ex quaſi cōtractu imꝫ per cōdictionē indebiti repetitur vt extra ꝺ iure iur.ꝯ.debitores ⁊ decretalis determiat ꝙ teneant̃ vſqꝫ ad vires totiꝰ hēditatis eꝫ de ſepulturis.c. pochianos nō ob.hec.l.q2 hic agebatur ex delicto nō ex q̄ſi ꝯtu ſpe.alleg hāc legē ꝺ iudi.ꝺleg.§.reſtat.v.qd ſi ipetrauit

Sed etiam. Actiones ꝑſecutorie ſe tollūt ad inuicem penales autēꝫ non tollit̃ ꝑ rei ꝑſecutoriam ſed minuit̃ vt nō contineat ſimplū quod ei inerat tanꝙ rei perſecutō.h.ꝺ.ſm verum intellectum. ¶ Nō ꝙ interdum cōdictō ob turpē cām cōpetit cū actione in factum ex hoc edicto ſed tunc querit̃ vtrū per condictionem ob cām tollat̃ actō in factum.⁊ ē hec queſtio crimē bris.ſ.an tollat̃ in totum an in parte.⁊ in ſimplo vt remaneat triplū an in exſlio vt in furto lr̄a confuſe reſpondet.⁊ dicit ꝙ ſufficit altera actō quod eſt intelligendū vſqꝫ ad ꝯcurrentem q̄titatem.i.in ꝑſecutoriam.⁊ ſic nō eſt verum ꝙ in totū nec ꝙ in exſlium ſed media qō vera.ſ.quādo in aliquo ⁊ ſic forma agendi ad quadruplū reducit̃ ad formam agēdi ad triplum q̄ſi altera actō ꝑſecutoria exemit de quadruplo illud vnum ſimplū ꝙ erat rei ꝑſecutio iſte ē verus īellectꝰ. ꝯo.alij dicunt ꝙ in totū tolit̃ ſed male. ¶ Querit̃ vtrūꝫ qn̄ lex imponit penā ꝑ nomina multiplicatiua ſiue reſpectiua puta dupli vel tripli vel ſimilia vtrum in dubio totum ēē pena mera an intelligat̃ ineſſe ſimplum quod ē rei ꝑſecutio qdāꝫ tenent ꝙ totum intelligit̃ mera pena.glo.tꝫ ꝙ in dubio ineſt ſimplum hec ſecunda ē vera quando actō eſt prodita ei cui aliquid abeſt ſed cū nihil abeſt agenti tunc totum ē mera pena.ꝭ.e.l.ſi quis ab alio facit.ꝭ.de publicanis.l.hoc edicto.⁊ ⁊ ꝙ nō ad.l.iul.pecula.l.is qui.ꝑdam. ⁊ hoc ē vtile ſcire ꝑ ſtatutis imponentibus has penas multiplicatiuas ſi autē nō ſunt nomina multiplicatiua ſed ſ ꝑālia puta cōdemnet̃ in tantum tunc nunꝙ rei ꝑſecutō intelligit̃ ineſſe ſed ē preciſe mera pena fac.ꝭ.determino mo.l.agraria. ¶ In glo.magna ſ' vel pōt diſtingui.hanc tenent Jacob.de ra.⁊ cy.

a **Annus autem.** Tempus ad agēdū nō currit ignoranti que ignorantia in ſuo facto non hꝫ locuꝫ .ſed in facto alieno preſumit̃ hoc.ꝺ. ¶ Nō ꝙ vꝰ quis agit ex ſuo facto ſtatī currit ei terminus.ſꝫ vbi ex alieno nō currit niſi ex die ſcie.⁊ facit ad.q.dic ſtatutuꝫ ꝙ dōantio ꝺꝫ inſinuari infra ſex menſes.Modo determinat̃ ꝑ hanc .l.ꝙ ſi donatō fuit facta ꝑſenti ſtatim currit tp̄s.ſed abſenti aliquo recipiente ꝑ eo currit a die ſcie.⁊ idem dicemus ī īſinuatione teſtamentoꝝ.⁊ ita ſoluit bar.ꝑ hanc legem ⁊ per legē quinquaginta.de excu.tu. ¶ Item nō ar. ad talem .q. Cauet̃ ſtatuto ꝙ ſindici villaꝝ debeant denūciar̃ malleficia .ꝭ.decem dies.⁊ ſi.ꝭ.dictū tempus non denūciant ꝙ puniātur in centū.Modo qdam fuit interfectus clā in domo ſua. ⁊ ibi ſepultus fuit ita ꝙ ſindicus ⁊ alij de villa neſciūt illuꝫ mortuū.Modo ꝑ.xv.dies ſciuit ſindicus.⁊ illi de villa illū fuiſſe interfectū ⁊ denunciauit malleficiū cōmiſſum ī ſua villa.ꝑtebat̃ ab eo pena q2 non denūciauit.ꝭ.decem dies . qr̄ an debeat cōdemnari.⁊ determinat̃ ꝙ non ꝑ hanc.l.facit.ꝭ. ꝙ vi aut clam.l.ſi alius.cy.in addit̃.⁊ ꝑ Jac.de are.in .l .i. ꝺ.ceſſione ad ſyl.dixi.ſ.de infami.l.genero.facit quod nō .

archi.ij.q.vj.anterior ⁊ ideo q̄do ſindicus denunciat poſt terminū ponat in denunciatione ꝙ de nouo ꝑuenit ad ſuam noticiam. ¶ In glo.erit ergo in fi. Nō ꝙ vbi lex dicit tp̄s ſimplr̄ eſſe vtile intelligit̃ quo ad principium ⁊ ꝓceſſuꝫ quo ad principium tm̄.Baldus.

r **Si quis ab alio.** ¶ In tex.ibi intelligor. ⁊ ideo ſoluo ego.⁊ nō diſtinctionem huius. l.ꝙ aut tertius dedit noīe alterius.aut ſuo.ſi alteriꝰ. aut ratificauit.aut non vbi noīe alterius ⁊ ratificat̃ vel preceſſit mandatū ſoli dn̄o dat̃ actio q2 fingit̃ datum ab eo.vbi non ratificat̃ vel nō eſt ſuo noīe geſtū dans agit in ſimplū dominus in quadruplum. ¶ In glo.ꝙ dedit in fi. vtraque ſo.vera eſt ⁊ nō. ¶ In glo.ſ.ꝭ.annū ibi .§.fi. Nō has allegationes.ergo licet noua lex nouam imponat penam niſi ſit clauſula derrogatiua aliquaꝝ legum non intelligit̃ ſublatus alius modus agēdi quod eſt nō ꝑ ſtatutis imponentibꝰ diuerſas penas a iure cōmuni vt nō cy.i.l.qui ſepulchra.ꝯ. de ſepul.vio .Baldus .

Cum publicanus. Publicanus turpē queſtum faciēs hac actōe tenet̃.h.ꝺ.⁊ nō cōtra emptores gabellaꝝ ꝙ dicūtur publicani.⁊ iſte .§.preſertim eſt factus contra eos qui tenent̃ in quaduplū ex hoc edicto ex eo ꝙ exceſſerunt. ¶ In tex. ibi pecunia eſſet vt non facerent negotium per calumniam puta vt non detraheret ruſticum ad iudiciuꝫ rōne gabelle .

r **Si labeo.** Allegatur ꝙ codeꝫ proceſſu fit reſtitutio rei ⁊ ꝯdemnatō criminalis inducitur pro cōtra .ꝭ.ꝺ furtis.l. interdum.§.qui furem de varijs ⁊ extraordinarijs cogni .l.medicus.nō.Inno.extra de accuſa .c .cuꝫ oporteat ⁊ ad hoc allegabat Bar.hanc .l.⁊ vider ad.l.i.ꝯ. quādo ciuilis actio q2 ibi principaliter nō cumullant̃ ſed incidenter ſic vt hic .S.dicit alr̄ in.l.i.ſi quis aliquē teſta.prohi.⁊ tangitur per cy.in.l.fin.ſ.de offi.ꝑſi.in lec. ¶ In tex. ibi interroget non apit ꝙ eadem inſtantia ſꝫ doctores intelligunt quod ex eadē inſtantia ⁊ tunc ē notandum.Jaco. bu. dicit ꝙ quando ciuile iudiciū ⁊ criminale deſcēt ex eadem .l.tunc poſſunt cumulari ſecus ex diuerſis legibus adde ꝙ dixi in.l.qd ergo.§.pena grauior.ſ.de hijs q nō infa. ¶ In glo.nam ſi vo ꝙ q ꝓbauit delictum non pōt accuſari ꝺ calūnia.ſ.cōmiſſa agendo.ſecus ſi agēdo puta. q2 ꝓducit falſuꝫ teſtem vel ſubornatum.⁊ fac̃ ꝙ nō roſte.in ti .de ſenatuſcō ſulto ſiluboniano.Baldus.

d **E seruo qui.** In tex .ibi ſꝫ.⁊ citra .i.vltra iſtud duplum Nō ꝙ non ſemꝑ torquendus cōdemnat̃ ſed interdum abſoluit̃ quando ex tortura ñ pōt crimē inueniri. ¶ 2ᵒ nō ꝙ lꝫ iudicia debeant ꝓcedēr ad torturam.vt.ꝭ.de ꝓbat.l.cuꝫ ꝓbatō tñ lꝫ nō releuat accuſantē a calūnia.q2 ſola iudicia nō releuant eū.vt.ꝭ.in.v.ſꝫ citra. ¶ Iē nō ꝙ ſeparat delictoꝝ ſepara ꝺꝫ eſſe rō ibi dum dīc ſeparatum eſt crim.⁊c. ¶ I ē nō ꝙ dānū per torturā contingens indebite ꝺꝫ emendari leſo.quod dic vt hic glo. magna facit.l.penultima.ꝭ.de condict.ob cauſaꝫ.Baldus.

Explicit liber tertiꝰ.icipit q̄rtꝰ lecture dn̄i baldi de vbaldis de peruſio.

De in integrum reſtitutionibus Rica.

v **Utilitas.** Cōmendat edictuꝫ diuidit tractatū intētionem ꝓtoris breuiter oſtendēs.Et iſta tria facit in titulo ibi hatus tituli generalis. ¶ Nō ꝙ illud quod eſt euidens alia demonſtratōe non eget facit.ꝭ.de dote ꝓle.l.i.in fi. ¶ 2ᵒ nō ꝙ ſub iſto titulo generali ꝺ in integrū

reſtit.cōprehēdūtur omnes ſpēs reſtitutionū ⁊ vide quod nō.j.de no.op.nun.l.de pupillo .§.qui nunciat quam glo. debes ꝑmittere ad euidētiam totius iſtius materie ⁊ nō ꝙ cauſa que eſt euidens eget expreſſiōe. ¶ In glo .ſ.generali in fi .ymo prima verior quia ſub hoc titulo.i.ſub generalitate eius nō.naturam generis non ſituatione titulorum hoc dicit iſta lex.

v **Tilitas**. Cōmendat edictū ⁊ diuidit tractatum intentiōez ꝑtoris ſub epillogatione ponēs vide glo.in.l. de pupillo .§.ſi is cui .de no.op.nun. ¶ Quero nūquid rōne erroris cōpetat in integrum reſtit. dic ſic aut ē error cōis aut ſingularis. primo cāu conceditur in integrum reſtitutio vt hic.⁊.j.quando actio de pec.eſt āna.l.queſitum. ¶ 2° cāu diſtingue aut ē error partis aut iudicis. ſi partis non conceditur reſti.in integrū.vt.j.de confeſſis non fatetur cū materia ſua. ſi iudicis tūc refert. aut eſt error affectatus ⁊ conceditur in integrū reſtit°.vt.l.ſiio inuito.§.cū ꝑtor ad trebel. aut nō eſt error affectatus. tūc nō conceditur in integrum reſtitutiō ſed leſus appellat ſi vult .alias ſtabitur ſententie. vt plene notatur per Guil.⁊ cy.ſ.de iuſticia ⁊ iur.l.penu. Facit quod nō in.l.ſi is ad quem de acquir.her.⁊ de excu.tu.l. g ſeſſō per Ja.de are.

o **Anes**. Reſtitutio conceditur cognito ꝙ cā ex qua petitur ſit iuſta ⁊ vera .h.d. ¶ Nō ꝙ ille qui petit reſtitutionem in integrū debet cām allegare ⁊ ꝓbare ſi non allegat non ꝓcedit petitiō. q: vbi agitur contra ius cōe. oportet ꝙ cā ſpecificetur in libello.vt.l.verꝫ.§.ſciendum.⁊.l.minō āt magiſtratus.j.de mino. dꝫ etiam cōprobare cam.vt.j.ō iureiur.l.nam ⁊ poſtea.§.ſi minor. ¶ 2° nō ꝙ non ſufficit cāꝫ eſſe iuſtam q̄tum ad ꝓpoſitum. ſꝫ requiritur ꝙ ſit iuſta eſſentialr ⁊ ꝙ ſit vera. nam glo. ſentit ſm Ja. ꝙ nulla cā ſit iuſta niſi ſit vera quod eſt verꝫ eſſentialr ſed q̄tum ad ꝓcedēdū ſuꝑ ea attenditur cā que allegatur ⁊ habetur ꝓ vera q̄tum ad ꝓcedendū ſed q̄tum ad victoriam non habetur ꝓ vera niſi ſit ꝓbata vt.l.illicitas.§.veritas.de offō preſi. facit.ſ.ti°.i. ſed ab eo.⁊ de ap.interpoſita. ¶ Extra querit Guil. verꝫ in poſſeſſorio dꝫ lis cōteſtari. quod vide. vt hꝫ per cū.⁊ per bar. in.§.nihil cōe.nō archi.ij.q.i.in ſūma.⁊ in.c.reintegrāda. facit extra de offō delega.cōſultationibus.⁊ extra vt lite non conte decedens. adde quod nō.C.ſi ꝑ vim vel alio modo .l.fi.⁊.C.vnde vi.l.momentanee.

o **Anes**. Omnis in integrū reſti. cōcedenda ē demum cā probata.h.d. ¶ Nō reſtitutionē non concedi ſine cāe cognitione. ¶ Quero quot requiruntur in cāe cognitione. dico ꝙ quinqꝫ requiruntur. Primo requiritur petitio cum allegatur cāe.vt.j.de mino.l.verꝫ.§.ſciendum.⁊.l.minor autem magiſtratus. ſc̄o requiritur ordo iudicij vbi ē certus aduerſarius ſe opponēs.vt.j.de minor.l.pamp. exuli.C.de tempo.in integrū reſtit.l.ſuperuacuā. ſed vbi nō eſt certus aduerſarius ꝓceditur non ſuato ordine iudicioꝝ in eo ꝙ proprie ē de ordine.ſ.in cōteſtatione litis.vt.C.ſi vt ſe ab her.abſti. aūt.ſi omnes. Tertio requiritur iuſticia cāꝝ q̄tum ad ꝓpoſitionem. Quarto requiritur veritas cauſaꝝ q̄tum ad ꝓbationem iſta duo ꝓbantur hic facit ꝙ nō.j.ō excep.doli.l.ij.§.circa. Quinto requiritur ꝙ ſemꝑ citetur ille q ledi pōt in quolibꝫ actu.vt.j.de mi.l.etiā.§.fi.⁊ in.l.in cāe.§.cā cognita. h verꝫ niſi citandus eēꝫ preſens in iudicio. nā cū effectus citatiōis ſit cōparitiō habito effectu. q: pars eſt pñs non citamus de modo.vt.l.de vno quoqꝫ de re iudi. Iſta ſunt verba legiſtarum. ſed Joh.an.ꝑonit in.c.vltimo de elec.li.vi.in nouella quem vide q: pulchra verba ponit in h dicto.

r **Cio illud**. Minor qui parum leditur non reſtituitur ad. hoc allegatur vel ſic. ꝑpter modicum dānum nō receditur a iure cōi ad hoc allegatur ſm dy.⁊ cy.

¶ Nō regulam que verificatur abſolute vt in glo.i.ꝙ ſtatē. Item reſpectiue. vt ſi ⁊ ꝑut verificatur abſolute. dicit Inno. per rōnem huius.l. ꝙ minor nō reſtituitur. contra interlocutoriam que nō ledit ius minoris ſꝫ ſolum auffert exceptionꝫ declinatoriā. ita dicit Inno.in.c.corā felicis.extra de reſti. in integrū. ¶ In glo.vt ſi vendidi. ibi ſecus aūt. q: tunc nō dicitur leſio modica reſpectiue. ſed abſolute ſꝫ ſi reſpectiue ſolum reſpectu rei vnius nō enim hꝫ tunc reſpectu vnius rei conceditur reſti° ꝙ in alio cāu vbi habetur reſpectus ad maioꝝ vt cōcludas dic ꝙ vbi ē ſumma modica abſolute vel reſpectiue denegatur reſt°. alias glo.non ꝓcederet ⁊ cōtrariaretur glo.ꝓcedenti vt nō archi.di.xiiij.q.vj.c.fi.Bal.

r **Cio illud**. Propter minimū dānꝫ ſeu minimam leſionē nō eſt in integꝝ reſt° poſtulanda. alias īplorāda .h.d. vel ſic rōne modici defectus non debꝫ recedere a iure cōmuni hoc dic. ¶ Nō hic ꝙ tria faciunt reſtitutionꝫ in integrū ceſſare.ſ.paruitas ꝑiudicij. cōſilij prauitas ⁊ odium. de ꝑmo loquitur hic ex quo dicit Inno. ꝙ minor nō reſtituitur ad declinatoriam oppoſitionē ⁊ ad diſputādūꝫ ō iuris apicibus. q: ꝑ hoc preiudicaretur maiori rei.l.cāe principali.⁊ ipm in ſe eſt modicum ꝑiudiciū. ita nō extra.c. .c.cum felicis per Inno. de ſo habes.C.ſi aduerſum delictum.l.i.⁊.j.de mino.l.auxilium.§.in delictis. de 3° habes.j. de mino.l.auxiliū.in prin. vnde vbi nō eſt damnū ſi impedimentum vindicte ceſſat in integrum reſti. quod dic vt ſi dicam. vnde dicit Inno. ꝙ ad opponēdi cria vel defectus minor non reſtituitur. Baldus.

n **Emo**. Qui poteſt recuperare non dicitur ea carere ad hoc allegatur hoc dicit Baldus.

n **Emo**. Ille qui habet ius ad rem fingitur hr̄e ius in re .h.d. Et vide qō nō .j. ꝙ metus cā .l.metū .§.vltimo ⁊ fac.C.de ꝑdi.mino.l.ſi ad reſoluēdā. Bal.

n **On ſolum**. Reſtitutio in integrum tranſit ad heredē ⁊ ad quēlibet ſimilē ſucceſſorē ad hoc allegatur qō dictum probatur hic.vj.exemplis. ¶ In tex. ibi fiat.ſ.de nouo cum prius eſſet ingenua. Nō ꝙ beneficium reſtitutionis in integꝝ nō eſt mere perſonale cum tranſmittatur ad heredem non tamen eſt mere reale q: tūc cōpeteret fideiuſſori quod dic vt.ſ.de ꝓcur.l.minor.⁊ adde ꝙ nō dy.in.c.priuilegiū ꝑſonale.⁊ cy.in.l.heres.C.ad velley. ¶ Secūdo nō ꝙ omnes iure ſucceſſores parificantur. vnde qui ſuccedit rōne delicti vel igratitudinis ꝑificatur heredi vide .l.i.de nouat.l.nouatō.⁊.l.ſi conſtante.§.fi.ff.ſo.ma. Bald. Itē nō ꝙ ille qui reuocat aliquā ſuitutem nō cogitur agnoſcere do.⁊ ſi nō agnoſcet non eget reſtōne. ſed ſi agnoſceret cōpeteret ſibi reſtō ex perſona eius cui ſuccedet ſi ꝑſone qualitas pateret. ¶ In glo.regulā ponit ſi oppoſitio de pācto. hec oppoſitō poteſt intelligi dupliciter vno modo de pācto finiente beneficiū reſtitutionis ⁊ tunc nō tranſit ad heredeꝫ q: iam eſt finitum tempus. vt hic. ¶ In tex. ibi vltra tempus alio modo de pācto inicāte .i.de termino a quo exemplū in minore qui ſolo habitu excluſus eſt in vltimo vite momēto a iure adeūdi ⁊ ſic intelligēdo ſentit Jo. ꝙ minor excluſus q: non adiuit non tranſmittat reſtitutiōeꝫ q: nunq̄ fuit radicata in perſona minoris .non ob.de reſti.mili.l.i.⁊ de acquir. here.l.pantonius.§.fi. q: ibi quo ad bonoꝝ poſſeſſioneꝫ vbi eſt cōſumata leſio preambula hora mortis cum ibi requiratur factum ⁊ agnitio coram iudice. ſecus videtur in additione de iure ciuili ſꝫ Ja.de are.ō re.dub.l.q duos ⁊ Ja.bu.⁊ Bar.tenent ꝙ dicatur minor leſus eo ipo ꝙ nō tranſmittit hereditatē ⁊ ideo beneficiū reſtitutionis cōpetat ſuo heredi. Ja.ō bel. ſentit cōtrariū in quadaꝫ ſua diſputatione quā pōit de trie. ⁊ ſemiſ. q: iſte minor leditur cāu non autē ſua facilitate ꝑceſſit mora vel culpa in addeundo ſecundū eos in hoc articu

ſo quidam tenent vnū ⁊ quidā aliud. Iſta opy. In. de bel. videt̄ multū cōſentanea rōni ⁊ tex. l. ſi infanti. §. ſi vero de
iur̄ deli. ⁊ vide quod ibi dixi. ¶ Et nō in. l. abſtinēdi ar. ad
mīſſas qōes vna ꝙ ſi aliqs accuſat̄ ⁊ accuſatōe pēdēte vēdit
bona ſua ꝙ non ꝯhibitur vitiū litigioſi ſed bona venirēt pu
blicanda q: accuſatio non fit ꝓpter bona vt hic dicit̄ i tex.
ſecūdum Bal. ⁊ cy. ſed cuꝫ iſta bona debeant reuocari per
fiſcum lata ſententia vt. l. poſt cōtractū. ff. de donat. quis ef
fectus eſt cōtrahit̄ vitiū litigioſi vel nō. Rndeo ꝙ duplex
effectus inſurgit q: quando cōtrahit̄ vitium litigioſi fit reuo
catio officio iudicis cauſe prime vt. ff. de admi. tu. l. cirogra
phis. §. fi. ſed p v' reuocatoriā tūc erit neceſſarius nouus ꝓ
ceſſus facit. l. i. C. de iur̄ fiſci. li. x. ¶ Secundus effectus eſt
ꝙ nō poterit agi ad penam cōdictione ex. l. vltima C. de li
tigio. hunc effectū ponit. G. Item nō ꝙ etiam non tenet̄ eccle
ſia ꝓ monacho vt heres ſed vt pater arrogator lꝫ dy. dicat
q: tenet̄ vt heres. nam nō eſt verum lꝫ iam hoc tenueri mō
non teneo q: eccleſia dꝫ recipere aliquem principal'r ꝓpter
pſonam honeſtā non autē vt habeat bona principaliter licet
ꝯtrium faciant hodie vt dixi in autē. caſſa que fit cum mona
cho. cy. in addit. adde ꝙ nō in. l. peculium. §. i. ff. de pecul.
vide etiam vnum dictū. bar. in. l. vxorem. §. heres de le. iij.
Item nō aliud argumentū ex eo ꝙ hic dr̄ ꝙ debet inſpici
principale ꝓpoſitum. nam ſi debet̄ gabella de venditōe fru
ctuum. ⁊ vendit̄ fundus de fructibus plen⁹ iſti fructus nō
veniunt gabellandi. ar. l. fi. §. pe. ff. que in frau. credi. ⁊ arg.
huius. l. in rōne ſui fm. G. hoc eſt bonū dictum lꝫ ſit multuꝫ
a remotis quo ad materiā. ¶ Vltimo nō hic argumentuꝫ ꝙ
lꝫ bona homicide debeant cōfiſcari. tamē hoc non intelligit̄ i
uito fiſco. ⁊ ideo donec fiſcus agnoſcat nō intelligent̄ confiſ
cata. ar. huius tex. facit. l. i. §. an bona. ff. de iure fi. ⁊ ideo vi
demus ꝙ lꝫ facta ſit confiſcatō verbalis niſi fiat incorpora
tio cōfiſcari vtunt̄ bonis. ¶ Vltimo nō hic ꝙ minor rōne in
gratitudinis reuocat̄ in futurum ⁊ ꝑdit omnia que heres
facit. l. ſi arrogat. ff. de tutelis.

n **On ſolum**. Beneficium reſtitutōis in integrum tranſmittit̄
ad quemlibet ſucceſſorem vniuerſalem ⁊ ſin
gularem p viam ceſſionis. vt. ff. de admi. tu. l.
ſi minor actum. ⁊ ibi p dy. vbicunqꝫ quis iuris ſucceſſor ef
ficitur. ibi beneficiuꝫ reſtōnis tranſit in eum.

Sed ſi forte. Nota ꝙ minor etas ingrati
tudinis vitium nō excuſat.
¶ Nō ꝙ conſenſus in principali nō porrigit̄ ad acceſſoriū.
¶ In tex. i' etatis beneficio. ⁊ tunc reſcindit̄ hereditatis ad
ditio per reſtitutionem ⁊ perſona minor̄. vt. ff. de condictōe
indebi. nec eſt nouū. non patrocinat̄. ⁊ tunc non reſcinditur
ſed fit bonoꝝ ſeparatō. vt non teneat̄ dominus creditoribuſ
illorum bonoꝝ niſi fm vires patrimonij. vt. ff. de mino. l. ait p
to. §. non ſolū. nec ob. ſi dicat̄ ꝙ non dat̄ ſeparatio bonorū
cōſentienti circa bonoꝝ imixtionem. vt. ff. de ſeparat̄. l. i. §.
ſciendum. nam ad hoc reſpondet lr̄a que ſequit̄ q: nō aſpi
ciende ⁊c̄. Et nō principale ꝓpoſitum cōſiderari non id qō
venit per ꝯñam. ¶ Nō ex glo. ꝙ effectus cuiuſlibet t̄mini
ſtat in puncto. ¶ Item nō ꝙ omnis terminus legalis opat̄
effectum ſuū. ſ. excluſuram in pūcto. i. in vltimo inſtāti. ⁊ fac̄
ad nō in. c. vbi periculum ō elec. li. vi. de iuribus an ſint trāſ
miſſibilia. ¶ Dic aut eſt ius cōmune aut bñficium aut ꝓuile
gium ꝑno cāa tranſmittit̄ ſi modo ē actum ad actioñ. vel
excep. vt nō. ff. ſo. ma. l. lucius. ⁊ ſi naſcit̄ ex actu ex quo iuſ
cōſueuerit tranſire ad hr̄des alias non vt nō. ff. de ꝑcario. l.
queſitum. §. fi. ſi autē eſt beneficium iuris vel reſcriptū prin
cipis tranſmittit̄ niſi contineat ius inſepabile a perſona vt
hic. ⁊ per Inno. de iudi. c. q: D. ⁊ de ſuſpe. tu. l. poſt finitū.
In priuilegio dic vt nō dy. in. c. ꝓuilegium pſonale. ⁊ nō in
l. ſordidoꝝ. C. de excu. mu. lib. x. ¶ Vltimo nō ex hac. l. ꝙ
iudicia āualia nō inducunt vitiū litigioſi. q: conſtituuntur in
iudicio cauſarū principal'r ꝓpter res. probatur hoc. ff. ō do
nat. l. poſt contractum. ¶ Item nō ex hoc tex. quare fiſcus
ſuccedens ex delicto nō tenet̄ vltra vires bonoꝝ rō quia hꝫ
beneficium ſeparationis ſicut qlibet alius ſuccedens ex de
licto vt hic. Baldus.

o **Inus autem**. Habet duas lec. ⁊ fm lec. Jo. h. dicit
verus cōtumax adhuc iudice ꝓ tribunali ſe
dente comparens reſtituit̄ ad appellandum.
hoc primo. ¶ Item ſi ꝓpter dolum aduerſarij vl' ſiñ ſua cul
pa abfuerit. ⁊ nō comparuerit in termino nullo modo. h. d.
¶ Secundū iſtam lec. diuidit̄ in duas partes. q: primo loq
tur de cōtumacia que excuſat̄ rōne immediate cōparitōis
ſcōo de contumacia que excuſat̄ ꝓpter dolum aduerſarij vl'
aliud eccleſiaſticum impedimētū. ſecunda i' nec intra has.
¶ Nō ꝙ comparens poſt ſñiam latam cōtra eū ex vera ꝯ
tumacia tñ reſtituit̄ ſi cito comparuit. i. iudice adhuc ꝓ tri
bunali ſedente lꝫ ad alia iam diuerterit. ⁊ ſic erat ꝓnunciatō
abſoluta ab ipſo ſed ante ꝓnunciationem eſtꝫ in fieri iſte vi
detur comparuiſſe in termino. ⁊ ceſſaret materia. l. ſñie. q:
comparuiſſet in ipo actu loc̄. ergo hec lex vbi ꝓnunciatō iā
lata erat. ⁊ abſoluta. ⁊ loquēdo in vero contumace imediate
tranſiuerat in rem iudicatā ⁊ ſi dicat̄ nil eſt imutandum ex
ſñia que eſt rite lata ⁊ vallata ſuis ſolēnitatibus. Iſtud eſt
verum ꝓpter euidentem equitatē. ſed hic euidens equitas
occurrit. ſ. q: cito cōparuit. vnde non preſumit̄ defuiſſe ex
animo. ſed ex inaduertentia hor̄ vel puncti comparitōnis ⁊
eſt mirabilis preſumptō. ¶ Secundo nō ꝙ ſi qs nō compa
ruit p dolum aduerſarij. puta q: aduerſarius dicit ē ſe non
compariturꝫ. tñ fefellit citatus. q: comparuit ⁊ ꝓnunciari fe
cit ⁊ dat̄ reſt⁹ ad litem. q: ſi ceſſaret reſt⁹ cōpeteret actio ō
dolo. ꝑmittēda eſt ergo magis reſt⁹ ꝙ̄ actio famoſa ad quā
in ſubſidiū confugiendū eſt cū remediuꝫ deficit aliud. ¶ It
nō ꝙ vbicunqꝫ quis ē abſens ſui culpa ei eſt ſuccurrenduꝫ
facit quod nō in. l. prima. ⁊. ff. de dāno infecto. l. ſi finita. §.
ſed ſi forte. Conclude ex ꝑmiſſis ꝙ prima pars iſtius. l. lo
quit̄ fm Jo. in vero contumace q citatus dixit nolo venir̄.
Sed contra hanc lec. op. de tex. q dicit ſi citatus nō reſpon
dit. ſolue ꝙ exponit̄. i. nō venit. tamē ſe nō venturuꝫ dixerat
mutato tñ ꝓpoſito cōparuerat iudice ſedente ꝓ tribunali.
¶ Extra ſentit glo. que incip. i. nō venit. ſed h' occurrit qō
dam dubium vtꝝ dicens nollo venire extra iudiciū repute
tur verus cōtumax. glo. ſentit ꝙ nō in. c. ſi ante de dolo ⁊ ꝯ
tu. in clem̄. nec videt̄ ꝙ de iſtis verbis credat̄ nuncio. licet
credat̄ de citatione. facit ō ſenten. exco. li. vj. in. c. venerabil'
§. ſecus. Bar. dicit ꝙ ē ille q extra iudiciū dixit nolo venir̄
eſt verus cōtumax ſicut hic pꝫ. q: nō venit ad iudiciū. ergo
nō fuerunt ꝓlata in iudicio. ⁊ tamē glo. appellat eum cōtu
macem verum fm eum. ꝙ eſt veꝝ. q: eſt in eo verus ꝯtēp
tus. hoc ēt apparet q: mulctari pōt facit. ō. ſi qs iuſdicē. nō
obtem. in prin. ⁊. §. fi. ⁊ ita teneatis hoc videt̄ ſentire archi.
in. d. §. ſecus. fo modo op. ꝯ lec. Jo. contumax comparens
iudice ꝓ tribunali ſedente pōt appellare ſine aliqua reſtōne
vt nō. ff. l. ꝓxima. ergo ceſſat reſt⁹ in integrum. ergo hec lec.
vr̄ falſa. Scōo dicit ꝙ verus cōtumax cōparens iudice ſe
dente ꝓ tribunali non audit̄ ad appellandū ipo iure. q: ſen
tentia imediate trāſiuerat in rem iudicatā ⁊ ſic nego oppoſi
tum. Ex hoc nō ꝙ comparitō iudice ſedente ꝓ tribunali nil
opitulat̄ ad appellandū ipo iure quod ſic ꝓbo. Aut verus
cōtumax erat. ⁊ tunc nullo mō audit̄ appellans n' r̄medio
reſtōnis vt hic ⁊ ſic ad appellan̄ in integrum reſt⁹ cōcedit̄.
¶ Ex hoc apparet ꝙ lex iſta malle allegat̄ ꝙ cōparitō iudi
ce ſedente ꝓ tribunali affert beneficium appellandi. nā hoc
nō dicit h' ſed dicit ꝙ offert bñficium reſtōnis quod etiaꝫ
apparet ex titulo. q: eſt ſituata i titulo reſtōnis. ⁊ nō in ma
teria appellationū. ⁊ hic fixit Jo. ſuam lec. ¶ Sed doc. nr̄i
cōmuniter ſunt in opy. ꝯria. ſ. ꝙ verus cōtumax iudice ad
huc ꝓ tribunali ſedente poſſit appellare ipo iure. ⁊ hāc opi.
firmat glo. i. l. ꝓxima. ⁊ videt̄ fundari per rōnem hu⁹ tex.

Ad cuius euidentiam dico ſic ꝙ quidam eſt verus contumax
vere ⁊ interpretatiue. ⁊ iſte remouet̃ ab appellando .vt. ī.
de iudi. l. ⁊ poſt. §. fi. Quidam eſt verus cõtumax ſed nõ in
terpretatiue. q: cito cõparuit. ⁊ iſte audiat̃ appellans. ⁊ hoc
ꝓbatur per tex. noſtrũ in rõne ſue lr̃e ibi extimari põt. ⁊c̃.
Quidam nõ eſt verus cõtumax nec vere nec interpretatiue
⁊ de iſto nõ eſt dubium ꝙ audit̃ appellans. vt. l. i. §. biduũ
q̃do appellari ſit. Et ſi tu dicis ꝙ lex indulget reſti. ī. ap
pellationem. R̃o ꝙ loquit̃ de reſtitutõe ad totam cãm .vñ
in. ⁋. nec intra dicit reſtituere litẽ ⁊c̃. ſm azo. ¶ Item ſi ob.
ſi dicis ꝙ ſnĩa imediate tranſiuit in rem iudicatã q: verum
eſt vere ſed nõ ficte. ¶ Extra op. ꝯ lec. Jo. verus ꝯtumax
ẽ in dolo. ſed qui ẽ in dolo non reſtituit̃ .vt. ī. de mino. ſi ex
cã. §. nunc videri. ergo iſta lec. eſt falſa. ſo. ſecundũ Ja. but.
ꝯtrium obtinet q̃do dolus eſt imediata cã leſionis. ſed h' ſi
dolus. ſed ſnĩa ledebat ⁊ eſt ſolutõ nõ. vel ſolue ꝙ contrari
um loquit̃ in dolo vero ⁊ interpretatiuo. ſed hic ẽ dol' ve
rus ſed nõ interpretatiu' quaſi purgatus ꝑ imediatam cõ
paritionem. ⁊ obedientiam quod ẽt eſt nõ appaꝫ ex lectu.
Jo. ꝙ l. noſtra loquit̃ in vero cõtumace. Item in reſtitutõe
ad appellandũ contra iſtaꝫ opi. op. de. §. nec intra ex verbo
reſtituere litem vbi appꝫ ꝙ reſtitutõ fit ad totam cãm. ī. ad
eum ſtatũ in quo cã erat ante ꝓnunciationẽ non autem loq
tur in reſti. ad appellandũ que minus affert vtilitatem q: ꝑ
eam non reſcindit̃ ſnĩa ſed aperitur via future reſciſſioni ꝑ
appellationem interponendã. R̃o ſecundũ Jo. ꝙ ille. §. nec
intra mutat cãm. nam ibi interuenit dolus aduerſarij vel ĩ
pedimenti hic non interuenerat dolus aduerſarij nec impe
dimenti ⁊ ideo non eſt dignus tanto auxilio ſecũdũ Jo. ⁊ h̃
vult glo. que incipit in genere ſed azo fuit alterius ſententie
q: lr̃a noſtra exprimat hos cãus. ⁊ per hoc tota loquit̃ õ re
ſti. ad totam cãm. ¶ Item cõiectura illius legis nõ põt ha
bere locum in vero cõtumace q: in incertis nõ certis loc' ẽ
coniecture vt in. §. cũ ita. ⁊ ideo azo. cõtrariatur Jo. in duo
bus p° q: dicit ꝙ lex iſta nõ poteſt loqui in vero cõtumace
ſecundo q: dicit ꝙ lex iſta nõ poteſt loqui in reſtitutiõe ad
appellãdum ſed ad totam cãm vnde ſecũdũ lectu. azo. hoc
dicit in ſũma videlꝫ fictus cõtumax veniẽs poſt ſententiam
iudice ſedente pro tribunali reſtituit̃ ad totam cãm. item ſi
dolo aduerſ'ij abſq3 ſui culpa abfuerit hoc. d. ¶ Op. cõtra
azo. fictus cõtumax poteſt appellare õ iure cõmuni ergo ſi
reſtituit̃ . ſo. verꝫ eſt ad appel. ſed ad totam cãꝫ ꝙ plus eſt
⁊ expedienti' ſibi q: non transfert̃ ad iudicẽ vt. ī. de mino.
l. prefecti. ¶ Item q: talis reſt° dicit̃ incidenter peti vt ex
tra de reſti. in integrũ. c. ſuſcitata ⁊ ideo forte nõ deſiderat or
dinem iudiciariũ vt extra õ offi. iudi. c. ij. ¶ Sed quero qs
eſt fictus qui nil dixit. quod examina ⁊ dicam. ī. l. prima.
¶ Quero quid vult dicere lr̃a parum exaudita ⁊c̃. R̃o ſiue
circa horam cõparendi ſm Bar. ¶ 3' lec. in. l. noſtra eſt Ja.
qui dicit ꝙ. l. noſtra loquit̃ in vero contumace ⁊ in ficto cõ
tumace ꝙ vtrꝙ3 reſtituit̃ ad totam cãm lꝫ enim ſit verus
contumax ille qui dicit nollo venire. tamen hoc verꝫ niſi mu
tato ꝓpoſito compareat. ⁊ iſta preſumit̃ de iſto. q: cito cõ
paruit. nam ex vicinitate actuũ preſumit̃ animus. vt. l. fi. vẽ
tri. §. fi. de priui. cre. quod credo verũ. q: lex noſtra indiſti
cte loquit̃. Ex hoc nõ q̃ ẽt ille qui dixit nollo venire tamen
eſt vſq3 ad terminum expectand' q: poſſet mutare cõſiliũ
non dico ꝙ ſit vlterius citand' vt in. l. fa. C. quomodo ⁊ qñ
iudex. ¶ Nunc venio ad. ⁋. nec intra. ⁊ op. ſi aduerſarius
fuit ĩ dolo. ergo ſnĩa nulla. vt. ī. de iudi. l. pretor. ſo. ibi dol'
in ꝓbando ⁊ ſic circa ſubſtantialia. h' autem circa cõparitõ
nem aduerſarij ſm Bar. quod nõ. ¶ Scdo op. ꝙ nõ valeat
ſnĩa lata contra abſentem impeditũ. vt. ī. de re iudi. l. queſi
tum ſo. ibi iudici liquebat vt iudici de ĩpedimento q: emer
ſerat in iudicio. nam i' febris occupauerat in iudicio. h' nõ
facit quod nõ in ſimili ſupra de pcurator. l. pcurator abſen
tem ¶ Quero quid vult dĩc lr̃a vt rõ ⁊ equitas poſtulat.
reſpondeo qñq3 per abſentiam qs eſt leſus in ꝓceſſu cauſe
⁊ in ſnĩa. ⁊ tunc totum retractat̃ ſaluo ꝓceſſu. habeas iſtam
diſtinctionem nõ. C. ſi aduer. rem iudi. l. cum ⁊ minores. q̃
doq3 leſio eſt in ipa appellatione ⁊ tunc cõcederet̃ reſti° ad
appellandum. facit. C. õ appella. l. preſes cum ibi nõ. ⁊. ī.
quando ap. ſit. l. i. §. fi. ¶ Extra nõ ꝙ ſnĩa debet ſeruari in
forma ⁊ ꝙ nil eſt inmutandum ex ea facit ꝙ nõ. C. de ſen. l.
cum comm. Baldus.

b **Iuus**. Celeritas cõparitionis excuſat
contumaciã. ⁊ affert beneficium
reſtõnis. ⁊ idem operat̃ dolus aduerſarij. h.
d. ¶ Diuidit̃ in duas partes. nam in prima
loquit̃ de beneficio reſtõnis indulgende ꝓpter comparitio
nem factam iudice ſedẽte adhuc ꝓ tribunali. ¶ In ſa parte
loquitur de ſa parte reſtõnis cõcedende ꝓpter dolum adu'
ſarij. 2° ibi nec intra has ⁊c̃. ¶ In tex. ibi non reſpõdit. ī. in
hora debita nõ comparuit. ¶ I tex. ī' parum exaudita.
⁊c̃. ¶ In tex. ibi nõ ſua culpa. ī. malitia ⁊c̃. ¶ In tex. ī' pa
rum exaudita ⁊c̃. circa horam cõparendi ſecundũ Bar.
¶ In tex. ī' ideoq3. q: iſta comparitõ tam cito facta eſt cõ
tumacie vellamentum. ¶ In glo. ī' preſumi. ¶ Nõ vltime
ꝓſumptioni eſſe ſtandũ ſic. C. de ſtatu defun. l. ſi tut̃. ¶ In
eadem glo. ī' preſumptioni. q: ī' cõtumacia vera. ⁊ expreſſa
non videt̃ ꝙ poſſit vellari. ¶ In eadem glo. ī' in ficte ꝯtu
tumace improprie loquit̃. q: loquit̃ in perſonal'r citato qui
nil dixit. vt. ī. l. prima nã iſte ẽ in contumacia vera lꝫ tacita
tamen vellat̃ iſta cõtumacia ꝑ comparitionem in continenti
factam. ¶ In eadẽ glo. ibi cum. ſ. verꝫ. ⁊ expreſſum cõtuma
cem. ¶ In. e. glo. ī' admitti. ſ. ad petendum. ¶ In. e. glo.
ī' lecta aliud ẽ ibi q̃ hic q: hec ſnĩa. ex vera cõtumacia ſtati
tranſiuit in rem iudicatã ſed in. l. lecta pactũ nudum alias
traxerat ſecũ ſuum effectũ. ¶ In eadeꝫ glo. ibi ſiue fuit hoc
falſum eſt. q: iſte nõ appellat de iure cõi ſed beneficium re
ſtitutõnis in integrũ cito comparendo iudice adhuc ſedente
ꝓ tribunali. vt nõ. ī. de ap. ex cõſenſu. §. fi. ⁊ in. l. i. in fi. ff. q̃
do ap. ſit. ¶ In. e. glo. ī' ad totam cãm hoc non videt̃ verũ
q: plus conſequeret̃ verus cõtumax in ꝯtinenti cõparendo
ꝙ nunq̃ ꝯtumax. ⁊ ſic eſſꝫ magis ꝓuilegiata ꝯtumacia pur
gata q̃ nunq̃ ꝯtum ad veritatem cõmiſſa que non affert
bñficium reſtõnis ad totam cãm ſed ſimplicis appellatõis
vt. C. quomodo. ⁊ qñ iu. l. ab eo. Concludo final'r ꝙ. l. nr̃a
loquitur in vero nõ aperto cõtumace. q: ſi nõ cõpareret iu
dice ſedente ꝓ tribunali oĩ remedio eſſꝫ excluſus ſed cõpa
rente iudice adhuc ꝓ tribunali ſedente lꝫ mero iur̃ ſit exclu
ſus ab appellando. q: ſnĩa ſtatim tranſiuit in rem iudicatam
tñ conſequit̃ beneficium reſtõnis ad appellandũ. ⁊ hic ẽ ve
rus intellectus huius. l. ¶ Si auteꝫ aliqs cõpareret iudice
adhuc loquẽte tunc de iure cõi poſſet appellari. q: ſnĩa erat
in fieri tempore compitionis. ⁊ nõ traxerat ſecum ſuũ effec
tum. ¶ Item ſi iudex nimis feſtinauit puta erã citatus ꝙ
comparerẽ in veſperis. ⁊ iudex ꝓnunciauit in primis veſpe
ris. ⁊ ego cõparui ſtatiꝫ adhuc hora veſperaꝝ tunc appello
de iure cõi. q: nõ videor verus cõtumax. nam debui crede
re iudicem nõ ita feſtinaturũ iſta eſt glo. ī. de ap. ex cõſenſu
. §. fi. ¶ In glo. ſed ad qd ibi dolo aduerſarij ſi dolus reſpi
cit ſolum ĩpedimentũ cõparitionis. vt q: aduerſarius meus
ſuaſit mihi ſe nõ comparituꝝ. tunc fiet reſt° ſolum ad appel
landũ. ſi aũt dolus reſpicit ꝓbationẽ ⁊ merita cãe. tunc ad
totam cãm dat̃ reſtitutõ in quo iſta differunt vide ꝑ azo. in
ſumma ſi aduerſus rẽ iudicatã. ¶ Itẽ ſi contumax cõparet
iudice remoto a bãcho. ſed ſtati reuertẽte petet reſtitutõeꝫ
ad apdellãdum. q: eadem confeſſio dr̃ ar. l. ij. ī. de minor. ⁊
. l. lecta. §. dicebã. ⁊. l. venti de priui. credi. nam. l. iul. de di
uor. dicit ꝙ non dr̃ deceſſiſſe qui cito rediit. Baldus.

i **Ater minores**. Minores etiã
legiptime def
fenſi reſtituunt̃ ad totam cãm ſed abſẽtes cã
rei publice legiptime deffenſi ad appellandũ
tñ reſtituunt̃ hoc. d. ⁊ primo loquit̃ in reſtõne minoruꝫ. ſo

in reſtõne maiorum fa ibi ei vero. ¶ Nõ φ fortius eſt bñ
ficium etatis φ̃ militie vel abſẽtie cã rei publice. hinc eſt φ
minor legiptime deffenſus in ꝓceſſum cãe ꝛ in ſñia ĩplorat
reſti. cõtra ſñiam. ſi ſola ſñia leſus eſt. vel ẽt contra ꝓceſſum
cãe ſi leſus ẽ ex vtroqȝ lȝ deffẽſor eius nil omiſit de cõtigẽ
tibus. ſed ſemꝑ aſtiterit cãe. ꝛ agendis in ea. nõ autem reſti
tuit̃ hoc modo abſens cã rei publice. ſed ſolum ad appellã
dum. i. vt permittat̃ ei appellare. Ex hoc nõ duplicem reſti
tutionem. quedam appellat̃ reſtõ ad totam cãm que ẽ ꝓpo
ſitõ in ꝑambulum ſtatum ante ſñiam. ꝛ quedam appellat̃ re
ſtitutõ ad appellandum ꝑ quam fit vt liceat appellare vbi
alias non lȝ mero iure. ¶ Item nõ φ minor ꝛ abſens cauſa
rei publice etiam contra ipſam rem publicã põt reſtitui in in
tegrum. Ex hoc nõ φ priuilegiatus reſtituit̃ contra priui
legiatum. Nõ φ minor patit̃ ſñiam diffinitiuam. ¶ Sȝ op.
. C. ſi aduerſus rem iudi. l. cũ ꝛ minores. C. de ꝓcur. nõ eo
minus. ſo. aut minor fuit legiptime deffenſus. ꝛ tunc patit̃
diffinitiuã vt hic aut nõ fuit deffenſus legiptime. ꝛ tũc locũ
hr contraria. Et vt iſta ſcias ſic diſtingue cum querit̃ vtrũ
minor patiat̃ ſñiam reffert aut minor ẽ legiptime deffenſus
ꝓceſſus. ꝛ in ſñia. ꝛ patitur ſñiam. aut eſt legiptime deffenſ
ſus in proceſſu. ꝛ non in ſñia. ꝛ idem vt nõ in dicta. l. cum ꝛ
minores. Aut in neutro ꝛ tunc aut loquimur in diffinitiua. ꝛ
eſt ſñia ipſo iure nulla. vt. l. acta. C. de re iudi. Aut in interlo
cutoria. ꝛ tunc reffert. aut ẽ talis interlocutoria que ẽ ꝛuoca
bilis. ꝛ affert modicũ preiudiciũ. vt pᵐ decretum. ꝛ iſtã pa
titur. vt. ꝭ. qui. ex cau. in poſſe. eat̃. apud iulia. aut habȝ viȝ
diffinitiue. ꝛ tunc ſi eſt ſñia adiudicationis vel ſcõi decreti.
aut loquimur in adulto. ꝛ tunc patit̃ ex debito liquido quaſi
ſit alienatõ neceſſaria. vt. l. ſi minor de bo. auc. iudi. poſſ. ꝛ ar
gu. ꝭ. de fideicom. liber. l. cũ fidei. aut in pupillo. ꝛ tunc dic
vt. d. l. apud iul. aut in alia ĩterlocutoria habẽte vim diffiniti
ue. puta qꝛ ꝓnunciat̃ appellat̃. deſert̃. ꝛ iſtam minor nõ pa
titur niſi ꝓut pateret̃ ipſam diffinitiuam. ꝛ cũ eadem ſolem
nitate. vt. C. quomodo ꝛ q̃n̄ do iu. l. ſi preſes quaſi deſertaȝ.
¶ Predicta ſunt vera quãdo ſñia tendit ad leſionem minoꝝ
ſed in eius fauorẽ bñ valet ſñia. lȝ ipſe in iudicio nõ habue
rit curatorem. vt. d. l. nõ eo minꝰ. vel lȝ fuerit curator illegi
ptimus. vt. l. ſi tutor. C. in qui. cau. quo cãu ſi ſolus iſte cura
tor illegiptimus fuit ĩ iudicio oportet φ minor ratificet. vt
ei ꝓſit de admi. tu. l. vulgo. quam ratificationẽ põt facere ẽt
poſt ſñiam. ꝛ eſt ſpeciale ĩ minore. vt nõ in. d. l. ſi tutor. alij
doc. dicunt φ de natura ratificationis eſt φ poſſit fieri quo
libet tp̃re. qꝛ retro trahitur. vt. l. cũ decem. §. i. ꝭ. de ſolu. ꝛ. l.
ſi mater. §. hoc iure de exceptõ. rei iud. ꝛ. ꝭ. de nego. geſt. l.
ſin autem. §. i. quod credo verꝰ in eo. qꝛ non põt imputari
dolus vel mora ratificatiõis. vt. ꝭ. de ſolut. ratum. ꝛ. ꝭ. rẽ ra.
ha. l. quo cũ. §. i. ¶ Quero vtrũ minor reſtituit̃ contra inter
locutoriã. Breuiter aut minuit̃ ius minorum. ꝛ reſtituit̃ aut
non tangit ius ſuꝑ quo ſe fundat ſed tãgit exceptionem de
clinatoriã iudicij. ꝛ tunc minor nõ reſtituit̃ vt nõ. Innoc. in
. c. corã felicis extra. c. dixi in. l. ſcio. ꝭ. c. hoc ẽ verum quãdo
ſñia eſt lata contra eũ ſed ſi ꝓ eo non reſtituit̃. lȝ ex acciden
ti ledat̃. qꝛ non ledit̃ per naturã ꝓnunciationis ſed cãu. vt
. ꝭ. de mino. ait pretor. §. pmittitur. ¶ In glo. ſi incipiat̃ ibi
. x. dies ſed nõne poſſunt appellare õ iure communi. vt. ꝭ.
qñ ap. ſit. l. i. §. biduũ. Rꝰ non ꝓpter ſciam ſui deffenſoris
cum mãdato nam õ iure cõi non ſubueniret̃ nꝰ illo ñ exiſtẽ
te non ſoluẽdo. vt. l. i. in fi. ꝭ. quãdo ap. ſit. ꝛ nõ in aũt. hodie
. C. de ap. ſed ꝑuilegio abſentie ſuccurrat̃ hic etiam illo exi
ſtente ſoluendo arꝰ contra. C. de iudi. l. ꝓperandũ. §. finali.
¶ In eadem glo. iꝰ vt militie vel ſimilis vl̃ legatõnis. ¶ In
ea. glo. iꝰ vt ſtudioꝝ. qꝛ reſpicit publicã vtilitatem abſentia
vero mercatoꝝ dȝ dici voluntaria nec debȝ reponi ſub iſta
ſpẽ ſm. S. qui ita nõ. ꝭ. q. ex cau. ma. ſed ꝛ ſi per pretorem.
qꝛ reſpicit ſolam voluntatẽ priuatam. ¶ In. e. glo. iꝰ nõ con
tumax vllo modo. ¶ In eadẽ glo. vꝰ ꝑ contumaciã. ꝛ hec ẽ
duplex ꝑ veram. ꝛ interpretatiuã ſiue fictam contumaciaȝ.

Alij faciunt plura mẽbra vt ſtatim dicã. ¶ In eadem glo.
ibi q abſente vide iꝰ per cy. ¶ In eadem glo. iꝰ vt ibi ꝛ pre
dicta vera in diffinitiua. ſed in interlocutoria. aut fert̃ ratõne
latitationis. aut rõne rei. ſi latitationis nõ valet ipſo iure qꝛ
non latitat. ſi rõne rei valet. ſed dat̃ reſtꝰ. vt. l. ſi finita. §. ſi fõ
te de dãno infecto quod dic vt ꝑ cy. C. de reſti. mil. l. igno
rare. ¶ In eadẽ glo. ibi vel nullo mõ adde quod ĩ cãis cep
tis ante abſentiã debet imputari quare ꝓcur. nõ dimiſit. ſe
cus in nõ ceptis ar. dicte. l. nec nõ. facit φ nõ. ꝭ. de lega. l. cũ
dem. §. i. ¶ In eadẽ glo. ibi. §. aduerſus dic vt iꝰ. ¶ Sed q̃
ro qd de exitijs terraꝝ vtrum iſta dicat̃ abſentia neceſſaria
vel quaſi dic. vt nõ Ia. de are. in. l. fulcinus. §. quid ſi latitat̃
qui ex cauſ̃ in poſ. eat̃ ꝛ adde φ nõ glo. de bãnitis vtrum
patiant̃ ꝓceſſus ꝛ ſñias ciuiles citi ad cognitionem vtrum
poſſint grauari ꝓ muneribus ciuitatis puta ꝓ collectis hõs
in. l. de policitatione. ꝭ. de policita. ¶ In eadem glo. iꝰ õ vno
quoqȝ hoc verum quãdo nullo modo ẽ citatus vel minꝰ le
giptime. ꝭ. de vbo. ſigni. l. q neqȝ. ¶ In ea. glo. ibi in ſꝰ nota
φ ſequitur. ꝭ. c. glo. iꝰ. l. prima dic vt ibi. ¶ In eadẽ glo. iꝰ
nunciari nõ φ lȝ citatio fiat in perſona tñ non ꝑcedit̃ ad dif
finitiuam niſi ex trina citatõe vel peremptorio. ſecundo nõ φ
inuentus nõ comparens ẽ fictus cõtumax. ꝛ ideo appellat
ꝛ ita dicit iſta glo. doc. dicunt ꝯ̃trium. qꝛ dicunt φ inuentꝰ re
putat̃ verus contumax niſi cõpareat vel ꝓbet impedimẽtũ
videt̃ tamẽ φ iſtud impedimentũ non dȝ ꝓbare coram iudi
ce a quo ſed corã iudice ad quem. vt nõ in. c. ſi ante de do. ꝛ
contu. in clem. vnde iudex a quo non tenet̃ deferre appella
tioni nec ſuſpendere ptes ſuas donec ſit ei inhibitũ ꝑ iudicẽ
ad quem nõ ob. ꝭ. de mino. intra. qꝛ ibi appellatõ ꝓcedebat
ꝑima facie ꝛ apparenter. hic nõ. ꝛ adde dicit Bar. φ quidaȝ
ẽ verus cõtumax apparẽter ꝛ exiſtenter ꝛ iſte repellitur ab
appellãdo ſi non cõparuit vt. ꝭ. de iudi. ꝛ poſt edictũ. §. fi.
exᵐ in eo qui dixit nollo venire nec mutauit ꝓpoſitum. ſȝ
qdam eſt verus cõtumax apparenter ſȝ non exiſtẽter. vt qꝛ
mutauit ꝓpoſitum ſed fuit ĩpeditus cãu vel per aduerſa
rium tũc audit̃ appellans ſed ꝓbatõ tunc dȝ fieri corã iudi
ce ad quem. nã iudex a quo nõ debȝ eum audire vt ĩ dicto
. c. ſi ante. quidã eſt verus contumax exiſtẽter. ꝛ nõ apparẽ
ter vt ille q non fuit inuentus. tamẽ ad ſuam noticiã ꝑuenit
citatõ. iſte prima facie audit̃ appellãs nec dȝ repelli a iudi
ce a quo. ſed repellet̃ poſtea per ſñiam iudicis ad quem co
ram quo ꝯ̃tumacia ꝓbatur. vt. ꝭ. de ap. ex cõſenſu. §. fi. ſm
Bar. ¶ Quidã vero nõ eſt contumax nec apparenter nec exi
ſtenter. ſed ẽ legiptime citatus ad domũ tunc ſine dubio au
ditur appellãs. vt nõ cy. C. de iudi. l. ꝓperandũ. §. ſin autẽ
aduertans de eo φ dicit de cõtumace exiſtẽter non apparẽt
doctores tenent ꝯ̃trium qꝛ illa ẽ ꝯ̃tumacia vellata que ñ auf
fert ius appellãdi. qꝛ nulla. l. dicit. ꝛ ita tȝ hic cy. in addit. ꝛ
iſta eſt cõmunis opi. doctoꝝ. ¶ Querit hic bar. ſi ꝓcurator
fuit in cã. ꝛ dñs citatus dixit nollo venire an erit verus ꝯ̃tu
max dñs dicit φ nõ. qꝛ non tenet̃ ire in. l. i. C. de ſen. ꝛ inter
lo. ¶ Item querit̃ vtꝝ inuentus in prima citatõe. ꝛ non in
vltima dicat̃ verus cõtumax. dicit φ non niſi illa ꝑima hẽret
vim peremptorij. qꝛ tunc poſterior emanat ad maliciã ſuperan
dam non ad purgãdã quod eſt nõ. ¶ Ego quero quid ecõ
tra in ꝑmis citatõibus non fuit inuẽtus. in ſꝰ ſic an erit verꝰ
ꝯ̃tumax. dico φ ſic. qꝛ illa ſꝰ conſumit effectũ. vt. C. õ iudi.
. l. ſancimus. ꝛ ibi per doc. ¶ Quero qd de citato a citatõne
legali vtrum dicat̃ verus contumax ita vt nõ appellat cy.
ponit in. l. ꝓperanduȝ. §. ſin aũt de iudi. in addi. breuiter hec
eſt veritas. citatõ que fit a iure eſt ficta citatõ. vt nõ in ſpe.
de contumace. §. primo. v. ficte cõtumax. ꝛ ideo ſi nõ ꝯ̃paraȝ
nõ eſt verus cõtumax. habemus glo. or. in. c. cãm de elec. ĩ
clem. ꝛ in dicto. c. ſi ante ex hoc apparet φ citatus citatione
legali nunφ̃ repellitur ab appellãdo. ¶ Quid de eo qui ſini
citatione dicit ſe nõ venturũ. vtrum ẽ verus contumax. dic
Bar. φ ſic de eo q recedit appellãs qꝛ nõ eſt amplius citan
dus. vt in dicto. c. ſi ante. tu dic φ hoc eſt veꝝ ſi dixit in iu

dicio ſecus ſi extra iudicium q2 h3 ius penitēdi ⁊ mutandi ꝓpoſitum.ex quo nō eſt monitus a ſuperiore. ¶ In glo.fi. ī ad domum ſue ſolite habitationis.⁊ ſi mutauit bitationē ad domum ī qua nūc habitat vt nō in.c.cām de elec.in cle. in ſpecu.de competente iudic.addit.§.primo.v̄.ſed nunqd ſufficit eum citari.⁊ in ſpeculo ō cita.§ ſequit̄.v̄.ſed nunqd ſufficit denunciari.adde dicit Inno.q domus ſolite bitatōnis preſumit̄ illa vbi quis reſidere tenet̄.vt in.c.ſi aduerſarius de dolo ⁊ cōtumacia.ſed ſi non haberet domum ſolite bitationis .dic q ꝓclama d3 fieri per ꝓconem vt.in aūt.qui ſemel.⁊.l.fi.C.de fer.⁊.ō.l.prima. ¶ In eadem glo.ibi.§. abeſſe.dic vt ibi per dy.⁊ adde quod nō.in regula ꝑſumit̄ī mercurialibus vbi de iſta citatione ad domum diffuſe tractatur ⁊ ibi ponitur veritas.Baldus.

i **Inter minores**. Minores ē legiptime dē fenſi.ſi per ſniam leſi ſunt .reſtituunt̄ in integrum ad totam cām abſentes vero cauſa rei publice legiptime deffenſi p ſententiam leſi reſtituunt̄ ſoluz ad appellari.h.d.⁊ habet duas partes per ſe apparētes. ¶ In glo.ī a die ſcientie ſupple ⁊ reuerſionis.vt.l.ſuperuacuam.C.de tempo.in inte.reſti. ¶ Nō glo.l.ij.ꝟ.q.ex cau. maio.q carceratus pōt citari ad domum ſolite bitationis. hoc verum in ciuili cā ſed vbi ē neceſſaria perſona ipſiuſ carcerati tunc citatō non artat eū.vt.l.ſecunda.C.ō cuſto.reo. ¶ In eadem glo.ibi in hermodicum.i.ad totam cām vt ſententia lata habet̄ ꝓ non lata hic.adde quod notat̄ in.l.ceſſante.C.quomodo ⁊ qn iu.⁊ in mēbro glo.vbi loquit̄ de abſētia ꝓbabili ⁊ neceſſaria adde quod nō.ꝟ.de lega.l.eundem .§.i.⁊ circa hoc dic q minor patit̄ interlocutoriā tedialem. Ité ⁊ ſm decretum ſi ex facto pmo ꝓcedit vt.l.apud iul. .§.primo.ꝟ.ex q.cau.in poſſ.e. Item non patit̄ interlocutoriam que habet vim diffinitiue.vt.l.ſi pſes quaſi deſertā.C. qūo ⁊ qñdo iu.in diffinitiua dic vt q ſi in nulla parte iudicii fuit deffenſus ipſo iure ē nulla item ſi in prin°litis itē ſi fuit indeffenſus in medio cāe puta in ꝓbatione in hoc ſunt opi. ⁊ t3 pe.q ſit nulla ſnia.Bar.t3 q teneat ſnia item ſi fuit dēffē ſus tempore ſnīe tenet ſnia ſed ſi fuit indeffenſus ī medio. ⁊ in fine cāe.⁊ in hoc dubito.ſed Bar.dicit q eſt nulla p.l. ſi preſes quaſi deſertam.Baldus.

Quod metus cauſa geſtum erit. Rica.

a **It pretor**. Primo iuriſconſultus ponit edictum. Secūdo diffinit ⁊ declarat quedā ūba que ponebant̄ in edicto veteri. ⁊ q̄ ponuntur in edicto nouo.3° ꝓcedit vlteri° exponendo partes patent. ¶ Nota q gaudent breuitate moderni.⁊ q in legibus nō deb3 apponi etiam ſyllaba ſuperflua. ¶ In tex.⁊ glo.⁊ ideo arguētes q verba debent aliqd operari recte arguūt potiſſime ī legibuſ in quibus omne verbū d3 habere ſuū miniſteriū ad mūicip. .l.i.cum ſy. ¶ 2° nō aliquid decidi de.l.veteri p.l.nouam ſu perſluitatē .⁊ eſt ar™ ad decretales nouas in qb°e aliqua ꝑſ recīſa.i. precīſa.⁊ non appoſita ſicut erat ī decretali veteri ſicut ponit Inno.in prin.libri. Item nō diffinitionem met°. ¶ Item nō diffinitionem violentie ⁊c̄.

a **It pretor**. Nō q triplex eſt vis ⁊ vis que infert̄ perſōe item rei item conſenſui de hac vi loquit̄ hic. Et nota ꝓ materia.l.vltime.ō.titu.proximo.

c **Ontinet igitur**. Nō q honō h3 annexū on° ¶ Item nō q illud quod fac magiſtratus exequendo ptes ſuas dī iur̄ fieri.ſecuſ ſi exercet executionem ſue iuriſdictōis q nō vt.l.non vī.§.iuſſu ō re gu.iur̄.⁊ de iure fi.ꝓhibitum ⁊.l.octauū. Ite3 nō in.l.iſta.

Ego puto q carcer ꝑpetu° eſt ſuitus.⁊ carcerati ꝑpetuo ēquipantur mortuo facit.C.de penis incredibile eſt ⁊ ratō ē iudex eccleſiaſticus qui non pōt condēnare ad mortem cōdēnat ad ꝑpetuū carcerem.vt nō. Inno.extra ō accu.c.qualr̄ ⁊ hoc eſt maior pena que ſm canones imponat̄.vt nota archi.xviij.q.di.quarta.c.ad memoriā. ¶ Item nō in.l.metū q metus d3 eſſe atrox.⁊ q cadat in hominē conſtantē.facit .C.de tranſ.interpoſitas de iuriur̄.l.item apud.§.qōnē cy. in.l.p°.C.de reſcin.ven.extra co.abbas.⁊.c.dilectus facit q nō Inno.ō electō.c.cum nobis.Ex hoc apparet quādo electō dicat̄ facta p impreſſionem laicoꝝ.⁊ vide per archi. vij.di.c.fuerunt.⁊ idē archi.lxxiiij.di.vbi iſte.⁊ vide .ꝟ.q falſo tu.aut.l.nouiſſime.§.i.⁊ in.l.i.C.ſi q̄ ꝑ.po. ¶ Sed q̄ro qd ſi officialis cōpellit aliquē ad cōponendū vel faciēdū pacem cū aduerſario ſuo nunqd tenebit̄ hoc edicto official̄ ⁊ videt̄ q nō ad ſuū cōmodum fecit. Item ad publicū cōmodū fecit vt partes reducant̄ ad concordia3. Itē facit ad hoc de pace iur.firmanda.§.fi.in vſu feu.fin.G.⁊ cy.i ad dit. Sed Ja.dicit q in criminalib° iudex non d3 intendere ad ꝑticularem pacē niſi primo puniat delinquentē vnde primo d3 punire.2° deuenitur ad pacē ne maleficia remaneant impunita vt ī autē.de man.prin.§.o3.⁊.l.vendicari.C.de penis.Et hoc ſcelere ꝑpetrato.Sed anteq̄ perpetrat̄ deb3 omni ingenio obuiare ⁊ ad pacem cōpellere.vt.ō.de offi.ꝑſi.l.preſes p Jaco.⁊ in.l.illicitas.§.ne poten.p.G.ō hoc nō Ja.ꝟ.de vſufr.equiſſimum.G.aliter dicit.C.ō ſen.ex.ꝗ.tu dic vt modo dixi.Bal.

c **Ontinet igitur**. Hic pōt G. an in maleficijs ſit licita compoſitio vnde vide.xij.q.ij.c. fraternitatis vbi dī q ad penam legalem nō tenet.q2 in foro conſcie.puta q2 furatus eſt aliquid certe ſi tenet̄ parti ad duplum.Baldus ⁊c̄.

n **Et timorem**. Nota q̄ vanus timor q non ē timendus non ꝓſocinat̄ meticuloſo. Jo nō q oīs qui deprehendit̄ in aliquo ſcelere ſeu delicto pōt a quocūq3 capi.non tū ille detinebit.ſed pñtabit officiali q̄ citius poterit.vt.C.de malefi.⁊ mathe.l.fi.ꝟ.de fur. ſi qs in furture.nō Inno.de ſen.exco.vt.l.fame. ⁊ ſi iſte reſiſtit ne capiat̄.⁊ in pugna occidat̄.impune fit.vt.C.de hiſ qui ad eccle.confug.l.ſi ſuus.nā cum capiens ſit executor iuſticie.vt.C.q metus cā accuſatōnis.ꝓ hoc officio ſibi cōmiſſo pōt accipere arma ⁊ pugnare.⁊ facit in ſimili.C.ō officio preſi.l.diuus.§.fi. ¶ Item nō in.v̄.q̄q̄.q ſufficit timet̄ mortem de iure vel de facto q̄tum ad hoc edictū. ¶ Itē nō q p reuellationem criminis pōt de facili mors ſequi.⁊ etia3 incarceratō.quod facit ad nō per Innoc. extra de homici. .c.ad audientia3.Et per hoc videt̄ q clericus qui reuelat delinquentē iudici ſeculari ꝓteſtatione facta q illa ꝓteſtatō nō habeat eū releuare ab irregularitate per id quod nō hic glo.quod nil reffert an aliqd fiet.an id per quod ꝑuenit̄ ad illud ⁊ per talem reuellationē clerici que eſt cā mortis rei ſecuta ē mors.ergo ipſe clericus vī delinquere.vt hic ī glo. ⁊ q2 ille vī interficere qui mortis cām prebet.l.ita vlnerat° in prin.ꝟ.ad.l.acquil. Item q2 clericus qui iuſtum detulit iudici vī conſentire q ipſe moriat̄ ſed verum eſt q pōt iuuare ipm clericum.q2 nō reputat̄ actor ſi iudex vltra petitionem ꝓcedat.vt eſt tex.nō in.l.qui cum maior.§.p°.v̄.neq3 enim.ꝟ.de bo.q3 li.⁊c̄.

i **Sti quidem**. Nō q dolus cu3 dolo ñ compenſat̄ quando reſpiciunt diuerſa. vnde dolus adulterantis non compenſat̄ cum dolo metus incutientis.Si aūt circa idem dic.vt.l.ſi duo.ꝟ.ti°2° ⁊ q nō in .l.ſiue hēditaria.ō.de negocijs geſtis.Bal.

Si is. Nō q ille qui dat ꝓpter metum ne cōburant̄ inſtrumenta ſtatus ſui q̄ ſunt penes ac

cipienē videť perterritus maximo metu. ¶ Nō q̄ perdi
tis inſtr̄is q̄doq̄ȝ perdiť etiam ſtatus cum alter ꝓbari nō
pōt. facit. ff. de eden. l. argentarius. §. cum autē de fur. qui ta
bul. ⁊ l. q̄dam tabullarum. ⁊ habui hanc q̄ōnem de facto in
quadā muliere que habebat inſtrumentū dotale quod fuit
cōbuſtum ī combuſtione cuiuſdā domus. nam cū ignoretur
q̄ta fuit dos. non pōt dos repeti ab herēdibus mariti vnde
oportet hoc cāu ꝓbare tenorem inſtr̄i. vt. C. de teſti. l. teſtiū
. ⁊ C. de fide inſtru. l. ſic iniquū. ¶ In glo. futurus in fi.
¶ Moderni dicunt q̄ ſi inſtr̄m cōtinet quātitatē omniū bo
norum vel maioris partis quod idem eſt q̄ q̄do inferunt ti
mor mortis vel pene capitalis. vt inſtitu. de excu. tu. §. item
ꝓpter ⁊ in. l. fi. C. de reuo. dona. cum ſy. ſcdm̄ Gul. ⁊ cy. in
additionibus. Baldus.

Quod ſi Nō hic ar^m q̄ maius delictum eſt ſtu
pri q̄ homicidij. Item tex. nō probat
hoc reſpectu inferentis. ſȝ reſpectu patientis. ſȝ adde quod
nota. Ja. de are. in. l. codicillis. §. penul. de leg. ſcdo. h. d. iſte
. §. bonus. Bal.

Hec que diximus Nota q̄ magis cru
ciatur pater in filio
q̄ in ſeipſo. ⁊ vide Inno. de ſpon. c. cum locū. ¶ Nō hꝰ ē
q̄ pater eſt ſollicitus ð ſalute filij ⁊ onere eius facit. l. pater
. §. mando de le. fo. In glo. ſ. quam in fine cy. dicit Jaco. de
arena q̄ filius dȝ magis diligere patreȝ q̄ econtra q̄ habȝ
eſſe ſuum a patre nō econtra. ⁊ faciunt hec ad q̄ōnem ſi ali
quis hȝ patrem ⁊ filium. ⁊ non pōt vtriq̄ȝ ſubuenire cui ð
bet magis ſubuenire ⁊ facit dictū Jacobi ð rauena, q̄ patrē
facit. q̄ pater pōt vendere filium ꝓpter famē. vt. l. ſcda. C.
de par. qui filios diſtra. ſm̄ cynum in additionibus. tam̄ glo.
nrā facit in contrarium. bal.

m **Etum autem** Ex ſola ſuſpicio
ne metus nō cō
petit actio q̄ metus cā. h. d. illud principiuȝ.
¶ Nō q̄ ⁊ qui territus iuſſione hominuȝ ar
matorum diſceſſit ð agro non hȝ contra illos actionē q̄ me.
cā niſi illi primo eſſent ingreſſi fundum anteq̄ ille recedat ð
fundo. ⁊ eſt rō q̄ non diciť vim pati quis n' alius inferat vī
q̄ non pōt eſſe patiens ſine agente. ¶ In glo ymo ibi. §. ſi
dnīs ibi intelligiť deiectus quo ad ſuū damnū vt ꝑdat poſſeſ
ſionem nō quo ad agendum. ¶ In eadē glo. ibi dimitto. ⁊
ſic cedo ⁊ recedo. ſed vbi nō cedo poſſeſſionem ſed ſolū re
cedo expulſus tunc habet locum. vnde vt. ⁊ iſta eſt mens
huius gloſe. Bal.

Animaduertendum Siue metus
inferať a ſin
gulari pſona. ſiue ab vniuerſitate vel collegio habet locuȝ h
edictum. q̄ pretor ſimplr̄ loquiť hoc dicit. ¶ Nō q̄ vniūſi
tas pōt cōmittere ⁊ incutere metū. facit. l. ſi quis in tantam
. C. vnde vi. cū ſy. ¶ 2° nō. q̄ idem iuꝰ ē de ſingularibus ꝑ
ſonis. ⁊ collegijs. ⁊ ē ar. q̄ ſi conſtituať ꝓcur. contra omneȝ
pſonam q̄ intelligiť inſtitutus etiā contra collegia. ⁊ vniuer
ſitates facit. ff. de fidei. mor. ¶ Secūdo eſt argumentuȝ q̄
ſi cōmittať alicui inquiſitō generaľ contra quoſcunq̄ȝ delin
quentes q̄ etiā contra vniuerſitates intelligiť cōmiſſa de q̄
in ſpec. de inq̄ſitione. §. pe. v̄. quid ſi inquiſitō cōmittitur.
¶ In glo. monachoꝝ ī fine dic clarius. q̄ vniuerſitas q̄do
q̄ȝ delinquit vere quādoq̄ȝ interpretatiue nā ſi talis vniūſi
tas in quo ſunt oēs doli capaces. vt vniuerſitas monachoꝝ
⁊ cōmuni ꝯſilio delinquunt oēs nō eſt dubium q̄ ibi dli
quit tota vniuerſitas. ⁊ vere. C. de ſacro ſan. ec. l. iubemus
nullam. nā vniuerſitas nil aliud eſt q̄ homines q̄ ibi ſunt in
vnū cōgregan. vt. l. ſicut. C. q̄ cuiuſq̄ȝ vniuerſi. no. ¶ Que
dam eſt vniuerſitas in quo nō ſunt oēs doli capaces vt po
pulus tunc quādo regimina deputata cōſilio ſollēniter or
dinato delinquūt tunc totus populus interpretatiue delinq̄t
vt nō. ff. de reg. iur. aliud. §. refert. vere tamē nō delinquūt.
Quidam etiā ſunt ſingulariter puniendi facit. ff. de magi. cō

ue. l. i. §. i. ⁊ C. de re. mi. tā collatores. n' ſtrages multorum
fieret. q̄ tunc detrahendū eſt ſeueritati. ff. de penis. l. aut fcā
. §. fi. ¶ Quęriť vtrum vniuerſitas poſſit pati pęas ſpūales
⁊ tpāles ſicut ſingulares perſone dic vt nō Inno. de ſen. ex
co. c. grauem de no. op. nun. cū ex iniuncto de ſy. c. dilectus
el fo. ⁊ adde q̄ nō in ſpec. de excuſa. §. fi. Bal.

Sed licet Qui dat operam vt metū paſſus li
bereť licite accipit premiū niſi ipſe
metum incuſſerit vľ fecerit incuti vel participauerit turpitu
dineȝ. h. d. §. vero. Et adde q̄ habuiſti in. l. nā ⁊ ſtius ī pri.
. ff. de negotijs geſtis. ¶ Nō q̄ tenet carta ⁊ ꝓmiſſio quaȝ
facit detentus in carcere ē licito. dūmodo nō promittit de
tinenti. ſed ex iuſta cā contractus enī facti nō deriuunť rōe
loci. ſed ratione iniuſte cāe. vbi autem ē iuſta cā bene valet
ꝯtus ⁊ ꝓmiſſio cāus eſt hic expreſſus. ⁊ dicam. ff. e. l. qui ī
carcere. 2° nō de vi populi quod ꝯparať violentie latronū
⁊ hoſtium. Item nō q̄ lȝ aliquid accipere ꝓ euaſione tertij.
⁊ ſic eſt ar. q̄ non teneť quis alium iuuare gratis. vnde illi
q̄ vident aliquē percuti ⁊ nō vadunt in occurſuȝ iuuare nō
ꝓpterea puniunť. fallit in ſuo ⁊ vaſſallo. vt. l. i. ff. ad ſille.
¶ Item videť q̄ fallat in paricidio. ar. ff. de paricid. l. vtrū
⁊ l. ſi ſciente. ⁊ nō in. l. culpa eſt. ff. de reg. iur. ⁊ vide in ſpe.
. c. fo. §. iuxta. v̄. quid ſi potui. B. dicit q̄ eſt cāus iſtius. §.
nam ſi licite accipio ꝑmiuȝ ergo nō teneor facere gratis. cer
te iſte. §. non tm̄ facit q̄ loquiť in delicto cōſumato. q̄ dum
eſt in fieri. vnde q̄libet caritate dȝ occurrere. facit. l. nec timo
rem. §. ꝓinde ſupra tiͦ eodem. ⁊ ff. l. ſed ⁊ partus. §. finali.
¶ Finaľr veritas ē q̄ iſtud eſt delictum congruitatis nō ne
ceſſitatis. vnde ſto cum. B. ⁊ alijs.

Sed quod pretor Actio ex hoc edic
to cum exceptione
cōcurrit tam in negotio totaľr conſumato q̄ ð eo q̄ō expec
tat executionem de futuro hoc. d. ¶ Nō q̄ negotiū factuȝ
appellať hic illud quod poſt ſe nō expectat executionem ð
futuro exemplum q̄do interuenit traditō vel liberatō. q̄ li
beratio trahit ſecū ſuam executionē. ⁊ ad hoc ſemp allegať.
⁊ de h nō extra de ex. tu. c. paſtoralis. ⁊ ꝓbatur hoc ibi aut
per metū accepto ⁊c. ¶ Negotium aūt imperfectū dicitur
q̄do poſt ſe requirit executionem. vnde dicꝰ negotium ī
perfectum ⁊ adde quod nō cy. de contrahen. emp. l. fi. ergo
perfectō dr̄ executio. ¶ Secundo nō q̄ pomponius diſtin
guebat inter negotium factum ⁊ ibi dabat actioneȝ ⁊ ex ca
ſu except. puta ſi a tradente res erat reuerſa. ſed in nego
tio infecto non dabat niſi ſolam exceptionem. quia non vi
debatur plus neceſſario metum paſſo. ſed reſcriptum impe
ratoris cōcedit etiam actionē q̄ etiam habens exceptioneȝ
poſſet petere libertatem ⁊ caſſatōeȝ oblōniſ ⁊ ſic habȝ ī ſua
poteſtate agere naȝ ſi eſſet mere reuſ hoc n̄ eſſet ſua poteſta
te vt. ff. de exceptōe doli. l. pu͂c. §. fi. ¶ In hoc ergo ē ius
quia habens actionē poteſt prouocať ad iudiciuȝ ſed nō ha
bens exceptiōeȝ. ¶ Item nō q̄ interlocutoria nō firmať in
perſona aſſeſſoris ſed in perſona ꝑtoris. de aſſeſſorio ꝯſilio
hodie per ſtatuta terraꝝ cōīter aſſeſſores habēt iuriſdictōnē
⁊ formāt ſententiā in ſua perſona. ¶ Item nō q̄ quādo iu
dex ꝓnunciat libellū ꝓcedere vel nō ꝓcedere diciť interlo
cutoria ſi ergo iudex ꝓnunciat libelluȝ eſſe aptuȝ vel ineptū
diciť cōdemnatoria alias interlocutoria ſi aūt cōdemnaret
vel abſolueret a petitis. Iſta eſſet diffinitiua ⁊ nō ſingulari
ter hūc tex. ad hoc. ¶ Item nō q̄ remedium exceptionis n̄
excludit remedium actōis facit lex cuȝ mulier. ff. ſo. ma. ⁊
. C. de tranſact. nec intentio. facit etiam iſte tex. ad id quod
nō Inno. extra de teſti. ¶ In glo. malo in fi. ad hoc facit. ff.
de nego. ge. l. ſi quis mandato ſed illa loquiť de obligatōe ef
ficaci hic aūt nō eſt obligatio efficax vt. ff. e. l. §. violēti quid
ergo quadruplicabiť hic Preterea ꝓ pomp. facit. l. i. §. ſi reꝰ
ſupra de eo per quem fac. e. forte conſideratur quantum
intereſt iſtius magis ipo iuť non teneri q̄ habere except.
¶ Item magis intereſt hr̄e inſtr̄m liberationis quā poſſe ꝓ

bare p teſtes.q2 priũ moti facit.C.ꝺ libe.cã ſic data.Bald⁹.

Uolenti autem Metum paſſus in amiſſione dominij vel quaſi habꝫ vtilem in rem.ⱬ perſonalẽ actionẽ ꝙ metus cã hoc ꝑmo.¶ Item metum paſſus in amiſſione obligationis habet ipſo iure vtilem pſonalem.ⱬ actionem ꝙ metus cã hoc dicit ſm azo.vnde ſm eum idem ẽ in reali.ⱬ perſonali quãtũ ad actionem ꝙ metus cã ſed diuerſificatiõ eſt ſolũ reſpectu vtilis actionis.q2 in reali daꝛ vtilis in rem.in perſonali daꝛ vtilis in perſonam.Dictũ eſt in.§.precedenti quod rõne met⁹ datur actõ.ⱬ exceptiõ.hic circa actionem dic ꝙ eſt duplex modus agendi.ⱬ ſic addit predictis.¶ In tex.volenti.ſ.metum paſſo.¶ In tex.ibi.i.iſta dictiõ implicat quaſi dicat non ſolum daꝛ actio ꝙ metus cã vt in.§.precedenti ſed ẽt vtilis in rem.¶ In glo.qdam ibi nõ ꝙ metus cã.falſum dicũt qa de actione ꝙ metus cã.nõ eſt dubitari.q2 ſemp competit ſiue agaꝛ ad rem corporalem puta dñium vſufr. vl' obligat.ⱬ alia incorporalia.vt.j.e.l.v.ⱬ ſi acceptillatione.¶ Itẽ ad corporalia vt.j.ea.l.ſi mulier.§.q poſſeſſionem.¶ In eadem glo.ibi.l.ꝓxima alias ẽ.§.non lex.¶ In eadem glo. ibi alias eni.ſ.ſi prima nõ eſſꝫ ſublata ipſo iure.ⱬ facit.j.de dolo cum a te.¶ In eadẽ glo.ibi vl' vtilis dominij innuit ꝙ publiciana cõpetat habẽti vtile dominiũ quod declarat vt nõ cy.in.l.i.C.ꝺ alie.iudi.mu.cã fac.¶ In eadẽ glo ibi hec actõ.ſ.vtilis in rem.¶ In eadẽ glo.ibi ꝺ hoc.i.de dñio.

¶ In eadẽ gloſa in fine.ꝯcludo ex predictis tres lec.p⁹ diſtinguit inter res corporeas que diſtinctiõ nil valet.q2 ex q̃litate rei nõ pẽdet actio ꝙ metus cã.nec diuerſificaꝛ.ſecũda lec.ẽ Jo.q dicit ꝙ prima pars iſtius.§.loquiꝛ quando quis amiſit dñium vl' quaſi p metum.nam tunc habꝫ vtilẽ in rem ⱬ ẽt ꝙ metus cã.ſecunda pars loquitur in eo q amiſit obliõnem.q eam non hꝫ cum ſit admiſſa.nec ſit in rerꝫ natura.niſi prius ſit ꝓnunciatum ꝙ reus reponat ſe in obliõne que pronunciatio fiet ꝓpoſita actione ꝙ metus cã videꝛ per Joh. expreſſum q2 ſi vtilis obl'ⱬ actio competeret ipſo iuꝛ ſicut a princ⁹ competebat directa nõ erat neceſſe ꝙ reus reponeret ſe in obliõne quod videꝛ contra mentẽ lre.j.in.§.ſi acceptillatio ⱬ.j.illud in fi.¶ Preterea videꝛ expreſſuꝫ pro Jo.j.eodẽ.l.ſi mulier.§.ſi metu.ⱬ.d.l.illud in fi.¶ Itẽ poteſt aſſignari alia rõ q2 ius reale fortius eſt q̃ pſonale. ⱬ iõ facilius retineꝛ.ſed azo dicit ꝙ prima pars iſtius.§.loquiꝛ in reali ⱬ concordat cum Jo.ſa loquiꝛ in perſonali.ⱬ diſcõdat ab eo.q2 etiam tũc dicit ꝙ primo cõpetit vtilis ipſo iuꝛ nec expectabiꝛ ſniã.pro azo.facit q2 cum reſtõne iſta fiat p edictum ꝑtoris non opꝫ iudicem adiri.vt.j.de op.no.nũ.l.de pupillo.§.q nunciat ⱬ ibi nõ.ar.ꝺ condictiõ.inſti.l.q̃ ſub conditiõe.§.fi.¶ Secundo facit q2 ꝑtor in edicto dicit ratũ nõ habebo.ⱬ ſic loquiꝛ negatiue.ⱬ diſpoſitiõ negatiua debꝫ omni tempore ẽẽ vera.vt.j.de ma.te.l.neratius.eſt ergo a prin⁹ verum quod ꝑtor infringat ĩmediate ſine vlla ſniã expectanda ſm eum.Item vꝛ cauſ.p azo.j.e.l.ſi mulier.§.fi.ⱬ hanc opi.approbãt cõmuniter doctores.nec obſtat quod actõ extincta ipſo iure nõ reſuſciteꝛ q2 verum ẽ ex interuallo ⱬ n' ſubſit cã.item ver eſt in eadem q̃litate ſed in alia q̃litate ope pretoris põt reſurgere.vt hic.ope autem iuꝛ ciuil' directa põt reſuſcitari.vt.j.ꝺ iuꝛ iu.l.defferre.§.fi.cum.l.ſe.Ex lec.io.ⱬ azo.nõ quod in reali metũ faciens qui cõuenitur vtili põt refferre queſtionem dñij.q2 vbicunqꝫ eſt dominium ꝺ ſubſtancia ꝓbatõis vel actus ibi põt refferri q̃õ dominij facit.j.de vſucap.ei a quo.ⱬ hoc in metu coactio.ſed ĩ expulſiuo dic vt nõ.C.de pſcrip.xxx.anno.l.ſi qs.§.ſed hoc ſup illis.¶ Secundo nõ ꝙ omnis liberatiõ ipſo iuꝛ equipollet ſolutioni vt acceptillatiõ.Item nudũ pactũ quãdo perimit ipſo iure.vt.ꝭ.de pactis.l.ſi vn⁹.§.pactus.v.ſed ſi pactũ.¶ Extra quero que vtilitas ẽ ꝙ deꝛ actio ꝙ metuſ cã ex quo daꝛ vtilis in rem vel vtilis pſonalem.R⁹ q2 ĩ actione ꝙ me.cã non opꝫ ꝓbari de veteri dominio nec ꝺ veteri obligatõne liqda vel pura ſecus ſi agaꝛ vtili.Item q2 actio ꝙ metus cã quadruplicaꝛ ſed non illa vtilis.vt.j.de pe ti.here.l.item veniũt.§.cum ꝑdixtimus.Ecõtra põt eſſe ꝙ magis habeꝛ expedit vtilem.q2 hẽbit paratam executionem ex ſnia lata ex inſtrumẽto cõfeſſionato.vt.l.minor.xxv.an.j.de mino.appet in iſtis modis agendi dꝫ libellus diuerſificari tam penes narrationẽ q̃ penes finalem concluſionẽ.facit ad iſtud.§.j.e.l.ſi cum excep.§.p eo.j.ti.i.l.arbitrio quod nõ.infra.C.qñ ex ea.maio.l.fi.quod nõ Inno.de re iudi.c.cum bertoldus.¶ In gl.iuxꝫ.ⱬ archidi.xv.q.vi.ſi a ſacerdotibus ⱬ ad id quod dixi de ſpoliatore refferente q̃õnem dñij in vi expulſiua quod nõ dy.in.c.qui ad agẽdũ extra de reg.iuꝛ.Bal.

Julianus Actõ que nõ eſt penalis ab origine p conſecutoriã tolliꝛ ipſo iure ad hoc allegaꝛ.¶ In tex.i' in bonis eius.ſ.q̃rum ad vtilẽ actõnẽ.¶ In glo.ſi p⁹i' retardeꝛ.i.nõ poſſit intemperari in pena tripli.ẽ ergo penali ab origine potencialꝛ.i.q̃tũ ad ĩtẽptantes ⱬ paria ſunt natã non ẽẽ vel intẽperari ñ poſſe ſed tu teneas ꝑmã ſolutionẽ glo.ꝙ nullo modo ẽ nata in triplo.cũ deſidereꝛ contumacia a natiuitate eius vnde triplum ẽ in cõdictõne nõ in obliõne a prin.vt.j.e.l.ſi cum ex.§.hec aũt actõ.

¶ In eadẽ glo.in fi.i.dr̃e nõ eſt mere penalis.ſecus ſi eſſꝫ mere penalis.ſed tu dic latius.vt nõ.C.de furtis ancille p hoc.¶ Extra induciꝛ iſte tex.p.B.ꝙ gl.l.fe.C.ꝺ iuꝛ.emphi.que dicit ꝙ non põt ab emphiteota exigi penſio ⱬ ipellí.lꝫ repulſio ſit pena legalis q2 dicit ipẽ ꝙ pena legalis non debeꝛ a prin⁹.ſed ex poſt facto rõne more delicti.nõ ratiõe cõtumacie.vt.l.ſi ꝓ fure ꝺ condic.fur.ſm dy.ⱬ cy.ĩ additõnibus de hoc tangiꝛ.j.e.l.ſi cum except.§.hoc aũt in gl.vt ⱬ ſupra facit.j.de dolo.l.arbitri.

Ex hoc edicto Per actionẽ ꝙ met⁹ cã fit reſt⁹ de iure ⱬ de facto.ⱬ ſi quis actõẽꝫ amiſit que erat liquida fit reſt⁹ debiti ſi vero non erat liquida ⱬ pura fit reſt⁹ obliõis in priſtinuꝫ cãuꝫ.h.dicit ſecũdũ intellectũ odo.Et nõ ꝙ reponẽdo ſe ĩ obliõneꝫ non agnoſcet debitum ſed reponet ſe ĩ oblig.cõdicionalꝛ vl' cum ꝓteſtatione ſi p⁹ tenebatur ⱬ facit in ſimili.j.de ſolu.l.cum quis pro reo.¶ Item facit ad iſtum.§.l.qui ꝓprio.§.item queriꝛ.ꝭ.de ꝓcuratoribus in glo.hoc quod dicit ĩ tulleris vel dic ꝙ etiã in obliõe pura põt loqui ſi obl⁹nõ erat liquida ſecũdum Odo.facit ꝙ nõ.C.de tranſac.l.ſiue apud acta.¶ In glo.ibi locum.§.ſi.ſo.vt ibi nõ.¶ In eadẽ glo. ibi niſi pure ymo etiã quãdoqꝫ ex delictis ſuſpendit actõeꝫ vt in.l.in.l.acquil.j.ad.l.acql.Item opy.hec videꝛ vera vt non reponat ſe oblig.prime ſpei q2 eſt impoſſibile ꝙ de nouo ſe obliget vt.j.e.l.illud.§.fi.vel dic vt nõ cy.C.de tranſa.cum mota.¶ In eadem glo.ibi in reſiduũ.hec glo.ẽ vera cõſiderato iure nouo quod p⁹debet excuti ꝑncipalis q̃ dñ feiſſor ſed de iure veteri non erat ordo neceſſitatis ſecũdũ cy.in addi.ⱬ nõ in hac gloſa ꝙ ſicut reus primo debet excuti quã fideiuſſor in obliõne primitiua ita ⱬ in qualibet eius occaſione.Baldus.

Cum autem Quia actio ꝙ metus cã eſt in rem ſcripta ideo proponiꝛ cõtra quẽlibet qui aliquod remediũ ex metu illatum conſequitur directe vel p obliquũ hoc.d.¶ In tex.ibi ſi cohercecat.ſ.ſpecialiter.Bal.

m **Etum autem** Temeraria ſuſpicio in alteri⁹ preiudicium nihil operatur hoc.d.vel ſic actio ꝙ metus cã deſiderat metuꝫ inferri ex ſola aũt ſuſpicione non oritur hoc dicit.¶ In glo.nõ ſuſpicionẽ.i.habituꝫ dic ꝙ in preiudiciuꝫ alterius ſuſpicio nihil operaꝛ vt in.l.noſtra niſi ſit iuſta vt ĩ.l.cõtraria ⱬ adde.l.nouiſſimẽ.§.i.j.ꝙ falſo tu auc.¶ In glo.ymo ibi hijs omnibus.ſ.quando non intrauerũt.¶ In eadem glo.ibi pro traditione.ſ.nude poſſeſſionis.¶ In.e.glo.ibi eſt vitioſa vt qui ſunt ingreſſi ⱬc.Baldus.

Animaduertendum. Ita punitur metus illat⁹ ab vniuerſitate ſicut a ſingulari perſona ⁊ ſic ex tex. in ħ ꝙ tyrannides ita poteſt cadere in vniuerſitate ſicut in ſingulari perſona. ¶ In glo. hoc ꝯtrꝫ ibi ſi quis minuit ꝙ ſub appellatōe quis vel ſi quis nō cōtinetur vniuerſitas quod eſt falſum qꝛ ymo cōtinet̄ vt. ī. q. ex cau. maio. l. ergo. §. fi. con iuncta. l. item ait in prin. ⁊. ti. ſecūdum cy. in addit. ꝓcur. ergo cōtra perſonas porrigitur etiā contra vniuerſitatē ad hoc. ī. de fideiu. mortuo adde ꝙ nō in ſpec. de inquiſi. §. pe. . v. quid ſi inquiſitio cōmitt̄ ⁊ adde. l. aliud. §. refferr̄. ī. de re. iur. ⁊. l. i. §. i. de ma. cōueni. ⁊ vid Inno. in. c. dilectus extra de ſymo. ¶ In gl. mōachoꝝ i⁹. §. defferr̄ hoc tn̄ ī ē ſemper verum nam ſi maior pars canonicoꝝ delinquit non videtur propterea omnes delinquere vt. ī. de ma. conue. l. i. in prin. ſecundū. G. ¶ In eadem glo. ibi vt hic dicit facit. l. noſtra col. de re mili. ⁊. ī. eadē. l. §. ſed licet vim ⁊ quod nō Innocen. in. c. dilectus extra de ſy. ⁊ ꝑ Bar. in. l. aut facta in fi. infra de pe. Baldus.

Sed licet. Nō inſpici cāꝫ ꝓximam ⁊ īmediatam que eſt honeſta. ⁊ non cām remotaꝫ oīs ergo via agendi debet aſſumi ex cā īmediata ⁊ ſi cā īmediata repugnat nunꝗ̄ poteſt agi vt hic ⁊ nō ꝓmiſſio nem factā per carceratū cā liberatōis valere ſed ſi fieret ꝓmiſſio a carcerato tenenti ipm̄ in carcere nō tenet facit. l. naꝫ ⁊ fratus. ī. de neg. ge. in prin. l. ¶ Querūt hic doc. an vnus teneat̄ alium iuuare ⁊ poſſime. G. qui tenet per hūc tex. ꝙ non tenet̄ quis alium iuuare ⁊ declarat ipē glo. que eſt. ī. ð re. iur. l. culpa ē. que ē nōbilis an poſſim recipere ꝓtiūꝫ pro aliquo iuuando. Baldus.

Idem pomponius. Nō ꝙ hec actō habet locum in factis ſicut in datis vide. l. ſi priuatus. ī. qui ⁊ a qui. ¶ In glo. nō tres cāus ibi aut appellatō nō ꝙ ea que fiunt ad rumorem populi de iure nō ſubſiſtunt. ¶ In. e. glo. ibi ĩuocare non pōt niſi quādo metum inferens nō eſt ſoluendo ſm̄ cy. in additionibus. Bal.

Sed quod pretor. Sine metus traxerit ſecū effectū ſiue non oꝛit̄ tam actō ꝙ̄ exceptio ꝙ me. cā. Et premitte ad euidentiaꝫ ꝙ iſte tex. appellat negotiū imperfectū quod hꝫ ꝑfectionem conuentōis ſed non traditōnis vbi deſiderat̄ traditio. ¶ In tex. i⁹ ⁊ pretorem aſſiſtere. ¶ Nō ꝙ ſnīa debet ferri in perſona poteſtatis de cōſilio aſſeſſoris. ¶ Item ꝙ ſnīa ſup aptitudine libelli dicit̄ interlocutoria. Item ex iſto. §. nō ꝙ ille qui hꝫ exceptionem nihillominus pōt agere ſimile hos de libe. lega. l. ſi quis reū. ⁊ in. l. aurelius. §. i. ⁊. ti. ⁊. ī. de fideiuſſ. l. ſi contendat. Baldus.

Volenti. Qui per metum rem ſuā transfert retinet vtile dominiū. ⁊ qui per metū per acceptillationem liberat retinet vtilē actionē ⁊ in hoc nō eſt opus auxilio ꝓtoris viuentis. h. d. ¶ In glo. quidam ſic ibi erat directa apud diīj poſſidentem ē rei vendicatō naturalis nō formalis. ⁊ declara vt nō cy. in. l. i. C. de aliena. iudi. ⁊ dy. in. c. ꝓ poſſeſſore. ¶ In eadem glo. i⁹ alias enim. ſ. ꝗ̄do nō eſſet ſublata ipo iure ꝑ pactum. ¶ In. eadē glo. i⁹ vel vtilis dominij nō reffert ſe ad publicianā qꝛ publiciana non ꝓſupponit vtile dnīum vel directū ſed quaſi vt nō cy. ī addi. ¶ In eadē glo. ibi ð hoc. i. de dnīo. ¶ In eadem gl. ibi ſicut rei vendicatō. ſ. dat̄ vtilis que primo erat directa. ¶ In eadem glo. cū prorſus ideſt eſſentialr̄ extincta ꝑ acceptillationem. ¶ In eadē glo. ibi dat̄ vtilis hoc expedit ſcire ſi forte illa ꝓma erat priuilegiata. vt hēbat paratam executionem vt ſnīa ⁊ confeſſio. ¶ In eadē glo. ibi fallit. quando ſubeſt cā ꝓpter quam dꝫ reſuſcitari. Baldus.

Licet. Actō que non ē penalis incōmutabilr̄ ab initō. ſed ex poſt facto pimitur in totū per ſimplicem rei ꝑſecutoriam hoc. d. ¶ Item nō ꝙ perſecutꝰ rei tolit penam extra rem. ¶ Nō ꝙ actō ꝙ metus cā eſt penalis aptitudine. nō ꝙ fictum dnīum non excludit actionē primam ad dandū. ¶ In glo. ſ. primo i⁹ vel contra ſunt verba tex. ꝓprie ꝯtrum ad actionē in rem improprie ꝯtrum ad actionem ꝙ metus cā ꝓut eſt penalis natura. tunc ꝓprie non finit̄. ſed eius natiuitas impedit̄. ¶ In eadē gloſa ibi vl̄ dic natam. hoc nō placet qꝛ in penis que in mora cōſiſtant non ante oꝛit̄ actio ꝗ̄ mora. nec effectus ꝗ̄ cā. vt. l. lecta. §. dicebam. ¶ In eadem glo. ibi ineſt res quaſi dicat nō eſt mere penalis. ſed participat ð perſecutoria natura ⁊ ideo nō tollitur ꝑ perſecutoriā. ſed tu dic melius ꝙ hic nō eſt pena ab initio incōmutabilr̄ ymo commutabiliter. vel nō eſt penalis a prin. ſed ex poſt facto. ſed i. l. ſi ꝓ fure. §. furti ⁊ in ſimilibus eſt actio penalis a prin⁹ merito non tollit̄ per perſecutoriam. ⁊ aduerte qꝛ ꝑ hoc deffenditur glo. que dicit ꝙ dominus ceſſante emphiteota ſoluere per triennium nō pōt petere rem ⁊ penſionē ſed altero dꝫ eſſe contentus lꝫ ſit pena legalis qꝛ non ē ab initō ſm̄. G. iſta ſunt verba glo. ī iſta materia. ī. e. ſi cum exceptōe. §. hec autem actō. ⁊ ꝓ regula dico ꝙ actō penalis que deſiderat cōtinuatōnem pōt tolli per rei ꝑſecutoriam. ¶ Vltimo nota hic cōcurſum actionis perſonalis ⁊ realis ab initō. ⁊ fac̄ ꝯ glo. inſti. ð lega. §. noſtra.

Ex hoc edicto. Actō ꝙ metus cā proponitur ad retradendū. Itē ad re obligandū. ⁊ ē in rem ſcripta. ⁊ eius effectus ꝓtendit̄ contra oēs ad quos ex metu ꝑuenit cōmodum ⁊ veniunt ī ea fructus ꝑcepti. ⁊ percipiendi hoc dicit vſqꝫ ad. l. ſꝫ ⁊ ꝓius. §. que. ¶ In glo. hoc intellige i⁹ condemnaret̄ ſi debitū erat liqdum. ⁊ actor vult elligere hanc formā agendi. nam poteſt etiā tunc agere vt reus ſe in obligatōe imponat. vt. ī. ð iur. do. ſ. l. ſi ſpōſalibus. §. i. ¶ In eadē glo. ibi cōdictō. ⁊. ī. ð ſo lut. l. ſub conditōe. ¶ In cadem glo. i⁹ ꝙ erat ſimplandum. i. tota ꝗ̄titas ſtipulatōis ſeu contractus. ¶ In ea. glo. i⁹. l. i lege. qꝛ ex delicto obligatō ſtatim oꝛit̄ ſed exactō differt̄. cōtractus aūt poſſunt hr̄e in ſe ꝯditionem tacitā. ⁊ expreſſaꝫ vt. ī. ſi cer. pe. l. omnia. delictū ergo obligationē ꝯditōalem reſpiciens ſtatim obligat. ſecus in ꝯtcu. vt dcā. l. ſub ꝯditōne. ¶ In eadē glo. i⁹ locum. §. fi. dic vt i⁹ nō. ¶ In ea. glo. i⁹. §. pactus. qꝛ vbi actō oritur ex ꝯtumelia talis actio nō cadit in ꝯtcu. ¶ In eadē glo. ibi locum. §. fi. dic vt ibi nō.

¶ In ea. glo. ibi n⁹ pure. qꝛ maleficia nō habēt in ſui eſſe pēdentiā. ⁊ ideo nō pendent quo ad obligationē. ¶ In eadeꝫ glo. i⁹ ſi quis accepto tullerit vel dic ꝙ pactū neceſſariuꝫ cadit in obligatōe ex delicto ſꝫ nō volūtarie. ar. ī. ad exhibeū. iul. §. quantum ⁊ quod nō. C. ð tranſac. cū mors. ¶ In ea. glo. i⁹. l. ꝓxima ſic g⁹ ē qdā ordo agendi. vt pri⁹ excutiatur reus ꝗ̄do ex malleficio rei cōuenit̄ fideiuſſor. Baldus.

Cum autem. Loquit̄ iſte. §. ꝗ̄do fideiuſſor intulit metū. ſ. illō ꝗ̄do ipē pricipalis. ¶ In tex. ibi reſtituendā actionē. i. nō ē porigendus̄ ꝓbellus ꝯ principalem ſm̄ iul. bal.

i **Aliud uerum**. **Si metu**. In tex. ibi vel alios. nō ꝙ qui tenet̄ dare certū fideiuſſorem. ⁊ non pōt dare illum liberat̄ dando alium eque ydoneum. In tex. i⁹ alius. ſ. tertius ꝗ non reſpicit oblōnem. bal.

i **Aliud uerum**. **Si metu**. Ibi vel alium. ¶ Nō ꝙ ille qui tenet̄ ad certum fideiuſſorē danduꝫ liberatur dando alium eque ydoneū ſeu ſufficientē. ¶ In tex. i⁹ pignora nō ꝙ obligatio ꝗ renouat̄ dꝫ renouari cū eadē cautela cū qua erat prima. ¶ In glo. ſm̄ vrba. in fi. glo. de nouo aūt fideiuſſor q eſt extractus a fideiuſſione non cogitur fideiubere vt. ð. locati. §. ſi cum dominē ⁊ facit. ī. de ꝓro. ſtip. valerianus. Baldus.

r **Eo et partus**. In actiõe q̈ me
tus cã acceſſiões
veniunt non ſolũ pẽde ſed etiã quadruplã
de. ¶ Item titulus extortus nõ liberat a pci
piendis ad hoc allegatur. ¶ In tex. ibi cãz que ſit differen
tia intra fructus ⁊ cãm. l. vtilitatẽ põit hic odo. ¶ In tex. ꝰ
ego. ſ. metũ paſſus. ¶ In glo. etiã ĩ fi. cõcludẽdo. ¶ Nõ q̈
titulus qui odio poſſeſſoris habeẽ ꝓ nõ titulo nũq̈ excuſſat
a fructibus pcipiendis ⁊ nõ glo. ⁊ vide infra de re ven. l.
ſi nauis. Baldus.

Queri poteſt. Si metu faciẽs cõtrario me
tu cõpellitur a primo metũ
paſſo vel a tertio non habet actionẽ q̈ metus cã. h. d. Nõ
q̈ actio q̈ metus cã non datur ei qui pᵒ intulerit metũ ſiue
compellaẽ a paſſo metum ſiue a tertio quod eſt mẽ nõ.
¶ In glo. ibi intelligit ibi loquitur in vi expulſiua. ¶ In. e.
glo. ibi. n. qui cum alẽ ibi loquiẽ q̈ ad facti ĩpunitatẽ hic lo
quitur q̈tum ad naturã actõis q̈ metus cauſa. ¶ In eadẽ
glo. ibi q̈ hic non eſt q: nõ patitur dãnũ q dimittit q̈ iniu
ſte tenet ⁊ ad hoc nõ iſtam glo. ¶ In eadem glo. ibi vꝫ ha
beat nõ ꝑ edictũ diui. mar. quod ẽ. ĩ. l. ꝓxima ꝑdiẽ ius agẽ
di. nõ ius excipiẽdi. fac. ĩ. codẽ. l. ſi cũ exceptõe in prin. ĩ ea
deꝫ glo. ibi ĩ fine quod nõ. C. ad. l. iuliam de vi. l. ſi quis a
ſe fundum. Baldus.

Julianus ait. Compulſus ad debitum ſol
uendum non habet actioneꝫ
q̈ metus cã ſed compellens ꝑ vim cadit a iure ſuo. h. d.
¶ In tex. ibi ꝓpter naturã. Nota q̈ ſemꝑ eſt ponderãda
natura actionis ⁊ ſicut quelibꝫ plãta. ⁊ quodlibet animal hꝫ
ſuam naturã ita quelibet actio a iure ſibi datam. ¶ In glo.
hic ibi patiẽ. ſ. ſoluens. ¶ In eadem gloſa ibi ſed admittere
ſic lupus exit ſiluam. nõ tamen exiuit. ĩ. de vſufr. arboribus
. §. idem tractat rem. rõ q: ſicut delictum ẽ in fieri ſic pena ẽ
in fieri ⁊ nõ in facto eſſe. ¶ In eadẽ gloſa ibi retinere. Nã
creditor habet duplex ius exigendi ⁊ retinendi exactũ pri
mum ius perdit ꝑ ſolutionem. ſm per delictũ ſm odoſ. vel
dic ꝺ mente S. q̈ cum ſolutũ poteſt condici non paraẽ libe
ratio vi ſolutionis. ſꝫ vi delicti ar. l. q hominem. §. fi. ĩ. de ſo
lu. ſecundũ S. Extra nõ oppoſitum de puncto ſimile ſupra
tiᵗpᵒ non ſolum. ¶ Item nõ quem recurrẽ ad conſideratiõ
nem puncti nꝰ ius eſt in puncto ⁊ in momẽto tpris. vt in. l.
arethuſa. ſ. de ſtatu ho. ⁊ iſti. de hijs q ſunt ſui vel alie. iur. in
prinᵒ ad trebel. ex facto. §. fi. pe. ⁊. l. ſi hij de do. cã mor. fac
ad id quod nõ Inno. extra de appel. ꝓpterea. bal.

r **Eo et partus**. Titulus violẽtꝰ
nõ excuſat a perci
piendiſ hoc dicit. ⁊ ad hoc allegaẽ. vide. l. iij.
. C. q̈ metus cã. ¶ In gloſa ⁊ ſi emiſti vbi re
gulariter regulla hꝫ locum in titulo approbato exceptiões
habent locum in titulo reprobato. bal.

Queri poteſt. Vim inferens. ſi vim re patiẽ
non agit q̈ metus cã. h. d.
¶ In textu ibi opem ferre. Nota q̈ pretor nõ debet ferre
opem improbo poſſeſſori. ¶ In glo. Suar. intelligit ibi alij
dicunt q̈ opꝫ. iſtoꝝ ſumit ortum ex. l. ſi qs a ſe fundum. C.
ad. l. iuliã de vi. ¶ In eadem glo. ibi dãnum exigit ẽ etiam
ſubtilior rõ q: metum paſſus agit vt debitor in priſtinũ ius
ſe reponat. Sed ex quo ipſe metum intulerat nullũ habebat
ius priſtinum in quo poſſet fieri reſtitutiõ ⁊ hoc eſt q̈ dicit
lr̃a nihil eſt q̈ reſtituatur. ¶ In. e. glo. ibi. § . cum igitur ad
de q̈ nõ. e. ti. l. qui poſſeſſionem. ¶ In eadem glo. ibi vtrũ
qꝫ habeat nõ q̈ ex eodem delicto poteſt dari. ⁊ retineri ex
ceptio. Bal.

Jullianus. Soluens ꝑ metum veꝝ debitũ nõ
habet actionem quod metus cã ſꝫ
per edictum diui marci creditor cadit a iure ſuo. h. d. cuꝫ. l.
ſe. Iſte. §. loquiẽ de remedio ex edicto ꝑtoris. l. extat loqui
tur de remedio conſtõnis imperatoris. ¶ In glo. hic op. de

puncto ibi amittere. nõ hanc glo ⁊ gl. in. l. arboribus. §. idẽ
tractat de vſufr. que dicit lupuſ exit ſiluã ⁊c̃. ⁊ dicit amitte
re ẽ in fieri nõ in facto eſſe ⁊ ex. hoc nõ q̈ pena conſtitutio
nis non diciẽ eſſe cõtracta niſi ꝑ factum ꝯſumaẽ. ⁊ ita dicit
Io. An. in. c. pape. ꝺ elec. li. vi. in nouella. ¶ In eadẽ gl. ibi
ymo per ſolutionem dic q̈ per ſolutionẽ amittit ius petẽdi
per delictũ ius retinendi ſm odoſ. ſimile extra de iuẽ iurã.
. c. debitor. ¶ In eadẽ glo. ibi hoc iure creditor q̈q̈ per de
lictum nõ conſueuerit tolli oblᵒ naturalis. vt. ĩ. de condi. in
debi. l. ſi pene cã in prin. vbi eſt glo. nõ. ¶ In eadem glo. ſꝰ
ꝯ ſublata ibi circũſpecta ⁊ nõ ſingulr̃ ex hac glo. q̈ pene di
cunẽ habere ſuum effectum in vltimo pũcto actus propter
quem ipſa pena imponitur. Bal.

c **Xtat enim**. Creditor ſibi ius di
cens perdit ius ſuũ. h.
d. ¶ Nõ q̈ creditor nõ debet vim inferre
debitori nõ ſoluenti. ſed dꝫ coram iudice expe
ri alias perdit ius ſuũ. ſ. delicto conſumato. vt nõ ſupra. l.
ꝓxima. §. fi. ¶ In glo. ſed nunq̈ ibi ſed Io. contra ⁊ bene
ſecundũ omnes modernos. ¶ In eadẽ glo. ibi pena nõ cõ
tra illos qui vtunẽ illicitis repreſalijs vt debeãt cadere a iu
re ſuo totali. vel dic q̈ auctoritas magiſtratus cõcedentis reꝑ
ſalias excuſat a pena. q: in illo territorio hꝫ ius terrendi. ſe
cus ſi eſſet ius a deo incõpetens vt nõ haberet ius terrẽdi.
ar. coꝝ que nõ hic S. ¶ In eadem glo. ſꝰ neutrum verũ ſit
q̈tum ad formã ꝓmiſſionis. ſed vtrũqꝫ eſt veꝝ q̈tuꝫ ad ne
ceſſitatem preſtatiõis. facit. ĩ. q. ⁊ a qui. l. ſi pẽo. ⁊. l. ſi vnus
. §. generalr̃. ſ. de pactis. ⁊. ĩ. de lega. ſo. l. meuius. §. duoꝝ
¶ In eadem glo. ſꝰ modo dixi ⁊ hoc veꝝ quando ſoluiẽ cõ
templatõe obligatiõis. ſecus ſi ex alia cã ſm Ia. de ra. Pe.
⁊. S. ¶ In eadem glo. ibi. §. debitorẽ dic vt ibi. ¶ In eadẽ
gloſa ibi pẽm iſtud pactũ ad vim inferendũ non videẽ va
lere. ſed ſolũ vbi ius nõ infertur. vt. ĩ. de re. iuẽ. non ẽ ſingu
laris. facit quod nõ dꝫ. de acquir. poſſ. l. iuſte. ¶ In eadem
glo. ibi ſceuola. ⁊ facit quod nõ. ĩ. qui. ex cãis ma. l. miles.
¶ In glo. ymo ibi vt ibi. Tu dic q̈ ꝑdit actionẽ ꝓ illa re ⁊
ꝓ ea in qua nõ eſt cõmiſſa violentia ſm Pe. vel ibi non lo
quitur ĩ vi expulſiua ſꝫ ablatiua. ſed ſolutiõ non ꝓcedit q: gene
ralitas legis noſtre vr̃ adaptari ad quãlibet ſpẽm violẽtie
ſm pe. ¶ In eadẽ gl. ibi vtriuſqꝫ vti poſſidetis ⁊ vtrobiqꝫ.
¶ In eadẽ gl. ibi feudatarius erat. Concludẽ q̈ diuerſe ſũt
ſpẽs violentiaꝝ. quedam ẽ violentia expulſiua que pricipa
liter competit re ĩmobili ſuꝑ hoc vide Inno. ꝺ reſti. ſpol. c.
cum ad ſedem. quedã turbatiua. ⁊ iſta in re ĩmobili purga
tur ꝑ interdictũ vti poſſi. ſed in re mobili principalr̃ ꝑ vtro
biqꝫ vide Inno. de ꝑſcrip. c. veniens. ¶ Et nõ hic q̈ quãdo
duo aſſerũt ſe poſſidere. ⁊ inuicem ſe turbãt reddiẽ proba
tio poſſeſſionis dubia nꝰ vnus ꝓbat de antiquiore. nã etiam
ꝺ interdicto vti poſſidetis poſſeſſio iuſtificata cetẽiẽ paribꝰ
ꝑualet mere poſſeſſioni vt ibi pꝫ. doc. dicunt. C. vti poſſi
detis. l. i. 3ᵒ appellaẽ inquietatiua que ꝑtinet ad interdictuꝫ q̈
vi aut clam q talem violentiã cõmittit nõ ſinit aduerſarium
habeẽ poſſeſſionẽ pacificam tñ per iſtã violentiam nõ inter
rumpiẽ preſcriptiõ. vt. l. pe. de vſuca. ꝓ empto. 4ᵒ diciẽ abla
tiua que nõ habet locum nꝰ in re mobili. ⁊ purgaẽ per act.
vi bo. rap. 5ᵒ dicitur compulſiua que purgatur. ſ. ciuilr̃ per
actionem q̈ metus cauſa. ſub iſtis ſpeciebus cõprehẽduntẽ
quaſi omnes violentie. ⁊ roffre. de ſingulis facit tractatum
ſuum. ¶ Querit glo. vtrum ex hac. l. oriatur condictio ex. l.
glo. dicit q̈ non. ⁊ bene q: l. noſtra non eſt prodita ad obli
gandum ſed ad liberandum facit quod nõ. ſ. l. ꝓxima. §. fi.
Item non eſt prodita verbis affirmatiuis ſed priuatiuis.
¶ Ex queriẽ vtrũ q̈ hic dr̃ q̈ priuaẽ creditor iuẽ ſuo vtrũ
per ſñiam an ipſo iure ipſe dicit q̈ per ſñiam ⁊ male q: per
hãc. l. eſt prodita exceptio nõ petitiõ ⁊ per naturã exceptiõ
nis non poteſt ꝓuocari ad ſñiam ⁊ ſic nõ ob. q̈ nõ. C. ꝺ iuẽ
di. o. iudi. l. in criminali pro h̃ facit q: l. ꝑcedens in fi. loqui
tur per verbuꝫ pẽti temporis dũ dicit amiſiſſe facit q̈ nõ. ĩ.

de capi. dimi. amiſſione ⁊. C. de excep. licet. ¶ Extra ꝗro pone ꝙ creditor non occupat per vim ſed per furtū vtrū cadit a iure ſuo dicit. ¶ Inno. ꝙ non de reſti. ſpo. olim. ¶ Secūdo quero vtrū auctoritaſ iudicis incōpetentis excu ſet a pena huius. l. dic vt hic per Bal. ¶ Item quero vtrū a ſentētia lata vigore iſtius legis poſſit appellari ⁊ dic ꝙ ſic q2 nō cōtinet cām nude poſſeſſionis vt nō. B. C. ſi de mo. poſſ. ¶ Ultimo adde iuxta hanc. l. ꝙ nō inno. de cōceſ. pre ben. c. cū noſtra ⁊ de arbi. ex pte ⁊ quod nō i. c. i. ō ſequeſ. poſ. in cle. in glo. Simile pone accuſo quēdam ruſticum ꝙ extraxit me de arando cōtra voluntatē meā vtrū procedat iſte libellus ꝑ hanc glo. videt ꝙ non. q2 iſtud non pertinet ad vim expulſiuam ſed ad turbatiuam inquietatiuā fac. C. finium regun. l. ſi quis ſup iſta queſtio determinaſ in. l. vim facit de vi ⁊ vi ar. bal.

Xtat enim

c An ꝑmiſſio iudicis excuſet aut ē incōpetens ⁊ ꝓceſſit ſuato ordine iuris. ⁊ excuſat aut ñ ſuato ordine iur. ⁊ non excuſat a pena huiuſ edicti ſed ab actione ꝙ me. cā. ſic. ut. ſ. e. l. fi. §. fi. ¶ Nō ꝙ ꝗdo quis capit aliquem vigore repſſaliarum ſtatim debet ipſum ꝑtori preſentare. q2 talis captura hab3 vim citatōnis ſed ſi capit res. q2 in rebus nō cadit citatō non hab3 neceſſe eas res repſentare ſed eas capere pñtibus teſtibus fide di gnis ꝓ hoc. ſ. locati. l. cum dñi in fi. glo. ¶ Sed nunquid ſi accipio ꝑ ſolutionem coactam pdo ius meum ſi ꝑ ſolutōē3 non ꝑ occupationem ⁊ facit. ſ. qui. ⁊ a q. l. ſi optio. ⁊. l. meni us. §. duobus de le. ij. ¶ In gl. magna ibi emphitcoticharꝯ erat. ⁊ nō poſſidebat. nā poſſidenti l3 vim facere. vt. l. clam poſſidere. §. q ad nundinas. ſ. de acq. poſſ. ¶ In eadē glo. ibi non daſ actio q2 edictum loquiſ priuatiue nō affirmatiue ſm B. ⁊ Bar. Nō ꝙ lex noua ⁊ ꝓhibitoria non inducit cō dictōnem ex lege. ¶ In eadem glo. ibi noluit ſalicet vi3 paſ ſus. ¶ In eadem glo. ibi decretum. ſ. diui marci. ¶ In ea. glo. ibi ſine voluit vllo modo q2 creditor accepit ſua aucto ritate. Baldus leg. doc.

Icum exceptione

c Ubi metu paſſo effectualꝛ nihil abeſt non competit actō ꝙ metus cā. h. d. ¶ Nō ꝙ paria ſunt aliquē3 ꝑ exceptionē non teneri vel ipſo iure quod eſt verum quando excepꝯ eſt perpetua ⁊ fauorabilis. ſecus ſi tpis vel odioſa q2 tunc comparitō nō eſt bona. facit. ſ. de li. cā. vel obligatꝯ §. i. glo. ſ. de pac. l. ſi vnus. §. pactus. ¶ In glo. i. opponen do nō differentiā3 inter eum q ipſo iure non teneſ. ⁊ eum q h3 exceptionem. nā primus non h3 neceſſe opponere ſꝫ ſic. nam illa dria habet locum ex mora non opponentis. non ex natura iur inceptati. ⁊ ſic non ob.

Icum exceptione

c Debitō tuꝯ exceptione cōpellens creditorē ad liberati ipm ipſo iur actōne ꝙ metus cā non tenetur. h. d. ¶ Nō ꝙ non plus ē in exceptione ipſo iure ꝙ in liberatōe ope exceptionis. Baldus.

Si quis non

Nō ꝙ actio ꝙ metus cauſa ex addita ꝯtumacia ꝓponitur ad quadruplū. non a prin. quod dic vt. ſ. e. l. metum. §. l3 ta men. Secundo nō ꝙ nō ſolum quadruplaſ res. ſed etiā ac ceſſiones rei. vt. ſ. e. l. §. quadruplaſ. concor. ſunt. ſ. e. l. ſed ⁊ partus. ⁊ ē ar. ꝙ ſi de nocte d3 pena duplicari ꝙ nō ſolū duplicet ſimplum ſed etiam pena que pena imponiſ ratōne alicuius qualitatis. ſed doc. tenent ꝯtrium in cāis criminalibꝯ q2 dicunt ꝙ quicqd addit ſimplo nō venit duplicari verbi grā de vulnere ē pena centum. ſi cōmittaſ in ſtrata duplica tur pena ſi de nocte etiā duplicaſ. Modo pone ꝙ iſte ābe qualitates ꝯcurrūt. q2 in ſtrata. ⁊ de nocte cōdemnabiſ iſte in trecentū. q2 rōne cuiuſlibet qlitatis duplicaſ centum non autem condēnabiſ in. cccc. q2 iſta verba debent ad ipm ſim plum refferri. nō ob. iſte. §. ymo facit ꝓ q2 totum hic hēbaſ ꝓ ſimplo. ⁊ ideo totum quadruplaſ ſed in rōne ꝓpoſita nō eſt ita. q2 illud quod addiſ ꝑ nomina multiplicatiua nō pōt hre locum ſimpli. ⁊ hec ipa veritas. ¶ Sed pone quod ſta tutum dic ꝙ magnas cōdemneſ in quadruplum ꝙ popula ris. Modo magnas vulnerauit aliquē de nocte vꝯ popula ris ꝑ qlitatē noctis ꝯdēnareſ in duplū vtꝝ magis ꝯdemna biſ i qdruplo illꝯ dupli an i qdruplo ſimpli. ⁊ vꝭ ꝙ i qdru plo ſimpli. ꝓ ea q dcā ſt. ¶ In ꝯtriū vꝭ q2 ꝓ ſimplo d3 hꝯ acci pi totum id i quo ꝯdemnareſ popularis. q2 habeſ reſpectꝯ ad ſtatū. ⁊ ſic rō multiplicatiua reſpectu pſone nō reſpectu ſimplicis facti quod vꝭ verius. vnde dcs magis veniret in cāu premiſſo condēnandus in octingētis alias, nō verifi carent verba ſtatuti. q2 nō condemnareſ in quadruplum eꝯ in quo popularis veniret cōdemnandꝯ. ⁊ ita ꝯſuluit Iaco. de bel. ⁊ eſt cōmunis pratica. ex termino ergo ad quē fit re latio habemus iſtā multiplicationē aſſumere. ¶ Item nota ꝙ in actōibus arbitrarijs clementꝭ ⁊ miſericorditer agiſ cū reo q2 daſ arbitriū reſciendi ſimplū ſine aliqua pena. ſed vꝭ q3 ad quod tps hoc ſit dicā in. §. hec aūt actio. Baldus.

Poſt annum

Ubi alia actō non cōpetit pꝯ ānum rōne metus pōt intem ptari actō ꝙ metus cā ad ſimplū. ſecus ſi alia cōpeteꝛ cepit h. d. ¶ In tex. iꝯ exolerit. i. finita ſit. ¶ In tex. iꝯ petitionem ꝯ metum inferentē. ¶ In tex. iꝯ largireſ. i. ſupereſſet. ¶ In tex. iꝯ daſ. ſ. annū. ¶ Nō ꝙ metus h3 in ſe iniuriam. ⁊ oriſ actō iniuriaꝝ. ¶ 2ꝯ nō ꝙ actō iniuriaꝝ finiſ anno vtili ⁊ in hoc quod dicit finiri. fac. ſ. de iniuſ. l. ſed ſi vnus. §. ſi ari ta di. ¶ Item nō ꝙ poſt annū actō ꝙ metus cā cum alia non cōcurrit. ¶ Item nō ꝙ heres metū paſſi. ſ. annū hab3 actō nem ꝙ metus cā poſt annū h3 ſolūmodo petitōe hereditaſ. ¶ Quero vtrū ſicut metus h3 in ſe iniuriam ita furtū ⁊ dic breuiter ꝙ ſi nā violētia h3 i ſe iniuriā ſꝫ furtū h3 i ſe ſimpli cem dānum. glo. ē nōbilis. ſ. de furtis. l. itaq3 ꝓ fullo.

In hac actione

In actione ꝙ metus cā non eſt neceſſe ꝙ fiat de ſignatio perſone metū inferētis ꝑſertim vbi pſona ē incerta hoc. d. iſte. §. valde nō. ¶ Nō ꝙ in actione ꝙ metus cauſa nec dicere allegare nec probare quis teneſ factū certe perſo ne quia plerunq3 metus habet in ſe ignorātiam vnde ſi qui dā de ſocietate quē nō cognoſco coegit me ꝑ metū dare ſibi equū meū. poſtea repio hunc equū apud quēdā3 ſtipendia rium ſufficit mihi in repetitione equi ꝙ probem metum mihi illatum licet nec ego nec teſtes cognoſcant metum inferentē ratio q2 iſta actō nō reffert a quo fiat ⁊ ideo ſpeci ficatio pſone nō eſt de ſubſtantia dūmodo ipm factū ꝓbeſ ſecūdo nō ꝙ ad id quod nō eſt de natura actōis nō d3 actō aſtringi ad allegandū id vel ꝓbandū quod tenē metū. Itē nō ꝙ in actōe ꝙ metus cā tertius cōuentus diciſ damnū pati potius ex ſua cōtumacia ꝙ ex ꝑambullo delicto tertij. ¶ In glo. ibi nō ibi poſſum. ſ. nō ego agens. ¶ In. eadem glo. iꝯ de nocte vel in multitudinē hominū nō ad excuſatio nem ſindicoꝝ q2 quādo maleficiū3 fit de nocte ꝓbabilꝛ pōt ignorari quis fecit. Similiter quādo in rixa multoꝝ ⁊ ideo non cogiſ denūciare id quod poteſt ꝓbabiliter veriſimiliter ignorare facit. ſ. de calump. annus ⁊ quod ibi dixi. Refferſ ꝙ per iſtam glo. oldra. deffendit quēdā3 clericum cui oppo nebatur homicidiū ⁊ teſtes dicebant ſe vidiſſe a longe Nā oldra. inſpexit an in illa nocte fuiſſet lumen lune vel nō ⁊ q2 fuit lumen lune apparuit ꝙ teſtes nō potuerūt noſcere faci entē3 ad quod facit hec glo. ¶ Inducit etiā iſta glo. ad qō nem reperiſ ꝙ titius occidit quēdam ꝑegrinū3 ignotū cuꝯ nomen ignoraſ vtrū3 ſine expreſſione nominis paſſi ꝓcedat accuſatō cōtra facientē ⁊ videſ glo. hic ꝙ ſic ⁊ glo. ⁊ dictū3 archi. ij. q. viij. libelloꝝ in fi. ⁊ ſi diciſ poterat impune occidi Rndeo ꝙ hoc nō preſumitur ꝙ quis poſſit impune offen di niſi ꝓbatur nec preſumiſ ꝙ quis poſſet impune offende re alium vt. l. diuꝯ de officio preſi. ¶ Iſta. q. fuit florentie

q̃ poteſtas cepit quēdam cuius nomen ignorabatur ⁊ occi
dit eum in tormētis ⁊ accuſabatur poteſtas de homicidio
hoīs ignoti certe ꝓcedebat libellus ſine ſpecificatōe nomi
nis ex quo ꝺ corpore cōſtabat vt patet ex predictis ⁊ adde
cy. in auten. hodie .C. de repu. ⁊ Jac. in .l. i. §. Item illud
ad ſille. ⁊ quod nō in ſpec. de reſt. ſpo. §. verum. verſicu. vl
timo nō. Baldus.

In hac actione· Illud ꝙ non eſt de natu
ra actōis nō eſt de ſubſtā
tia probationis ⁊ ſufficit mihi ꝓbare metū vel vim mihi illa
tam licet non probem a quo quod bene nō. ¶ Item nō ꝙ
ad id quod quis ignorat nō aſtringitur. ¶ In glo. pᵒ nō no
cet ibi vel in multitudīe idem azo. in ſūma huius tituli. Et
adde quod nō in .c. libellor̄ .ij. q. viij. ⁊ ibi erat incertitudo
ex perſona patientis ⁊ vide .l. i. §. item illud ad ſile. ⁊ vȝ hec
gl. ad tria. ſ. ad excuſādū ſīdicoſ ⁊ ad enūtiatōnē maleficio
rū cōmiſſorū de nocte. Item ad excuſandum accuſatores.
Item ad repellendū teſtes mētientes ꝓbāt̄ facta de nocte
vel in turba. Baldus.

Hec autem actio· Actio ꝙ metus cā ē
arbitraria ⁊ rōne cō
tumacie pōt agi in quadruplū hoc. d. iſte. §. nō quod actio
ꝙ metus cā eſt arbitraria. ¶ Secūdo nō ꝙ ſi nō fit reſtitu
tio vſqȝ ad ſnīam ſuple ⁊ tps quod datur iudicat̄. ſecunduȝ
odofr. ⁊ Bar. ⁊ tunc ꝓcedit̄ ad quadruplum. ⁊ iſte eſt verᵘ
intellectus iſtius lr̄e. ꝓbatur. j. e. l. § ꝙ ſi homo. ¶ In glo.
pᵒ dandam ⁊ tunc dictō vſqȝ ponit̄ excluſiue. ¶ In cadeȝ
glo. ibi ꝓprie. ⁊ tunc dictō vſqȝ ponit̄ incluſiue. ⁊ cōſtruitur
cum pᵒ ſnīa non cum ſa. ¶ In cadē glo. iam facte. tu dic ſe
cundum odofr. q̃ ſenſus lr̄e eſt iſte ꝙ vſqȝ ad ꝑmam ſnīaȝ
ſupple ⁊ poſt ipm vſqȝ ad tempus quod datur iudicat̄. libe
retur reſtituendo rem. poſtea autem non liberat̄ a pena nec
pōt purgare moram ſm odofre. nec ob. j. de peti. heredi. l.
item veniunt. §. recte. vbi dr̄ ꝙ vſqȝ ad litem cont̄. ſup actio
ne iudicati poteſt q̃s vti beneficio q̃ in alio cāu loquit̄ non
in eo q ex ꝓprio facto conuenit̄ quod dic vt ibi. ¶ In cadē
glo. ibi diffinitur. ⁊ q̃ ad eum ꝑuenit̄ per lit̄. conte. ⁊ ordie
iudiciario. ¶ In cadem glo. ibi miles. §. i. vel dic melius ꝙ
due ſnīe non poſſunt ferri ſup eadem re. verū eſt per ſe. ſed
ꝓpter aliam bene pōt vt hic ꝓpter penā tripli. cy. etiā facit
. j. eo. l. §. ſi q̃s per vim. ¶ In cadē glo. ibi a pᵃ. ſic tamen q̃
diffinitiua. q̃ nō īuenit̄ ꝓhibitū. facit quod nō. j. de rei ve.
. l. q reſtituere. ¶ In cadē gloſa ibi. §. iuſſus. ⁊ ſic non ob. ſu
pra ti. i. § diuus ⁊c̄. ¶ In cadē gl. ibi. ab executione. tu dic
ꝙ q̃tumcunqȝ poſtea ferat̄ ſa ſnīa. pōt appellari ab ea. dū
tamen appellet̄ ſup facto. vt q̃ dicat ſe cōdemnatū non rite
vel nullo modo. vl̄ obtuliſſe vel reſtituiſſe. nō ob. q̃ ab exe
cutione nō appellat̄. q̃ verum ē ab executione mera. ſȝ iſta
nō eſt mera. Item verū eſt ꝓpter iniquitatem ſnīe. ſed bene
appellat̄ ꝓpter inīqtatem ipſius executionis. vt. d. l. ab exe
cutione cum ergo iſta ſcd̄a ſnīa dicatur iniqua ꝓpter ipſam
iniquā executionē ꝙ ideo appellat̄. cy. in addi. ¶ Preterea
tunc nō appellet̄ ab executione q̃n̄do eſt pura ⁊ liq̄da. ſȝ de
ſiderat euentū more vel cōdictōnis. vt hic. ⁊ ſic nō ob. extra
de ap. c. nouit. habemus ſimille in taxatōne expenſar̄ que ē
quedā executio quo ad ipm taxantē. ergo pōt appellari ab
iniqua taxatōne. vt nō Inno. extra ꝙ me. cā ſapra. c. ſac q̃ð
nō idem Inno. extra ꝺ re iudi. ꝙ ad conſulat̄. ¶ In glo. q̃
ritur ꝺ ap. ſepe. ¶ In gl. hic locum. ⁊ vide ꝙ habes. C. qui
ꝓuo. non ē ne. l. fi. ⁊ in ſpec. de expen. §. ſi aute. v. non eſt ad
uertēdū. Adde ex rōne huius glo. dicunt doc. ꝙ a ſnīa lata ſu
per actōe iudicati non appellat̄ q̃ venit executiue niſi eſſet
aliq̄ exceptō de permiſſ. poſt ſnīam. Nam tunc appellatur
ꝓpter nouū grauamen. ¶ Itē hec eſt executiō in alio. ⁊ ex
eo auget̄ effectus vnde potius dȝ dici acceſſio q̃ executio.
Nam vbicūqȝ iudex grauat ibi dicit̄ excedere modum. ⁊
q̄i executor q habȝ iuriſdictionem annexā excedit modum
verbo vl̄ facto pōt appellari. Et tot modis dr̄ modus exce
dit quot modis dr̄ plus vt nō hoc. ꝺ re iudi. ꝙ ad cōſultatō
nem. ⁊ Inno. ꝺ officio dele. ſup q̄ōne. ¶ In glo. modū. Jn.
de. v. ſi. in. l. ſi qua pena facit. C. ꝺ ap. ſi q̃s ꝓuocatus. ⁊. C.
ſi aduerſus rē iu. l. ij. ¶ In cadem glo. neceſſario ſequitur ſȝ
nō eſt verū q̃ poſſȝ ee mora purgata vel actō remiſſa ⁊ fac
. j. ꝺ re mili. l. iij. §. ſi ad dic. Iſta glo. ē validū arᵐ ꝙ ꝑ lapſū
termini dr̄ pena liq̄da. ⁊ ꝓcedat̄ tanq̄ ex liquido fac ꝙ nō.
Inno. de accuſa. ſup his. tamen ꝑ dictum. §. ſi dicit ꝓbatur
cōtrarium. ⁊ ideo nō proceditur in pena executiua ſed per
libellum. ⁊ ita ſeruat pratica. ⁊ facit. j. de vb. ob. l. hoc iure.
¶ Item nota ex iſta glo. ꝙ quando due ſnīe ſic ſe habent
ꝙ ſecunda eſt executio prime ſi nō poteſt appellari a ꝑma
nec a ſecūda q̃ ſa hʒ neceſſariā cōſequentiā a prima.
¶ Sed cōtra iſtam glo. op. ꝙ implicet cōtradictoria q̃ ſi eſt
executio non debet fieri. j. terminū appellandi vt. j. de in
fa. l. furti. §. i. ¶ In cadē glo. ibi primā ſententiā illud ē fal
ſum q̃ non cōceditur niſi vſqȝ ad tps quod datur iudicat̄.
in prima q̃ iniquū eſſet ꝙ actor qui egiſſet ad penā eſſȝ ex
cluſus ⁊ ideo dic melioreȝ tantū quare nō prodeſt oblatam
pendēte appellatōe. ſ. quia nō proceſſit ante ꝑambulā ſentē
tiam facit in rōne ſui. j. vt lega. no. ca. l. poſtq̄. §. i. naȝ appel
latio nō mutat naturā cāe ⁊ iō mora que nō poterat purga
ri in principali nō poteſt purgari in cauſa appellationis.
¶ Extra queſto poſito quod eſſet vera illa oppinio ꝙ ꝑma
ſentētia eſſet quoddā preceptū verū poſſit appellari ⁊ dic ꝙ
ſic q̃ cōtinet dari vel fieri a patre patri vt. j. de mino. aut ꝑ
tor. §. ꝓmittitur ⁊ q̃ ex tali ꝑcepto oritur actio in factū vt
nō. C. de ho. q̃s. li. l. ſi. §. neceſſitatis ergo habet vim diffini
tiue. ¶ Querit. G. verū ꝓcedat iſte libellus. peto reȝ ⁊ ſi fue
rit in mora peto triplū tenendo ꝙ iſta actō a priuᵒ ſit penal̄
habitu. ſȝ non actu. q̃ð eſt facilior. ſed tenendo ꝙ nec habitu
nec actu q̃ nō cōcurrunt eſſentialia niſi poſt moram. q̃ð eſt
dubia. q̃ pᵒ ad penam ē ius ⁊ cā de futuro. ergo nō poteſt
fundari libellus de ꝑſenti. vt. l. i. §. i. j. de vſufr. ¶ Item q̃
libellus condictōnalis non ꝓcedit. vt. j. de iudic. nō quemad
modum. ſed. G. determinat cōtrium q̃ cum natura actionis
ſit inſerta in libello nō facit condictionē ſed monitionem. vt
. l. multo. §. i. de tutel. ¶ Item q̃ libellus cōdictionalis nō ꝓ
cedit reſpectu ſortis. tamē ꝓcedit reſpectu pene cōmittende
ex mora in iudicio. vt. C. locati. l. cōductores. C. vnde vi. nō
ab re. ⁊ vtrobiqȝ nō ſm G. dico ꝙ de hoc eſt cāus. j. ꝺ pu
bli. l. hoc edicto. tenendo ꝙ ibi ñ ferat̄ nᵒ vna ſnīa. ergo ibi
ñſuit nᵒ vnus libellus. gl. habemus ſimilē extra de teſta. c.
raynaldus. ¶ In glo. ſȝ nunq̄d ⁊ adde ꝙ nō ī ſpec. de libel
lor̄ concept. §. iam nunc. v. ſed nunq̄d.

Hec autem actio· Pena in actōe ꝙ me
tus cā purgat̄ ſi ſimpl.
vſqȝ ad ſententiam reſtituat̄. h. d. Nō ꝙ quando pena de
pendet a principali ꝓcedit libellus ſup principali ⁊ condic
tionabilr̄ ſuper pena. vide. C. loca. l. conductores. ¶ In gl.
. i. dandam ibi reſtituere pōt hoc non eſt verū niſi vſque ad
lit̄. cont̄. ſuper pena. vt. l. item veniunt. §. idem recte ꝺ peti.
here. glo. tamen intelligit quod vſqȝ ad ſnīam poſſit purga
ri mora Bal.

Aliquando tamen· Probato metu
quandoqȝ reus
abſoluitur vt ſi habet iuſtam cām deffenſionis. h. d. ¶ In
tex. ibi abſoluat certe ſic nō ꝙ nō ſufficit actori ꝓbaſſe ſuā
intentionē ſi reus ꝓbauit ſuā intētionē. ¶ Sc̄do nō ꝙ actō
ꝙ metus cā datur cōtra titulo poſſidētem nec diſtinguitur
titulus lucratiuᵘ ab oneroſo vbi agitur directe ad reȝ ipaȝ
ſecus in interdicto vnde vi q̃ non ꝓponitur cōtra quēlibet
poſſeſſorem vt. j. de vi ⁊ vi armata. l. cum a te condictio
vero ex canone ſepe. ⁊ ex canone re integra bene ſequitur
ſingularem ſucceſſoreȝ dūmodo ſuccedat cum vitio adde
Innocen. in. c. quia. u. de iu. ⁊ facit de agr. ⁊ cenſ. lege ſi co
lonus. Baldus.

Aliquando tamen. Tertius qui metū non intulit excuſatur rōne cāus ſu puenientis ſed nō rōne tituli.h.d. ꝙ vbi iudex habet arbitriū ibi debet ſe cōformare eqtati. ¶ Jtē nō ꝙ titulus. ⁊ bona fides non iuſtificant poſſeſſionem que a principio fuit vitioſa. ¶ 3° nota ꝙ actiones in rem ſcripte pariter dirrigunť contra quemlibet poſſidentē cum titulo ꝟ ſine titulo.hoc.d.

Pedius. Vi3etus adhibitus in principali vitiat acceſſorium ſponte factum nō ecōtra.h.d. Concor.ꝟ.de tranſact. ⁊ poſt rem.§.i. ⁊ ſic nō ad fideiuſſ. ex perſona rei trāſire ius excipiendi ſ3 non ius agendi quod ē ideo. qꝛ pactum fideiuſſ erat ipi actori contrariu3. Alioquin fideiuſſoꝛ ex pſona rei ius metuť quodcunq3 ſit illud ius. vt. C. de nō nu. pe. tam mādatori. ⁊ l. ſi cui. ¶ Jn glo. pacto ibi qualr ergo fit hec liberatō fideiuſſ. ¶ Jn ea. glo. ibi hec actō quod tacitum actum videť conſiderato ipius acceptillatōnis effectu. ⁊ hec opy° ꝓbatur per caſum. l. ius iuran. ꝟ. de except. ¶ Jn ea. glo. ibi repeteret. qꝛ except° pacti eſt fauorabilis l3 exceptio metus ſit odioſa.

Labeo ait. Ad deſtructionem antecedentis ſequitur deſtructō cōſequentis non ⁊ contra hoc.d. Loquoꝛ de ꝯña oblōnum. nō de ꝯña in modo argumentandi. qꝛ iſta pertinent ad dialecticos. ¶ Nō ꝙ l3 non ſit eadem ratō in fideiuſſore que eſt in reo. ni fideiuſſoria obl° non pōt ſtare ſine principali. facit de tranſ. ⁊ p° re3 §. primo ad trebel. l. ſi heres pecuniam.

Quadruplatur. Etiā acceſſoria cōſiderātur ī q̄druplatōe.h.d. quandoq3 aliquid ab aliquo formať deb3 illud precedeť in intellectu ſed q̄do plures q̄litates occurrunt in aliquo delicto vna nō formať ab alia. ⁊ ideo id quod in vna qualitate duplať non pōt in alia duplari. ſed in alia duplať ſolum illud ſimplum reſpectu cuius ſit duplatō. Baldus.

Si quis per uim. Etiam fideiuſſor iudicij liberať per metum illatum reo pincipali.h.d. ¶ Jn tex. ibi per vim illatum de facto etiam a magratu. vt. l. ij. §. ſi. ꝟ. c. liberať vnde id quod dicť in fideiuſſore contractus h3 locum in fideiuſſore iudicij. nō ꝟ fideiuſſorem iudicij inualidu3 accedentē effectualiter non teneri.

Sed et ſi quis. Nō ſm opy. iul. ꝙ obligatio extorta p metu3 ex poſt facto validať. ſed ſm labeonem eſt ꝯtriu3. qꝛ lex obuiauit ei a prima elidendo. ⁊ quaſi annichillādo. tex. nō determinat q̄ opy. ſit verioꝛ. ſed ponit formā ꝓnunciandi per talē modu3 ⁊ erimus extra has opi. Sed quod tex. obmittit glo. ſoluit ⁊ approbat opi. iul. quod eſt nō in tali themate. mutuaui. x. ⁊ recepi inſtrumentū de duplo poſtea tractu tpris credētis me recepiſſe illā vſuram reſtitui obligato. poſtea compareo ego vel hrs meus ꝙ nulla facta fuit ſolutō volo peteť executionem illius inſtrumēti op. m' ꝙ ē vſurariū ego replico ꝙ vitium ſolutōe mea eſt purgatum. qŕ an inſtrumentu3 ex hoc ſit roboratum cāus eſt hic ſingularis in dicto iul. ꝙ ſic cum ſua glo.

Sed et ſi quis. Obligatō ope exceptionis iefficax amnota equitate q̄ exceptionem pariebat ſumit effectū.h.d. Nō ſcōm opi. iul. poſſe purgari vitium quod infeſit obligatōni ab initō ſed ñ ſm opi. labeonis. ¶ 2° nō ꝙ ita formanda eſt ſñia p iudicē ꝙ careť omnis ꝑplexitas. ¶ 3° nota q̄ño ad factum liberatorium oīno compelli. ¶ Jn glo ⁊ ita ibi qōne ꝓpoſita preſupponendum ē ſententē itulte. ⁊ impire latam tenere. alias qō non ꝓcederet hoc dicit.

Quatenus. Jn actione ꝙ me. cā in q̄druplo rei pſecutō continěť ⁊ in ipſa re oīno ſit cōdemnatō etiam ſi perierit ſicut in īterdicto vnō vi. ⁊ ꝙ vi aut clam hoc ve3 quocunq3 tpre pereat poſt ſcōam ſñiam. i. tempus quod dať iudicatis. qꝛ tunc a preſtatōe ſpecie liberať reus. ſi res erat pariteꝛ pīura penes agētē alš non. ¶ Damnū vero fuge preciſe ꝑtinet ad ipſam reum. nec liberať a re. n' ad actorem res reuerſa fuerit hoc dicit.

¶ Et nō ad euidentiā ꝙ iſte. §. procedit hoc modo qꝛ pᵒ ponit quoddā dictum generale. Scōo determinat duas qōnes circa interit° inducens ſimile. ⁊ determinans. 3° determinat duas qōnes circa fugam. ⁊ reddit rōnes determinatōis ⁊ partes in littera nō ſunt ordinate ideo legiť p ſ3ltum per glo. ⁊ odo. ⁊ hoc faciunt vt fugiant ꝯtrietatem ſupfluitatem ⁊ in ordinationē. ¶ 2° premittatis ꝙ in actōne ꝙ metus cā feruntť due ſñie. vna rōne ſimpli. alia rōne tripli que ſecunda pōt ferri cum repetitōe ſimpli ⁊ hoc ꝓſequiť. ¶ Jn tex. ibi ſine repetitione rei. ⁊ nō eadem. l. §. hec autem actō ⁊ fač. ꝟ. l. ꝓxima. ¶ Jtem ꝑmittatis ꝙ debitoꝛ ſpēi liberať per interitum. n' dolus vel mora ꝑcedat. vt. ꝟ. ſi cer. pe. l. ꝙ te. quia tunc nō liberať n' mora ſit purgata. vel p dilatione legalem ſuſpenſa p° ꝓbatur in. l. parui. ꝟ. de cōdi. fur. ⁊ l. quotiens. ꝟ. de noua. ſm ꝓbatur hic in. ꝟ. ꝙ ſi homo. ¶ Jn tex. i' q̄tenus. ¶ Jn tex. ibi oīmodo ecce preciſum verbū. ¶ Jn tex. ibi. ſ. ita tamen. ¶ Nō ꝙ in actione ꝙ metus cā ſunt quatuoꝛ tpra. ꝑmum ante omnem ſñiam. ſm inter ſñias. i. p° primam. ⁊ ante ſcam ſñiam. 3ᵐ poſt omnem ſñiam. i. tam poſt ꝑmam q̄ poſt ſcōam. ⁊ hoc ē duplex qꝛ quoddā eſt. ꝟ. dilationem legalē que dať iudicatis. aliud eſt poſt dilationem euerſam. ¶ Nunc reaſſumo primū tps ⁊ dico ꝙ in illo tpe periculū interitus indiſtincte ꝑtinet ad metū inferentē. ratō qꝛ ſtatim ē in mora hoc p3 per ſimile. qꝛ ita ꝓuatur in īterdicto vnde vi ⁊ ī īterdicto quod vi aut clam ex quo apparet ꝙ violentus. ⁊ clandeſtinus ē in mora ipō facto. Jn iſto primo tempore itelligit glo. ꝟ. quatenus. ⁊ ꝟ. ſicut in interdicto ⁊ l3 hoc ſit verum in ſe. ñi ſm videre meum iſta lřa nō logť de iſto primo tempore cum loquať tempore quo īminet cōdemnatio quadrupli ⁊ ideo nemo ad ſm tempus poſt primam ſententiā ante ſecundā. Et dico ꝙ in iſto ſo tempore interitus non liberat debitorem. ⁊ hoc ꝓbo per. ꝟ. ſin autem ⁊ huic accedit ſimilitudo illa ſicut in interdicto ⁊c̄. princiᵐ autem noſtri. §. per hoc non ſupfluit. ſed generale dictu3 ponit ꝙ in ſequentibus determinat ſcōm Odoſ. ¶ Venio ad tertium tempus poſt ſecundam ſententiam infra terminum ꝙ datur iudicať. ⁊ dico ꝙ interitus liberat a re non a pēa nec poteſt actoꝛ cōqueri ex quo habet penā tripli ⁊ in. ꝟ. ꝙ ſi homo. illud eſt ve3 niſi res eſſet piter pīura penes agentem qꝛ tunc fiet executio etiā in extimatōe rei nō ſolū in pena tripli vt in. ꝟ. ſed ſi ſine ⁊ in ver. itaq3 ⁊ hoc circa piculū interitus ſed periculu3 fuge ſemper ꝑtinet ad metū īferētē ſiue fugiat. ꝟ. tempus quod datuꝛ iudicať. vt in verſiculo ꝓ eo. ſiue ante ſētētiā vt in ver. ergo. Et in iſtis cāibus interponatur cautio de pſequēdo ⁊ reſtituendo nec liberať res niſi res retinerať in poteſtatē dñi vt in. ꝟ. ita tamē. Jte3 nec aufferť hec cautio preiudiciū quominus poſſit cōueniri extraneus poſſeſſoꝛ ⁊ per hoc patet totus tex. ibi. ¶ Venio ad 4ᵐ tempus. ſ. poſt tempus quod datur iudicatis ⁊ in iſto tempore loquitur glo. non tex. ⁊ dicit ꝙ per lapſu3 ipi° temporiſ augetur mora ⁊ piculum interitus vnde cōdictio rei fiet durioꝛ ⁊ non leuioꝛ ⁊ hoc dicit glo. ⁊ bene. ¶ Scōo nō ſimiliter diſtinct. de temporis hēs in alia materia. ꝟ. ō li. ⁊ poſ. l. iij. §. filius. Jtem nō quando fit mentio q̄drupli vel alio modo per nomina multiplicatiua ſemp in dubio includitur ſimplum ⁊ eſt ratio qꝛ in dubio pene ſunt reſtringende hoc hēs hic nō. ꝟ. de calump. l. in heredem ꝓbatur. ꝟ. de publica. hoc edicto ⁊ nō. ꝟ. ad. l. iul. pecul. l. is qui predā. Jtē nō ꝙ interitus ſpēi dilatione pendente legali liberat ab ipa ſpecie cum diſtinctiōe aut res erat eque pīura aut ñ quod eſt nō. ¶ Jtē nō ꝙ cōdemnatus ad ſpēm etiam ex delicto habēt tempus quod dať iudicatis. Jtem nō in verſiculo ꝙ ſi homo ꝙ pena addita rōe cōtumacie ſicē eſt pena dupli dicitur pena delicti ⁊ eſt ratio qꝛ venit ſecūdū naturā actionis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſecus ſi veniret per officiū ⁊ non iur̄ actionis q: tūc diceret̄ pena cōtumacie q: venit diuerſo iur̄ vt.l.i.ff. de in litē iur̄ adde quod nō dy.ff.de publi.iudi.l.i. Et circa hoc dixit ad uocati ꝙ quantum plus ꝙ additur rōne cōtumacie ex forma ſtatuti nō dicitur pena delicti ſed pēa cōtumacie. vnde ſi ſtatutum aliud dicit ꝙ de homicidio ſit pena centū ⁊ ſi non ſol uerit.ff.decem dies decapitet̄ .⁊ qdam rōne contumacie eſt ꝯdemnatus in q̄rto pluri. ꝙ lʒ illum quartū non ſoluat nō de capitar̄ .ſecus ſi omitteret ſoluere vnum minimū denarium de pena delicti q: tunc decapitaret̄ ſm aduocatos.nec ob. iſte.§.q: hic actō eſt arbitraria ⁊ penalis ſaltim a certitudīe ſʒ accuſatō ex ſtatuto de quo loquitur nō eſt arbitraria.ymo diſcretiue loquit̄ p ſe de pena que cōmenſurat̄ delicto ⁊ p ſe de pena que cōmenſurat̄ contumacie in nō veniēdo nam iſta cōtumacia eſt ſeparata ab ipo principali ⁊ ſeorſum de cernit̄.ff.ſi quis iuſdi.nō ob.l.i.§.ſi ꝑcur.⁊.§.fi. Si vero ī ꝯtumacia nō fieret multiplicatō ſʒ tranſiu'io. vt q: pēa pecuniaria tranſfunderet̄ in corporalem. illa eſſʒ ꝑprie pena delicti.q: ſuccedit in locū pene delicti.vt nō dy.in.l.pria.ff. de publi.iudi.¶ Nō colligo plura nōbilia q: patent ex iſtʒ dictī.n'in fine lr̄e verſiculi.collige ꝙ ſnīa lata in re mādatur executioni in extimatione ꝑpter ſuperuenientē interitum.facit.l.iulianus.ff.de cōfeſſis.¶ In glo. que ſunt ibi poſt primam ante ſecundā.¶ In eadē glo.ibi R̄.non.ſed dabit̄ modicum tpūs arbitrio iudicis ſʒ Odoſ. Sed B.dicit ꝯtrium q: vbi agit̄ perſonal'r contra obligatum ad ſpēm dat̄ tpūs quadrimeſtre.ſecus ī reali.vt.ff.de vſur̄.l. in fideicōmiſſi in prin°.⁊ ſm hoc habebit duo q̄drimeſtra.vnuʒ ex prima ſententia.alteꝛ ex ſa codeʒ nō diceremus ꝙ ille q habuit tempus q̄drimeſtre ex ſa ſnīa que executio prīe dic ergo cum glo.⁊ odoſ.ꝙ hic ē ſpeciale vt non det̄ tempus q̄drimeſtre in p° q: ſperat̄ in ſecunda.⁊ q: iſta actio hʒ naturam realitatis.vt.ff.e.l.§.in hoc.⁊.l.metū.§.nolenti nō ob.ff.de vſur̄ .i fideicōmiſſi.q: i° ceſſant iſte rōnes.¶ In eadē glo.ibi pena tripli.nō dari nouam dilationē ex eo q: nouum gd incipit deberi.⁊ addicit̄ obligatōni veteri. Item nō quod totum q̄druplum eſt vniformiter cōſiderandū .⁊ ideo totū ſubiacet dilationi legali vniformiter.¶ In eadē glo.ibi ī me .contra q: concedebat de hoc tempore reſpectu pene ſed nō reſpectu ſpēi q: pena cōſiſtit in genere.ſpēs enī multiplicari nō poteſt.vt.ff.de le.ij.l.lucī°.§.impuberem.¶ In glo.cum eniʒ i° eum qui.iſta nō eſt bona rō.q: ſi grauat̄ hoc eſt ꝑpter ſuuʒ delictum ergo nō dʒ releuari vt.l.de illo.ff.de ſol. ſed vera rō eſt.q: pena ē taxata vſqʒ ad triplū. Nūc vero ſi ſimplū eſſet mera pena reperiret̄ ꝑitura.quia nec abeſt agenti nec adeſt cōuento ac re non ꝑiter peritura ē intereſſe ex parte agentis ⁊ ideo tolleret̄ tunc exactō quadrupli.⁊ ē ipa vitat̄ quam alij nō perpenderūt.¶ In eadem glo. ibi in interitu imo hic ꝑceſſerat mora ibi nō ſcōm pe. Sed extra contra B op.q: dilatio purgat morā.vt.ff.de noua.l.quotiens.ſo. ibi q̄do datur ab hodie hic quando a lege miſationis cauſa v' mora non purgat̄ ſed aliquatenus ſuſpendit̄ effectus more ſm pe.quod eſt nō dignum adde .⁊ nō ꝙ interitus ſpeciei liberat in ipa ſpecie non autē liberat in pena que ꝑpter ipaʒ ſpēm cepit deberi. Sed contra op.q: iſta pena debet̄ propt ipſam ſpēm ergo eodem interitu dʒ obligatō tolli.vt.ff.loca. in naue ſauſelli ſo.hic nō ſuccedebat loco ſpēi. q: erat mera pena i° ſic.q: erat preſtatō ſortis.⁊ ſic non ob.¶ In eadem glo.ibi mora cōfirmata.⁊ augmētata. Nō in .v.ꝑ eo ꝙ lʒ quis conſeruat̄ indemnis ſi ſit ei cautū ab vno non ꝑpterea impediunt̄ conueniri ceteri ꝯ quos competit de iure cōmuni.¶ 2.nō ꝙ reuerſio rei ad dominū liberat eum q tenebat̄ rem ꝑquirere.⁊ reſtituere.facit.ff.de condi.ſine cā .l.ſi fullo ſʒ hic erat dubium .q: cum diuum eſſet penes inferentē metum non validat̄ tranſlatum.ſed R̄ndeo ꝙ ymo per patientiam poſſidendi.vt.ff.q ex cau.ma.l.ſi is cuius .¶ In gl.i. ſtue in fine.ff.ꝯ vſuca.ſequit̄.§.tunc in poteſtate.¶ In glo. .ſ.ſam i° non tamē vbi dī ꝙ re perempta actō deſinit eſſe

arbitraria littera g° noſtra loquitur q̄tum ad ſimplum debendum non q̄tū ad penā extrinſecā.⁊ ſic ꝯcordat cū illa ſm glo.⁊ male.q: hic loquitur in actione arbitraria ꝑpter morā reſtituendi.q: arbitrium verſat̄ circa penam tripli.ibi quādo verſat̄ circa affectionem que nō cadit in nūcijs ſed bene cadit q̄druplatio ſecūdū nicol.de materelis.⁊ Ja.bu.⁊ odo ⁊ iſta eſt veritas ſed ſi iſtud ſimplum quod ſucceſſit in obligatione.non ſoluitur.quadruplatur. vt infra eadem.l.ſi ipſa.quia actio quod metus cauſa non mutat ſuam naturam ratione interitus ¶ In glo. vt q: ibi periculoſis vel nō piculoſis Nam in cā glo.verſatur culpa etiā circa interitū ꝙ non ponderat tex.hic ymo loquitur hic quando ſine culpa vt patet in littera ⁊ facit.ff.cōmodati.l.ſi vt certo .§.ſi interduʒ .¶ In glo.vt q: ibi ⁊ ſic nō hic poteſt colligi ſūma breuis huius.§.ꝙ metum inferens ſemper tenetur de caſu fallit vbi eſa° emerſit poſt ſecūdam ſnīam in tempore quadrimeſtri ⁊ res erat pariter peritura penes agentem ⁊ hoc in interitu ſed periculum fuge q: ſaltem per exactiſſimā diligētiam potuiſſʒ prouideri ſine diſtint̄.tempoꝛ pertinet ad metum inferentem ⁊ hec eſt ſūma totius.§.ſecūdum intellectū glo.ſed.B.in fuga aliam reddit rōem q: dicit ꝙ ex quo res erat ſoluēs cōſequitur ius in illa re vnde non eſt pena etiā reſpectu ſoluentis tamen aliquid adſit ei ſecūdum .B. que rō modicum valet vbi irrecuperabil'r eſt in fuga vt.ff.ꝯ p°.l.nam is.¶ In eadem glo.ibi Jo.cōtra ⁊ bene q: ꝙ h° dicitur eſt ꝑpter naturā actionis ꝙ metus cā que damnū exigit ſecūdum Ja.de ra.⁊.ff.e.l.ſed ⁊ partus.§.ſi ſecūdū iſtā rōnem iſta diſtinctio eſſet ꝑiter ꝑitura vel nō habet locū etiā ante ſecūdam ſnīaʒ quod ē cōtra opy.gl. Jac.de ra.fatetur ꝙ glo.non dixit veꝛ ſed eſt cōſultum in tripluʒ nec ob. ꝙ actio ꝙ metus cā exigit damnū quod veꝛ eſt cum orit̄ actio ſʒ p°ea nō deſinit lʒ deſinat īcreſſe tūc rōe delicti cū rōe mor cōmiſſa in iudicio vt.ff.de edeti.vbi .§.fi.⁊.ff.e.l.ſi ipa ſecūduʒ Odo. Tu potes diſtinguere ꝙ aut ꝑiter .ff. tpūs purgationis more tunc eſt vera glo.q: nō debet delictū eſſe impunitū ⁊ facit .C.de fideiuſſ.l.ſancimus.§.penul.aut poſtq̄ mora eſt impurgabilis ⁊ tunc cum preciſe teneat̄ ad penam tripli forte eſſet vera iſta diſtinctio an eſſet ꝑitura penes actorem vel nō vnde appʒ ꝙ ia.de are.nō cōſiderat beneficiū dilationis ſed naturaʒ actionis finaliter nō recedere a gl. q: ex quo mora nō eſt purgata nec ſuſpenſa interitus debet ꝑtinet̄ ad debitorē vt in.v.ſunt in interdicto ⁊.ff.de vi ⁊ vi ar. .l.i.§.rectiſſime .Et adde de effectu interitus ꝙ aut ꝑcedit mora in faciendo quod fieri nō debet tunc regulariter quis tenetur de interitu ſine vlla diſtinctione de vi ⁊ vi ar.§. rectiſſime.fallit in actione ꝙ metus cā vbi ꝑpter daraʒ ſibi ſpecialeʒ naturam a iure diſtinguit̄ vt in.§.noſtro aut nō ꝑcedit mora cōmiſſionis ſed cōmiſſoris in nō faciēdo ⁊ tūc refert aut iſte moroſus ſpreuit iudicē ꝑceptū aut ſoluʒ aduerſariū. ⁊ eius interpellationē primo cāu interitus non liberat etiaʒ ſi deſinat intereſſe.⁊ ſic etiā ſi res erat pariter ꝑitura.vt.ff.ꝯ edendo v°.§.fi. Secundo cāu in actōe perſonali dic vt.l.qō re.ff.ſi cer.pe.in reali.i ſingulari iudicio dic vt.ff. de rei vendi. Item ſi verberatum.§.fi.in vniuerſali dic vt.ff.ꝯ peti. hereditatis.illud ſm pe.in repetitōne huius.§.⁊ adde ꝙ nō Jac. bu.in dcā.l.ꝙ re ſi cer.pe.¶ In glo.ſi in tuo ibi ⁊ hoc. ſ.ſolum in quo ē edificatum puta.q: flumen fecit ſibi alueum ⁊ ſic fecit eum publici iur̄ vel erat edificatum .ff. domū ⁊ domus corruit.⁊ hoc in obligatōe fundata.ſed in fundanda q̄ erat ī pendenti cāuſ ꝑdeſt debitori.vt.l.ſi in vehēūda.§.ide inf.ff.ad.l.iuliam de Jactu .⁊c̄ .Bal.

Quatenus

Res non reſtituta qñcunqʒ ꝑimatur piculum eſt inferēti metuʒ n° in vno cāu quando res ꝑijt in termino qui datur iudicatis ad ſoluēdum ⁊ erat eque ꝑitura penes actorē hoc.d.ſecūdū Ja. bu.Glo.iſtum.§.diuidit. ordinat ⁊ quaſi caſum in terminis ponit legitqʒ litterā ꝑ ſaltus.v.tranſponēdo vt fugiat cōtrarietatē ſuperfluitatem ⁊ in ordinatiōeʒ hoc facit glo .que

incipit tria tempora primo q̄ cāus ſuperueniēs non excuſat precedēs delictum niſi ſuperueniat in dillatione legali ⁊ res ⁊ rei vtilitas ſeu cōmoditas ex re eque erat pitura actori. ¶ 2° nō in ver. q̄ ſi homo q̄ cōdemnatus ex delicto habet dillatioñ que daſ iudicatis ſicut in ꝯtu loquor in ciuili cō demnatione. ¶ 3° nō q̄ condemnatus ad ſpēm habet dilla tionem legalem ſicut in ꝯtitate. ¶ Nota 4° p dillationeꝫ le galem nō omnino purgari morā. ſed modificari effectum ꝓ cedentis more. vt diſtinguaſ ō re eque pitura vel nō pitura ¶ Item nō ſi rem habeo rem nō peto. Item quolibꝫ offerē rem debitorē nō liberari. ¶ Vltimo nō ſniam latam in hoīe exequi poſt morē hominis ī extimatione. ¶ Nō q̄ dillatiō data miſerationis cā ſeu gr̄a non eſt tante efficacie q̄ faciat periculum rei pertinere in ipſa dillatione eſſe actoris. vide glo. ī l. apud celſum in prin° ō doli ex. q̄ñ probeſ rem fuiſſe co modo perituram penes actorem ſic̄ penes reum. Bal.

Qui vim: Habens cām a poſſeſſore non dicitur fur. lꝫ cā ſit iniuſta rōne metus adhibi ti. h. d. ¶ In tex. ibi intulit in traditione rei mobilis. ¶ Nō q̄ per vim compulſiuam non contrahiſ furtum ſe cus per vim ablatiuam. Item nō qui rapit eſt plus q̄ fur hoc dicit Baldus.

Qui vim Voluntas tradentis facit ceſſare vitiū furti quod ſec° ē in rapina. h. d. Bald.

Eum qui Actio q̄ metus cā. ⁊ actio ō dolo cō currunt ī origine nō in executione. h. d. ¶ Nō q̄ lꝫ actō de dolo regulr̄ cum alia non ꝯcurrat. Illud eſt verꝫ n̄ alia deſcendat ex eodem fonte. ⁊ plus ſit in illa ſaltem potentialr̄ vel ēt minus. q̄ actō de dolo ⁊ q̄ me tus cā habent ſe. vt excedentia ⁊ exceſſo. Nā actō q̄ met° cā. q̄ eſt vt penalis excedit actiōi ō dolo. econtra actio de dolo. q̄ infamat excedit actionē q̄ metus cā ⁊ ſic non ſunt pares. Nam actō famoſa nō concurrit cū alia pari ſed cuꝫ alia impari vt hic in glo. ⁊ ſic nō ob. l. diuus. §. intra has. ⁊ ꝟ. de in integrū reſti. ¶ In glo ſed contra vī ibi vides. naꝫ ⁊ minus cōmmeſcit ſi videt ſe p cōparem comphendi. vt nō . j. de acquir. poſ. l. i. §. veteres. ¶ In ea. glo. ibi ſi actio ꝓce dens oppoſitō reſpexit naturā actionis de dolo hic reſpexit naturā actionis q̄ me. cā. In eadem glo. ī ex famoſa cā nō ꝗ ſufficit cām eē famoſam n̄ ⁊ titulus actionis ſit huiuſmo di. ¶ In ea. glo. ibi pla. contradixit. ſ. q̄ infamabaſ adō q̄ō dixi. ꝟ. de calump. l. i. in prin. Bal.

Eum qui Actō q̄ metus cā concurrit in origine cum actōne de dolo vna tñ intempta ta obſtat exceptō in altera ope exceptiōis. h. d. Et diuide. l. . ij. C. de concuſſ. ¶ In glo. ſed contra vī ibi ex eodeꝫ dcō ⁊ ſic ex eodem fonte. ⁊ cāe efficiens. ⁊ cāe materialis ſcōm odof. ¶ In eadem glo. ī vt ad maiorē vocat genus maius q̄ genus mai° ſua ſpē nec excludit ſpēm nec excludiſ a ſpe cie. ¶ In ea. glo. ī vt in ꝯrijs hec vera ſm odof. ⁊ vid̄ doc. in alia materia aſſumēres. C. de accu. l. q de crimine. ¶ In eadē glo. ibi aut ad parem. i. vt ad ſpēm coequam. ¶ In. e. glo. ibi deſcendat. q̄do ex eodem plures deſcendūt accuſan di forme variaſ effectus ſecundū formam intemptatā in iu dicio. vt nō dy. in l. i. in prin. §. dixit aliquis. j. de publica. ¶ In glo. q̄ vtrāqꝫ rē ibi l. i. ⁊. j. de act. ⁊ ob. l. qui furtum que eſt contra.

Jullianus In actiōe q̄ metus cā id quadru platur q̄ per ſimplum debeſ ⁊ ex pluribus obligatis vno ſoluendo ceteri liberanſ. h. d. cuꝫ. §. ſe. ¶ In tex. ibi vim ſupple ⁊ damnum nō hic ar^m ad q̄ōes de vſurio q̄ quātꝫ excedit inſtr̄m veram ſortem. ceteri° re ſcindaſ ſed nō vſqꝫ ad veram ſortē per iſtum. §. fac. l. quidā teſtimauerunt cum materia ſua. j. ſi cer. pe.

Jullianus Ponit quoddam dictum ex quo infert ad multas illatōes ⁊ hoc ī ac tione q̄ metus cā cōſideraſ ⁊ ſi ceſſat intereſſe per ſolutōeꝫ vnius. ceteri liberanſ. hoc. d. Bal.

q **Uod diximus** In tex. ibi idē erit dicendum q̄ tunc ſunt pluref obligati. ¶ Nō in. §. ſi q̄ etiam in penalibus actōibus vnus ſoluēdo li berat alium quatenus ſoluit quod eſt verꝫ q̄do actio nō eſt pena lis ab origine. ſecus ſi eſt oriainalr̄ penalis. nā tunc ſub diſtinguiſ. aut ꝓponiſ ex vero delicto. ⁊ vnus nō liberat ali um. vt. l. a deo. ꝟ. de iuſ. o. iu. aut ex quaſi delicto. ⁊ tūc vn° ſoluendo nō liberat alium. vt. j. ō hijs qui deie. l. percepſ. ¶ Nō in. l. quod diximus. §. ſi vero q̄ dn̄s ex delicto fui teneſ noxaliter ſꝫ ſi ipē poſſidet teneſ ꝓprio nomine īſolidū pone ergo q̄ ſoluit ſolidum nunq̄d repetit ſeruum quē dedit ꝓ noxa dicit glo. nō. q̄ ſic. q̄ ex poſt facto appꝫ in debitum ar. j. de condict. ſine cā. l. ſi fulo. Et hoc facit ad q̄ōneꝫ q̄daꝫ fuit inquiſitus ō ſimplici vulnere de quo erat pena. C. ⁊ cō demnatus ſoluit centū poſtea accuſaſ cum qualitate addita que facit penā pſonalem ⁊ cōdemnaſ nunquid poterit rpe tere illa centū nō poteſtis allegare q̄ ſic magis ꝓpriaꝫ glo. q̄ iſtam. Si aūt vtraqꝫ pena eſtꝫ pecuniaria. p° condēnatio computaſ in ſa. vt. ꝟ. de tranſact. ⁊ poſt rem. §. i. ſicut ⁊ dā num cōputaſ ꝯdemnatōe ar. eiuſdem. l. ⁊ hoc ſm illos q te nent q̄ rōne addite q̄litatis poſſit denuo agi ꝯ condēnatum de ſimplici facto vt tꝫ bar. in. l. ſi quos ſenat°. j. de accu. tam ſa. bu. cōſuluit cōtrarium q̄ agiſ ad vindictā ⁊ pena minor tollit maiorem. vt. l. q̄. ſenatus. j. de iuſ iuſ. Conſiliū huius ciuitatis cōſuluit ſm cōſiliū bar. ⁊ male. ¶ In tex. ibi pſecu toriam principalr̄. ¶ In tex. ī ceteros. ſ. poſſeſſores. ¶ In tex. ī ad cōpendium. i. lucꝝ. h. d. Bal.

q **Uod diximus** Ibi poterit cō ueniri ex noua poſſeſſione rei ſm Odofre. ⁊ facit. l. cum qui . §. in popularib°. j. de iuſ iur. in. q. ō aperſo quod nō ⁊ vide de iuſ. o. iu. l. adeo. ¶ Nō q̄ qui plures te neniſ ex q̄ſi delicto. ſolutō vnius liberat aliū. vt. l. pceptōneꝫ . j. de hijs q deie. vel effu. ſi ex vero maleficio. ⁊ tunc ſubdi ſtingue. ſ. in actōe pſecutoria. ſolutō vnius aliū liberat in pe nali actōe. ſi ab initiō eſt penalis actō. ſolutō vnius aliū non liberat. Si vero pena venit ex accidenti. ſolutō vnius aliuꝫ liberat. vt hic quo ad penam fiſcalem ſolutō vnius alium ñ liberat. ¶ In glo. ymo ī. §. ſi plures. ⁊ vide. l. i. C. de ꝯdic. fur. ¶ In glo. ⁊ ſic in actione in fine glo. hec vera. ¶ In gl. ymo videſ ibi ſed nunq̄d ſeruum reddet dic q̄ō ſic. Bal.

v **Ideamus** Sufficit ad heredem ſe mel ⁊ momento nec ꝑ uēiſſe vt teneaſ h̄rs heredis hoc dicit ⁊ dicūt doc. q̄ iſte cāus non reperitur alibi. ¶ In tex. ibi ⁊ ſi cōſumpto. ſecūda queſtio nō q̄ diciſ de herede her dis q̄ tenetur licet ad eum nil puenerit ⁊ eſt pōderanda ra tio littere q̄ hereditariā ſuſcipit obligatōem h̄ inducit Bar. ad. q. q̄ ſi primus h̄rs ſcit hereditatē ſibi delatam ⁊ trāſmit tit ius deliberandi in ſecūdum q̄ ſecūdus decedēs trāſmit tit in tertium licet ſecūdus ignorauerit q̄ illud ius deliberā di cēpit eſſe in bonis ⁊ tranſmiſſibile ar. huius. l. ⁊. j. de le. . iij. l. pater. §. xv. ¶ Sed in cōtrariū facit q̄ ignorās ñ pōt h̄re ius deliberandi in habitu vel in actu vt in. l. cum antigo ribus. Nam per rerū naturam appꝫ q̄ ignorans deliberaſ non poteſt. ¶ Preterea nec illud ius videſ in bonis vt. j. ad. l. fal. l. pretia rerum circa mediū nec ob. l. q̄ loquitur in iure obligationis fundate ſed q̄ō ſua loquitur potius ī qua dam facultate facit in ratiōe ſui. j. de in diem adiec. l. ſi pri um non ob. §. xv. q̄ ibi in iure trāſmiſſibili de ſui natura ſꝫ ius deliberandi non eſt tranſmiſſibile ab ignorāte adde q̄ō nō cy. C. de adulter. l. publico. in. iij. q. nam argumētuꝫ hu ius. l. videtur ſufficere filiam dotatā ſemel excluſam vt in perpetuū excludatur. Item adde quod nota cy. C. de ſia nup. auſ. ſed ⁊ ſi quis ⁊ infra de reg̃. iuſ. ſicut ī. ſecundum Bar. Facit in ratione ſui. l. nō. j. de bo. li. lege liberto de magiſtra. Baldus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

v **Ideamus.** Sufficit ad heredem ſemel veniſſe vt deinceps in perpetuū teneaſ ipſe ⁊ omnes ſucceſſores eius hoc dicit ⁊ nō eſt alibi ſecūdū Bar. Et vide .l. pater filium.§.xv.de le.iij.d.Bar.tenet per hūc tex. ꝙ ſi primus heres trāſmiſit ius deliberādi ſcienter ꝙ ſecundus tranſmittat ipſm ius etiam ignorāter qꝛ ipſm factuȝ eſt tranſmiſſibile. ¶ In glo.cōſumpſit .l.ibi ſecūdū quoſdaȝ ⁊ male qꝛ ſtatim quod peruenit ad heredem hereditaria cauſa heres eſt in mora ſecus eſt ſi puenitet ad heredem titulo ſingulari qꝛ titulus vniuerſalis non nocet heredi.vbi habet aliunde titulum ſingularem vt.j.de diuer .⁊ tē.preſ.l.an vitium .§.ex facto.⁊ hoc modo poteſt intelligi. l. qūum aūt. .j.c. ¶ Extra nō ꝙ hoc eſt natura tranſmiſſionis ꝙ ex quo eſt ſemel facta ſemper durat facit.l.pr̄ filium.§.xv.de leg. tertio baldus.

r **Ipſa res.** Poſſeſſor non videſ locupletior re perempta. ſecus ſi pereat res que in locum eius ſucceſſit .h.dicit. Et iſte ſecundus cāus ſm doc. non videſ alibi. Nō quod dixi in ſumario ſm bar .⁊ glo.litteraſ tamen nō apperit de interitu rei ſuccedanee.ſȝ rei alienate. Res eni que ſucceſſit per ſe ipſam debeſ ⁊ non reſpectu alterius rei ⁊ ideo interit⁹ rei que non debeſ non liberat debitorem.⁊ ſic nō ob.j.locati.in naue ſaufelli in fi.vl' dic ꝙ aut ſucceſſit genus loco ſpēi puta pretium tunc nō liberaſ debitor p interitum ar.C.ſi cer.pe.incendiū. Aut ſucceſſit ſpēs loco ſpēi tunc liberaſ debitor per interitum nec ob.ſ.l. proxima qꝛ ibi loquiſ in vniuerſali ſucceſſore qui fingiſ ſucceſſiſſe in vitium hic in ſingulari poſſeſſore.⁊ ſic nō ob. ¶ Tertius cāus eſt quando ſuccedit ſpecies loco generis tunc etiaȝ videſ ꝙ interitus ſpēi liberet. ¶ Quartus cāus eſt quando genus ſuccedit loco generis tūc ex natura rei debite interit⁹ non hȝ liberare n' precedat mora debitoris.vt.l.qui.x.j.de ſolut. ¶ Secundo nō ꝙ in actione ꝙ metus cā.⁊ petit hereditaſ.ſuccedit p̄tium loco rei.⁊ alia res loco alterius ⁊ ſic permutaſ forma ipſius debiti adde ꝙ nō in.l.labeo.⁊ in.l. ſabinus de ver.ſigni.⁊ quod nō.C.de rei ven.l.mr̄.⁊ de petit. heredi.l.ſi rem ⁊ pretiū.⁊.l.ſi eum ſuum.ſi cer.pe.⁊.j.ō iure dot.l.proculus.⁊.j.de le.ij.idem ſuandum.

r **Ipſa res.** Interitus rei debite liberat debitorem ſed nō interitus rei ſubrogate.h.d.⁊ ē notabilis caſus. ¶ In gl.hec lex ibi lȝ perdat tamē in obligatione ſuccedanea quādo eſt cōtracta ad genus hoc ē faciendum ſȝ quando ad ſpēm non liberaſ ſi mora nō precedit.vt .j.loca.l.in naue ſaufelli.⁊.j.de.vb.ob.l.ſi ex legati cauſa. ¶ In eadem gloſa. ibi poſt predicta credo liberari a ſpē non p̄cedente mora vel culpa lȝ tex.multum videaſ obuiaſ in hoc ſubſiſto. ¶ In eadem glo.i' p̄tium ſolutū pro re in q̄ fuit metus adhibit⁹. ¶ In eadē gl.ibi ſi res aliena adde.C. de rei ven.l.mater ⁊ nō ꝙ quedam ſunt actiones vniuerſales.⁊ in iſtis ſuccedit pretiū loco rei vt.j.de peti heredi.l.ſi aprare. Quedam ſunt actiones in q̄bus nō attendiſ niſi ius ex pſona actoſ tunc qꝛ iſtud ius ē immutabile non ſuccedit p̄tium loco rei.vt.j.ō hēr ven.l.venditor heres. Quedā ſunt actiones in q̄bus variaſ ius ex pſona rei.⁊ in iſtis actōib⁹ qꝛ ſunt variabiles .⁊ nō vniformes p̄tium ſuccedit loco rei vt in.l.nr̄a.⁊ adde ꝙ nō.j.de verbo.ſig.l.labeo.⁊.l.ſabin⁹. ¶ In tex.ibi dicere iſta actō ē perſecutoria.⁊ perpetua nō autem penalis.⁊ ānalis. ¶ In glo. ſubaudi in fi.vel dic hic loquiſ q̄do heres conuenit vt q̄libet poſſeſſor. ¶ In tex. i' q̄tum liberatus ē.qꝛ tranſit in heredem liberatō ſi erat tranſitoria obligatio.Baldus.

q **Quod autem.** Nō actio q̄ redditur in heredem eſt ppetua quo ad rei pſecutionem facit.ſ.e.l.videamus.2⁹ nō ꝙ q̄tum ad heredem peruenit inſpiciſ tempus lit.conſ.tamen ſi pēdēte iudicio augetur puentio.inſpiciſ etiam tps ſniē.⁊ adde ꝙ dixi.ſ. de nego.ge.l.litis in prin. ¶ Item nō ꝙ quedam puentō neceſſario puenit ad heredē vt liberatō teſtatoris que ñ erat ſcripta ſolum in pſona defuncti facit.l.ij.ſ.de calump.

r **I mulier.** Metus litis mote in iudicio non inducit actioneȝ ꝙ metus cā.h.d.vel ſic. Redimens vexaſ .ꝙ ita ſic patitur actionem ꝙ metus cā. ppterea ñ conſequiſ.h.d. ¶ Nō ꝙ compoſitō licita nō retractaſ p actionem ꝙ metus cā.Baldus.

r **I mulier.** Cōmittens cām ingratitudinis ſibi imputet ſi pro cōſequenda culpe remiſſione aliquid pmittit vl' ſoluit.h.d.⁊ nō ꝙ improba poſſeſſio non cōualeſcit in vaſore.h.d.bal.

q **Quod metus.** Nō ꝙ vbi lex loq̄tur vniuerſaliter negatiue dȝ ſemper verificari. adde quod dixi ſupra.l.metum.§.nollenti.fac.j. iudi.ſol.l. nouiſſima.Baldus.

Qui poſſeſſionem. Etiam nuda poſſeſſio venit in actione ꝙ metus cā ſimplanda.vel q̄druplanda.qui in mera poſſeſſione qs eſt metum paſſus hoc.d. ¶ Nō ꝙ lȝ poſſeſſio non titulata ſit vilis ⁊ abiecta. tamen conſideraſ in actione ꝙ metus cā.ergo damnū patiſ q meram poſſeſſionem perdit. ¶ 2⁹ nō ꝙ lȝ poſſeſſio ſit nuda.tn̄ ad poſſeſſoreȝ ptinet fructuum pceptio.adde ꝙ nō.j.de acquirē.poſ.l.iij.§.ex ꝯrio. ¶ Item nō ꝙ a⁹ eſt extimatio poſſeſſionis.alia rei ⁊ iur.cō cor.vti poſſi.l.ſi duo in fine. ¶ Querit Inno.vtꝝ per hec v̄ba ſtudeat ad ius ⁊ ꝓprietatem reuocare eccliam.vtrū ꝯtineatur nuda poſſeſſio.⁊ arguit p hunc tex.ꝙ ſic.⁊ pōt ipſe ō reb⁹ ecclie epi.⁊ vide archi.xij.q.ij.⁊ ſi illud. Bal.

Qui poſſeſſionem. Nuda poſſio venit in actione quod metus cā.⁊ fructus ſecum trahit.h.d.ꝯcor.vti poſſidet .l.ſi duo. ¶ Nō fructus ſequi nudam poſſeſſionē vide Innoc. extra de re.ec.non alie.c.epi.

Si dos. Metus dotis pmiſſionem reddit ipſo iure nullam. Nō hoc ſingulare ī dote. ¶ In glo.ipſo iure i' ſimplici.i.in dolo vel lato. qꝛ q pſalariam paciſciſ non tam cōſentit ꝙ dec.pīſ.vt.ſ.de tranſ.l. quicam tutoribus.§.q per tutorē.ſed ſecus in dolo nō vellato. qꝛ ibi ex certa ſcia procediſ ad conſentiendū non vi intelligas ſubſtantia conſenſus ō eſſe in dolo vellato.qꝛ tunc etiaȝ ipſo iure nō teneret ꝯtractus ſtricti iuris ꝙ ē falſum. Eſt g⁹ potius vitium in quadā qualitate eſſentialr̄ vt nō de act .⁊ ob.l.bonam fidem.Bal.

Si dos. Metus cōtractum dotis reddit nullū ipſo iure. Item diſtractus factus p metum valet ipſo iure ſed inferens metū tenetur ꝙ me. cauſa additō etiā ⁊ repudiatō hereditatis metu iure valent ſed ō equitate p̄toria non ſortiūtur effectum.h.d.tota lex. ¶ In tex.ibi actio naſcitur nō autem cōpetit antiq̄ directa vt in .§.nollenti .de vili dic vt ibi. ¶ In glo.ipſo iure ibi in ſimplici ideſt in dolo vellato qꝛ quodāmodo deſſicit ibi cōſenſus vnde non mirum ſi contractus bone fidei ē nullus. ¶ In eadē glo.ibi cohactus in iudice adde ꝙ nō in.c.i. ꝙ me cā li.vj. Et nō ꝙ ſententia abſolutoria lata per metū ipſo iure eſt nulla ſententia vero diffinitiua eſt aliqua q̄tum ad actiōem pariendā non tamen q̄tum ad appellādum qꝛ non neceſſe appellare. ¶ In glo.ymo nō fit ibi .§.celſus ibi fuit additio ſimulata nō vera ⁊ ꝙ fuerit ſimulata ꝓbaſ p p̄cedētē ꝓteſtatōēȝ vt i' nō ⁊ adde ō ꝯdic.ob tur.cāȝ.l.ſi repetēdi ⁊ fac.j.ō op.no.nun .l.de pupillo.§. ſi quis ipſi ⁊.l .neſennius de nego.geſt.in fin.⁊.j.locati .l.cum in plures .§.locator oti.Baldus.

Si metu coactus. Metus dās cāz contractui bone fidei vel stricti iur non reddit contractū nullū sed purgatur p actionem qꝫ metus causa hoc dicit. ¶ In tex. ibi obligatus .s. directa sed an ex vtili dic vt supra .e.l. metum. §. volēti. ¶ In tex. ibi dum. nō rem cōsumataz vt nō supra .e. sed et pꝰ. §. primo. ¶ In tex. ibi actio ad reintegrādū cōtractū. ¶ Nō qꝫ ex oblōe finita quis nisi nō potest scilicet ea forma que finita est. ¶ Secūdo nō qꝫ distractus est similis acceptillationi et adde qꝫ nō. C. de in integrū resti. minorū de tutel. de transact. sub pretex. el primo. Item adde qꝫ nō. s. .e. prox. §. Baldus.

Si metu coactus. Qui per metum hereditatem adiuit. habet facultatē abstinendi beneficio pretoris hoc dicit. ¶ Nō qꝫ cohacta voluntas secūdum leges volūtas est sed theologi dicunt qꝫ voluntas non pōt cogi. sed ipsi loquuntur de intrinseco motu animi. non ꝑut accōmodat actibus hominum. ideo nil ad nos. ¶ 2ᵒ nō qꝫ additio facta per metū mero iure ciuili tꝫ nec ob. j. de acquir. here. l. celsus quia ibi precesserat ꝓstatio animi declinatoria vnde ibi apparebat de dissensu hic autem secus.

Si coactus. Repudianti hereditatē per metum. pretor decreuit vtiles actiones. h. d. ¶ In tex. ibi dando similem. j. ad trebel. l. facta .§. si danda. Et nō qꝫ sola auctoritas pretoris nō affert nisi iura vtilia instit. de bo. poss. §. quos autem. Bal.

q **Qui in carcerem.** Non valet contractus factus cum eo q detentus est in carceribꝰ hoc. d. ¶ Nō qꝫ ille qui detinet aliquē in carcere nō pōt quicquam ab eo extorquere et si extorquet ab eo cartaz vel ꝓmissionem nō valet. dic Ja. de are. qꝫ istud est verum qn contrahit cuꝫ detinente. secus si cum 3ᵒ qui nō dedit cāz detentōi. s. eodem. l. metū. §. sed lꝫ. Item etiam cū detinente licite posset ꝯtrahere sponte. s. e. l. ꝓxima in principio. et dicit detineri ille qui non pōt recedere. j. l. ꝓxima. §. fenerator. et nō. j. de vbo. signi. l. q neqꝫ. ¶ Querit glo. de testamēto vtrū possit fieri in carceribus dicit glo. qꝫ sic. quod est verum nisi relinquat ipsi detinenti iniuste. Nā ꝓpter suū dolū non valet relictum ar. j. de doli. excep. l. i. et adde qꝫ nō. s. de nego. ge. nam et filius in prin. et per Inno. extra de spon. caplo cum locum. Baldus.

q **Qui in carcerem.** Promissio vel traditō facta in carcere in effectu nō valet. h. d. ¶ In tex. ibi detrusit virtuꝫ sonat vnde dicit. Ja. de are. qꝫ si quis ē iuste detentus bene valet traditō. et ꝓmissio fcā aduersario suo. ita nō Ja. de ar. in. l. q neqꝫ. j. de verb. signi. ¶ In tex. ibi momēti .i. efficacie nō enim addit carcer ad effectum metus vt reddat nullū ipso iure lꝫ in effectu. vt. s. e. l. metum. §. sed lꝫ. et vide quod nō in. l. nam et filius. s. de nego. ge. vbi pꝫ qꝫ conuentō de vno carcerato ad aliam carceratum bene vꝫ. Et nō qꝫ confessio fcā in carcere nō valet nisi ꝓcedentibus iudicijs. vt. j. de q. ō. l. maritus. Nō qꝫ eo ipso qꝫ quis confitet detentus presumit non esse sponte ꝯfessus istud non est verum simplr nec obseruatur. ¶ In tex. ibi facere testamentū nisi sit damnatus ad mortē. vt. l. si qs filio exhered ato. §. qꝫ si qs de inutili testō. et. l. i. §. exigit de bo. po. secūdum ta. et ita tenent canoniste. tñ de facto seruantur talia testamenta. Baldus.

n **On est.** Presumptō aggrauat onus ꝓbandi ad hoc allegat et est istō prinᵐ non dignum. ¶ Nō qꝫ non ē verisile vbi est magratus. qꝫ quis patiat metum. ¶ 2ᵒ nō qꝫ magistratus dꝫ prohibere vim fieri. ¶ Itē nō qꝫ lꝫ aliquid sit verisimile. contrarium tñ potest probari. ¶ Item nō qꝫ presumptō aggrauat onus ꝓbandi, quādo est ꝯ eum cui incumberet alias ꝓbatō et effectus istius aggrauationis est. qꝛ vꝰ est presumptō contra ꝓbantē nunquā ex vno teste defferꝰ sacramentū in deffectū ꝓbationis. quia presumptō elidit ꝓbationem vnius testis fm glosam que est nō. ¶ In glo. nō stari hoc fm Jaco. ē verum ēt in statutis que dixit stari iuramento vel alteri ꝑsumptioni. qꝛ intelligitur donec ꝯtrarium ꝓbet vt nō per eū in. l. i. C. de re iudi. in lec. alij dicūt ꝯtrarium qꝛ dixit qꝫ illa est ꝓbatō iur. et de iure vnde non pōt reprobari. vt nō Ja. de arc. in. l. i. C. si aduer. li. ¶ In eadem glo. ibi in suplatiuo gradu nō hunc modum loquendi et qꝫ vbicunqꝫ lex sic loquit in suplatiuo non defertur sacramētū in deffectum ꝓbationis. vt nō. j. de q̄stio. l. maritus. ¶ In ea. glo. ibi in fine dic vt ibi. ¶ In ea. glo. ibi. l. fi. §. fi. sed qdam dixit qꝫ ibi admittit ꝓbatō in cōtrariū ad hoc facit. l. fi. C. de pig. act. ¶ In eadē glo. ibi hec lex dicit que mouet animū iudicis ex coniecturis. ¶ In ea. glosa ibi purgare nō contra famā potest ꝓbari ꝑ famam ꝯtrariam. ¶ In ea. glosa in fine. Tu dic qꝫ ꝑsumptio iur et de iure est q̄do lex presumit et vltra statuendo ꝓcedit contra quā nō admittit ꝓbatio. nisi ꝑ confessionē aduersarijs. vt nō in aut. sed iam necesse. C. de dona. an nup. ¶ Presumptio iur est qñ. l. simpliciter ꝑsumit et tunc auctoritas. l. operat vt vel aggrauet onus ꝓbandi si alias īminebat. vt hic vl vt trāsferat onus ꝓbandi q̄do ad hoc tendit. facit. j. de ꝓbat. l. circa eū. ¶ Presumpꝰ nature ē circa ea que cōiter insunt nature rationabili. sic est bonitas capacitas industria naturalis non dico de artificiali. extra de presump. c. fi. ¶ Presumpꝰ facti ē q̄do ex vno facto presumit in aliud de reg. iur. semel malus etc. et ibi per dy. ¶ Fictio est quoddam statutum cōtra expressam veritatem vbi circa ꝓbationem veritatis laborare nō conuenit qꝛ intentioni nullū prestat adminiculum. vt. l. ad ꝓbōnē. C. de probat. et adde dicit inno. qꝫ ex pluribꝰ ꝑsumptionibus potest iudicari de pig. illo vos. ¶ Item ex pluribus adminiculis de success. ab intesta. c. cum dilectus. ¶ Item ex pluribus iudicijs. de execu. tu. l. secunda. §. primo. scilicꝫ in ciuili cā. secus in criminali nisi sint iudicia vehementia vt ibi per dy. Item ex pluribus argumentis vt. j. de testi. l. iij. §. eiusdem. ¶ Nō tamen qꝫ minus est vnuꝫ iudicium q̄ semiplena ꝓbatio vt. j. de probat. l. cum probatio et qꝫ iudicium est probandū per duos testes q̄do nō testificant de facto pricipali sed de iudicio vt nō in. l. fi. C. fa. her. et per inno. de sy. c. sicut etiaꝫ dicit inno. qꝫ magis tempāda est sententia quādo iudicatur ex iudicijs q̄ quādo ex certa probatione extra de presup. qꝛ verisimile. ¶ Itēꝫ nō qꝫ nō extra vt ecclesiastica beneficia. c. i. et per innoc. vbi dicit qꝫ magis creditur duobus testibus deponētibus negatiuaꝫ q̄ pluribus affirmatiuam et archi. in. c. cōsulatōi extra de sponsa. sed est glo. cōtra iuris ciuilis in. l. diem. §. si plur. j. de arbi. et per inno. in. c. super hoc de renun. et quod nō. vj. q. i. omnes et xj. q. i. c. si qui per superbiam. Vltimo recollige qꝫ vna presumptio tollit aliam. l. diuus de in integrum resti. Baldus.

n **On est.** Presumptō cōtra eū cui icūbit ꝓbatio aggrauat onus ꝓbādi hoc dicit. ¶ Nō qꝫ libellus etiā non verisimilis debet per iudicē admitti sed probatio redditur difficilior. ¶ Item nō iudicem posse adiri pro violentia futura vt eā ꝓhibeat inferri facit. s. de officio procura. cesa. l. fi. et de vsufru. l. equissimū et vide innoc. extra de probat. c. in pñtia facit qꝫ nō per. S. supra de officio pre. l. illicitas. §. ne potentiores dicit inno. extra de iudic. c. examinata qꝫ libellus q̄tumcūqꝫ non sit probabilis et tollerabilis debet admitti et vide aut. de equa. dot. §. aliud vbi hēs qꝫ cōfessio ꝑtor. tollit ꝑsumptionē iur et de iur et adde. C. de apo. pu. l. quecūqꝫ lꝰxꝰ ¶ In glo. nota stari ibi. l. prima vide quod ibi nō. ¶ In eadem glo. ibi nō transfert qꝛ ista ꝑsumptio transfert qꝛ erat ꝯtra actorē nō cōtra reū. ¶ In. e. glo. ibi sed dubius. Interdū presumptio aggrauat onus ꝓ

bandi vt hic interdum releuat ab onere ꝓbandi in totū vt .ſ. de ꝓbat .circa eum interdū nō in totū ſed coadiuuat aliam ꝓbationē vt nō .ſ. de execu.tu.l.ij.§.eras. Et adde ꝙ nō in.l.vltima.C.famil.her. ¶ In eadem glo.ibi talem preſumptionē impedientē inferri ſacramētū. ¶ In eadem glo.i fi. vide ꝙ ibi nō. ¶ In.c.iur̄ ꝛ de iur̄ quod eſt quādo.l.preſumit ꝛ preſumēdo ſtatuit ꝛ ſic .l. cōſcientia ſeu ymaginatio tranſit in ſtatutū ꝛ in diſpoſitionē legalē ꝛ adde ꝙ nō p. B. cy.in aūt de equa .dot.§.aliud ꝛ.C.de dona.ante nup.aūt. ſed tamen neceſſe in.v.qōne. ¶ In eadem glo.ibi ſuper certo facto fictō eſt veritati ꝯria ꝓ veritate aſſumptio .ꝓſumptō eſt cōiectura veri ꝛ dic vt.C.de ꝓbat.ſine poſſideris p gl. ꝛ cy.. ¶ In eadem gl.ibi patet ex predictis adde ꝙ nō.ſ. de accu.l.abſentem per glo.ꝛ dy. ¶ In ea glo.ibi ſi cui. §. eiſdem vide dy.in.c.qui ſemel malus. ¶ In eadē glo. ibi in fi.glo.adde quod nō.in.l.quicunqꝫ.C.de apo publi.li .x .ꝛ ꝙ notaſ .ſ.de in inte.re.l.diuus Bal.

Si iuſto metu. Nō ꝙ metus vinculorū eſt iuſtus metus. ¶ Item nō ꝙ ſunt metuende mine potentum.

Si iuſto metu. Mine potentum inducūt iuſtum metū hoc.d. ¶ In tex.ibi cognitionē.ſ.ciuilem.ꝛ ideo ad actionem ꝙ me.cā nō pertinet ſꝫ ad offm̄ iudicis.ꝛ ꝓ intellectu huius.§.ꝛ ſeqūtis vide glo.in.l.nec timorem in glo.que incipit.ſ.dicim⁹. Bal.

Si fenerator. Nō ꝙ vbi non timeſ damnum pſone nec euerſionis patrimonij.ſed aliud dānum pticulare non hꝫ locum actio ꝙ metus cā que ē penalis ſed officium iudicis vt hꝛ ꝛ facit ꝙ nō in.l.timorem in prin.ſ.e.ſm ia.de ra.ꝛ cy.bal.

Si quis quod. Metus illatus ab executore.circa indebitū exigēdum purgaſ iudicis officio.ſecus ſi debitum ſit exactum. ꝛ nō hic cāum ꝙ inordinata executio nō retractaſ. ¶ Itē nō ꝙ non ē incipiendum a precepto.ꝛ iſte.§.intelligiſ vno mō in executore cum iudicis cōmiſſione alio mō ſine iudicis cōmiſſione tunc dꝫ iſte executō puniri tanꝗ falſus executō facit.l.diuus de cuſto.reo.ꝛ ꝙ nō cy.in.l.neminem.C.de exhi.re. ¶ In tex.i⁹ i ciuile vide Inno.de reſti .in inte.c.cum veniſſet de ap.ex ratione.ꝛ facit.ſ.de furt.l.qui vas in principio.Baldus.

Si quis quod. Abutens apitore ꝛ extorquens indebitum teneſ reſtituere abutens apitore.ꝛ extorquens vex debitum non tenetur.h.d.ꝛ intelligiſ abuti quando apitor non habuit commiſſionem iudicis.vt hic.ꝛ.C.d exhi.re.l.neminem. ¶ Ali⁹ intellectus ē ꝙ hic creditor non abutebaſ apitoř. qꝛ iudex cōmiſit apitori.tamen peccatū erat in ordine qꝛ non pcedente aliqua fide vel ꝓbōne iudex cōmiſit apitori ꝙ compelleret debitorem ad ſoluendū ꝛ ſic de facto pceſſerat. tn̄ dōite factum non reſcindiſ ꝓpter indebitū modū.ꝛ eſt ar^m ꝙ tenuta data ꝓ vero debito teneat ēt iuſ ordine pꝺmiſſo.tamē contrariū eſt veritas vt .ſ.de re iudi.l.ſi eum nulla.non ob. iſte.§.qꝛ h⁹ interuenit factum partis ꝛ cōſenſus in tranſlatōne dñij.ꝛ ſic non ob.vnde non erat hic executio ſol⁹ iudicis ſed erat executō partis ergo dic vt ibi. ¶ In tex. ſ iudex pcepit tamen hoc facere non debuit.qꝛ iudex cui nil eſt ꝓbatum.nil percipere pōt dicit Inno.in.c.ſolet extra de ſentē. excom.Baldus.

De dolo malo. Rica.

b **De edicto**. Primo premittit edicti cōmēdatōēꝫ 2⁹ ponit edicti recitationē 3⁹ āncerit ei⁹ interpretationem .ſa ibi verba autē 3⁹ ibi dolum malū. ¶ In tex.ibi illis.ſ.doloſ. ¶ In tex.ſ iſtud.i.decepꝭ. ¶ Nō ꝙ nemini ſua malicia dꝫ prodeſſe vel ſimplicitas.ꝛ innocentia obeſſe. ¶ In glo.ꝛ erunt i⁹ ymo.ꝛ ſi nō erunt.p⁹ verior ꝓut exponiſ hic iudicium.i.actionē.qꝛ actō non pōt eſſe ſine materia qua mediante ꝓducaſ ineſſe.vt.ſ.de pac.iuſ gētium.v.ꝛ ideo pato. Si aūt exponereſ iudicium.i. cognitionē tunc pcederet ſa expoſitō.qꝛ dubius ē litis euentus.vt hic dicit glo.nam ꝗtum ad pceſſum dꝫ inſpici id quod allegatur ꝗtum ad finalem effectū id quod ꝓbatur facit.l.eo tēpore in prin.ſ.de pecul.ꝛ familhē.cum putarē. ꝛ.l.cū ꝗdā .§.ſi.de iuſ.o.iudi.ꝛ hoc vult Ja.de are.ꝛ cy.in additōib⁹ ꝛ exponunt dabo.ſ.ꝓut refferſ ad actionem ego pꝺtor mornus.ꝛ ſic actō eſt pretoria. Ciuilis autem actō dr̄ que auxilio iuſ ciuilis ineſſe ꝓducitſ ſm Ja.de ra. Per predicta determinaſ quid ſonet hoc verbum dicaſ in ſtatutis.nam ꝓut concernit pceſſum ꝛ inſtantiā exponiſ .i. allegeſ .ſed prout ꝯcernit cōmodi conſecutionem exponiſ dicaſ .i.allegeſ ꝛ ꝓbetur.facit.ſ.de in integrū reſt.l.omnes. Ex hoc ēt pꝫ ꝙ iudex in pcedendo non dꝫ grauare ptem ēt vera nō allegan. ſecus in decidendo.quod dic.vt in.c.iterpoſita de ap.ꝛ adde ꝙ ꝓuiſio.l.ſemp vř fundari ſup veritate.vt.ſ.de cōdic. ob.cām.l.ſi pecuniam.§.ſi ſeruum.Bald.

c **Dolum malum**. Nō ꝙ hic iuriſconſultus inueſtigat veritatem diffinitōis doli.ꝛ Seruius dicebat ꝙ dol⁹ erat quedā ſimullatō vel diſſimullatio in pꝫiudicium alterius tendēs. Labeo dicit ꝙ ſimullatō vel diſſimullatō non ē de eſſe diffiniti.vnde patet ꝙ quidāꝫ dolus eſt apertus.ꝛ non vellatus.ſ.ti.primo ſi cuꝫ except. .§.cum qui metum. Item omnis ſimullatio mala.ꝛ ideo labeo non ponit ſimulationem ꝛ diſſimulationem in diffinitione doli.ſed dicit ꝙ dolus eſt omnis malicia ad leſionem alterius tendens.hoc continet in effectu diffinitio labeonis. ¶ Secundo nota ꝙ ad iuriſtam pertinet cognoſcere diffinitionem vocabuli . vtrum hoc pertineat ad teſtem nota in.l. ſtippullatio.§.hoc quoque infra de verborum obligatiōe. ¶ Item nō ꝙ omnis bona diffinitio cōuertitur cum ſuo diffinito .ꝛ ad hoc quotidie allegaſ. ¶ In glo .alias ſeruius non optima exempla. ¶ In eadem glo.ibi ironice eū daſ dicit quod ſua ſūt vt euadat eas a latronibuſ argumento.ſ. ti.primo .l.ſed ꝛ part⁹.§.i.in fine. ¶ In eadem glo.i⁹ ſacerdot.vel econtra vt habes in hijs verſibus .Taius vt pgerē laycꝫ ſub imagie romā. Fas fuit vt ſineret laxunaſ comā. ¶ In eadē glo.ibi depredecet vt ſi cōmittāt i detorū ſicut fit florentie quotidie.

Non fuit autem. In tex. ibi ꝛ pro ſolertia.i.prudentia vř idaſtria. ¶ Nō ꝙ licet ponere inſidias hoſti ꝛ latroni qꝛ licitū eſt eos cape. ¶ In glo.vt ſi per falatiam ibi euadā hoc exēplum eſt poſitum .ſ.§.precedenti.ideo nō debet repeti. ¶ In eadēꝫ glo. ibi cōuentōnūꝫ ſed quid ſi iudex volēs punire malefactorēꝫ ꝓmiſit ſibi fiduciam poſtea vult eū pūire ꝛ non ſuare fidem vtrū poteſt hoc legiptime facere videſ ꝙ ſic qꝛ eſt bonus dolus vt hic. Ecōtra videſ ꝙ etiāꝫ hoſtibus debet ſuari fides in treuga promiſſa per ducē belli vt .l.cōmertiū .ſ.de pac.dicit.B.ſi eſt talis q poteſt extrahi inuitus de eccleſia vel alio loco exempto ꝛ tunc nō debet ſuari fides vt ſūt homicidie ꝛ alij ſi nō poteſt extrahi.debꝫ ſeruari ſꝫ cū vt i aūt.de mā.prin.§.neqꝫ āt ꝛ.§.ſꝫ neqꝫ hec.ſꝫ pe.dicit ꝙ ſemper ſibi debet ſuari fides ar.dicte.l .cōuētionum.ꝛ hec ē equior opy.ſm cy.ꝛ.C.de hijs qui ad eccle. confu.l.pñiſ ītdec.cy. Ego dico ꝙ aut iudex dedit licentiāꝫ cā cognita tunc eſt ſuanda.vt nō.ſ.de publi.iudi.l.is q re⁹ aut ſine cāe cognitione. ꝛ tunc nō valet in preiudiciū rei publice.vt.ſ.de pe.relegati. ¶ Deinde inducitſ tex.ad ar^m ꝙ lꝫ occidere bānitum etiam poſt pacem factā.cum eo.qꝛ pactū priuatorꝫ non pōt iuri publico derogare.ꝛ qꝛ eſt bon⁹ dol⁹ vt hic non ob.dcā.l.conuentionū . qꝛ i⁹ nitebaſ publica vtilitate h⁹ priuata vnde ꝗtum ad forum iudiciale iſte occidiſ

impune.q2 erat hoſtis cum eſſet ei indictum bellū. vt .ꝟ. de capi.ꝺimi.l.amiſſione.§.q deſficiunt. ⁊ q2 iſte ē executor iuſtic.vt.C.ꝙ metus cā accuſatoꝝ.hanc partem diſputādo tenuit Oldra.⁊ bar.poſt eum p iſtum.§.forte in foro canōi co eſſet ſecus.⁊ facit quod nō .arch.xxij.q.ij.vtilem ſimulationem hanc ſcḋam glo.tenuit Ja.de bel. diſputando ponit in ſua lec.C.vt.ꝟ.cer.tem.⁊ ē Ray.tamen prima eſt verior opy.⁊ ita vidi de facto ꝓnunciari florentie . Hoc ꝗdo pax ſequit̃ bannum.ſi autem precedat nemo dubitat ꝙ offendit̃ ipune.vt.ꝟ.de ſb.ob.l.ſi fuā l'ſi qſ fuum ⁊ ita tenz an. de piſſ.per iſtam legem.Baldus.

Ait pretor.Actio ḋ dolo nō concurrit cū alia actione nec cum alia exceptōe.nec cum remedio nullitatis.nec cum remedio reſtōnis ī integꝝ .h.d.¶ In glo.vt iniuriaꝝ in fi.certe nec cum extraordinario iudicio daſ .vt.ꝟ.e.l.§.idem pomp.reffert.Et ideo dicēdum eſt ꝙ cōpetat cum alia ē ſpeciali ſi ē ex eodem fonte ſm cy.in addi.¶ In glo.ē doli in fi.⁊ ſic concurrit cū ex exp.ex eadē radice naſcente nō ex diuerſo fonte adde ꝙ nō tur.ꝟ.de condi.ob cauſam.l.qui ſe debere.Bal.

Et ſi alia.Actio de dolo non concurrit cum alia etiam minoꝝ iuſ ⁊ reddhibitoria .h.d. ¶ Nō ꝙ dz ſ'ipuꝺare ille q patiſ ſibi labi pſcriptionē n' ſit dūct⁹ dolo aduerſarij.¶ In tex.i' honorariaꝫ ratione doli hoc dicit .Baldus.

Si quis eum.Nō ꝙ ceſſante alia actione non ideo nūc naſciſ actio de dolo q2 ex quo fuit eius natiuitatis a prīn⁹ impedita ex perpetuo non poteſt oīm excep⁹ forte nec habet cām ſubſiſten' ſimile .ꝟ.de ſolu.l.diſpenſatorem .in fine ratōe ſui.¶ In gl. que fertur ibi voluntas ergo aut dolus dat cām diſtractui aut preſcriptiōi.primo caſu ſuccurritur per actionē de dolo ſecundo per reſtitutiōem in integrū ar.l.diuus .§.nec intra .ſ.de in integꝝ reſt.ſed cy.dicit ꝙ ymo in preſcriptionē interuenit voluntas ſaltem tacita vt.ꝟ.de ver.ſign.alienationis ⁊ nō.ſ.ti.i.l.ſi mulier.§.p⁹.facit quod nō de nego.geſt. atquin natura in prīn⁹ .¶ Preterea in dolo non eſt cōſenſus prī⁹ facit quod nō.ſ.e.l.§.ſi dos quare dicas non eſſe differētiā inter iſtos cāus. Nam vtrobiqꝫ datur actō de dolo ſi doluſ fuit adhibitus circa finiendā primam actionē.puta quia aduerſarius ꝓ clandeſtinādo tantum diſtulit agentem ꝙ non potuit poſtea interrumpere p̄ſcripſ.ſm cy.in addit . Si vis ſaluare glo.habes ꝓ ea ar.in dicta.l.diuus.§.nec intra nec ē verꝫ ꝙ in preſcript.ſit conſenſus n' impropriiſſimus.⁊ interpretatiuus.⁊ ꝓpterea non oblſ obligatio nālis vtō ꝙ nō har in.l.cum quis.C.de iuſ.⁊ fac.igno.⁊ in.l.ij.§.fi.ſ.ꝙ qſ qꝫ iuſ.⁊ ibi per.G.⁊ iſte paſſus eſt multum nō .

Non ſolum autem.Siue aduerſ⁹ eundem ſiue aduerſuſ alium ſit alia actio ceſſat de dolo n' ille ſit nō ſoluendo.quia tunc actō cum ſit inanis non impedit agi contra alium ḋ dolo hoc dicit.baldus.

n **Am is**.¶ In glo.ibi in fi.hec exceptio paupertatis ē exceptio facti nō iuſ vt dixi ſupra de ꝓcur.itius.⁊ nō legem hic allegatam.¶ In glo.que eſt nō hoc dicit iſta lex.Balduſ.

c **Telleganter**.Primo ponit dictum pomponij.ſo opponit ex dicto iul.⁊ ſoluit.3⁹ pompō. confirmat ⁊ ex eo concludit.⁊ ampliat.2⁹ ibi nec videſ.3⁹ ibi ſm que.¶ Prima ⁊ tertia pars clare ſunt.ſecūda eſt ambigua ⁊ difficilis.⁊ hoc dicit vbi res pōt alio īmedio eſſe ſalua actoni ceſſat actō de dolo dolus tertij nō vitiat contractum.ſed dolus cōtrahentis dans cām contractui bone fidei reddit eum nullū.¶ Contra libertatem preſtitaꝫ non daſ reſtitutō.⁊ penalis ⁊ popularis actō impediūt oriri actionem ḋ dolo.h.d.Et premitte ad euidentiā ꝙ dolus

cōmittiſ quandoqꝫ in cōtractu.ꝗdoqꝫ in executione cōtractus ſiue in traditōne.primo cāu ꝗdoqꝫ dolus eſt incidens ⁊ emergens in ipo contractu.q2 ꝯtēs nō fuit inductus ad contrahēdū q2 per modum.q2 erat alias contracturus.ſ3 fuit in aliquo deceptus.ſo modo q2 dolus dat cām ꝯtcui eo q2 ꝙ cum nō eſſet alias contracturus p dolum ē ab eo ꝗſi extortus cōtractus.⁊ iſte dolus appellaſ principalis ſeu danſ cām contractui.¶ Modo in ſecunda parte nr̄i principij incepta cōfuſe in glo.clare tractaſ qualr̄ dolus purgeſ. ſecundo cāu quando dolus interuenit in executōne ꝯtcus loquiſ in.§.non ſolum quaſi prin^m.l.noſtre loquaſ de dolo obligātis ibi ḋ dolo obligati.¶ 2⁹ premittatis ꝙ ꝗdoqꝫ cōtrahiſ dolus ab ipo ꝯtēte in quo fundaſ contractus.ꝗdoqꝫ a 3⁹ qui non obligaſ ex contractu q2 ⁊ tūc ꝯtcus nō obligat illū 3⁹ dolus eius non pōt purgari per executionem ex ipo cōtractu.ſed purgaſ per executionē de dolo.ſi ꝯ alium non ſit efficax regreſſus.vel dic ꝙ quādoqꝫ in alium ē regreſſus ḋ iuſ ⁊ de facto ꝗdoqꝫ de iure ⁊ nō in facti executione.ꝗdoqꝫ neutro modo.ſ.e.l.i.§.fi.cum.l.ſe.⁊.ꝟ.e.l.§.ſi ꝗdrupes. ⁊.§.ſi ſeruus.⁊.§.ſi dolo cum ſuis ſy.¶ Nō ꝙ nomine actionis omne remedium contineſ.facit.ꝟ.de alea.l.prima .§. ꝙ autem.⁊.ꝟ.e.l.cum a te in fine.¶ Secundo nō ꝙ dolus in futurū cōmiſſus purgaſ per actionem de dolo intēptandam ꝯ eundem poſtea manumiſſum.¶ Item nō ꝙ aut dolus tertij dat cām contractui.aut dolus ꝯtēntis.aut dolus vtriuſqꝫ. Primo cāu teneſ tertius actione ḋ dolo.ſo cāu cōtractus bone fidei ē nullus.⁊ idē tertio quo ad nullitatē ꝯtcus quod ꝓbatur in.ꝟ.hoc enim ſm diuerſas lec.¶ Sī vo eſt dolus incidens nunꝗ reddit cōtractum nullū.⁊ hoc quo ad vim ꝯtcus.ſ3 loquēdo quo ad vim traditionis nunquaꝫ dolus⁹ impedit traditionē quominus trahat ſecum effectū.i. tranſlationem dn̄ij vel quaſi ꝓut erat in tradente.ſecuta g⁹ traditione ex ꝯtcu nullo purgaſ dolus p actionem de dolo ſm Bal.vꝫ reffert glo .ad h̄ ē adaptaſ hec lr̄a nam in caſu iul.non erat ſtatutum in finib⁹ contractus ſ3 ſecuta traditōe alias non tenuiſſet manumiſſio.¶ Item ex hoc nō ꝙ ex inutili contractu transferſ dominiū.¶ Item nō ꝙ minor non reſtituiſ ꝯ libertatem.¶ Item nō ꝙ vbi ex delicto naſcitur ſpālis.⁊ nomīata actō ſiue ꝓuata ſiue popularis ceſſat actō de dolo.¶ In glo.⁊ hunc ap.ibi ſecūdum quoſdā q2 intelligunt totum tex.in cāu iul.¶ In eadem glo.ibi ledit. ſed cōtra hoc op.in.l.iniquiſſimū .ꝟ.de iuſ ⁊ facti igno.cum timore ponūtur infraſcripte opy.ſecūdū Ja. ¶ In eadē glo.ibi res ipas vnde quodāmodo videſ dolus in eſſentialibus. ſimile verbum habem⁹ in .l.ſi coloni de agri.⁊ cenſi.li.xj. ¶ In eadem glo.ibi .§.cum aūt illa actō eſt in rem ſcripta i' nō.vt.ꝟ.e.l.ſed ex dolo .§.fi.¶ In eadēz glo.ibi ꝑcipes ⁊ ſic magis ſibi obeſt dolus ꝓprij ꝙ dolus tertij.¶ In ea. glo.ibi hoc iur.§.fi.quādo cōmittit dolum ille qui habꝫ adminiſtratōeꝫ tūc nocet domino vt.ꝟ. qui ⁊ a qui.l.ſi cum ſi deicōmiſſū .§.ariſto.loquor quo ad actus nullitatis . Sed quādo cōmittit dolum ille qui nō habet adminiſtrationē nō nocet domino vt in cāu iul.⁊ facit .ꝟ.de man. l.gaius ⁊ i.l. ab agnato in rōne ſui ⁊ ꝙ nō in ſimili .ꝟ.ad trebel.l.i.§.fuit queſitum ¶ In eadem glo.ibi ex vendito vt colligitur hic a cōtrario ſenſu ibi vt ex certo teneri nō poſſit .¶ In eadē glo.ibi nullus eſt cōtractus vt ibi aut nullā rē .Et ex hoc ſoluitur oppoſitō ꝙ lr̄a videſ ſibi cōtrariari dum dicit ymo cōtrario ſenſu agi ex vendito. Sō nullū eſſe nā primū dictū debet intelligi in dolō incidenti ſecūdū in principali ⁊ hoc ī dolo cōtrahētis ſed in dolo tertij nō participato cum cōtrahente nil reffert vꝫ ſit incidens vel dat cām cōtractui quia ſemper valet cōtractus quod eſt nō.¶ In eadem glo.ibi in tuiſ a cōtrario ſenſu ꝙ non teneſ manumiſſus q2 nō emptō ergo ſecus ſi emptor .¶ In eadē glo.ibi ꝓſoneta .nō ꝙ dolus ꝓſonete etiā dās cām cōtractui nō reddit contractū nullum.¶ In eadem glo.ibi.§.veſtimenta vbi poteſt eligere actor ſed ibi ſunt obligati ex diuerſis cāis ⁊ ſic nō obſtat.

¶ In eadem glo. ibi ex vendito nõ optimam distinctõez ꝙ
aut emptor ꝛ ꝓxeneta sunt in dolo dante cãm cõtractui aut
in dolo incidẽti. primo cãu ambo tenenᷓ. sed quodam ordie
qꝛ primo conuenitᷓ principalis ꝙ ꝓxeneta. secundo cãu nõ
tenetᷓ ꝓxeneta. sed solus contrahens vel dic ꝙ etiã forte pro
xeneta tunc tenetᷓ in subsidium. arg. ī. e. l. §. si quadruplex. ꝛ
quod dico in ꝓxeneta dico in quolibet 3° in cuius persõa nõ
fundatᷓ contractus. vt in exemplo iul. Sed pe. dicit ꝙ quã
do plures pariter cõmittunt dolum nullus ẽ ordo in conue
niendo. vt. ī. de admi. tu. l. si plures. vnde presupposito ꝙ
plures teneantᷓ actione de dolo põt actor agere ꝯ quez vult
vt. l. si plures. ī. e. nõ ob. lr̃a nostra a contrario sensu. qꝛ loqui
tur in cãu in quo erat alia actõ. ꝛ sic cessat ḋ dolo secũdum
pe. ¶ In ca. glosa ibi ꝑ actionem de dolo non ob. ī. de act.
emp. exemplo. §. si qs virgines. qꝛ ibi rescinditᷓ contract⁹ ex
tacita conuentõe. hic rõne doli nec agitᷓ ad rescissionem ꝯct⁹
qꝛ fuit nullus sed ad rescissionem dñij ꝛ traditionis. ¶ In
ca. glosa ibi q exceptionem ymo hꝫ locum. qꝛ erat error fac
ti ꝙ dic. vt nõ. ī. de iurᷓ ꝛ facti igno. l. cum qs. ꝛ ideo prima
so. est verior. ¶ In ca. glo. ibi. §. suum idem nõ. ī. de mino.
. §. in cãe. Ex hoc pꝫ ꝙ contractus rõne doli nõ est nullusᷓ ip
so iure n' deceptus cum dicat nullũ vel dic ꝙ est nullus nisi
deceptus approbet eũ quod est verius. ꝛ facit. ī. de actio.
emp. l. iul. §. si quis collidere. ¶ In eadẽ glo. ibi ḋ dolo. pe.
dicit ꝙ semꝑ valet contractus. qꝛ nõ peccat in substantia sꝫ
in q̃litate rõne doli sm cum. sed tu dic ꝙ dolus in ꝯctu bõe
fidei est ꝯ naturam essentialem sec⁹ in stricti iurᷓ. ꝛ ideo glo.
vera. vt nõ in. l. bonam fidem. C. de. ꝟ. ob. Alij dicunt ꝙ iõ
est nullus. qꝛ deficit cõsen'us ꝙ est falsum. Nã tunc ꝯctus
stricti iurᷓ esset nullus. vt. ī. si cer. pe. si furioso. ꝛ. l. si ego.
¶ Sed quid si ambo contractus simul celebrantᷓ sup eodez
dic vt in. l. si qs cum alr̃. ī. de ver. ob. ¶ In ca. glo. ibi agitᷓ
ex eo ꝛ non actione ḋ dolo. ꝛ hoc verum q̃do ex tali male
ficio oritᷓ actio spãlis. qꝛ tunc non oritᷓ de dolo n' ex eodem
fonte ꝛ pari egrñe. vt. ṡ. ti. p° si cum exceptiõne. §. cum qui.
si aũt non oritᷓ actõ specialis ꝛ ordinaria tunc nascitᷓ ḋ dolo.
vt. ī. e. l. si qs affirmauerit sm pe. ¶ In glo. s. contra ibi ꝙ
si non datᷓ actõ de dolo. ¶ In eadez glo. ibi sed defᷓ. s. resti⁹
contra emptorem. ¶ In eadẽ glo. ibi. l. si. ista ẽ diminutio. ꝛ
ideo dic ꝙ emptor. ideo non cõuenitᷓ. qꝛ nil ei adest. n' i° pa
tronatus. quod non ẽ cessibile. ꝛ ideo de eo nõ conuenitᷓ sm
pe. ar° de le. i. l. videri. ꝛ de prescrip. verbo. l. naturalis. §. vl
timo sm pe. Alij dicunt ꝙ ad ius pr̃onatus bene competit
in integꝝ rest. sed ad cetera damna agitᷓ ḋ dolo contra mãu
missum. Tu dic ꝙ si venditor peteret ius pr̃onatus videretᷓ
approbare manumissionem. ꝛ sic repelleretᷓ ab actione ḋ do
lo. ¶ In eadem glo. i' velim. s. ego venditor. ¶ In eadem
glo. ibi. s. indicta. l. ij. ¶ In eadem glo. i'. §. nollenti. nam me
tus afficit rem. ꝛ ideo nunꝙ transit dominiũ libere secus in
dolo sm pe. ¶ In glo. itẽ ibi. l. vnica ꝛ est rõ. qꝛ cã ꝓxima
translationis dñij est voluntas tradẽtis. vt. ī. de condi. ob.
tur. cau. l. iij §. subtilius. vnde sufficit ꝙ cã ꝓxima sit vera
lꝫ remota sit falsa sm Ja. bu. quod ẽ verissimũ. qꝛ interdum
lex reprobat ꝯsensum. ꝛ tunc nõ transit dñium interdũ non
reprobat cõsensum. ꝛ tunc trãsit dñium vt hic ꝛ hoc verum
v' qs hꝫ administrationẽ. ꝛ res est in cõmercio. sed vbi nõ hꝫ
administrationẽ hanc nõ transit dñiũ. vt. l. iubemus. §. ycono
mus. idem si cõmerciũ sit ꝓhibitum. vt. ī. de fideiussᷓ. l. cum
lex de ista materia nõ. C. de fide inst. l. ꝯctus in glo. ꝯ mar.
ꝛ. C. ḋ fal. ex vnõ. C. de condict. ob. cau. l. ij. C. si qs alteri
vel sibi. l. multũ. C. locati. l. q rem. C. de le. l. nõ dubium.
¶ In glo. magna. ꝟ. itẽ ad qd datur. v' dᷓ ꝙ lꝫ sit reproba
tus ꝯctus. lꝫ nõ sit reprobata traditõ. transferᷓ dominium.
¶ Preterea hic nõ est reprobatus absolute. sꝫ si dicatᷓ nullusᷓ
ergo interim tradẽdo transferᷓ dñium. qꝛ nõ dixit nullum.
nec dᷓ ista nuda traditõ qꝛ hꝫ cãm saltem putatiuã. ꝛ sic nõ
ob. quod legitᷓ ꝛ nõ. ī. de verbo. ob. l. triticũ. ꝛ predicta ꝟa
ḋ contractu inuitᷓ qꝛ nullus. sed si ãnulandus nõ est dubium
ꝙ transit dñium. vt. l. metũ. §. nollenti. ṡ. ti. i. ¶ Sequitur. §.
non solũ. In contractu bone fidei res deterior tradita nõ ha
betur ꝓ tradita. in ꝯctu stricti iurᷓ resoluitᷓ p'. sed ḋ dolo agi
tur. Nõ ꝙ pacta sunt aliam actionẽ nõ competere. vel nõ ap
parere ꝙ petat sm labeonem. ¶ Nõ ꝙ in dubio ꝓponitᷓ
actõ. nõ contra illum q venundat seruum ꝓ debito. vel impo
nit seruitutem fundo debito. vel arbores destruit. seu a° nõ
rem debitam deteriorẽ facit tenetᷓ actione ḋ dolo secundũ la
beonem. et sic cautum noĩe doli. sed vulpianus oĩa ista ꝛpro
bat ꝛ distinguit alr̃. nam si ẽ ꝓmissum. aut tenetᷓ ḋ dolo agi
tur ex ꝓmissione si nõ est ꝓmissum aut debitor tenetᷓ ex con
tractu bone fidei ꝛ debitor tenetᷓ actõe ex contractu. aut stri
cti iuris. ꝛ tunc tenetur ḋ dolo. falsa ẽ ergo regula labeonis.
¶ Itẽ falsa sunt exempla ei⁹ ista ẽ vera lec. Nõ ꝙ culpa cõ
missa in deterioratõne rei debite nõ perpetuat actionẽ stric
ti iurᷓ. nec facit eam cõpetere post traditionẽ. qꝛ erat ĩ oblõe
res nõ qualitas seu bonitas rei. qꝛ sup ea nõ formata erat obl°
stricti iurᷓ. ¶ In glo. ḋ iurᷓ in fi. sm hoc loquitᷓ labeo quãdo
dubitatᷓ ḋ iurᷓ non ḋ facto quod ẽ falsum. qꝛ l. ẽ certa nec du
bitatᷓ ḋ aliquo. vt. ī. ḋ condict. ob cãm. l. si pecuniã. §. si seruũ
vnde dicit ꝙ labeo intellexit q̃do erat dubitatõ ḋ facto. s.
vtꝝ essꝫ interposita stipulatõ nec ne. ꝛ vtrum essꝫ ꝓmissa ḋ
terioratõ nec ne. sꝫ in quo repꝛhenditᷓ labeo dic ꝙ in dicto. ꝛ
ĩ exemplis. ꝛ in oĩbus sm Ja. ḋ are. ꝛ cy. lꝫ alij alr̃ dixerũt
sm cy. ¶ In glo. reprobans i' spẽm. Nõ vbicunqꝫ nõ con
stat de spẽ ꝯctus censetᷓ contract⁹ inominatus ꝛ agitᷓ ex eo
ꝓscrip. verbis. ꝛ h̄ multum ponderat Ja. ḋ are. in. l. i. C. de
iurᷓ emphi. ¶ In eadẽ glo. ibi instar effectu nõ natura.
¶ In ea. glo. ibi iurᷓ ꝙ concernit rei euict. ꝛ sic regit totius
rei soliditatẽ sm dy. ꝛ cy. ¶ In. e. ibi exhibitionis dic latiusᷓ
vt ibi per pe. ꝛ cy. ¶ In eadem gl. ibi per ꝓmissorem. sec⁹
si post traditionem vt in tex. nisi quod nõ. ¶ In eadez glo.
ibi si seruum in prin. quod dic vt nõ. ī. e. l. si fideiussor. ¶ In
eadem glo. ibi si rem scilꝫ habeo qꝛ non habeo vt habere de
beo. ¶ In eadem glo. ibi vt dictum est ꝛ bene. ¶ In eadez
glo. ibi quidam dicunt hoc communiter approbatur.
¶ In eadem glo. ibi agent sed interesse quod in dubio non
videtur remitti quod est nõ. ¶ In eadem glo. ibi certuz qꝛ
h̄ est interesse in obligatione qꝛ succedit loco rei principalis
in cõtrario non. ¶ In eadem glo. ibi recipiendo rez tu dic
secũdum pe. ꝛ Guil. ꝙ in actione bone fidei ꝛ stricti iurᷓ aut
certum est de deterioratᷓ. culpa debitoris ꝛ nõ cogitur debi
tor recipere rem sine interesse deteriorationis si non est liq
dum tunc cogitur recipe rem ꝛ remanebit qõ super deterio
ratõe ar. ī. si cer. pe. l. quidam existimauerũt. ꝛ. l. tutor ꝛ. §.
lucius. ī. de vsurᷓ. cy. in addi. ꝛ hoc nõ pro scholaribus qui
accipiũt equos ad vecturam ꝛ reducũt eum deterioratum
vtrũ locator ronzinum teneatur recipere nec ne ꝛ si sponte
vtꝝ videatur remisisse interesse deteriorationis Quero qua
liter formatur libellus super deterioratõe. Rñdeo vt fiat mẽ
tio deteriorationis vt iudex itelligat ad qd agatᷓ alias nõ essꝫ
bene formatus.

Si seruum. Vbi cõpetit actio. l. acquilie vel ex testamento nõ cõpetit ḋ dolo
hoc dicit. ¶ Nõ ꝙ si ꝓprietari⁹ occidit seruum in quo aliusᷓ
habebat vsum iam quesitũ tenetᷓ actõe. l. acqlie si autẽ non
erat adhuc ius reale quesitũ nõ cõpetit actio. l. acql. vt si he
res occidit seruũ legatũ ãte additã hereditẽ. nõ essꝫ efficax
ad agẽn tunc dñij. ī ezñõ ꝙ si tpre addite hereditatis res
legata nõ extet in reꝝ natura fingitur legatarius nunꝙ ha
buisse dñium facit. l. huic scripture. ī. ad. l. acquil. ¶ In gl.
sed non ibi a morte sed actio personalis desiderat additiõez
hereditatis vt nõ. ī. de reg. iurᷓ. l. si nemo. Idem videtur
in ypothecharia sed spec. de act. seu petit. §. consequitur. ꝟ.
illud vero. Baldus.

Si quadruplex. Actio de dolo nõ ꝯcur rit cum actiõe de pau
pie. h. d. ¶ Nõ ꝙ in subsidiũ datᷓ actio de dolo ꝑ inopiaꝫ

primo loco obligati cōcordaſ.ſ.e.l. nam hijs .ſecūdo nō ꝙ actio de paupie tollit actōem de dolo etiā in eo ꝙ plus ē nā illa diſtinctio cadit in actiōibus cōpaſſibilibus in origine nā nunc nō diſtinguitur vtꝝ plus ſit in vna ꝙ̄ in altera. ¶ In glo.ymo videſ danda in fi.§.vbi dānū datur ab homine h3 locu3 actio.l.acquilie.ſed vbi p animal irrarōnabile hab3 locu3 actō de paupie.ſed in.§.noſtro animal irrōnabile fuit prima cā dāni.non factū hominis.q2 nil fecit in rem ipa3 ſm Guil.qui ponit exᵐ in tribus equitantibꝰ quoꝝ vnus exiit ō medio.vt eq ſocioꝝ inuicē rixarent.vel pone exemplu3 in eo q eleuat ſtangā ō medio inter equos rixoſos.glo.intelligit ꝙ fuit dolus in omitēdo vt q2 nō legauit vt poſſit aliū mordeſ.nam actō.l.acquilie factū deſiderat vt.l.ſi cuius §. ſi ō preteritis.¶ In ea.glo.ibi in fine.nō ꝙ qui ſoluit dānū ꝑpter culpam alterius pōt ab eo repetere .vñ ſi tu expulliſti pecudes meas in fundū alienum.ꝛ ꝑpterea cōdemnō ex forma ſtatuti.q2 poſſum a te repetere ꝛ ſi magnus fuit ſpintus in pallatio nō incideret in penā vř idem niſi dicas ꝙ ñ incidit in penam qui vi impelliſ quod nō in.l.ceſar.ſ̄ .ō publi.quod credo verum.Bal.

Item labeo

¶ In tex. ibi in cōpeditum.i.in cōpeditibus poſitum nō ꝑ eo qui amputat capiſtrum vt equus fugiat tamen in iſto cāu daretur actō de dolo l3 in fuo deſ furti. ¶ Scdo nō ꝙ miſericordia motus excuſat a dolo nō tamen impedit quin obligetur ex quo miſericordia ñ fuit regulata.nō etiam iſtum.§.cōtra illos qui captiuos alioꝝ diſſoluūt vt fugiant nˀ detinerent a ꝑdonibus.q2 iſte ē bonus dolus vt.ſ.e.l.i.§.labeo.Bal.

Seruus pactionis

Expromiſſor dicitſ ille q obligat ſe ꝑ alio non obligaſ.ad hoc allegatur. ¶ Nō ꝙ iſte.§. determinat ō actione vertente inter manumittentē.ꝛ manumiſſum vbi dixit pomponiꝰ ꝙ manumiſſus teneſ de dolo niſi vellit in ſe transferre oblōnem expromiſſoris iuxta fide3 datam.ſed auctor.l.dicit ꝙ nō teneſ actione ō dolo.cū expromiſſor effectualř tenetur ex ſtippullatiōe.donec manumiſſꝰ in ſe ſuſcipiat oblig.eiꝰ.Si autē expromiſſor nō eſſet ſoluendo.tunc bene dareſ actō de dolo.2ᵒ determinat de actiōe vertente inter expromiſſorem ꝛ manumiſſum.ꝛ dicit ꝙ expromiſſori datur actio ō dolo.ꝛ ſic tria dicit in effectu. ¶ Scdo nō ꝙ idem eſt dicere expromiſſor ꝙ principalř ꝑ alio obligans ꝛ ſic facit ad inſtra in qbus quis ꝓmiſit dare ydoneū principalem ꝛ l3 ille tex.allegeſ ꝙ expromiſſor obliget ſe ꝑ non obligato.ꝛ in hoc differt a fideiuſſore.tñ vř etiam ꝙ ſi vna obligat cū alio principalř pōt dici expromiſſor ꝛ facit quod nō in aut.de fideiuſ.in prin.de pac.in ꝑſonam.§.fi.ꝛ .l.q libertinus ad fi.de op.liber. ¶ Ite3 nō ꝙ ille qui ſuſcepit oblōnem ꝑ alio l3 ſit actum ꝙ in illū aliū debeat poſtea oblꝰ transferri.tamē tandiu manet effectualř obligatus quādiu in ſe ſuſcipiat obligaſ.debet ergo facere ꝛ curare vt ille obliget ſe.alias in ꝑpetuū non liberareſ. ¶ Item in fi.§. nō ꝙ ille qui nō ſeruat nudū pactum teneſ ō dolo.quod ē verum ꝙ̄do non fruatur ei q obligauit ſe ꝑ eo. alias nō cōmittit dolum q nudum pactum ñ ſeruat.vt.ſ̄.de ſolu.l.ſi is cui .§.flauius. ¶ Item habes hˀ ꝙ ꝙ̄do obſtat exceptō ꝑinde eſt.ac ſi non ſubeſſet actō.tñ iſta allegatio lře eſt in ſe vera non in qōne propoſita.

Si dolo malo

Dolus ꝓcuratoris purgaſ per actionē ō dolo ñ aduerſarius cui dolus ꝓfuit renūciet illi actni. ꝛ eo voluit vti hꝰ .d.§.ſingularis. ¶ Nō ꝙ colludens in iudicio cum ꝓcuratore actoris teneſ de dolo ſi ꝓcurator nō eſt ſoluendo.niſi ō facto reponat ſe in eum ſtatū.in quo erat ante dolū ꝑ pactū quod poterit facere ſub conditiōe ſi ꝓbatur colluſum quod eſt nō. ¶ Nō ergo ꝙ quis ō facto reponit ſe in inſtantiam ꝑemptam.ꝛ hoc fit ex iuſta cā ꝛ ſic nō ob .C.ō tranſac.l.ſi diuerſa. ¶ Scdo nō ꝙ in iudicio pōt fieri actus cōditiōnalř ꝛ renunciatō conditionalř.puta renunciatō liñe ſi apparuerit colluſum.ſimile.ſ̄.de damno infecto.l.pretor.§.ſi contra Et eſt arᵐ ꝙ ſi dubitaſ an nullus ſit mortale admittaſ ꝓcur. ꝑ accuſato ſub cōditiōe vt ñ habeaſ ꝑ admiſſo ſi mors ſequaſ ſm Ja.de bel. ¶ In gl.ibi replicatis in fi.adde ꝙ nō .ſ.de cal.l.i.§.ſed ꝛ conſtitutō.Bal.

Item pampinianus

Nota ꝙ affirmator ñ tenetur ō dolo euidenti. ¶ Item qñ affirmauit cā lucri.q2 ꝑpř turpem queſtū.ꝛ barratariam vehementer preſumiſ ꝯ eum ꝛ nō arᵐ ꝯ cardinales qui ꝑpter lucrum affirmāt eum eſſe ydoneū qui ē indignus ad bñficium.h.d.Bal.

Si quis affirma

ſ

Dolus incideſ ꝯcui purgaſ ꝑ actionē ex eo cōtractu.ſ3 incidens repudiatōni hereditaſ.vel electioni vel ſuppiſſioni teſti purgatur ꝑ actionē ō dolo.h.d. ¶ Item nō arᵐ in fi.huius .l.ꝙ filio exheredato d3 dari copia teſtamñ.q2 intendit agere ad reſciſſionem. ¶ Nō ꝙ qui occultat teſtm̄ teneſ .l.cornel.de falſo idem in alio inſtrumēto publico ꝛ h firmat hec glo.Et eſt ipſa veritas quādo inſtrumentū ē alterius nō ſuum.ſed in ſuo non cōtraheret crimen arᵒō plagi.preſes ad hec quod nō.C.de falſis.l.cum ꝛ ſm iſtam glo.Jam bis in iſta ciuitate fuit iudicatum ꝙ idem ſit in quolibet inſtrumēto. ¶ In glo.minor in fi.nota contra fideiuſſores qui vt appareant ydonei accedunt ad curiam bene veſtiti.ꝛ decipiunt curiam.ꝛ etiā facit contra ducentes tales i fideiuſſores

Oleum

ſ

Sequeſter non teneſ rem reſtituere niſi lite finita.vel niſi actor ſit in mora agēdi hoc dicit. ¶ Nō ꝙ depoſitū factum apud ſequeſtrū rōne lit . mote non pōt repeti niſi lite finita q2 cōditio depoſitiōis ōbet eſſe īpleta ꝛ hoc quo ad actionē depoſiti directā ſed actio preſcrip.v̄.ex facto ſumpto cōpetit ꝯtra ſequeſtrū ſi ſtat per actorē ꝛ ſi ſequeſter non eſt ſoluendo competit contra actorem actio de dolo q2 dolum cōmiſit in motiōe litis vř q2 eſt dolus retardati ꝓceſſus tendēs i preiudiciū deponētiſ. ¶ Secūdo nō ꝙ ſi hoc ē i ſequeſt.partis ꝙ reuocatur ꝑpter moram actoris multo magis eſt i ſequeſtꝰ iudicis q2 ſicut ꝑpter moram rei poteſt res ſequeſtrari ita ꝑpter mora3 actoris poteſt ſequeſtrū reuocari ſecūdum .S. ¶ Item nō ꝙ ꝑpter moram ꝛ cōtumaciā vniꝰ partis reddiſ ſequeſtrū alteri pti ſecūdum .S.intellige tamen de ipō deponēte ꝛ cē redditur ex ſola mora aduerſarij ſed ecōtra nō redditur actori.ſ.vt penes eum ꝑpetuo ſit niſi liquidato debito vt ſtatim dicam. ¶ Item collige argumētū ex hoc prinˀꝙ quādo reſ ſequeſtrata cōmode ſuari nō pōt ſine damno ptis ꝙ tunc ōbet vendi ꝛ precium eius in ſequeſtro teneri facit .l.fi.ſ̄.de requi.re.ꝛ de agri.ꝛ cenſi .l .iubus . ¶ Item nō ex tacito pacto agi preſcripſ.ver.actōe. ¶ In glo.q2 forte in fi.ymo q2 gřa mandantis. ¶ Item q2 principaliter aliud negotiu3 agebatur . ¶ In glo.de hac ibi neuter vincit q2 vbi nō pōt pronūciari neuter facit .ſ̄.vti.poſſi.l.ſi duo. ¶ In eadem glo.ibi vnuſ cū alterius volūtate ꝛ indeōe. ¶ In eade3 glo. ibi mercedem . ¶ Nō ꝙ ſequeſter poteſt recipere mercedem cuſtodie ſue.hoc quādo eligiſ a ꝑtibus ſ3 nō quando per iudicem publica auctoritate licet damnū nō debet ſibi i ferri vt .l.fi.C.de bo.auc.iudi.poſ.ante fi . Illud tamen qō glo.dicit de mercede eſt diuinatꝰ. ¶ Extra op.ꝙ conditio debet haberi pro impleta vt.ſ̄.de cōtrahen.empti.l.labeo ſi mihi bibleothecham.ꝛ de cōdic.ꝛ demō.l.iuř ciuil. ergo debet cōpetere actō depoſiti.So.ſecūdum Jaco.de are.ad rē bene haberet locum actio depoſiti ſequeſtraria. ſed ad damnum habet locum actio preſcripſ.verbis ꝛ ita loquiſ hic vř dic ꝙ poteſt agi vtili actione depoſiti ꝛ actōe preſ.v̄ .q2 ambe ſunt ſubſidiarie cy.vel dic ꝙ cōditioñ.hře pro impleta quo ad illum per quem ſtat nō quo ad tertiū vt hic ꝛ adde ꝙ nō in.l.in executione.§.fi.ſ̄.de.v̄.ob.in glo.non eſt ꝓprium nomē ſed addiectiuū. ¶ In glo.quaſi tacite in prin.hec

vera. ¶ In eadem glo. ibi ſupradictis .i. q: non eſt impleta cōditio depoſitiōis. ¶ In eadem glo. in fi. ſed quid ecōtra ſi reus abſentat ſe vtrum ſequeſtrū debet reddi actori certe idē ſecūdum Ja. de ra. q: eſt eadem rō quod intellige facta ſemiplena probatione per actorē. alias nō dabitur ſibi tenuta ar. vt in poſſ. le. l. poſtq̄. §. imperator ſecūdum. G. Alij dicunt ꝙ ſola fuga rei ſufficit q: facit iudiciū vt. l. impuberib⁹ .ff. ō ſuſpec. tuto. Tu dic ꝙ eſt verior opi. ꝙ tēuta ſequeſtri debet dari actori ex ſemiplena ⁊ ſūmaria cognitiōe vt ī aut. de exhi. re. §. ſi vero ⁊ hoc de tenuta reuocabili ſed irreuocabilis tenuta ex ſo decreto requirit liquidatiōem vt ibi nō ⁊ ſupius dixi ⁊ vide extra de dolo ⁊ cōtu. ex lr̃is etiā fac̄ iſta .l. ꝙ p cōditionē appoſitam intelligaꝛ fieri cōtract⁹ inominatus vt inde naſcaꝛ actio pſcripꝭ. v. ō quo dictū ē i. l. ſi ita .ff. de pac. Baldus.

Et ſi titij. Abſolut⁹ ab obſeruatiōe iudicij q ōdit rem deteriorem tenetur de dolo h. d. ¶ Nō ꝙ abſolutus ab obſeruatione iudicij q: ſoluit nō poteſt conueniri prima actione ⁊ adde qō nō. ſ. ſi ſuitas vē. tamen ſi in ipa ſolutione cōmiſit dolum purgaꝛ per actōem de dolo. ¶ Item nō ꝙ ex ſnīa abſolutoria non debeꝛ euictiō ꝫ aliquid preſteꝛ p abſolutiōe conſequēda. ⁊ facit. C. ō traſ ac. l. ſi p fundo. ¶ In glo. pōt in fi. hec vera quia contraria loquunꝛ in ſnīa condēnatoria. hic in abſolutoria. ⁊ ꝙ gl. dicꝭ ꝙ fuit datus. ſ. uus p iudicem non intelligas adiudicatus p ſm decretum q: in ſecundo decreto debeꝛ euictiō. vt. C. de euicꝭ. l. ob cām ſed q: in iudicio ante ſnīam fuit ſeru⁹ traditus p noxa ex qua tradita non debeꝛ euictio q: non incipit a precedenti obligatiōe ſup ſeruo. vt. l. miles. §. x. ⁊c̄.

Hoc quoqꝫ. Actio ō dolo q̄doqꝫ pponiꝛ nō xaliter. q̄doqꝫ ō peculio. ſi reꝛ peculiares dolus cōmittaꝛ. h. d. ¶ Nō ꝙ ſi actio ō dolo proponitur de peculio non ē pprium nomen actōnis. alias non cōcurreret cum actōe de dolo. Bal.

Merito quoqꝫ. Actō ō dolo nō daꝛ p modica ſūma vel in parentes nec in patronos. nec viliſſimo homini contra hominē auctoritatis. ſed pponeꝛ in factum hoc. d. vſqꝫ ad. l. heredib⁹. ¶ In tex. ibi paſſim. i. indiſtincte nō hic de duplici inſpectōne. ſ. rōne ſumme. ⁊ rōne perſonaꝝ. Item hec ſa eſt duplex vna rōne reuerentie altera rōne fame. Secūdo nō ꝙ hoīes ſcelerati ſunt infames infamia facti nec intendūt actionē famoſam contra hoīem excelentis fame. ¶ Item nō ꝙ prodigus pōt agere in iudicio p ſeipſum ante q̄ ei interdicaꝛ. vñ videtis hic ꝙ ꝫ non moueat actionem ō dolo tamē agit ī factum. hoc ī iudicijs. in contractibus dic ō vſuca. p emp. ſi qs eum ſciret. per Ja. de verbo. ob. l. ſi is cui bonis per bar. ⁊ adde. C. vnde vi. l. ſi qs in tantam. ¶ Item nō ⁊ alibi meli⁹ non reperiꝛ ꝙ ꝫ in narratione fiat eadem narratō in actiōe ō dolo. ⁊ in factum ſubrogata. q: factum non pōt narrari n' pur eſt tamē in concluſione. nō concludiꝛ eo modo ex quo apparet ꝙ tota vis belli conſiſtit in cōcluſione. q: cōcluſio p ut diffinit tullius ē exitus ⁊ determinatō totius orōnis ē g⁹ tus in forma excipiēdi. vt. l. i. §. labeo. ſ. de flu. ⁊ i' per Jac. ¶ In glo. qui cōputanꝛ ibi cum qdam. nō bonam glo. que videꝛ ſoluere brocardum. ꝙ dictō vſqꝫ ponaꝛ incluſiue vel excluſiue. Nam aut poniꝛ in. l. ⁊ tunc ſi includeret. eſſet cōtra mentem vel intellectū. l. ⁊ tunc excludit aut econtra ſi excluderet eſſꝫ contra mentē vel ītellectū. l. ⁊ tunc includit. aut poniꝛ ab homine ⁊ tunc aut in cāu odij. ⁊ tunc ſi incluſio cōtineret odium. ⁊ tunc includit. vt ex hac. l. videꝛ colligi ſm Ja. de ra. cy. remittit ad notata p eum. C. de nupꝭ. a caligato incipit ordinat iſta membra. q: diſtinctō huius glo. procedit q̄do verba pferanꝛ a lege. ⁊ ipē arguit q̄do proferuntur ab homine. ideo dic vt dixi in. l. meminiſſe. ff. de officio pconſul. ¶ In eadem glo. ibi aut facta. §. fi. Tu dic ꝙ ratō eſt q: actio ō dolo eſt ſubſidiaria. ſed nō actō furti. facit. l. ſeio. ff. de in inte. reſti. ¶ In eadeꝫ glo. ibi. §. poſſunt. ſed ratō eſt ibi natura cōtractus. q: modica impenſa pertinet ad impendentem. Baldus.

n **Non debet.** Reuocatō in dubiꝭꝫ qd vult dicere lr̃a ꝙ hōc ſi dei mentō fiat. R⁹ q: ꝫ narreꝛ dolus non concludeꝛ principaſr rōne doli vt dolus purgeꝛ ſed ſolum vt damnum reſarciaꝛ vnde cōcludendo dicit ſic. ⁊ q: bone fidei non cōgruit vt aliqs ex ſua malicia locupletetur ⁊ alius damnificeꝛ ideo peto. ⁊c̄. ſed in actione de dolo dices ſic. ⁊ q: congruū eſt dolum puniri ideo peto ⁊c̄. vñ concluſio in actione in factū diuerſificaꝛ a concluſione ī actōne ō dolo penes rōnem ꝯcludendi ꝙ declarat cy. C. ō edēdo. l. edicta. ⁊. C. e. l. ſuperſtite in lectura vbi vide. Baldus.

b **Heredibus.** In perſona heredis variaꝛ modus agendi. qꝛ deffunctus tenebaꝛ iure ſpāli. ⁊ heres heredis vtiꝛ iure cōmuni. h. d. ¶ Nō ꝙ actio que ī dabaꝛ contra deffunctum pper reuerentiā perſone datur contra heredem. ¶ Item aduerte alia rōne q: actio ō dolo contra heredē nō infamat. vt. l. furti. §. ſi quis alieno. ff. de ī furti. ergo nō eſt opus variare modum cōcludendi in heredem. ¶ In gl. nō contra i' in actione doli contra heredem. ¶ ¶ In eadem glo. i' ſic enim nō formam libelli cōtra heredem in actōe de dolo. ¶ In ea. glo. ibi. deffuncti hanc ꝯtꝫ glo. ſ. e. l. itaqꝫ. ¶ In ea. gloſa ibi vt de dolo que incipit ab herede ex facto deffuncti nec ē hoc nouū. C. vt ac. ab here. ⁊ contra he. l. i. ¶ In ea. gloſa ibi itaqꝫ hec ē vera ⁊ vide ꝙ nō. ⁊ legitur. ff. de inſa. l. furtis.

Item in cauſe cognitione. In pupillum datur actō ō dolo hereditario nomine nō pprio niſi ſit doli capax ex dolo tutoris teneꝛ pupillus quatenus ē locupletatus ſimiſr vniuerſitas ex dolo adminiſtratoris. ſed ipi adminiſtratores teneꝛ preciſe idem in pcuratore. ⁊ domino. h. d. vſqꝫ ad. §. ſed ſi ex dolo. §. vltimus dicit ꝙ pupillus p ximus pubertati pōt cōmittere dolum.

Sed ſi ex dolo. Nō in. v. ſed an ꝙ vniuſitas non pōt cōmitteꝛ dolum. ſ. vere ſꝫ interpretatiue quādo maior pars vniuerſitaꝭ cōmittit ſic. ¶ Item ꝙ dolus prioꝝ non obligat ad penam ipam ciuitatem ſꝫ ipos priores ſtatuentes. ¶ In glo. quaſi dicat i' cōſiliū idem nō. C. q ſit longa cōſue. ⁊ intellige ō cōſilio hñte auctoritatem. ¶ In glo. ſꝫ qꝛ in fi. nō ꝙ dns q nō reſtituit extortū illicite a pcuratore vr̃ habere ratū. h. d. bal.

In hac actione. In hac actione de dolo requiritur deſignatio ⁊ libel l⁹ ſpālis ⁊ nō generalis. h. d.

Item exigit. In glo. vt hic ⁊. C. ⁊c̄. ibi libel loꝝ. Iſta glo. ſentit ꝙ illa lec. habeat locum etiā vbi ciuiliter agitur de crimine ꝙ eſt verū ſi infamat ſed ſi nō infamat nō eſt neceſſaria tanta ſpecificatio ⁊ contratō ſecūdum Bar. ſed an ſpecificatio que requiritur in libello requiriꝛ in pcuratore ad apponēdum huiuſmodi crimina dic vt nō in. c. ij. de pcur. in clemē. ſed an ſpecificatio iſta requiraꝛ in excipiendo ſicut in agēdo dic vt nō in. c. pñtium de teſti li. vj. in nouella ⁊ per paulꝫ in. c. cōſtitut. de elec. in clemen. ¶ Sed quid ſi libell⁹ nō erat bene fōmatus tamen reus cōfitetur an ſit cōdemnādus ꝙ ⁊ ſic qꝛ erat deffectus forme ſed nō materie vt in dicto. c. cōſtitutus. §. fi. ¶ Extra queritur quidā accuſatur ꝙ pcuſſit aliquem in collo ⁊ probatur ꝙ in capite an debeat cōdēnari ⁊ dic ꝙ nō q: aliud ē intētatum q̄ pbatum ſecūdū. G. ⁊ adde. Ja. i. l. ij. §. ex hac. vi bo. rap. ⁊ ī ſpec. de act. ⁊ peti. §. primo. v. penul. Baldus.

f **Si plures.** Si pluribus cōmittentib⁹ dolum vnus ſoluit rem vel rei extimatiōeꝫ ceteri liberantur. hoc dicit iſta lex. Baldus.

a **Rbitrio**. Re nō ꝑempta actio de do lo eſt arbitraria. Ea vero ꝑ empta nō eſt arbitraria ꝙ̃tum ad deſſerendū iuramentū in litem quod eſt affectōis. b.d.

¶ Nō ꝙ in actione ď dolo ꝛ ꝙ metus cā augeť cōdemnatio ꝓpter morā. ¶ Secūdo nō ꝙ vbi ante primā ſentētiā eſt certuʒ ꝙ res poteſt reſtitui nō debet ſentētia formari ad rē ipaʒ ſʒ ad extimatōeʒ ı̄ q̄ cū nō cadit affectō nō cadit iuramētum in litē. ¶ In glo. eſt enim ibi ꝛ ſine hoc. i. etiā ſi non eſt arbitraria. ¶ In eadē glo. ibi curare .ſ. ꝙ res reſtituatur.

¶ In glo. tribus modis ibi ꝙ ſi poſſeſſor vel expone quātı rei .i. affectio ē. ¶ In glo. ymo in fi. nō ꝙ vbi eſt incertum ſimplum eſt incertum ꝗcquid multiplicatur a ſimplo. ꝛ facit ꝙ pena arbitraria ita poſſit duplicari cōtra magnatuʒ ſicut certa pena. Baldus.

De eo qui. Contra cōmodāteʒ falſas menſuras vl̄ pondera nō cōpetit actio de dolo ſi per actionem ex eo cōtractu in alium ſit regreſſus vel ille ſit nō ſoluendo. ꝛ glo. iſtius. §. eſt melior ꝙ̃ ſit in iure. ¶ In tex. ibi cum ille cōmodans. ¶ In glo. quo cāu in prin. nota optimā glo. de remedio cōtra tenentes falſa pondera vl̄ menſuras. ¶ In eadē glo. ibi vel dicas nō ꝙ error in pōdere ı̄pedit tranſlationem dn̄ij quod ē nō ꝓ mercatoribus qui vēdunt lanam ad pondus. ꝛ ſymilia. ¶ In eadeʒ glo. ibi ſi aūt .ſ. loquiť quando falſa pondera ſunt adhibita ab ipis ꝯhentibus hic quādo a tertio. ¶ In ea. glo. in fi. nō hanc gloſaʒ ꝯ̄ tabernarios qui vtūť menſuris iniuſtis. ¶ In gl. pᵒ iſtius .§. nō ꝙ venditor menſuram dʒ acquirere ſuis expenſis. ꝛ non emptoris. Baldus.

Dolo cuius. Cauſa vel inſtantia lapſu tpr̄is ſopita nō reſtituiť. ſed contra eū cuius dolo ꝑempta fuit. agiť ad intereſſe ꝑ actionem de dolo. h.d. ¶ In tex. ibi lis .i. inſtātia litis. fran. ac. Ipſe īntelligit tex. in pᵒ cā. ſed ſm̄ ſecundā lec. glo. pōt intelligi ēt in cā appellationis. ꝛ tunc dic lis ꝓprie. facit. l. tale pactū. §. qui ꝓuocauit. ſ. de pac. habes ergo duas lecturas. vnaʒ in prima cā. alteram in cā appellatōnis. ꝛ vtraqʒ vera ibi res ꝛ lis.

¶ In tex. ı̄ lex addiciens metam iudicio ꝛ nō ꝙ iſta meta eſt precīſa. ¶ In glo. pone me ı̄ poſſum reſtitui ꝛ idem vr̄ tenere glo in auť. de hijs qui ingre. ad appel. vbi dicit ꝙ ꝓtractio aduerſarij facit ꝓlongari tpr̄a. ſecus in ꝑactiōe tertij. ꝛ in hoc cum iſta cōcordat qꝛ intelligit iſtum. §. ı̄ dolo tertij. ¶ In eadeʒ glo. ibi ad cetera tpr̄a. nō ꝓpter id quod dixit de cā criminali. ꝙ expenſe ꝛ dāna veniunt per actionem ď dolo in cāu iſto adde in cā criminali. quod habes in. l. iij. .C. q accu. non poſſunt. ¶ In ea. glo. ibi vt ſuperiori cāu. vl̄ dic quod in. §. noſtro perijt inſtantia. nō actō. vel ſi actō fuit actor negligens quā negligentiam cōmiſit dolo aduerſarij q̄ preponderat culpe. Si autem nulla negligētia poſſet imputari. vel nō currerent tempora. vel daretur reſtᵒ. vt. j. de mio. infra de excu. tu. l. ſi cum ipe. ꝛ hoc in ciuili ſed in criminali non dať reſtᵒ. vt. l. auxiliū. j. de mino. ¶ In ea. glo. ibi in fi. extra nō ꝙ inſtantia pijt ipſo iuť per lapſuʒ tpr̄is. ꝛ quod ēt per iura digeſtoꝝ erat quoddam tps̄ prefixum inſtantie.

Si ſeruum. Contra occidentē ſuum alteri ꝓmiſſum cōpetit actō ď dolo creditori non acql. debitori hoc. d. ſm̄ ſupficiem lr̄e. ¶ In tex. ibi in eum. ſ. occiſſorē. ¶ In tex. ibi tu. ſ. ꝓmiſſor. nō ꝙ debitor ſpeciei eius interitu liberať. ¶ Secundo nō ꝙ ex q̄ alia actio non cōpetit creditori datur de dolo cōtra occiſorem.

¶ Item nō ꝙ domino nō datur actio. l. acq. ꝙ̃do per mortem ſui nō eſt in aliquo dampnificatus qꝛ erat alij pure debitum ꝛ hoc intelligiť dupliciter. vno modo ꝙ nō cōperat actio legiſ acquilie nec quātum ad originem nec ꝙ̃tum ad exercitium qꝛ non intereſt ꝛ hoc tenet pe. ꝛ glo. j. ad. l. acquil. l. ꝓuō alio modo ꝙ cōperat in habitu rōne dn̄ij vt. j. ad. l. acquil. huic ſcripture ꝛ in. j. de furť. l. ſi vendidero cum nō cōperat quo ad exercitium ꝛ hoc vult hic glo. ꝛ dy. effectuſ eſt qꝛ ſi actio cōpetit in habitu poteſt cedi ei cuius intereſt ſi nō cōpetit in habitu nō cadit ceſſio ꝛ iſte paſſus eſt ſubtiliſ ꝛ examinatur ꝑ cy. ı̄ cōmentu. l. ſi deceſſerit. ſ. qui ſatiſ. coꝫ. ꝛ per eundē .C. de cōtra ꝛ co. ſtip. non moriturū. ¶ Et ꝑdictis habes an ille qui non poteſt exercere acť. poſſet eā cedere nam aut nō poteſt exercere qꝛ nec habet aut eſt in ſe eliſa ꝛ tunc nil opať ceſſio facit de excep. doli. apud celſum .§. ſi cum le. Aut habet ſed quia ſua non intereſt repelliť ꝛ tunc ſi cedit ei cuiuſ intereſt valet ceſſio vt nō in. l. fi. ı̄ prin. .C. de iuť doť. ¶ In glo. ſ. mihi ſtipullanti ibi ꝛ intellige h̄ refferas ad actione de dolo ꝛ ꝑſtat arᵐ ad h̄. j. ex qui. cau. in poſſ. ea. l. fulcinius. §. quid ſit latitare. ¶ In eadē gl. nec mihi qꝛ non cōmiſit dolum cōtra me. ar. tamen contra. j. de in iuť. cum q nocentem. §. pe. ¶ In eadē glo. ibi accuſari. ſ. criminaliter. ¶ In cadem glo. ı̄ ſm̄ Rogle. ſʒ hanc ſo. tenuit dy. cum legit hunc librum rome. qꝛ dixit ꝙ text. denegat exercitium actionis. qꝛ dʒ eam cedere. ſed actionē hēri habʒ vel reſpexit hic tempus poſt ceſſionem ꝛ poſt ceſſionem dr̄ non habere. tam̄ h̄. dicit ꝙ eſt in electōne ſtippullatoris. an agat ď dolo. vel ex iure ceſſo ꝛ ſic vtraqʒ habʒ locum ſm̄ eū ſed contra hoc inſtať qꝛ vbi eſt alia nō habet locū ď dolo. ſ. .e. l. i. §. ait pretor. ſed ipe reſpondet ꝙ illud eſt veꝝ quādo habʒ locum alia actō ı̄mediate. i. ſine ceſſione. Si autē cōpetit alia actō mediate. i. mediante ceſſione. vt ē hic. tunc habet locū ēt actō de dolo ſi volo eaʒ eligere. qꝛ eſt iniquū ꝑtextu ceſſionis fiende denegari actō ď dolo. ſed pe. dicit ꝙ nō hēt locuʒ hic actō. l. acqui. nec ceſſio. ſed ď dolo tm̄ pro quo faciť .j. l. ꝓxima in fi. nec ob. ad. l. acql. l. legis acquilie actō qꝛ ı̄ homo occiſus fuit ꝓmiſſus in diem. vel ſub cōdictiōe. hᵒ pare. nec ob. l. huic ſcripture. e. ti. qꝛ ibi loquiť in legatario qui non dr̄ creditor ante additā hereditatem. vt. l. is cui. j. ď ac. ꝛ ob. hic in creditore vero ſm̄ pe. ꝛ cy. in addi. vr̄ in. l. huic ſcripture non dr̄ hr̄s liberatus ſed nō incidiſſe in oblig. ꝓpterea totum ius agendi cōcernit eum. ac ſi non eēʒ legatum quicꝗ̄. ſi vis ſubſtinere. h̄. potes dr̄e ꝙ actō dolo non ꝯcurrit cum alia ſumente originem in eadē perſona. ſʒ bene ꝯcurrit cum alia ceſſa. qꝛ ſumunt originem in ꝑſonis diuerſoruʒ. ¶ In cadem glo. ibi ꝛ ſic intelligo contra iſtam glo. ꝛ ē alia glo. j. ad. l. acquil. ꝑrī. que fuit additio fran. ac. vide etiā hᵒ per Ja. bu.

r **Si fideiuſſor**. Dolus ſoluſ fideiuſſoris nō ꝑpetuat oblōnem eius. ſʒ parit actōnē de dolo. h.d. Nota ꝙ liberato reo ēt per culpam fideiuſſoris liberať fideiuſſor quod eſt nō dignum. ¶ 2ᵒ nō ꝙ oblᵒ fidiuſſoris nō ſtat per ſe. nec ſiᵇ principali mera natura eiᵒ ı̄ſpecta. ſeu vi oblōnis fac. j. ad trebel. l. ſi heres ſi pecuniā nec vi culpe ſʒ vi ꝑcedentis more ſic. vt. j. de. v̄. ob. mora rei. §. fi. ¶ Et hoc ſenſit hic glo. nō. ¶ Nō ꝙ interitus liberat debitorem ſʒ culpa precedat ſed hoc operať natura obligatōnis ſecundarie ſeu acceſſorie. Item nō ex predictis ꝙ magis ꝑpetuat obligat. mera ꝙ̃ culpa. ꝛ h̄ in fideiuſſore ſed ı̄ ꝑſona principalis debitoris ambullat pari paſſu. vt. j. de v̄b. ob. l. ſi ſuū in pri. ꝛ de ſoluť. l. ſtichum aut pamfillum in fi. prin. ¶ In glo. ſ. omnē ibi que ſunt cōtra in illis omnibus preceſſit mora hic non preceſſit. ¶ In cadem glo. ibi dic ꝙ non vel dic quod mora vera perpetuat actioneʒ interpretatiuaʒ ſi quidem ex mora rei perpetuat vt in contrario ſi ſolᵒ fideiuſſoris nō ꝑpetuat ſine principali vt hic plᵒ ergo opať v̄a mora ꝙ̃ ficta vel interpretatiua. Baldus.

r **Eruus tuus**. Qui fraudollenter exortať actiōe de dolo tenet. h.d. Nō cōtra illos qui inueniūt fraudolentos modos ad aliquem circōueniendum. ¶ Item nō ꝙ aliud eſt inſtruere aliud iubere vt colligitur hic in text. ꝛ in glo. facit. l. ob hec vera ſupra de infami. Baldus.

Si perſuaſeris. Abſolutus per menda cium tenet᷑ actõe de do lo niſi illud mendaciũ ſit pro veritate cenſendũ auctoritate iuramẽti dellati hoc dicit cũ.l.ſe. ¶ Nõ ꝙ ille qui meruit abſolutoriam per mendaciũ q꞉ obrepſit parti tenet᷑ actione de dolo. ¶ Secũdo nõ ꝙ licet cõſtet de piurio non tamen retractat᷑ deciſio legis ⁊ ſic nil opatur ꝓbaſſe piurium vᵗ nõ poteſt agi de piurio. Item nõ ꝙ iuramẽtum equpollet tranſ actõni. Item nõ ꝙ ſtandũ eſt in iur᷑ fori arᵒ licet ſit cõtrari um veritati ſecus in foro penitẽtiali ⁊ quo ad deũ ⁊ hoc di cit tex.cum glo.⁊ adde ꝙ nõ Inno. de electõe q꞉ ꝓpter i glo.⁊ per hoc ⁊c. ¶ In glo.ymo videtur ibi oblatio q꞉ deſi nit intereſſe cum ex codez proceſſu fiat ꝓſecutio. ¶ In ea. glo.ibi ꝙ impendat iſtud reſpicit futurum.ſed obiectõ ẽ de pſo. ¶ ¶ In eadem glo.iᵗ azo.certe ſic.vnde non deffertur ſacramentũ niſi premiſſa alia ꝓbatõne. ¶ In eadem glo.ibi ⁊ perficit᷑.q꞉ probatõ iuuat ꝓceſſum non autẽ perimit. ¶ In glo .ibi.ſed ruge hec ſo.videt᷑ vera niſi tu poneres ꝙ actõ prima eſſet ipo iure perempta.puta acceptillatione ⁊ ac quiliana ſtippullatione.vt.ſ.in prin.glo. Idem ſi eſſꝫ in effec tu ſublata preſcriptõ.⁊ in.§.ſi dolo malo.nec fit interruptõ vel ꝑpetuatio.q̃do ſequit᷑ abſolutõ.⁊ facit.j.õ iur᷑ fi.l.ſiſcᵒ.

n **Am ſufficit**. hoc.d.vt.l. de periu rio.j.õ crimine ſtellio Baldus.

r **I legatarius**. heres deceptus periurio legatarij agit contra ipſum de dolo hoc.d. ¶ Nõ ꝙ ẽt debitum naturale per dolũ extorquens tenet᷑ actione õ dolo. Nam ꝙ falcidia reſecat eſt naturalr᷑ debituꝫ ſꝫ non tranſeat debitum.vt.j.ad .l.falcidiam linea margarita rum. ¶ Nõ ꝙ ille q ſponte iurat ſine dillatione ſi piurat in dãnum alterius tenet᷑ õ dolo.⁊ hoc facit contra teſtẽ recep tum nõ in figura iudicij q falſum iurando ꝓmouit iudicem ad inquirendũ. Item facit ꝯ̃ iurantem de paupertate cum impetrat lr̃as in curia ꝙ poſſit redargui ⁊ conueniri õ do lo.⁊ eſt iſta.l.multum nõ.⁊ facit.ſ.de infa.l.luiᵒ. ¶ In gl. ymo ⁊ ibi tñ illa.hec vera.vel hic fuit legatum cõſecutuꝫ ꝑ ſñiam.⁊ ſic ceſſat condictõ indebiti.cy.⁊ intellige ꝙ legatuꝫ erat exactum.Baldus.

r **I dolo**. Liber effectus participato do lo cum aduocato aduerſarij te neat᷑ de dolo. ¶ Nõ ꝙ dolus aduocati qui fecit clientulum ſuũ ſubcũbere ſuadendo.⁊ ſi cõpromiſiſſet viciſſet purgat᷑ per actionem õ dolo.⁊ idẽ vr᷑ in dolo partis ꝑticipato cum aduocato. ¶ In glo.ſed ſi ne iᵗ de vnoquoqꝫ iᵗ nullo modo fuit citatus hic ſic.⁊ forte pſo naliter non cõparuit in termino non audit᷑ appellans.⁊ hec eſt veritas. ¶ In eadem glo.ibi grauatus nõ ꝙ lꝫ ſit appel latum tñ adhuc dr᷑ durare quodam grauamine.q꞉ pſumit᷑ ꝓ ſñia.⁊ facit.l.heremus.§.fi.j.de euict.

c **Am te pecuniam**. Abſolu tuſ ꝑ ob reptionem põt denuo conueniri ſi excipiat õ re.iudi.replicabit᷑ õ dolo malo.h.d. ¶ Nõ ꝙ ſñia lata de conſenſu partium nõ tollit veterẽ actionẽ ipo iu re. Nõ ꝙ replicatõ doli tollit actionẽ õ dolo. Nõ hic ꝙ ñ eſt agendũ ex eadẽ iſtantia ſꝫ denuo.q꞉ lꝫ ſñia ſit retractabi lis tñ inſtantia eſt finita hoc dicit iſta bona lex.

i **N heredem**. Nota in actione de dolo eſſe drĩam inter doloſum ⁊ heredem eius .nã doloſus itra an num vtilem olim ⁊ hodie intra biẽnium conti nuo precife tenet᷑ ⁊ ſi nõ poſſet ſoluere deberet poni i carce rem ar.l.fi.§.fi.j.que in frau.cre.ſed poſt illud tps etiaꝫ õ eo quod ad eum puenit non tenet᷑ actione õ dolo ſꝫ in factũ hr̃e autem quatenus ad eum puenit ꝑpetuo tenet᷑ actõe de dolo.alia differentia eſt q꞉ actõ de dolo infamat doloſum.⁊ ideo non redditur poſt biẽnium hodie. q꞉ penalis ꝓpter pe nam infamie.ſed nõ infamat heredem vnde in hr̃ede eſt eiuſ dem nature cum actõne in factum.⁊ ideo ſequit᷑ tertia drĩa ꝙ redditur ſine alia cauſe cognitione in herede licꝫ ſecus in deffuncto.Baldus.

r **Abinus**. Nõ ꝙ actõ õ dolo propo ſita contra heredem non dr᷑ ꝓponi ex maleficio.ſed rõne bonoꝝ. facit in ſimili.j.ad ſille.l.gaius ſeius. ¶ In glo .iᵗ vſ qꝫ ad finem.Contrarium nõ.ſ.e.l.heredibus ⁊ melius q꞉ non eſt verum ꝙ ſit eadem cũ habeat diſtincta media penes que in eis concludit᷑.ſed competunt ex eodem facto.⁊ vna q̃doqꝫ ſuccedit loco alterius.⁊ ſic vna pſcriptione.⁊ vno tempore tollunt᷑ ſm cy.in addit.bal.

c **Am quis**. Contra pſuadentẽ fami lie alicuiuſ.vt õ poſſeſſio ne diſcedat ad damna inde ſecuta.actõ õ do lo competit poſſeſſori.h.d. ¶ In textu iᵗ mihi .ſ.poſſeſſori. ¶ Nõ ꝙ lꝫ familia dimiſſa ad cuſtodiam r.i. õ poſſeſſione recedat.dñs nõ deſinit poſſidere.ſed hoc intel ligunt doc.qñ non animo deſerente poſſeſſionis .ſed timore pſone receſſit.q꞉ timebat vim fieri pſone.⁊ nõ poſſeſſioni.ſic q̃do arripiunt fugam metu preteriti.ne offendant᷑ a latrõi bus.ſi aũt animo deſerente poſſeſſionis vr᷑. ſecus ſicut in co lono q꞉ familia miniſterio dñi vtit᷑.⁊ ad hoc.j.de ꝯtrahen. emp.l.fiſtulaſ.§.i. ¶ 2ᵒ nõ ꝙ ille q ſuaſit cuſtodi vt dimittat cuſtodiã tenet᷑ leſo actione õ dolo dicit Innoc.ꝙ idem ſi ali quis pſuaſit ſubdito vt nõ obediat dño vel ſuadeat debitõẽ decimarum vt nõ ſoluat decimas vt nõ Innoc. de decimis .c.dudum. ¶ Idẽꝫ vr᷑ ſi aliquis pſuadeat familie poteſtati vt nõ vadat ad locum vᵗ eſt exbãnitus forte.q꞉ inducit fami liã ad credendũ ꝙ ibi non ſit non tenet᷑ fiſco ad intereſſe niᵗ iſtius.l. Item eſt arᵐ hec.l.ꝙ lꝫ ſubditi alicuius nõ obediãt dño ſuo vel recedant ab obedientia nõ ꝓpterea priuat᷑ dñs poſſeſſione ſi retinet per ſe animũ poſſidendi facit quod nõ Inno.õ ap.cum dillect.⁊ adde ad hanc.l.quod nõ in.l.fi.õ acquir.po. ¶ In glo.quidã hic in fi.ymo ẽ remota ſed pri ma ẽ ipſe diſceſſus nᵗ deffendas glo.ꝙ hic pſuaſio ſit cã re motior ſed in.l.ꝯ̃ria minus remota ſimile.j.locati.l.qui do mum ſm cy.Et nõ ex hac glo. an actõ.l.acquilie cõpetit ex culpa obmiſſionis ſicut ex culpa commiſſionis.

c **Iliusfamilias**. Dicmatare ma numictentes ſuũ proprium vt alium afficiat detrimẽto tenet᷑ actione de dolo hoc dicit. ¶ In tex.ibi ꝓpe raſſꝫ.i.feſtinaſſꝫ. ¶ Nõ ꝙ frater contra fratrẽ habet actio nẽ de dolo. ¶ In glo.ibi neqꝫ ibi valere vt.C.de fideiuſſ. poſt mortem. ¶ In ea.gloſa ibi qui heredi.§.fi. Illud ẽ ve rum vt relicti ſed bene valet beneficio heredis vt hic. ¶ In eadem ibi ſub modo hoc nõ placet q꞉ hic fuerũt ver ba futuri tp̃is que reſoluũtur in cõditionẽꝫ ꝑalegatam gᵒ fuit purum ſed onus libertatis cõdcõale vt.j.de cõdic.⁊ demõ.a teſtatore. ¶ Extra nõ ꝙ ex cõdcõe infra nõ orit᷑ iᵒ fideicõmiſſi.facit.j.ſi quis.o.cauſa teſtamenti .l.ſi quis ſub conditione.Baldus.

c **Tin quandam**. Qui impedit ne dñs poſſit rem ſuam vendere tenet᷑ actione de dolo niſi ſit de exceptis perſonis que tenẽtur in factũ hoc dicit tex.cum glo. ¶ Nõ ꝙ iſte qui deſtitit a lite mota non tenetur ad damnũ ꝑempte venditõis quod eſt damnuꝫ extrinſecum ſed per actionẽ de dolo vel in factũ. Nã ſi vt euſdem iudicij non cõpeteret iſta actio. ¶ Item nota hanc legem contra fraudes illorũ qui faciendo rem religioſaꝫ im pediũt alienatõeꝫ.

r **I cum mihi**. Qui non obſeruat ꝙ ꝓmiſit actõne õ dolo tenetur. Nota quod ex promiſſione non ori

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tur promiſſio nec obligatio vnde ſi promitto alicui ver bo tenus ꝙ in fundo meo fodat lapidem vel arenã forte ad edificandũ, vel ad calcem decoquendã vel lateres vel ad ſimilia non ſum ꝓpterea obligatus q: non reſultat cõtractus i de ex quo poſſit agi: ſed ſi non ſeruo fidem de dolo teneor Et per hanc.l.m.i.o ma. dixit ꝙ ſi ſtatuto cauetur ſicut erat padue ꝙ quicũq; venerit ad habitandũ ⁊ ſteterit ibi p cer tum tempus ſit exemptus a collectis ꝙ ſi cõmune facit ſta tutum in cõtrariũ in preiudicium illorũ qui venerunt illi tu antur except. vel per actionem de dolo per hanc .l. ¶ Jtẽ dixi ꝙ priuilegium cõceſſũ ꝙ nõ pendet ex ſola auctorita te concedentis. ſed ex iure alteri queſito ꝓpter illius factũ non põt reuocari. ⁊ per hoc alia die cõſului in ciuitate ſena ꝙ priuilegiũ datum quibuſdam bãnitis ꝙ poſſint ſecure mo rari. eo ꝙ illorũ opera illud cõe occupauerat ꝙ quoddam caſtrum erat irreuocabile allegaui hanc.l. ⁊ glo .or. que eſt .C. de ſolemnia. l. decurionibus li.xij. ⁊ ibi etiam p an. de ba. ad hoc facit. C. de donat. l. aequiliſregulus vbi dicit ꝙ dõa tio facta ob certa. ⁊ remunerabilia merita non põt reuocari nec eget inſinuatione concor. eo. ti. l. ſi pater. ¶ Jn glo. hanc .l. ibi. §. pe. G. dicit. ſ. de pac. iur. gentium. §. ſi cum nulla ꝙ illa. l. non habet locum in faciendis ſ; in dandis. Lu. dic ꝙ il la. l. habet locum in ꝓmiſſione non in permiſſione. q: permiſ ſio non obligat. ⁊ ita loquit hic quod eſt nõ. ⁊ nõ hanc. l. ꝓ comminatenſibus noſtris quibus impertito ciuilitat. benefi cio videtur poſtea derrogatum. nam hoc non videtur fieri poſſe ſi pro conſequendo beneficio aliquid preſtiterint. quia ex hoc magis reſultat contractus quam gratia ſimplex hoc dicit Baldus.

f **Jquis tabulas**. Rumpens ta bulas teſtam ti ante additam hereditatem tenet actione õ dolo tam heredi ꝙ̃ legatarijs. ¶ Jn tex. i. p⁹ mortem ante additam hereditatem. Fran. accur.

f **Jduo**. Dolus contrarius mutua com penſatione purgat. h. d. ¶ Nõ ꝙ quando circa idem committit dolus hinc inde fit compenſatio quod dic per dy. in. l. vi ro atq; vxore. ſ. ſo. ma. ⁊ in. c. intelleximus extra õ adulter. per Jnno. ⁊ inducitur hec. l. in argumentum ꝙ bannitus ſi opponat de banno quod dic per Ja. ⁊ melius per bar. in. l. cum mulier. ſ. ſo. ma. ¶ Jtem facit ad .q. Ja. bu. de nõ ſol uente collectam verũ poſſit ei opponi ſimilr ab alio non ſol uente. ⁊ cui incumbat ꝓbatio vide per bar. in. l. in illa ſtip. ſi kalen. ⁊ in. l. h iur. ſ. de verbo. ob. Baldus.

q **Uod venditorum**. Com meda tio que non deſcendit ad ſpeciẽ non obligat commendantem niſi ratione doli mali hoc. d. ¶ Nota ꝙ generalis commendatio non obligat. ſed dolus obligat. ⁊ qualiter hoc ſit intelligendum dic vt hic in glo. ¶ Nota optimam ⁊ magiſtralẽ glo. verum quis teneatur ex cõmendatione rei vendite facta in genere vel ſpẽ. Baldus.

q **Uidam**. Deceptus per litteras adul terinas habet actionẽ de do lo hoc. d. adde ꝙ nõ. ſ. ad munici. titio. i pri. ¶ Jn tex. ibi inani. i. reuocata ⁊ nota hũc ca ſum. Baldus.

f **Jte titio**. Tertius qui ſe offert pro ceſſui ratione obreptionis tenetur actione de dolo. h. d. l. ſingular. ⁊ nõ. ⁊ iſta. l. mirabilis contra contradictores q op ponunt ſe ꝓceſſibus ꝓperã. Baldus.

f **Jquis deceperit**. Exceptõ doli nõ cõ currit cum actione õ dolo ad hoc allegatur. Nõ ꝙ creditor q inducit per dolum hr̃dem ad eundum non põt eum conuenire vltra vires hr̃ditarias

ſ; non faceret inuentarium. q: non operatur inuentarium ſ; dolus malus. h. d. Baldus.

De minoribus viginti quinq; annis Rrica.

b **Oc edictum**. Primo com mendat edic tum. ſo ponit verba eius. ¶ Jn tex. ibi tutellam. i. ꝓtectionem. ¶ Nõ ꝙ auxi lium pretor circa duo verſatur. ſ. circa facilitatem. ⁊ aduerſarij dolum. Et hec duo non ſunt cãe ſubſtantiales in materia vt. l. verum. §. ſciẽ dum. ſ. e. ¶ Jn tex. ibi natu per hoc tollit opy. illorum qui dicunt ꝙ a tempore exceptionis computat etas cy. ſecũdũ B. ¶ Jtem bene dicit cum minore. q: ſecus ſi cum maiore etiam. ſ. annum vtilem vel quadriennium vt nõ .C. de tem po. in inte. reſtit. l. ea que. ⁊ l. ſuperuacua. ⁊ in. l. iij. §. ſi q̃s .ſ. e. Et expreſſius. ſ. de doli noua. l. doli mali. §. diuerſum. ⁊ nota cy. in. l. vltima. C. de repu. heredi. ¶ Jn tex. ibi que res erit. i. cum cauſe cognitione reſtõnem dabo. ita exponun tur iſta verba. ſ. e. verum. §. ſciendum. cy. ¶ Jtem poteſt re peli libellus quo petitur reſtitutionem n' contineat ſpecifi catam cauſam concludentem. ſ. e. l. minor autem magiſtrat⁹ in verbo toleratus. ¶ Jn gl. ymo in fi. Nota ꝙ ſtatuta ter rarum poſſunt ampliare. ⁊ diminuere tempus legiptime eta tis prout placet. q: non ſunt minoris auctoritatis ſtatuta ꝙ̃ leges longobardorum.

n **Ec per libertos**. Nõ ꝙ adul tus licet habe at multos filios non ideo deſinit eſſe ſub cura curatoris ſm Guil. Ad idẽ. l. vltima. C. õ le giptima tutella. Baldus.

o **Eniq;**. Licentia generalis non poteſt cõcedi minori de adminiſtran do rẽ ſuam per ſe nec per iudicem nec per priores vel conſules ſed per ſolum preſidem hoc dicit. Baldus.

Si quis eum. Leſio incohata in minori eta te ⁊ i maiori cõſumata parat cãm reſtitutionis propter dolum aduerſarij non ꝓpter fa cilitatem maioris ſed leſio in minori etate conſumata in ma iori executa parat cãm reſtitutõis etiam ex facilitate maio ris hoc dicit cum. §. ſe. ⁊ nõ egregios cãus bal. ¶ Nõ q̃ quedam ſunt leſiones que ꝓcedunt per viam cõtractus que dam per viam iudicij q̃ndo per viam cõtractus litera non capit niſi ſubtilr intelligendo vult enim ꝙ aut poſtea factum venit ad cõfirmationem actus pri ⁊ ceſſat reſt⁹ alias non ⁊ ideo ſi non venit ad cõfirmationem ſ; executiue non ceſſat reſt⁹ vt in. §. ſcio quod eſt nõ. ſed in iudicijs litera noſtra nõ diſtinguit nam iudicia requirunt tractum temporis ⁊ ideo non poſſunt retro fingi ad momentũ temporis dicit ergo ꝙ aut ſunt protracta dolo aduerſij ⁊ dat reſt⁹ alias non quod intelligit. G. niſi eſſet in minori etate cõcluſum in cauſa quia tunc videtur cõſumata leſio allegat. C. de adulter. q̃uis in dubitan. ⁊ in auten. vt cum de ap. cogno. in prin. quia parata ſunt latam eſſe ſentẽtiam ⁊ cõcluſum in cauſa ⁊ per hoc dic cy. ꝙ p⁹ liquidatum maleficium vel probata indicia ad tor turam vel publicatas atteſtões non ceſſet inquiſitio per ac cuſationem quod eſt nõ. cy. in addit. ⁊ facit. c. fi. de reſti. in inte. in nouella. ¶ Jtem nota ꝙ ex leui preſumptione non committitur dolus nec defertur ſacramentum ⁊ adde ꝙ nota per iſtam glo. ſ. de iure iuran. l. admonendi. ⁊ ibi per Ja. bu. Baldus.

Scio etiam. Jnitiũ debemus inſpicere q̃n do res in initio ſecum trahit ſu um effectum ſicut ẽ additio hereditatis. h. d. vel ſumma ſic. nos habemus inſpicere vallentiã actus ⁊ iudicare eum ſm ſe. non ſm alium actum q venit ad ipſius executionem vel

conſequẽtiam.h.d. ¶Nõ ꝙ actus poſterior qui hʒ ſe executiue ad primum nõ inducit eius ratificationem. ¶In tex. ibi inſpecto.qꝛ additio hereditatis eſt actus ꝑ ſe perfectus ſed exigere debitores eſt quedam ſequela.⁊ ſic non ob.§.ꝑcedens.qꝛ ibi iudicium non ẽ perfectum n'ſequatur ſnīa.vñ ibi nõ aſſumpſit totalem ꝑfectionẽ in minori etate.hic ſic ſm Ja.de ra.⁊ cy.in addi.Baldus.

Minorem autem

Etas computatur ꝺ momento in momentum enim occurrit biſextus duo dies biſextil. loco vnius cõnumerantur.h.dicit. ¶Nõ ꝙ tempus appoſitum ad expirationem beneficij computaꝛ de puncto in punctum. ⁊ de momento in momentũ. ſed vbi tꝑus non apponeretur ad expirationem beneficij ſed ad inchoationem tunc nõ ſit iſta ſubtilis computatõ ymo interdum extremitas vltimi tꝑis inchoata habeꝛ pro conſumpta de quo dic vt in glo.⁊ meliꝰ per Ja.de arc.in.l.i.de manu.⁊ hoc q̃do tempus apponiꝛ per legem.ſi autem apponiꝛ per iudicem dic vt in.l.mos romano de ferijs.⁊ in.c.conſuluit de offi.dele.ſi autem opponitur tempus per viam contractus ſiue adijceretꝛ ad incohationem obligationis ſiue ad terminationem ſemꝑ ſit cõputatio de momento ad momentũ vt.l.eum qui hal.de.v.ob. ⁊ adde ꝙ predicta ſunt vera vbi tempus eſt ſimpl'r appoſitum non inſerta aliqua alia nõ demonſtrationis principij vl' finis ipſius tempoꝛ. Si enim eſſet aliqua nota demonſtrationis inſerta tunc oporteret ꝙ ſtemus ei quod eſt expreſſum. ⁊ facit de tempo.in integrum reſtit. ſupputatiam.§.i.de vb. ob.l.eum qui certarum.§.ſi quis cau.l.i.quando di.le.ce. nec ſemel.§.ſi in habitaꝛ.⁊ ꝙ nõ.ĩ.de act.emp.l.ratõ.§.fi. ¶Secundo nõ ꝙ quando occurrit biſextus duo dies naturales ꝑ uno artificial'r cõnumeranꝛ ⁊ ſic fingiꝛ eſſe vna dies habens.xlviij.horas.⁊ ꝙ occurrit in illa.xlviij.hora pinde eſt ac ſi occurriſſet in.xxiiij.qꝛ vna dies occultaꝛ ex iuris fictione.nõ finganꝛ eſſe niſi.xxiiij.hore. ¶In glo.quodam iure ibi ſed nõ ſunt nõ hanc glo.que dicit ꝙ aut computatõ de momento ad momentum concernit.⁊ infert fauorem aut odium.⁊ adde quod nõ archi.lxxvij.di.c.placuit.

Seductum

Minor etiã filiuſfa.reſtituiꝛ ſiue contraxerit proprio motu ſiue iuſſu patris excepto q̃ in mutuo ⁊ ſiue nullum habeat peculium vt in prin.ſiue habeat etiam profectitium. vt ĩ medio ſiue ſit filia que habet dotem ⁊ ſit leſa in dotem.ꝙ beneficium reſtitutionis ex perſona minoris non porrigitur ad patrem maiorem.nec opitulatur eidem hoc dicit.§.multum notabil. ¶Nota ꝙ filiofami.minori leſo datur reſtitutio. vt ipſe ſubducatur ab obligatione vt non poſſit conueniri.⁊ hꝰ ſiue ſit leſus in contractu ſiue in iudicio. ⁊ ſiue non habeat peculium ſiue habeat ⁊ contraxerit iuſſu patris vt in.v.proinde el fo multo magis reſtituitur filia leſa in dote iam conſtituta.qꝛ ſua intereſt cum dos cenſeatur eius patrimonium nam filiafamil.etiam iuꝛ.ff.poteſt habere propriũ iure doꝛ. vt.ĩ.famil.heꝛ.l.pomponius ꝑ'ladelfus. ¶Extra nota ꝙ filiuſfa.ex ſuo contractu poteſt conueniri.⁊ condemnari. ¶Item nõ ꝙ licet quando dolus dat cauſam contractui ſtricti iuris ſuccurratur minori ⁊ fideiuſſori eius tamen nõ ſuccurritur patri qꝛ pater non habet regreſſum contra filium minorem ſed fideiuſſ.ſic ſecũdum glo.quod eſt nõ ꝙ quando pater obligatur ex facto filij non habet regreſſũ in filiũ. ¶Item nõ ꝙ ius patris non roborat cõtractum filij a deo ꝙ non poſſit reſtitui ratione minoꝛ etatis. Fallit in mutuo i quo patris auctoritas ceſſare beneficium reſtitutionis quia robur cõtractus mutui oriꝛ ꝑſona pris maioris a quo eſſentialiter ⁊ totaliter dependet. ¶Item nõ ꝙ ſi pater aſſignauit aliquid filio in peculium ꝙ ſententia lata contra patrem ex cauſa non peculiari non mandatur executiõi in illud peculium. ¶Item generalis tenuta emanans cõtra patrẽ ñ extẽditur ad illud peculiũ qꝛ ex cõſtitutiõe claudij ſeparatur a ceteris bonis quod ẽ peregrinũ dictũ ergo lʒ pater ſit cõfiſcatus.illud peculiũ eximitur a cõfiſcatiõe ſuper hoc vide ꝙ no.in.l.penul.C.de ceſſ.bo.per cy.C.de iur.dot.neq; mater per eũdem cy.in.l.ſi quis ĩ tãtã ĩ ſa colũna.C.unde vi. quod no.ĩſpec.de ſta.mona.v.quito qꝛ. ¶Itẽ nota quod illud intereſſe ſeparatõis.nõ facit ꝙ filius minor reſtituaꝛ ſi pater cõueniaꝛ de iſto peculio.qꝛ ꝓprietas iſtius peculij nõ eſt filij ſed ſola adminiſtratio uſufruc. ¶Item nõ.ꝙ etiã filia patri cõſentiẽdo ſi leditur reſtituitur multo magis ſi cõſentiret fratribus ſicut pleriq; faciũt puelle tamẽ ſtant cũ fratribus. ¶Item nõ ꝙ dos videtur propriũ pꝛimoniũ filie lʒ ſit in poteſtate patris quod eſt notabile. ¶In eadẽ glo.hoc olim ibi conſentit.nõ ꝙ conſenſus patris preſtitus in cauſa principali videtur durare in cauſa executionis nec requiriꝛ nouus conſenſus ergo ſiue filius ſit reus ſiue actor vbi petitur executio ſententie non indiget conſenſu patris qꝛ pater auctoriʒauit in prima cauſa ꝙ eſt nõ. ¶Sed quero quid in executiõe inſtrumenti guarentigiati vꝫ filiuſfa.poterit petere vel a filio peti ſine patris cõſenſu.dicendum eſt ꝙ ſic ſi pater fuit auctor in inſtrumẽto ar.huius glo. Sed ſi non preceſſit conſenſus patris iſta glo.innuit oppoſitum. Alij dic. ꝙ in ſũmarijs non eſt neceſſarius conſenſus patris ergo nec in cã executionis per gloſam.ĩ.C.qui admit. ad bo.poſ.po. ¶In glo.ſed exactio adde ꝙ nõ.ĩ.e.ꝙ ſi minor.§.ſi ſinus ¶In glo.veluti ibi ⁊ det cãm contractui.l.ſtricti iuꝛ vl' dic vt nõ in.l.ij.C.de fideiuſſ.mino.⁊ nõ in iſta glo.ꝙ etiam reſtituto minoꝛ ꝑpter dolum aduerſarij non reſtituitur pater eius. ¶In glo.licet ibi pater nõ ꝙ pater exactus propter filium non habet regreſſum in filium ar.contra quod nõ.ĩ. ti.i.l.⁊ elleganter.§.ſi quadruplex. ¶In ea.glo.ibi quam etas.qꝛ non eſt eadem etas patris. ⁊ filij ſed abſentia videꝛ eadem.nam pater per abſentiam filij impeditus pro abſẽte habendus eſt quia equiperantur abſentia.⁊ impedimentum vnde tunc pater.⁊ filius ꝓcedunt per eandem rationem. ¶In eadem glo.ibi ipſo iure.l.fundimus ſed ſolum perſona ſubducitur de medio.obligatõ autem durat in ſemetipſa. ⁊ ſic non ob.ĩ.de fideiuſ.qui contra ſenaꝛ. ¶In glo.vt ſolui econtra ſi filius condemnaꝛ peculium filij patri reſeruatur vt.C.de bo.damp.l.ſi filius.⁊ adde ꝙ nõ.ĩ. ꝙ quiſq; iuꝛ. .l.iij.§.ſi filius.⁊ per Bar.in.l.ſi finita.§.ſi de vectigal. ⁊ de damno infecto. ¶In gl.pater ibi ſed poſtea.ſ. cõtracto matrimonio.⁊ tradita dote. ¶In eadem iꝰ eo ipſo.iſta eſt cauſa.ymo leſio eſt.qꝛ actio de dote de cõi eſſe tranſiuit in proprium pris.⁊ facit rõne ſui.ĩ.de le.iij.l.vxorem.§.pꝛ naturalis. ¶In ea.glo.ibi poſt dotem ibi ſtippulatõ fuit reducta ad ius cõe hic non. ¶In ea.glo.ibi lex vnica reſtituitur. ergo indirrecte filia ꝯ patrem ſʒ non dirrecte. ¶In glo.ex hoc ibi ymo maritus mulier habet quoddam dominium intellectuale.⁊ impropꝛium ſed maritus hʒ verum dominium tranſlatum tiꝰ dotis.⁊ ideo ob debitum mulieris nõ fit executio in dote conſtante matꝰ nec etiam ob debitũ viri ymo dos debet ſeparari a ceteris boniꝛ vt nõ.ĩ.de bo.q; libe.quam legibus ⁊ ar.ĩ.c.l.v.lic.ſed nec eo mouemur. ¶In eadem glo.ibi.quoniam in nouella ſed cõputatur in legitima ⁊ filius poteſt inſtitui in legitima ergo ⁊ in dote.⁊ hec eſt veritas facit.l.ſi eum.§.ſi pater.ĩ.ſo.ma. ¶Sed pone ꝙ pater inſtituit filiam in dote grauat eam in dote vꝫ tenet grauamẽ Dñ Bar.ſy.diſputando dixit ꝙ non etiã ſi dos ſit vltra legitimam qꝛ dos eſt ſeparata a patrimonio pris ⁊ cõſolidatur filie ex prouiſſione legis non vt relicti ſecũdum eum ⁊ adde quod nõ cy.C.actiõ in preſenti.§.videamus.facit quod nõ dy.ĩ.ad trebel.l.filiam fratribus. ¶In eadem glo.ibi i.xij. impial.⁊ adde quod nõ.ĩ.ad trebel.l.ſi quis prior. ¶In eadem glo.in fi.gloſe adde.ĩ.famil.her.pompon.filade. ¶Extra in iſto.§.nõ ꝙ pretoris propoſitum eſt ſubuenire minoribus non maioribus. ſcilicet ratiõe etatis vnde nõ litteram iſtam ad qõnem de facto habebam licem cõem cum minore cõtra aliquẽ ⁊ coram iudice cõtra illum litigabamus poſt apturam teſtium minor petit beneficium reſti

noꝛis in inte.ad pꝛobandum iterum q̄ſ vtrum beneficiū
minoꝛis pꝛoſit mihi ⁊ vī ꝙ non.q2 non fuit pꝛetoꝛis ꝓpoſi
tum.eē.vt hec littera innuit facit.C.ſi in cōmuni eademq3
cauſa.l.i.ſed tamen diſtinguendum eſt vtrum negociū erat
connexum ⁊ tunc pꝛoſit.aut ſeparatū ⁊ tunc non pꝛoſit.C.
ꝺ diuer.reſ.l.pꝛima.C.ſi vnus ex plu.ap.l.pꝛima quemad
modum ſerui. amittatur.l.ſi communem.fran.accur.⁊ cy.ī
addi.in glo.nō ad pꝛoximum ibi fauet.l.ymo .q2 in mutuo
pactis conſenſus interuenit loco cuiuſdam quaſi ſolēnitatis.
ſecus in alijs contractibus.⁊ ideo quando ſolemnioꝛ eſt ac
tus tanto firmioꝛ.Baldus.

Si quis minor

.Minoꝛ reſtituitur adū ſus arrogationem ꝺ ſe fa
ctam ſi ſit leſus.h.d.¶ Nota argumentum ꝙ minoꝛ poſſit
reſtitui ſi offerendo ſe ⁊ ſua alicui monaſterio.leſionē3 incur
rit.de quo dic per cy.in autē.ingreſſi.facit.ɉ.e.l.ait pꝛetō ex
ea pꝛincipium.Baldus.

Si quis minori

.Minoꝛ reſtituitur etiā ſi ledaſ contra ius ꝓdic
tionale.⁊ etiam filiuſfam.qui conſenſit patri in pꝛeiudicium
iuſ ſui.vel qui obmiſit patri denunciari quod debuit.h.d.
¶ Nota ꝙ ſi pater conſentiente filio paciſcitur ſuper iure
ipſius filij pꝛeiudicat ipſi filio dato ꝙ hoc ius reſideat in ſo
lo filio ⁊ non in patre.¶ Secundo nō ꝙ ea que coherent ꝑ
ſone filij non queruntur patri.vnde ꝙ filius conſequitur ex
fructibus ſue pꝛebende non queruntur patri vllo mō.Itē3
nō ꝙ quando minoꝛ eſt leſus non pꝛopter impoſſibilitatem
ſed ꝓpter ſuam facilitatem reſtituitur.pone ergo ꝙ filius nō
potuit denunciare patri.vt puta q2 erat vltra mare. an poſ
ſit reſtitui quidam dicunt ꝙ nō ⁊ bene.q2 ſic contingiſſet cui
libet maioꝛi ⁊ cetera.ɉ.de fide.l.admiſſi.§.pꝛimo nō ob.hec
lra q2 loquitur quando ſtetit pꝛopter ſui facilitatem ſecūdū
cy.in addi.Tu dic ꝙ reſtituitur non ratione etatis.ſed rōne
abſentie.vt notaſ.ꝭ.e.l.§.ſed vtrum in glo.l3 enī3.⁊ facit.ɉ.
q.ex ca.maio.l.ſi quis titio.⁊.l.ſi quis ſtippulatus.

Pomponius adiecit

.Pater occu pans peculi
um filij minoꝛ ex perſona eius reſtitutionem imploꝛat.h.d.
¶ In glo.duo ibi tu ergo dic hoc non eſt verum. nam in ꝓ
fectitio peculio moꝛtuo filio pater non poteſt reſtitui.q2 nec
filius ipſe reſpectu obligationis paterne habebat beneficiū
reſtitutionis nec actio ꝺ peculio poſt moꝛtem filij eſt maioꝛ
efficacie ymo minoꝛis.q2 de ꝑpetua fit annaliſ ſm Ja.ꝺ ra.
⁊ ideo ipſe legit totum.§.in caſtrenſi pecuᵒ ⁊ dicit ꝙ pᵒ po
niſ dictum in genere.ſecundo exemplificatur ſecunda ibi ſi
autem.Bal.

Seruus autem

.In reſtitutione cōcedē da non inſpiciſ perſōa
miniſtri ſed eius qui per eum obligatur.h.d.¶ Nō ꝙ de3 ī
ſpici etas dñi non etas ꝓcuratoꝛis vel nuncij.

m Inoribus vigintiqui que an

.Minoꝛ reſtituiſ non ſolum cā damni pecuniarij ſed etiam ra
tione vexationis.h.d.nōbilis.l.eſt.⁊ multotiens daſ in pun
ctis.⁊ vide ꝙ nō cy.C.ſi vt ſe ab here.abſti.auten.ſi cōcs .
Et idem dico in eccleſia vt nō archi.xij.q.ij.epa.Nō ꝙ ti
moꝛ vexationis eſt cā reſtitutionis ſicut timoꝛ domini maxi
me ꝓpter expenſas litis.Nō ꝙ ratione expenſarum litis
concedatur reſtitutio.¶ Item nō ꝙ ſicut iſta eſt cā reſtitu
tionis in adeunte ita eſt cā reſtitutionis denegande in repu
diante.q2 non intelligitur leſus qui lites.⁊ perplexitatē exe
cratur vt.l.item.§.fi.de alie.iu.mu.cā fac.per hoc dicunt q
dam ꝙ minoꝛ pōt facere pacem de moꝛte patris ſi hēt ad
uerſarium nimis durum ꝺ quo nō per Jaco.de are.in.l.pᵒ
ff.de in inte.reſti.mi.⁊ in ſpec.de homicid.v.illud autē3.⁊
de treuga ⁊ pace.v.illud quoq3.⁊ in margarita galeo in titu
lo de accu.in fine.¶ In glo.vt in locuplete ibi contra tranſ
actionem.adde quod nō in.l.cum hij.§.cā.ꝭ.de tranſ.⁊ fac
.ɉ.de iure iuſ.l.iuſiurandum ꝙ ex cōuentione.§.i.C.ꝺ trāſ
acſ.l.pꝛeſes.⁊ quod nō Innocen de arbi.c.per tuas.¶ In
glo.vt in locuplete.ſed hoc deſtrueret totum cōtractum.C.
ſi aduer.tranſ.ideo dic ꝙ ſi tranſigit ſuꝑ liquido.vel de faci
li liquidando vī deceptus.alias non facit.l.verum .§. item
non reſtituitur.ɉ.e.l.lucius in fi.ɉ.ad trebel.⁊ ꝙ nō in.l. cō
tra iuſ.ꝭ.de pacſ .

a It pretor

.Minoꝛ leſus in contrac tu iudicio vel diſtractu
reſtituiſ .h.d.¶ In glo.nunquid ibi vt maioꝛ
admittiſ .iſta non eſt ſufficiens rō.nam in cā
momentanee poſſeſſionis habȝ legiptimam perſonam ad in
ſtar maioꝛis.tamē reſtituiſ .vt.C.ſi de mo.poſſ.⁊ ſic nō ſunt
paria eſſe maioꝛem ⁊ reputari maioꝛem.¶ In eadem glo .
ibi damnum paſſus.iſtud eſt falſū3 q2 qui amittit beneficiū
vel pꝛebendam patitur damnum vt.l.deniq3.§.ſed ſi ei .ꝭ.
.e.nec ob.ꝙ habeat onus annexum nam pꝛincipaliſ continz
cōmodum ⁊ honoꝛem.⁊ ideo dic ꝙ niſi iſtud beneficiū3 al
teri ſit collatum datur reſtᵒ.ſecus ſi eſſet collatum alteri q2
tūc res non eſſet integra ⁊ ceſſaret reſtᵒ.vt.l.ſi minoꝛ.§.ſecū
da.ɉ.e.ſm bar.⁊ cy.adde quod nō in ſpecu .e.ti.§.qualiter
.v.ꝙ ſi quis.⁊ quod nō.cy.C.de nup.in copulaſ.⁊ quod
nō archi.xv.q.iij.c.certis.⁊.xx.q.ꝺ.i.puella.vbi videas.
¶ Extra queritur minoꝛ qui non fecit inuentarium.petit ſe
reſtitui ad ipſum conficiendum.quod poteſt.vt in autē . de
heredi.⁊ fal.§.pupillus.vtrum interim patietur executiōem
vel conuentionem creditoꝛum.videtur ꝙ ſic.q2.§. donec lo
quitur pendente tempoꝛe inuentarij.ſed hic non pendet .tē
q2 ex reſtitutione nondum conceſſa non poteſt excipi. Sed
D.Bar.ſyl.diſputando tenuit ꝙ interim nil debuit innouari
q2 hec petitio pꝛeiudicialis habet inſtar exceptionis.fac. l.
pᵒ .c.in integrum re.poſtu.Item facit in ratione ſui.ɉ.de ex
cu.tuto.diximus.Baldus.

Permittitur

.Aduerſus ſolutiōem factam minoꝛi iudicis mandato non
datur reſtitutio etiam ſi curatoꝛ non interueniret .h .d .iſte.
¶ Nō ꝙ non ſolum creditoꝛ ſed etiam debitoꝛ minoꝛis po
teſt petere ꝙ minoꝛ appellatur ad accipiendum curatoꝛem
tam ad litem q̄ ad exigendum vt hic nō .§. pꝛoximo ⁊ nō
in.l.mutus.§.is qui.ꝭ.de ꝓcur.facit ꝙ nō de bo.au.iu.po.
.l.ſi minoꝛ vbi nō ꝙ hoc incombit minōi legiptimare perſo
nam ex eo ꝙ hoc vnicuiq3 incombit legiptimare perſonam
ſuam in iudicio .Secundo nō ꝙ ſi ei qui cōfitetur debitum
ſed negat perſonam eſſe legiptimam q2 dicit ꝙ eſt minoꝛ ⁊
non habet curatoꝛem in iudicio iudex mandat ꝙ ſoluat ei
diſcuſſa cauſa cōtradictoꝛis vel non diſcuſſa tenet mandaſ.
¶ Item nō ꝙ ab iſto pꝛecepto de ſoluendo ⁊ a tacita legip
timatōe perſone que hic ipo iuſ fieri videtur poteſt appel
lari de iuſ ciuili licet iſtud pꝛeceptum non ſit diffinitiua ſed
interlocutoꝛia q2 emanat in figura iudicij ſed de plano de
canonico eſt certum ꝙ a legiptimatione perſone poteſt ap
pellari extra de ap.ex pte.D.B.Item ⁊ a pꝛecepto vt extra
de.v.ſi.ex parte in xp̄o ⁊ maxime q2 iſtud pꝛeceptum ꝺ ſol
uendo obligat vt nō in.l.fi.§.neceſſitate.C.ꝺ bo.q3.li. ergo
habet vim diffinitiue facit ꝙ nota in.c. vltimo de ap . ī cle
menti.ſed a mera interlocutoꝛia de iure ciuili non appellatur
regulariter vt.C.de ſen.⁊ interlo.o.iudi.l.fi.quod dic vt.ɉ.
.e.ti.intra vtile ⁊.ꝭ.qui ſatiſ.cog.arbitro.ꝑſuppono ergo ꝙ
iſta litera pꝛeſupponat appellōem.cy.in addi.dicit quod id
ꝙ hic dicitur de appellaſ.dicitur allegatᵒ non determinādo
q2 ab interlocutoꝛia ſi appellatur ſecūdū eum quod male ⁊
peſſime loquitur ⁊ adde ꝙ nō Ja.bu.ꝭ.de in integꝝ reſti.
inter minoꝛeſ vbi declarat hunc.tex.⁊ intelligit ꝙ hic appel
latio de iure pꝛocedat ⁊ ſit permiſſa ſed non noceat omiſſa
⁊ ita vult iſta lra.ita ſentit ſpec.in ti.de ſindico.v.quid ſi iu
dex.facit ꝙ nō in.l.ſecunda.C.de fideiuſ.minoſ.ꝑ Inno .
de elec.nihil.⁊ de re iudi.ꝙ ad conſultationem.¶ Itē3 nō

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝙ vbi non ꝓceditur in figura iudicij ſed inconfeſſum ri eſt
neceſſe ꝙ iudex ſigillatim ꝓnunciet ſuper emergenti.ſꝫ põt
eam decidere vna cum principali.quod notatur.ſecus i or
dinario iudicio vt extra de iudi.exhibit.⁊.C.de dila.a pce
dente.⁊ vide in ſpe.de.§.viſo.v.proponit.⁊.v.ſe.Item nõ
ꝙ minor non reſtituitur quando de mandato iudicis eſt ſi
bi ſolutum.ſecus eſſet in vera alienatione. qꝛ lꝫ interpoſue
rit iudex decretum tamen reſtituit.vt.j.e.l.⁊ ſi ſine.§.que
ſitum.¶ In glo.hic nõ arᵐ ibi ⁊ hic.ſolutio ergo facta mi
nori quandoqꝫ affert liberationem ope excep.⁊ iſta dicitur
liberatio plena ⁊ ꝙ ille qui habet excep.dicatur liberatus
ꝓbatur.j.de libe.cã.l.vel obligatus.§.i.facit.ſ.de dolo ⁊
.l.elleganter.§.ſeruus pactionis ibi quaſi nulla.⁊c. quando
qꝫ affert liberationem pleniorem.quandoqꝫ liberat ipſo iur
lꝫ ope reſtitutõis poſſit liberatio anichillari ex futuro eue
tu.nam qꝛ traxit ſecum ſuum effectum a prinᵒ ipſo iure vñ
iſta liberatio plenior ꝙ prima quandoqꝫ affert liberationeꝫ
pleniſſimam.ſ.quando ipſo iure ⁊ irreuocabilr.nam quod
euinci non poteſt pleniſſime tranſlatum vr.vt nota in ſimili
.ſ.de dolo.l.ellegancer.§.non ſolum.ſed do. moderni dicũt
ꝙ glo.improprie loquitur.qꝛ in primo caſu glo.ſoluens nõ
eſt liberatus.ſed liberandus ope exceptionis ex additis co
herentijs.ſ.ſi pecunia ſit ſalua.vnde nulla eſt liberatio a pri
cipio nec plena.nec ſemiplena.item in ſecundo caſu glo.libe
ratio ē ſemiplena.non plena cũ poſſit euinci ſeu anichillari
ope reſtõis.In 3ᵒ vero cãu eſt plena liberatio ſecundum
B.⁊ cy.hic.⁊.C.ſi aduerſuſ ſolu.l.prima.⁊ ibi per cy.⁊ ad
de.j.de ſo.l.ſtichum.aut pamphi.§.vſuſfruc.⁊.idque.
¶ Item nõ hanc glo.de triplici ſecuritate oblõnis habes.j.
man.l.ſi mandato tuij.§.fi.⁊ hoc quando ſecuritas refferr
ad ius.quando autem refferatur ſecuritas ad factum.vl' ad
facti executionem .vide B.in.l.illicitas.§.ne potentiors .ſ.
de officio preſi.¶ In eadem glo.ibi econtra ſi ſoluit.ſ.loq
tur in pupillo recipiente.hic in pupillo ſoluente.¶ In eadẽ
gloſa ibi pecunia.eſt hoc ſpeciale ꝙ ſine decreto poteſt alie
nari.lꝫ poſſet ſeruando ſeruari.vt nõ.j.ad trebel.l.i.§.fuit
queſitum.vbi omnino vide.⁊ vbi concedit alienatio minor
liberatur.facit.j.de contrahen.emp.l.fiſtulas.§.fundum.
vnde iſta glo.debet intelligi.quando ſoluit nõ interueniente
auctoritate legiptimi adminiſtratoris.¶ In ea.glo. ibi tuᵒ
conſumpta pecunia.¶ In eadem glo.ibi ſed vir .ibi nõ ex
tat.¶ Nota ꝙ iudex qui interponit decretum in alienatiõe
rei minoris non habet neceſſe taxare pretium.quod eſt men
ti tenendum ſecundum Bar.¶ In eadem gloſa in fine .aut
ergo pretor auctoratur in alienatione voluntaria .aut in ne
ceſſaria.primo cãu competit reſtᵒ ſo non. ra dic ꝙ eſt hic
ſpeciale fauore liberationis.¶ Extra nota ꝙ valet iudiciuꝫ
in quo non interfuit curator.non ob.C.ſi aduerſus rem iu
di.cum ⁊ minores qꝛ ibi fuit pronunciatum contra h' pro.
Item hic fuit perſona legiptima.ibi non vel hic iudex vole
bat ſuplere deffectum curatoris ꝙ poteſt in extraordinario
proceſſu.vt.l.bonorum.C.qui admitti.ad bo.poſ.ꝓit facit
.j.de iur dot.l.profectitia in fine.¶ Item nõ in iſto.§ ꝙ ꝯ
interlocutoriam non datur reſtitutio ſed hoc ē ideo qꝛ lex
fingit minorem non ledi.alias ſecus ſi interlocutoria lecunt
ius minoris vt nõ Inno.ex.⁊ c.quoniã felicis.¶ Item nõ
ꝙ irrationabile preceptum tenet.⁊ eſt ratõ qꝛ emanabit hic
per modum iuriſdictionis contentioſe.ſecus quando ꝑ mo
dum iuriſdictionis voluntarie ſi quidem pertinet ad ſolam
auctoritatem precipientis valet alias non ſine cauſa vt nota
cy.in.l.filius.§.diuus de le.i.j.facit ꝙ nõ Inno.in.c.i.õ iu
di.li.vi.⁊ an vbicunqꝫ grauat iudex precipiendo poſſit ap
pellari vide archi.x.q.i.c.qꝛ.⁊ ꝙ nota.Innocen.de dolo ẽi
tatis de teſti.ſignificauerunt.⁊ adde ad.§.quod nõ.Iac.de
are in.l.i.§.idem pomponius ꝙ falſo tuto.⁊ vide ꝙ nõ .j.
de ap.l.creditor.§.iuſſus.Bal.

Non ſolum Minor aduerſus fideiuſſionem
reſtituitur etiam ſi ſit tanꝙ ydo
neus per iudicem approbatus hoc dicit.§.nõ ergo legiptia
tio perſone circa cõtractus nil operatur licet operetur in iuditio
vt.ſ.ea.l.§.pmittitur.¶ In tex .ibi aduerſitius vt ſi ſit ap
probatus per iudicem nõ cõperat reſtitutio ſi per aduerſa
rium tantum ſic.Nõ ꝙ fideiuſſor dicitur qꝛ obligat ſe pro
alio .Item qꝛ obligat ſua ⁊ non ſe ꝙ habet tene menti.
¶ Nõ ꝙ minor qui petit reſtitutionem aduerſus fideiuſſo
rem debet probare ſe leſuꝫ ſed dicit glo. ꝙ eo ipſo ꝙ fideiu
bet dicitur leſus niſi verſetur eius proprium intereſſe quod
eſt nõ.¶ In glo. forte .nõ quod minor reſtituitur vel re
ſtruitur aduerſus intuitionem pene facit.j.de ver.ob.cũ fi
lius .§.in hac.

Sed et ſi Nõ ꝙ ſi minor acceperat damnoſuꝫ
fideicõmiſſum poteſt reſtitui ſicut
ſi addiret damnoſam hereditatem hic eſt argumentũ ꝙ po
teſt reſtitui ſi acceperat officium fideicõmiſſarie ſibi damno
ſum . ¶ Secundo nõ ꝙ neceſſarius heres poteſt impetra
re ſeparationem bonorum ante immixtionem ope reſtitutionis
quia immixtio dicitur vnire bona vt.l.ſed ſi plures .§.filio
de vul.⁊ pu.Baldus.

Hodie certo Nõ cum principio .l.ſe ꝙ nõ
ſolum intereſſe damni emergẽ
tis ſed etiam lucri ceſſantis affert reſtitutionem. ¶ Itẽ nõ
contra malam reſtitutionem minor reſtituitur ⁊ eſt argumẽ
tum ad diuiſionem quam faciunt fratres Naꝫ ſi minor op
tat peioreꝫ ptem reſtituit ſecuſ ſi cõtingat ei forte breuiũ qꝛ
tũc vtit iure cõi ⁊ cõtra aduerſaꝫ fortunã nõ daſ reſtᵒ .⁊ vi
de in.c.i.extra de poſt.⁊ fac.j.e.veruꝫ .§.ſcitri.⁊.§.ſi lo
cupleti.h.d.iſte.§.bal.

c **⁊ ſi ſine** **Queſitum**

Minor qui de re quam vendidit maius pre
tium inuenit reſtituitur vt plus offerenti vẽ
dere poſſit vbi res vendita non potuerit ſeruando ſeruari
nam tunc nõ datur reſtitutio niſi ob ſordes vel gratia admi
niſtratoris.h.d.¶ In tex.ibi licetur iᵒ affert ⁊ iſte.§ queſi
tum primo loquitur de rebus que ſeruari poſſunt ſic ſunt
predia ruſtica.Secundo de rebus que ſeruari non poſſunt
vt fructus.vel licet ſeruari poſſint ſunt ſubiecte incendio vl'
alijs periculis vt domus.⁊ ſimilia hoc intelligo.quando do
mus eſt poſita in loco periculoſo.⁊ de facili poteſt periculũ
imminere vel iſtud periculum ꝙ de raro accidit non cõſide
randum vnde idem eſſet dicendum in domibus.⁊ predijs.
ſecunda ibi idem faciunt de domo quod eſt nõ ratiõe lucri
capiendi.vt qꝛ res eſt vendita iuſto ⁊ cõmuni pretio.ſed ſi
alius ex ſingulari affectione plus offert non detur reſtitutõ
niſi interueniat gratia vel ſordes.ſed rõe damni euitãdi hi
daretur reſtõ ſi eſſet damnuꝫ enorme vt qꝛ eſſet vendita lõ
ge nimis iuſto ꝑtio.⁊ ita intelligit glo.qꝛ res minorum non
poſſit vẽdi ſine ſubaſtatiõe debet ergo poni tuba.⁊ plus of
ferenti vendi.⁊ hoc eſt ꝙ vult dicere lra rurſus admittat
licitatio ⁊c.¶ Sed glo intelligit ꝙ hic erat ex forma preti
non ex diſpoſitione legali.quidam doc.dicunt ꝙ requiritur
ſubaſtatio ſicut quando venditur res eccle maxime i rebᵒ
pupillorum quia eccleſia ⁊ pupilli equiparantur alij dicũt ꝙ
ſubaſtatõ non eſt neceſſaria qꝛ de iſta ſolemnitate non ē iur
cautum in vendendis rebus minoꝝ ⁊ qꝛ ſi eſſent facte ſuba
ſtatões poſt terminuꝫ veniens non deberet admitti ſed po
teſt reſpondeti ꝙ hic eſt gratia minoꝝ ⁊ iur ſingulari ꝙ ad
mittatur hic nam iure cõmuni cum res ſit non integra non
admitteretur vt.l.mancipioꝝ.j.de op.le.Finaliter videtur
dicendum ꝙ ſi res minoꝝ venditur per iudicem debet fieri
ſubaſtaᵒ.C.de execu.rei iudi.l.ordo de re iu.l.a diuo pio .§.
ſi pignora.Si autem ſcit ipſum minorem cuꝫ auctoritate cu
ratoris ⁊ decreto iudicis non ſit neceſſaria ſubaſtatio qꝛ nõ
eſt iure cautuꝫ.⁊ hoc ſentit hic.Gui.⁊ adde ꝙ nõ in ſpec .in
tiᵒ de emp.⁊ vendi.§.nunc dicendum.v.hoc quoqꝫ de pri
mo ⁊ ſecundo decreto .§.nunc dicamus .ver.ſed qualiter ⁊

in.l.pe.quando decre.opus non eſt ⁊ per azo. in ſūma de
bo.q3.li.Baldus.

Reſtitutus. Minor reſtituitur contra reſtō
nem alias impetratam.h.dicit.
¶ Nō de reſtitutione reſtitutionis.⁊ iſtud eſt verum in re
ſtitutione cōceſſa ſecus ī denegata.quia tūc nō datur reſtitu
tio.niſi ex noua cā ſecundum glo.Bal.

Sed et quod pampiniāus

Inſtituto repudiante neceſſarius ſubſtitut⁹ ipſo iure fit hēs
⁊ liber.ſed libertus retinet.hereditatem autem non ſi iſtitu
tus reſtituat ad eundum ſm pampi. Sed ſecūdum auctorē
huius.l.etiam hereditatem retinet nomine . ſed nō re iſtitu
to autem a prin⁹ addeunte ſubſtitutio neceſſarij heredis ex
pirat ſm pampi.nec reintegratur l3 inſtitutus beneficio rſti
tutionis repudiet.niſi hereditas ſit non ſoluendo .quo caſu
fauore libertat.⁊ creditorum ad hereditatē huiuſmodi ad
mittetur ſecundum auctorem huius.l.h.d.vel aliter reſtitu
tio minorum libertatem ſubſtituti nō infringit ſed heredita
tis emolumentum auocat h̄ q̄do reſtituitur adeūti.ſed qn̄
ad repudiari nec hereditatem nec libertatem parat niſi pp
ter hereditatis inopiam.h.d.⁊ determinat duos cāus.prio
quando inſtitutus a principio addit ad euidentiam nota ꝙ
vulgar ſubſtitutio requirit non addi hereditatem ex inſti
tutione vt hic.⁊.l.poſt additam.C.de impu . ⁊ alijs ſubſti
tut. ¶ Nō ꝙ quando inſtitut.incipit a repudiatione tunc
dixit pamp.ꝙ reſtitutō eius ad adeundu3 ex primo gradu
non reuocat libertatem ſubſtituti.⁊ in hoc bene.q: contra li
bertatem ſe non extendit reſtitutō . ſed q: erat queſitum a
pamp.an remaneret heres.⁊ omiſit hoc dicere tacito itel
lectu colligitur ꝙ intendebat negare.q: tunc de duobus q̄
rit .⁊ ad vnum affirmatiue reſpondet.⁊ ad aliud nō reſpon
det.aliud videtur tacite eſſe negatum.⁊ econtra quod ē mul
tum nō.ſecundum doc .pro reſpondentibus ad poſitiones
duplices quando rñdet ſuper vna parte poſitōnis non ſup
altera.nec ob.C.de diuerſ.reſcrip.l.i.q: ibi in hijs que.pce
dunt per eandem rōem hic non ſecundū cy.⁊ nō nō pe .ſ.
de adopt.l.ſi arrogator ſed iuſconſultus auctoritate huius
.l.in hoc tacita intellectu reprobat pamp.dicens ꝙ reſtitutō
non affert iura directa inſtituto ergo nec affert nomen her
dis ſubſtituto remanet ergo heres nomine ,ppter inſepara
bilem ipſius nominis acquiſitionem.Ad hoc facit.ſ.de her.
inſti.aliquo cāu.Et ad qd ſit vule hoc ſimplex.⁊ nudu3 no
men heredis heres.ſ.de vul.ſubſti.l.ex facto.§.ſi .facit ꝙ
nō de acquir.here.l.ſi pro herede.§.pampi.ſed volendo ſal
uare pamp.⁊ auctorem huius.l.dic ꝙ pampi.intellexit de
hereditate.quo ad effectum.ſed auctor legis quo ad titulū
⁊ nomen.⁊ ſic vtraq3 bene dixit.⁊ iſtud explicatur in.v.⁊
ꝙ ait.ex hoc habēs ꝙ pretor non affert iura directa . ſed
vtilia.ſ.ad trebel.l.facta.§.ſi ſub condictione.⁊.l.i.§.ſi mi
norem vt le.no.ca.inſti.de bo.po.§.quos autem ecōtra qn̄
inſtitutus incipit ab additione.⁊ poſtea reſtituitur ad repu
diandum non aperit via ſubſtituto ſm pamp.q: obuiatum
eſt ei a principio.⁊ ē inhabilitatus ratōe ſeruitutis arg.ſ.
.e.l.ſi ex cā.§.pamp.ſed ſcōm auctorem.l.ſi minor reſtitua
tur.q: hereditas non eſt ſoluendo aperta eſt via ſubſtituto
ex reſcripto diui pij.ergo dictum pampi.non eſt verum ī
diſtincte ſed ponderandum ex quo capite conceſſa ſit reſti
tutio. ¶ Nō ꝙ ſemel excluſus in perpetuum intelligit eſſe
excluſus ſecundum pamp.⁊ condictō ſubſtitutionis ſemel
deffecta.⁊ iſte.v.declaratur in.v.nam ſi non . ⁊ nō pamp.
ordine retrogrado reprobari.primo in ſecundo dicto dein
de in primo dicto ¶ In glo.hoc ex .ibi ſed vt quidam ſit ī
ſtitut.de eo cui liber.cā ho.adi.in fine glo. tamen ibi vocat
hunc heredem anormalum.. ¶ In eadem glo.in fi.pro de
claratione huius glo.premitte.nō ꝙ reſtitutō non apit viā
vulgari ſubſtituto.ſed contra.ſ.de re.cu.l.ex cōtractu.ſo .
ibi ſubſtitutus erat liber.hic ſuus qui cum non poſſit erri
pi in libertatem propter condictionem deffectam eſt inhabil
lis nec capit reſtitutionem ex perſona alterius.q: ſeru⁹.Fal
lit ſi hereditas non eſt ſoluendo.glo.tamen dicit idem ſi ſol
uendo ſit tamen tunc admittitur vt heres ſubſtitutus. ſ3 vt
miniſter quod non credo verum eē.contra mentem huius
tex.ſed op.ad idem q: remotio primi gradus per reſtitutō
nem facit locum.ſecundo gradu etiam in diſpoſitione lega
li non ſolum per viam teſtamenti.vt.ſ.ad trebel .l.i.§.ſi qs
addita.So.ibi in ſecundo gradu erat perſona habilis hic ñ
ex quo apparet ꝙ excluſio facta de primo gradu ex poſt
facto facit locum ſecundo gradui . ¶ Sed contra hoc op.
de.l fina.de ſucceſſ . edic .ſo.ibi preceſſit excluſio ſecundi
gradus ratione more.hic non .vel ibi in eo . qui non admit
titur niſi de iure pretorio.ſcilicet in cāu glo.in eo cui deffer
tur de iure ciuili . vel ibi de rigore . ſecus de equitate .
vt in.§. ſi quis addita . nunc reuoco in dubium quando
inſtitutus adoit . ⁊ ope reſtitutionis repudiat . an ſubdi
tus habeat neceſſe venire per bono.poſſ.⁊ videtur ꝙ ſic .
quia inſtitutus remanet inſolidum heres de iure ciuili .
ergo ſubſtitutus non poteſt eſſe heres de iure ciuili.i. codē
iure vt.l.ꝙ contra.§.veri de reg.iur. ¶ In contrarium vīo
tur q: iſtud eſt verum in heredibus eiuſdem generis ⁊ for
me ſed non eſt prohibitū ꝙ vnus habeat iura directa ⁊ al
ter vtilia ſicut videmus in herede ⁊ fideicōmiſſario vniuer
ſali q: vterq3 ſuccedit de iure ciuili ſed iſtud exemplum nō
videtur bonum q: ibi vtilis deſcendit a directa ſed in caſu
noſtro contrariatur directe ⁊ ideo melius probatur in dic
to.§.ſi quis addita ſed ecōtra ꝙ de iure ciuili non admittit
videtur ,pbari.C.vnde liberi.l.qui ſe patris ⁊ ꝙ ibi nō p
doc.qui dixit ꝙ nomen heredis radicatum in primo gradu
impedit ſecundum gradum venire de iure ciuili ⁊ eſt neceſ
ſaria bonoru3 poſſeſſio ꝙ hic vlteri⁹ nō examino pp horā .
¶ In eadem glo.ibi .§.fi.nō ꝙ cōtra lapſu3 termini minor
reſtituit ⁊ etiā maior ex cā.Bal.

m **Inor etiam**. Minor cōtumax in
non veniendo ad diſ
finitiuam vel interlocutoria3 vel ad non reſti
tuendum poteſt petere reſtitutionem in inte
grum aduerſus propter eā emanante3 hoc dicit. ¶ Collige
.iiij.lec.quar3 prima loquitur in cōtumace ad diffinitiuam.
ſecunda in cōtumace ad aliud articulu3 .tertia in cōtumace
ad non reſtituendum ⁊ omnis lec.vera ſecundum Bar.
¶ Nō ꝙ minor qui non obtempat iudici dicitur quaſi con
tumax ⁊ reſtituitur ope reſtitutionis purgat ergo minor ſu
am cōtumaciam quod eſt nō.Op.glo.q: ille qui nō obtem
perat precepto iudicis eſt in dolo vt.l.non poteſt videri de
dolo de reg.iur.ergo iſte eſt in dolo ergo non reſtituitur vt
.ſ.e.l.ſi ex cauſa.§.nūc videndū ſoluit glo.ꝙ iſte non fuerat
in dolo qa forte non fuerat citatus perſonaliter ſentit ergo
glo.ꝙ ſi eſſet in dolo in non veniendo non daretur reſtitutio
contra hoc op.Bar.in quodam examine. Ille qui negat ve
rum eſt in dolo tamen reſtituitur vt.ſ.e.l.ſi ex cauſa.§.nūc
videndum .§.ſed ſi cum glo.ſentit ꝙ ibi ſit ſpeciale .Alij di
cunt ꝙ triplex eſt dolus quidam verus ⁊ aptus ⁊ non da
tur reſtitutio quidam verus ⁊ vellatus ⁊ datur reſtitutio
vt ibi quidam eſt dolus preſūptus tunc datur reſtitutio vt
in .l.noſtra vnde intelligitur lex noſtra in ficto contumace
non in vero ⁊ euidenti vt.ſ.de edeñ.l.vbi.§.fi. ¶ Sed op.
ſecundo ꝙ minor poſſit eſſe cōtumax nec ficte nec vere q:
citatus non habet legitima3 perſonam ſtandi in iudicio gl.
dicit contrarium ⁊ bene quia poteſt facere vt habeat peten
do curatorem vnde ſatis videtur eſſe in mora ar .ſ.qui. ex
cau.maio.l.ſed ⁊ ſi .ſ.nec ad eos ⁊ ſupra eo.l.iij.§.ſi heres
⁊ extra de elec.eis quibus. ¶ Item dicit glo.ꝙ fuit contu
max tutor vel curator eius.⁊ ſic non ob. ¶ Deinde nota ꝙ
minor reſtituitur contra interlocutoriam vt hic ſecundum
vnum itellectum. Sed quid operat̄ reſtitutō forte vt nō re
fundat ſumptus miſſionis.vt.ſ.e.l.minorib⁹. ¶ Itē itelligr̄

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

.l.iſta in precepto de reſtituendo v'ri ē prohibita appellatō
ergo nec reſtitutio ⁊ adde quod nō circa ſecundam lec. In
no.extra de ver.ſig.c.dilecto.⁊ de eo qui mit.in poſſ.ſi ad
uerſarius.⁊.j.de reg.iur.l.non poteſt dolo. Item vt intelli
gas hanc.l.ſcias ꝙ Ja.bu.dicit ꝙ qui eſt in vero dolo non
datur reſt°.qꝛ non contra dolum.ſed contra ſniam datur re
ſtitutō ſm eum .vt ita nō in dicta.l.inter minores.ſ.de in in
teg.re.⁊ facit.j.l.,prima in prin.Baldus.

r **Jex cauſa**.Sicut minor pōt reſti
tui contra ſniam.ita ⁊
contra executionem ſnie ſi ſit leſus enormiter
.h.d.vel ſic minor poteſt reſtitui contra ven
ditionem ſuorum bonoꝝ factam ex ſecundo decreto.⁊ ī re
ſtitutione in integrum pretium ſuccedit loco rei.hoc.d.
¶ Nota ꝙ reſciſſa ſententia retractatur executio iam facta
ſo nō in reſtitutione in integrum pōt peti pretium ⁊ debi
tor ſoluendo pretium liberaſ niſi intereſſe affectionis cōcer
nat rem ipſam.vnde vbicunqꝫ habeſ reſpectus ad itereſſe
ſingulare non ſuccedit pretium loco rei.h.d.

In dotis quoque.Aduerſus modi ex
ceſſum minor reſti
tuitur hoc.d.iſte bonus.ſ.Bal.

Nūc in minoribus.Minor non reſti
tuitur aduerſ deli
ctum ſed bene reſtituiſ ſi omiſit tranſigere quod poſſet vel
negauit cum debuit confiteri.h.d.¶ In text.ibi nec hic do
lum in contractum commiſſum ſran.accurſ .¶ Nota ꝙ ſiū
dolus committaſ extra contractum ſiue in contractu minor
non reſtituitur.quare ergo reſtituitur hic ſi negauit cuꝫ mē
tiri ſit dolus glo.ſentit ꝙ ſit ſpeciale quando doluſ commit
titur verum tacendo vel falſum quod non eſt verum.ſꝫ rō
eſt qꝛ minor non habet integram perſonam in confitendo.
ergo nec in negando.vt.ſ.l.proxima.⁊.C.de aucto.pſtā.
.l.clarum.vel eſt ratio quia non immediate leditur per ip
ſam negationem.ſed deſideratur ſententia vbi dolus non eſt
immediata cauſa damni.¶ Item nō ꝙ licet minor non re
ſtituitur in facto principali tamen reſtituitur in emergenti
bus.quod eſt nō pro ſtatutis dicentibus ꝙ in cauſis crimi
nalibus non habet locum reſtitutō.nec appellatio qꝛ eſt ve
rum quo ad deciſionem totius litis.ſecus in eo quod totaꝫ
litem non dirimit.puta interlocutoria ſecundum B.¶ Itē
nota hic quandam cauillationem ꝙ minor tractat cum ſuo
aduerſario compoſitioneꝫ qꝛ hoc non eſſet minori niſi vtile.
¶ Item nota ꝙ ille qui negat quandoqꝫ debet haberi pro
confitente.¶ Item nō hanc legem ad.q.minoris banniti qꝛ
poteſt reſtitui contra bānum vt.ſ.l.proxima item ſi non ꝓ
duxit concordiam.j.terminum poteſt reſtitui.vt.ſ.l.⁊ ſi ſi
ne.ſ.ſi. Item ſi negauit. ⁊ propterea perdidit beneficium
confeſſionis poteſt reſtitui vt habeatur pro confeſſo quod
idem operatur ac ſi vere eſſet confeſſus abinitiō.⁊ ideo non
agrauatur eius conditiō propter negationem quod eſt nō
dignum ⁊ menti tenendum. In glo.vt damnetur ſ' arbitrio
iudicis hoc eſt nō ꝙ reducatur ad iudicis arbitrium.nam
alia certitudo non cadit.qꝛ non fuit contractus conſumat°
ſed fuerūt verba de eo.⁊ adde iuxta iſtam legem quod nō
dy.j.ad ſil.l.i.ſ.impubes .¶ Item nō ꝙ minor qui potuit
habere cōcordiam.⁊ nō habuit.poteſt in īntegruꝫ reſtitui vt
habeat.Bal.

Si mulier.Aduerſus latam culpaꝫ minor ſi
reſtituitur ſecundum Ja.ſed gl.
intelligit ꝙ loquitur in dolo.¶ In glo.ibi dolo ī pri.dubiū
facit quia in mat° minor cenſetur maior vt eˣ̄ de reſti.ſpo.
.c.ex parte ceſſat reſtitutio vt.l.ait pretor ī pri.ſ.eo. ſꝫ dic
ꝙ quantum ad fedus matrimonij cenſetur maior nō quātū ad
obligādam ſe ad aliquod debitum.Bal.

Pampinianus ait.Rex mortua non
eſt capax reſtōnis
vel etiam perempta quia,reſtitutio non poteſt fundari ſup

nihilo hoc dicit. In gloſa amittendo ibi monaſterium . Nō
ꝙ ſi filius ingreditur monaſterium non eſt amodo ſub po
teſtate patris nec pater poteſt eum extrahere de religione.
Ex hoc videtur ꝙ monachꝰ nō habeat exiſtentiam ſui here
dis ex quo non eſt in poteſtate quod valet ad tranſmiſſio
nes quod vide in ſpecu.de ſtatu mona.verſiculo.xij.quare
⁊ verſicu.lvi.⁊ vide ꝙ nō dy.j.de acquir.poſſ.l.cum here
des.ſ.ſi.

Si in commiſſum.Minor qui nō ſol
uit pedagium vel
gabellam reſtituitur in integrum niſi commiſerit dolum
quod non preſumitur in minore.h.d.tex.cum glo.Et eſt.ſ.
iſte nota. ꝙ ſubueniatur minori extrahenti granum vel fru
mentum contra detentꝫ niſi probetur in eo dolus ſecun
dum.B.de ſuz.⁊ cynum in addit.ſemper ergo conſidera v
trum capti qui portant res contra detentū ſunt maiores vel
minores.

v **Erum vel dolo**. **Ex
facto**.Sententia nulla reſcinditur quā
tenus de facto proceſſit nec confir
matur petitione reſtitutionis in integrum hoc dicit. Nota
ꝙ ſnia lata in preiudicium minoris non citati eſt nulla ipſo
iure.nec habet locum beneficium reſtitutionis ymo eſt hoc
de iure communi.⁊ ideo nulle ſunt partes iudicis in reſtitu
endo in integrum.Secundo nō ꝙ licet reſtō ſit petita non ta
men inducitur confirmatio ſnie que eſt nulla.¶ Item nota
argumē.ꝙ conſilium commiſſum tempore predeceſſorum
poteſt reddi ſucceſſori nec expirat commiſſio.quia ē ō act.
cauſe.¶ Item nō ꝙ iudex additus ſuper libello debet,pnū
ciare ſuper eo vnde pretor hic ,pnūciat ſuper libello reſtitu
tionis.alius tamen iudex.i.princeps vt hic videtis reponit
rem de facto in eum ſtatum in quo primo erat.Et dixit doc.
ꝙ hoc eſt ideo.qꝛ hic verſatur factum ⁊ auctoritas princi
pis vnde inferior eo nec de iure nec de facto poteſt ſe intro
mittere ſecūdum.Riꝫ.⁊ alios.¶ Nota etiam hic ꝙ minor
qui non fuit in proceſſu cāe citatus non poteſt dicere ſe le
ſum nec petere reſtitutionem qꝛ nil eſt geſtum cum eo ⁊ iō
ſibi non preiudicat ipſo iure ⁊ iſta eſt rō lr̄e vere intelligēdo
¶ In glo.nundum ceptum .nō glo.magiſtram.¶ In eadem
glo.ibi geometri ideo in noſtro .ſ .perpetuam excuſatōneꝫ
ſaluamus perpetuam meruerat .temporalem autēꝫ meruiſ
ſet ſi periſſet tamen in adminiſtrationeꝫ non reducitur n' iuſſu
principis ex cuiuſ facto ⁊ auctoritate pendet officium vbi
cunc procurationis ſecūdum Rizar .⁊ hoc patet ꝙ ſi etiam
adoleſcentes eſſent citati tamen non teneret excuſatio qꝛ nō
erat petita ex eo capite ex quo poterat peti ⁊ ſic erat cōtra
ius conſtōnis ⁊ facit.j.de excuſa.tutorum.l.qui teſtō in gl.
hec ratio eſt falſa ibi quaſi contrahitur hoc verum in officio
ſed nos loquimur in iudicio ꝑperam facto.¶ In eadeꝫ gl.
ibi ex qua.ſ.ſententia.¶ In eadem gloſa ibi idem ſcribit ſꝫ
illud eſt verum pte citata ſed ea non citata ⁊ abſente non
intelligitur ſecum quaſi contrahi vt.j.confeſ.l.certum .ſ. ſi
quis abſente .¶ In gloſa nunquid ibi de facto teneri. Nō
ꝙ remotus vel excuſatus de facto tenetur ⁊ debet de facto
reponi.in adminiſtratione tamen per iudicem competenteꝫ
⁊ hoc vult littera iſta ꝙ fiat officio iudicis implorato.
¶ In eadem glo. ibi placet ſed nunquid hoc poteſt facere
pretor additus ſuper reſtōne videtur hic innuere ꝙ non ſeꝫ
dicit ſed principem ⁊c̄.Sed dic contra qꝛ quod de facto fe
cit de facto debet reuocare quod nō in.l.i. ſ.de fer.⁊. j.de
eui.l.minor non ob.littera noſtra quia ideo hic interponit
ſe princeps quod de eo fuit ſibi ſpecialiter ſupplicatum
ſecundum cy.in addit.vel dic in derrogatione officij iniunc
ti inferior non poteſt ſe intromittere hec verior ſecundum
Riꝫ.m.Baldus.

l **Sciendum eſt**.Ut minor reſtituatur non
omniſ ſufficit leſio ſed ea

tantum que procedit facilitate minoris vel dolo aduerſarij hoc dicit tex. cum glo. Et ideo dicunt doc. ꝙ cum iſte due cauſe ſint ſubſtantiales non procedit libellus ſine ſpecificatione alterius iſtarum cauſarum quia in libello reſtitutionis in integrum dꝫ apponi cauſa cōcludens alias libellus eſt ineptus. vt. l. minor autem. ꝑ. ¶ . nō ꝙ niſi minor probet leſionē ſui facilitate ſeu culpa vel dolo aduerſarij ꝙ ipſe ſuccumbere dꝫ in reſtitutione petita vnde aduocati ſemper ponderent ꝓbationes. qꝛ non ſufficit eſſe probatum ꝙ ſit minor. ⁊ leſus niſi vltra hoc probeť ꝙ illa leſio ſit per culpam minoris vel dolo aduerſarij. ⁊ alia probatō non cōcludit quod tene menti vt hic ⁊ adde ꝙ nō in ſpec. c. ti. §. qualiter. v. ſed nunquid minor. Scđo nō ꝙ minor non reſtituitur aduerſus cāum. ⁊ aduerſus fortunam cēcor. ꝑ. px°. §.

Si locupleti. ¶ In tex. ibi caſinate vel flumine. ¶ In tex. ibi reſtitui ratione dāni ex poſt facto emergentis. ¶ In tex. ibi ſed hec res .ſ. que ſequitur. Nota ꝙ damnum emergens ex poſt facto ꝙ ab initio non potuit preuideri non eſt cā reſtitutionis in integrum. qꝛ defectus conſilij nō fuit cauſa damni ſꝫ cāus fortuitus. ¶ Secundo nota ꝙ minor reſtituitur quando nō proſpexit futura que poterant preuideri vnde quando culpa precedit cāum tunc bene datur reſtitutō. ⁊ facit iſte tex. qñdo minor emit molendinum exiſtens in tiberi locum multum ſubiectum ad impeditum aquarum ꝙ intelligiť ledi. ⁊ ad hoc poteſt reſtitui. quia de facili quod emit poteſt deperire hoc. d.

Item queritur. In eadem ſpecie priuilegij melior eſt cōditio rei ꝙ actoris. ſed vnus contra alium vult vti priuilegio. hoc. d. Nō ꝙ minor priuilegiatus preferť minori priuilegiato puta non leſo. exᵐ ſi in emendo vnus ſit leſus alter non. ſecundo nō ꝙ priuilegiatus reus vtitur ſuo priuilegio contra actorem priuilegiatum. ſed non ecōuerſo. ratio qꝛ in reo concurrunt plures cauſe. ſ. qꝛ priuilegiatus. ⁊ qꝛ reus in actoř vero niſi vna cauſa ⁊ due rationes vincunt vnam. ⁊ nō ꝙ iſte. §. loquitur in eadem ſpecie priuilegij. ſed in diuerſ ſpeciebus priuilegij loquitur. §. ſequens cum. l. ſe. ⁊ facit. ꝑ. de exec. tuto. l. adminiſtrantes. §. vltimo in gl. vt qui ibi nō ſeruetur. nō ꝙ receſſo pacto ⁊ contractu principali. omēs appendices. ⁊ omnes clauſule intelliguntur eſſe receſſe. ¶ In eadem glo. ibi ago. Item eſt vile ꝓpter id quod habes. ꝑ. de priuile. cre. l. ſi venturi. §. in bonis. ¶ In eadem glo. ibi ſi minori adde quod nō. ꝑ. ad trebel. l. i. §. fuit queſitum. ¶ In eadem glo. alij non. hec vera. qꝛ falſa opinio vnius contrahētis nil operatur ⁊ facit. ꝑ. ď fideiuſ. l. ſi titius ⁊ ſeius. l. ſi cū qui cum alio. ꝑ. de reg. iur.

Plane. Priuilegium ratione etatis preponderat beneficio macedoniani hoc dicit ratio eſt quia macedonianum beneficium eſt introductum in odium ꝙ odium remouetur ope reſtitutionis nō hic pro ſtatutis que prohibēt contrahi. cum filijſfamil. ſine licentia patriſ ꝙ ſi minor contrahat cum filiofamilias ope reſtitutionis erit potior conditio minoř. ¶ Secundo nō ꝙ priuilegiatus actor vtitur ſuo priuilegio contra eum priuilegiatum ratio qꝛ priuilegia non erant paria ⁊ ideo maius priuilegium prefertur ſecus ſi priuilegia eſſent paria vt. ſ. proximo. §. ſi vero priuilegia habent ſe vt excedentia ⁊ exceſſa dic vt in. l. ſe. quod plene dic per cy. in auten. quas actiones in. q. iiij. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ nō ſecundum glo. ꝙ reſtitutio in integrū poteſt implorari in moduꝫ replicatiōis quod ē veruꝫ qꝛ actio cōpetat ipo iuř. alias primo deberet peti reſtitutio ꝙ agere vt. ꝑ. de excep. l. exceptiones. §. fi. ⁊ inſti. de actio. §. rurſus. Baldus.

Japud minorem. Priuilegiuꝫ etatis preponderat priuilegio ſecus vbi non eſt in aliuꝫ regreſſus alias ſecus hoc dicit iſta. l. nō. ¶ In tex. ibi debet .ſ. minor. ¶ In tex. ibi per excepti. .ſ. velleiani. nō ꝙ aut minori eſt efficax regreſſus in alium ⁊ tunc mulier contra eum vtitur beneficio veleyani aut non eſt efficax regreſſus ⁊ tunc ſecus intellige in muliere maiore que vtitur ſolum ratione ſexus vnde nota ꝙ maior ratio ſubueniendi eſt ratio minoris etatis ꝙ ratione ſexus habetis in. l. qui habet. ꝑ. de tutel. ⁊ in ſpec. de loca. §. nunc aliqua verſic. v. xxij. ⁊ in ſpecu. de reſti. in integrum. §. ſecundo. vſ. ſed qualiter. Bal.

A cauſe cognitione. Reſtitutio minoris non porrigitur ad fideiuſſorem eius. ⁊ tunc minor eget duplici reſtitutione. vna contra creditorem. altera cōtra fideiuſſorem. hoc. d. ¶ In tex. ibi non habere. ideſt nō confidere de ſua promiſſione ſola. ¶ Nota ꝙ quādo non eſt eadem ratio in principali ⁊ fideiuſſore beneficium rei non porrigiť ad fideiuſſorem qꝛ ratō eſt iſta que facit beneficium perſonale vel reale. ¶ 2° nō ꝙ mandator dicitur dare cauſam ꝯtractui. Itē accedere ad cōfirmationem cōtractus ⁊ ideo denegatur ei reſtitutio ſi eſt legiptime etatis. ¶ Item nō ꝙ minor idiget duplici reſtitutōe ꝙ ſicut eſt leſus cōtrahendo ita fideiuſſionem exhiberi. ¶ In glo. l. man. in fine hoc non eſt verum ꝙ reſt° eſt ius pretorium. quod non tollit ciuile vinculum. vt. ſ. e. l. ⁊ ſi ſine. §. ꝙ pampi. vnde dic ꝙ remanet vtraqꝫ .ſ. ciuilis ⁊ naturalis. tamen inefficax eſt ad agendum per beneficium reſtōnis. cy. remanet ergo ſolo nomine. non autēꝫ fūditus tollitur. Ad hoc. ꝑ. de ſolu. l. ſticbum. §. ꝙ vulgo. de hō nō in. l. ſecunda. C. de fideiuſſ. mi. ⁊. ſ. e. l. deniqꝫ. §. ſꝫ veruꝫ in glo. licet enim. ¶ Item nō ex iſta glo. ꝙ ſi per ſtatutum contra inſtrumentum cōfeſſionatum nulla poteſt opponi exceptio nec reſtitutō in integrum poteſt peti. qꝛ per eam peruenitur ad exceptionis obiectum. ⁊ tamen aliquid prohibetur. ⁊ omne per quod peruenitur ad illud. vt. ꝑ. de ſponſa. l. oro. item qꝛ reſtō in integrum eſt exceptio facit ad id quod nō. ſ. e. l. iij. §. ſed verum in glo. ſꝫ ⁊ in. §. ſed ꝙ pamp. in gl. hic nota cynum in addiť. ſed contra hoc op. naꝫ poſt lapſuꝫ termini non admittitur exceptio tamen pōt peti reſtitutio. vt. ꝑ. e. l. minor obmiſſam vt extra de reſti. in inte. c. quoniaꝫ felicis. ſo. ibi non eſt reprobata exceptio ſed precluſa via in opponendo hic ipſa exceptio eſt reprobata. Iſtud tamen dictum licet ſit notabile. tamen nō eſt ſine dubitatiōe ſi beneficio etatis inducitur replicatio. ⁊ exceptō vbi alias ñ eſſet vt. ſ. l. verum. §. pe. ⁊. §. fi. cum. l. ſe.

Cauſa autem. Reſtitutio non eſt concedenda ſine cauſe cognitione ⁊ ꝑtis citatione vel preſentia hoc dicit. ¶ Nō ꝙ paria ſunt partem eſſe preſentem vel abſentem per contumaciam. ¶ Extra qř ſemper fuit abſens ita ꝙ lis non potuit conteſtari poſſit reſtitutio concedi dicunt doc. ꝙ ſic quia ſicut in cauſa appellationis ex contumacia procedit lite non cōteſtata. Ita in cauſa reſtitutionis qꝛ iſte cauſe aſſimillantur vt. ꝑ. e. l. preſes ſed ꝑte preſente tempore litis conte. non poſſet concedi reſtitutio niſi lit. cōte. ⁊ hec quando petitur principaliter ſed ſi incidenter non eſt opus ꝙ lis conteſtetur ſup incidenti facit ꝙ nō. ꝑ. de interro. act. in rubrica facit. c. ij. ď officio iudi. ⁊. ſ. de poſtu. l. i. §. de qua. C. de tē. in inte. reſti. pe. ſuper vacuam ⁊ quod ibi nō per cy. Facit quod nota. B. ſ. de in inte. l. omnes per eundem. C. de iudi. l. cum debitorem. Baldus.

Interdum autem. Reſtitutio ī integꝛ poteſt peti contra ſingularem ſucceſſoreꝫ quaſi in rem ſcripta hoc dicit. ¶ Nō ꝙ beneficium reſtōis eſt remedium reale ex parte conuenti .ſ. qꝛ rem ſequitur. Itēꝫ nō ꝙ non ſemper patitur ī integ. reſt° aduerſus poſſeſſoreꝫ ſed tunc qñdo intereſt magis rehabere rem vt. ꝑ. §. interdum vel propter culpam ſi emptoris qꝛ ſciebat rem fuiſſe minoris vel in ſubſidiuꝫ qꝛ primus em

ptor nõ eſt ſoluendo .⁊ nõ hic ꝙ non dicitur eſſe bone fidei ille qui emit rem propriã vendentis quam ſcit poſſe aduocari. ¶ Jn glo.iiij.mo.in fine vel ꝙ vbi minor eſt leſus in vendendo ⁊ tradẽdo tunc cognitione pretoria.i.officio iudicis recuperat ẽt poſſeſſionem.ſed vbi in vendẽdo tantum nõ ĩ traditione facti tunc ſunt neceſſaria duo iudicia.vnum ad ĩfirmationem cõtractus ⁊ trãſlationis dominij. ⁊ hec appellatur cognitõ pretoria.i.in integrum reſt°. aliud ꝓ aduocatione poſſeſſionis ⁊ iſtud appellatur ĩ rem actõ reſciſſoria ⁊ ita legitur.⁊ nõ.ſ.de procur.l.qui ꝓprio .§. item qr.

¶ Extra quero vtrum quãdo petitur reſt° ſit citandus tertius poſſeſſor rei .breuiter.aut ille poſſeſſor tertius poſſidz reo cõuento.aut ſibi primo cãu non eſt vocandus.C.vnde vi.l.meminerint.C.de iudi.l.ꝓperandum.§.ſin autem reuſ aut ſibi ipi.⁊ tunc.aut petitur reſt° ad ipam rem .⁊ nõ preiudicatur ei.n' ſit citatus.vt nõ.ĩ.qui ex cau.ma.l.cum miles.§.ſi.facit.ĩ.ne vis fiat ei.l.i.§.ſi quiſ ideo.C.ſi ꝓpt pu.pen.l.ſi deſerta. Si autem nõ petitur reſt° ad ipſã rem ſed eſt reſtõ quedam preparatoria.qꝛ petiſ vt reſcindatur ꝯtractus nõ credo ꝙ poſſeſſor ſit citandus.qꝛ iudicium non cõtingit cum nec virtute ſolius iſtius iudicij põt res ab eo aduocari.ſimile videmus qꝛ in cõdemnatione debitoꝛ nõ opꝫ ꝙ citetur poſſeſſor rei ypothecate.lꝫ iſtud ſit quoddam preambulum ad ypothecariam exercendam.tñ non citatur .qꝛ fit cum diuerſa perſona nec in iſto ꝓceſſu preambulo poſſeſſor haberet ius cõtradicendi inuitis litigantibus.facit in rõne ſui.l.ſepe ĩ.de re iudi.⁊ l.prima.§.denũciari.ĩ.de ven.ĩſpi.vbi dicitur ꝙ quãdo plures poſſunt gradatim ledi ſufficit ꝙ primus citetur.Alij dicunt cõtrarium ar.C.ſi vt ſe ab here.abſti.aũt.ſi omnes.ſed ibi non agebatur cõtra certam perſonam.vnde oẽs erant pares ad idem de here.⁊ falci.§.ſi vero abſunt ⁊ ꝙ nõ in.l.i.§.cum vẽ.ſi cui pluſꝙ per.l.falci.hoc dicit iſte.§.nõbilis.Baldus.

i **A cauſe cognitione.** Jpſo iure tutus beneficium reſtitutionis implorarĩ non poteſt hoc dicit qꝛ ſi tutuſ ergo non leſus de iure ⁊ qꝛ nihil eſt quod poſſit reſcindi vnde opy .mar. falſa. ¶ Vel aliter minor tutus ipſo iure non implorat beneficium in inte.reſtitutionis idem ſi non eſt tutus ipſo iure ſꝫ habet remedium ordinarium iuſ cõmunis hoc dicit ſecũdũ Jo.ſecundum autem mar.in iſto ſecundo cãu cõcurrit vtrũqꝫ auxilium primã tene qꝛ verior hoc dicit. ¶ Nõ ꝙ remedium extraordinarium nõ cõcurrit cum ordinario hoc ẽ verum qꝛ remedium iſtius remedij ẽ ſubſidiaria. Jtem venit ad reſcindenduꝫ.⁊ hic nõ eſt opus ſuffragio reſtõnis nec ẽ poſſibilis reciſio eius ꝙ non tenet facit.ſ.e.l.vex.§.ex fcõ. Si autem eſſet remediũ extraordinarium introductũ ad coadiuuãdum ordinarium tunc bene ꝯcurreret cum eo.qꝛ hꝫ naturam hanc vt cõcurat cum eo ꝙ eſt ad hoc introductuꝫ vt coadiuuet.iſta eſt ⁊ ſingulꝛ nõ in.l.i.§.per hanc.ĩ.de rei ven.vbi glo.ſubtiliter.hoc.d. ¶ Jtem quãdo remedium extraordinarium eſt mercenarium hñ concurrit ordinario cui deſeruit vt patet ĩ officio iudiciſ mercenario.vt.l.i.C.ꝺ in.cum ſuis ſy. quam materiam declara.vt nõ cy.C.ſi tutor vel cu.inter.etiam dy.⁊ alij doc.ĩ.de op.non nun.l.in ꝓuinciali.⁊c̃. ¶ Jn glo.⁊ certi i' ꝙ ſi minor.§.ſi.hoc verum qꝛ iudicium ⁊ actõ ſunt ſpecies ſeparate.vt pꝫ ex diffinitione. ¶ Jn glo.vt.ĩ.nõ ꝙ vbi dolus dat cauſam cõtractui valet cõtractus.quo ad deceptum ſed nõ quo ad decipienteꝫ.

¶ Jtem nõ ꝙ licet deceptus approbet cõtractum non conuenitur ex eo ſed hoc nõ videtur verum.qꝛ purgatur dol' ꝑ approbationem .vt.C.ꝙ me.cã.l.ij.⁊ l.iulianus .§.ſi qs colludente.ĩ.de act.emp.⁊ ħ eſt Ja.de ra.qui dicit ꝙ agere ⁊ conuenietur ꝙ̃do deceptus approbet cõtractuꝫ .ſimile in filio pretõ approbante teſtꝫ.vt.ĩ.de inuſto teſtõ.l.filiũ hoc ẽt tangit cy.in addit. ¶ Jn gl.⁊ certe ibi reſpondet Jo .alij dicunt cõtrarium . quia ex quo tutus eſt per exceptionem non indiget extraordinario ſubſidio ar° ſupra de eo ꝑ queꝫ fac.erit.l.i.§.ſi reus.⁊.ſ.de dolo.l.i.§.idem pompo.

Pomponius quoqꝫ. Fideicõmiſſũ condictõnale ñ tranſmittitur ad heredem ⁊ cõdictio ſine cauſa impedit bñficium reſtitutionis hoc.d.ſm Jobã.ſed ſm mar.hoc dicit alia actio nõ impedit beneficium reſtitutionis.ſed ſecundũ alios.alia actio ſpecialis impedit.ſed cõdictio ſine cauſa nõ impedit qꝛ generalis.h.d.facit ad hoc.l.ſi legatarius.ſ. de dolo. ¶ Nota ꝙ reſtõ fienda alicui ſub condictõe non trãſmittitur ad heredem cõdictione pendente.⁊ ideo ſi teſtator relinquit aliquid nepoti ⁊ adiecit ꝙ ſi decideret ſine liberis reuertetur ad heredem vniuerſalem.ꝙ ſi interim hers vniuerſalis decederet amodo reſt° non debetur.⁊ ſi ſic promiſſa per errorem condicitur. Jtem competit minori reſtitutõ in integrum ſm mar.ſed Jo.dicit ꝙ tutus iuſ ciuilis auxilio ſiue ſit ius agendum.ſiue ius dicendi nullum nõ habet bñficium reſtõnis in integrum quod eſt pretorium qꝛ eſt introductum ad ſuppleñ ius ciuile.⁊ hic non indiget vt ſuppleaſ. Reuocat hic glo.ĩ dubium de excep .vtrum cõcurrat reſt° cum ea ⁊ ꝙ cõcurrat põt ſic ꝓbari dicit.l.ꝙ fideiuſſor deceptus põt ſe tueri ꝑ doli exceptionem vt.l.ſi quis cum alr .ĩ.de ver.ob.tamen alia .l .dicit ꝙ poteſt in integrum reſtitui.vt.l.ij.de fideiuſſ.mino.ergo reſtõ cõcurrit cum exceptione. ¶ Jn ꝯtrium vẽ qꝛ.l.dicit ꝙ ſi minor eſt tutus exceptione macedoniani.non habet bñficium reſtõnis.vt.l.i.a ꝯtrario ſenſu.C.de ſi.fa.mi.ergo minor tutus exceptõe non poteſt petere reſti.ĩ integrum.veritas eſt ꝙ aut exceptõ ⁊ reſtitutio oriuntur ex eadem ratione aut ex diuerſa .primo caſu concurrũt vt.ſ.ꝙ metus cauſa.l.metus .§. ſed ꝙ pretor aut non procedunt per eandem rationẽ ⁊ tunc nõ cõcurrunt vel dic ꝙ concurrit remedium reſtõnis cum exceptiõe generali non cum exceptiõe ſpeciali ſpecialis exceptio eſt exceptio macedoniani generalis eſt exceptio doli vt nõ. ff. de cõdic.ob cãm.l.ſi qui ſe debere ⁊ ita ſentit hic cy .in addi. ¶ Jn glo.i.de iure geñ in fine .Sed nunqd eſt verũ de iure diuino.dicunt quidam ꝙ non nec etiam de iure canonico ⁊ hoc tenet hic cy.in addi.quod eſt verꝫ ſi dolus verſeſ ſecus ſi bõa fide cõtrahatur ⁊ ꝙ nõ per Jnno.in.c.i.ĩ ꝯcesſ de vſur .⁊ de emp.⁊ ven.l.cum cauſam ⁊ nõ archi. x.q .i. hoc ius.Baldus.

Nunc videndum. Judices poſſũt aduerſus ſententias ſuas reſtituere ſecus in appellatione . Jtem minor non reſtituiſ ꝯ ſñiam maioris. Jt ꝯ ſñiaꝫ ꝑncipis . Jnterdũ datſ reſtitutio . ¶ Jtẽ contra ſententiã delegati principis ſolet princeps reſtituere ħ dicit .l.ſequens omnis magiſtratus habens merum ⁊ mixtum imperium poteſt in inte.reſtituere. ¶ Jteꝫ aduerſus ſententiam propriã põt quis adiri per viam reſtitutionis licet non poſſit per viam appellationis hoc diẽ nõ ꝙ dixi in ſũmario . ¶ Secundo nõ ꝙ appellans pretendit iudicis iniquitatem ⁊ de propria iniquitate non poteſt quis eſſe iudex . Jtem nõ ꝙ a ſententia prefecti pretorio non appellatur tamen poteſt peti reſtitutio in integrum a minore. ¶ Jtem nõ ex.l.iſta in ratione ſui argumentũ ꝙ vbicunqꝫ obiectus aſſiẽ iudicem nunꝙ̃ ipe eſt iudex de ipſo obiectu facit de officio dele.c.cum ſuper abbatia . ¶ Jn glo.i. inter eos ibi vel dic prima verior fauore minoꝛ vnde minor leſus etiam a pedaneo iudice poteſt per eum reſtitui ſecundum doc.Baldus.

m **Jnor autem.** Quando petitur reſtitutio aduerſuſ ſententiam principis petitio non debet admitti niſi ſpecificetur cauſa cõcludens . Jtem inferior non reſtituitur aduerſus ſententiam ſupioꝛ. Jtem delegatus principis eſt maior quolibet ordinario in illa cauſa. ideo ſententia non reuocatur niſi per principem.hoc dicit.l. nõ. Jtem nõ ꝙ inferior non reſcindit nec retractat factum

ſuperior. Secundo nō ꝙ quando petitur reſtitutio contra ſententiam principis reijcitur libellus qui non ꝯtinet aliquā cauſam iuſtam. et ſpecificatam ꝓ reſtitutione obtinenda. ¶ Item nō ꝙ ſi continet cām ſpecificatam procedit libellus etiam contra rem bis iudicatam. et ꝙ ad vtrūqꝫ membrum inducitur hic in littera probatio per ex°. ¶ Reuoco in du bium verum par poſſit reſtituere contra ſententiam paris. glo. dicit ꝙ ſic. Sed contra videtur. q2 par in parem nō hꝫ imperium. vt. ī. de arbi. l. nam magiſtratus. Quaſ diſtingue aut ſunt pares in vna adminiſtratione vt duo cōſulles colle ge et tunc poteſt vnus reſtituere contra ſnīam alterius. quia ē vnum tribunal. vt. l. i. ſ. de offi. conſul. et. ī. ad munici. l. ea gæ. Si autē ſunt pares ſed non compares. i. colleg. quia habent iuriſdictionem ſeparatam non in eadem adminiſtra tione vnus nō poteſt reſcindere factum alterius per rōnem predictam ſm cy. in addit. quod eſt nō. Et nota ꝙ leſus ꝑ ſententiam epī non poteſt reſtitui per poteſtatem. maxime. quia eſt inferior. vt. ſ. de poſtul. l. ex ea. ¶ Item nō ꝙ ſen tentia lata per iudicem peruſij nō poteſt reſtitui per iudicē florentie qui ſunt pares in eadē iuriſdictione. ſed in alio ter ritorio. facit. ī. de manu. apud eum. ¶ Queto quid de nulli tate vtrum inferior poſſit cognoſcere de nullitate ſnīe ſupe rioris credo ꝙ non principaliter per. l. ꝗtam. C. de accuſa. vbi dicit de ſuperiore incidenter autem credo ꝙ poſſit ar. C. de iudi. l. quotiens. ¶ In tex. i° icolorate nō ex iſto tex. cum glo. ꝙ ille qui petit ſe reſtitui ꝓpter minorem etatem debet allegare cauſas. quare vult reſtitui. alias non debꝫ ad mitti libellus. vt hic ſufficit tamen ſi dicaſ in libello ꝙ fuit leſus. lꝫ non exprimatur in quo ſicut in appellatione ſufficit dicere ſnīam nullam q2 reſtitutio in integrum procedit ad ſi militudinem appellationis. vt. ī. e. l. preſes ſecundum Rizar dum. et cynum et verba Rizardi ſunt iſta. Nota ꝙ minor petens reſtitutionem non auditur. niſi in libello ponat cau ſam quare eſt deceptus. vel ſui facilitate. vel dolo aduerſa rij. et cauſam ſpecificet. vt. ſ. e. l. v etum. §. ſciendum. ſed for te ſi petatur reſtitui a ſentētia. ſufficit ſi dicatur peto reſtitui a ſnīa. q2 iniqua. naꝫ ſi appellando ſufficit dicere. vt. ī. ō ap. l. ij. ergo et. vt. ī. e. l. preſes. Rizar. mal. quod dicit de ſnīa eſt verum niſi in ſnīa principis vel prefecti. q2 de iniquita te iudicantis non poteſt queri. ideo opꝫ ꝙ alleget ſuam fa cilitatem. vel dolum aduerſarij ſicut ſi peteret reſtōnem ad uerſus contractus. vt. ſ. l. proxima. et hic. et. ī. e. l. ꝙ ſi minō in. v. ſed ſi ab imperatore. ſed nunquid delegatus a principe poteſt reſtituere aduerſus ſnīam ſuam ſicut princeps. vide tur ꝙ ſic. vt hic. et. C. vbi. et ap quos. l. i. Sed dic contra. q2 hic loquitur quando delegatus principis vult reſtituere con tra interlocutoriam. ſed contra diffinitiuam. nō poteſt. vt nō cy. C. ſi aduerſus rem. l. ij. in lec. hoc verum n° eſſet delega tus ad vniuerſitatem cāuſarum. q2 tunc habꝫ inſtar ordinarij.

Non ſolum autem.

Beneficiū reſtitu tionis tranſmittit ad heredem. et annus vtilis minori non concurrit hoc dicit. Nō ꝙ non priuilegiatus ſuccedens priuilegiato vtitur eo dem priuilegio tranſmiſſibili. vt in. §. non ſolum. ¶ Secūdo nō ꝙ ſi priuilegiatus ſuccedit priuilegiato. puta minori. mi nor habet duplex priuilegium. vnum ex perſona ſua. vt ſuſ pendat curſum anni vtilis donec erit maior. aliud ex perſo na deffuncti. vt habeat annum vtilem poſt maiorem etatē. q2 leſio videtur continuata per neglectum reſtitutionis non patre. et ideo iunguntur priuilegia. Si vero ſuccedit ꝓuile giatus priuilegiato diuerſe rationis et cōditionis puta mi nor maiori. q2 erat in curſu vtilis anni ſuſpenditur curſ° re ſidui temporis vſqꝫ quo ſuccedens impleat etatē. et ex tūc habebit tempus ꝙ ſuperat ipſo iure ſecundum veram opi. Alij dicunt ꝙ per reſtitutionem. et ſic peteretur reſtō ad re ſtituendum quod eſt falſum et in hoc pendet virtus totius magne gloſe. Itē nō ꝙ eo ipſo minor leditur ꝙ ei termin° labitur et ex hoc conclude ꝙ exiſtenti in minori etate nō cur

rit annus vtilis etiam ex pſona deffuncti non ob. l. ſi fundus. ī. de fundo dota. q2 ibi currit cum effectu. hic eſſet curſus ſine effectu. et ideo non ipo iure facit ꝙ nō. in. l. fi. C. ī qui. cau. in integrum reſt° non eſt neceſſaria.

p Ampinianus.

Bannito labitur terminus iuſ. ſi ſi comparuit per procuratorem cum poſſet. h. d. Adde dicit ol. ꝙ bānito non debet dari ſe curitas ad veniendum vbi poteſt comparere per ꝓcurato rem. et idem Bar. ¶ Item adde dixit mar. de fano per hāc l. ꝙ bannito debet ius reddi. et ꝙ procur. banniti debet ad mitti in iudicio cāus eſt hic. et vide iuxta hāc. l. ꝙ nō. C. de ſolut. l. vſuras. ¶ Nō ꝙ abſenti ex neceſſaria cā non ꝓba bili non ꝓrogatur terminus ſi potuit per ꝓcuratorem com parere vel per ſeipm puta. q2 preſes applicauit ad locū v° erat in dellegatōne. et ex hoc nō ꝙ preſes poteſt ius redde re in qualibet parte ſue ꝓuincie. Item nō ꝙ quandoqꝫ dic tum eſt verum. ſed ratō non cōcludit. vnde pampinianus ī. d. §. princ° dixit. ſed nō in ratione quia non ſequitur deliqꝫ ergo perdit ius reſtitutionis aduerſus contractum ſepara tum. quia ex vno ſeparatorum nō infert ad aliud. vt. C. de donat. inter virum et vxo. l. ſi maritus. Si vero pampi. vo luiſſet dicere ꝙ ideo abſentia non habet priuilegium q2 de linquens non meretur priuilegium. Iſtud eſſet benedictum et adde hic ꝙ dicit ī bānito quod nō Ja. in. l. fulcinus. §. i. ex q. ca. in po. ea. et in. e. n. ſue in ti. de bo. auc. iudi. poſſ. l. ad cognitionem in glo. or. ī. ad trebel. l. ſi ſciendum per Ja. nō etiam hanc. l. ad id quod allegatur ꝙ rō non eſt bona n° concludat. facit. l. non omnium. ſ. de legibus. Bal.

Si quis tamen.

Litis conteſtatio renun ciāti non patrocinatur in aliquo hoc dicit. ¶ Nō ꝙ maior exiſtens. ī. annum vti lem poteſt renunciare beneficio reſtōis ō minore. dic vt. ī. e. l. ſi iudex. ¶ Item nō ꝙ in cauſa reſtitutōis in itegꝝ cō teſtatur lis quod dic vt in. l. in cāc. §. cauſas. Bal.

i N integrum.

Remota perſona q̄ geſſit nihilomi nus valent geſta interim bona fide hoc dicit concor. l. quotiens. ī. de acqui. here. vel ſum ma que medio tempore bona fide geruntur ex poſt fac to non infirmantur hoc dicit. Facit ad. q. glo. in. l. furti. §. i. ſ. de in fa. Baldus.

c Um mandato.

Minor cōtra hens mādato maioris non reſtituitur niſi in ſubſidiū ſi mā dans in quem habet regreſſum non eſt ſoluē do hoc primo. Si maior contrahit iuſſu minoris non reſti tuitur minor niſi procurator ſit non ſoluendo maiori vero ſi ne ſit procur. ſiue dominus negotiorum nunꝗ datur reſtitu tio hoc dicit et in primo caſu minor erat procurator in ſecū do erat dominus negotiorū ſed. ī. in. l. ſe. in prin. minor fue rat miniſter ſine mandato et in hō differt. Nō ꝙ minor non petit reſciſſionem oblōnis vel contractus per viam reſtōis vbi habet recurſum in maiorem de iure cōmuni eſt ergo ne ceſſaria excuſſio maioris quod eſt nō. ¶ Scdo nō ꝙ ordi narium conſilium quod eſt inane propter inopiam debitoris non excludit extraordinarium. ¶ Item ꝙ reſtitutio non opitulatur maioribus etiā ſi vſi ſunt miniſterio minoris eta tis q2 preiudicium eſt conſiderandū ex perſona maioſ. ¶ In glo. ꝓmo vt ibi ſi ex euētu ꝓmo dic breuiter ꝙ poteſt reſtitui vt obligatio in ſua perſona reſcindatur vt in. §. lꝫ v tium ſed vt non reſcindatur totaliter venditio et reddaſ res lꝫ ſua interſit propter intereſſe et extrinſecum niſi ī ſubſidiū ſecundum cynū. vt hic. ¶ In eadem glo. ibi non ſoluendo. cum ſit in culpa vendendo pro minore et ſic pretendit intereſſe extrinſecum quo ad reſtitutionem rei. et ideo petit re ſtitutionem quod verum in ſubſidium q2 emptor non habꝫ ab eo cauſam re ſed ſolum in perſonalē oblōne ar. ī. ō ma.

vin.patet ⁊ ideo quodam ordine veniedi ad recuperationem
rei non recta via vt minor conſeruetur indemnis a quolibet
damno iminente ea contemplatione .¶ In glo.ſi velit ſ' eli
gere q: expedit ipſi geſtori magis ꝗ̄ primo loco ſit conue
niendus ex neceſſitate q: petitur ei gratificari . Eſt ⁊ alia
ratio q: obl° voluntaria adminiſtrationis durī° aſſic ꝗ̄ obl°
neceſſaria adminiſtrationis vt.ſ.de procur.l.procur.qui ꝑ
euictione .Baldus.

q **Uod ſi minor** ·Minor qui geſ
ſit negotia alteri
uſ ſine mandato reſtituitur ⁊ ſi conuenitur ac
tione neg .geſt.cedendo reſtit.in integrum li
beratur.h.d .Et ſemper allegatur ꝙ reſtitutio in integrum
tranſmittitur per viam ceſſionis.⁊ ꝙ beneficium poteſt cedi
vnde non eſt mere perſonale concor.ſunt.j.de admi.tu.l.ſi
minor.act.allegatur etiam ꝙ officium iudicis poteſt cedi
etiam extraordinarium nō in.§.non ſemper ꝙ reſtitutio in
integrum non competit minori.indiſtincte ſed cum modera
mine iuſte cauſe. Item nota ꝙ intereſt noſtra nobis non in
terdici cōmertium directe vel indirecte.q: eſſet iſta q̄dam
pena non prouiſio in homine ſane mentis.¶ Itez nota i .§.
ſceuolla ꝙ ſi ſubſtitutus ſuis laboribus.⁊ induſtria diſbriga
uit hereditatem implicitam h debet ſibi prodeſſe nō autem
debet aperire viam reſtōnis contra ſe.intellige re nō itegra.
ſecus re remanente in eodem ſtatu.l.non alienata.vt.j.e.l.i
tra vtile.§.vendentibus.¶ In.§.ſi ſeruus .nō ꝙ dol° ſerui
quandoque purgatur per verberum afflictionem . quan
doq; per noxe deditionem.⁊ eſt electio domini ſecūdū glo.
⁊ male.ymo creditor ſecūdum B.de hoc nō ipſe in.l.fi.ſ.d
in ius vo.vnde creditor inuito non d; loco ſatiſdationis fu
ſtigari.q: aliud pro alio eo inuito non poteſt ſolui.iſta ē ve
ritas.Et hic eſt quedam glo.que dicit ꝙ licet filiuſfa.patia
tur condemnationem.nō tamen executionem ꝙ nihil habet.
illud eſt verum de executione reali.ſed in corpore poſſet ar
ceri vt in.l.pria.C.qui bo.ce.poſ.⁊ in.l.fi.§.fi.que in frau.
cre.facit quod notatur ſupra.e.l.tertia.§.ſed verum .Bald.

Reſtitutio ·In tex.ibi vnuſquiſcunq; tam mi
nor ꝗ̄ aduerſarius h dr.d. Nota
ꝙ reſtituto minore.reſtituitur aduerſarius.quatenus mino
ri adeſt quatenus non adeſt .nō eſt regreſſus in minorem ꝑ
viam reſtitutōis.ſicut nec in mutuo ei facto tenetur cum ef
fectu ſi cōſumpſit.magis tamen ſubueniēdu; eſt ſoluenti ꝗ̄
mutuanti.q: ſolutio eſt ex neceſſitate oblōnis lic; ſumat ori
gine; a negotio voluntario ⁊ ſubiecto reciſioni ex poteſtate
aduerſarij.ſed mutuum nullam continet oblōnem mutuātis
⁊ ideo eſt actus mere ⁊ immediate volūtarius .¶ Item lit
tera loquitur de ſolutione facta minori cōſumpturo. Quod
ſi nō conſumpturo dic item niſi iudex iterpoſuiſſet ſua; auc
toritatem.vt ſupra.e.l.pretor.§.permittitur i pecunia tradi
ta iudicis auctoritas nō excludit reſtitutōem per rōnem di
uerſitatis que aſſignatur i littera.Bal.

Ex hoc edicto ·Officium iudicis nō eſt ac
tio.ad hoc allegatur.§ .iſte
notabilis.Baldus.

i **Llud nullam** ·Perſona miōris
facit locum repe
titioni vbi; alias ceſſaret repetitio hoc dicit.
Baldus.

Si talis ·Ad petendam reſtitutionē in integru;
per procuratorem requiritur ſpeciale
mādatum nec ſufficit generale.Et ſi de madato ſpeciali du
bitatur ſufficit cautō rati.h.d.cum principio.l.ſe. Nota ꝙ
requiritur ſpeciale mandatum in cā reſtitutionis in itegru;
⁊ cauſa poteſt eſſe duplex quādo nō ſufficit mandatum ge
nerale.vna quia qui venit procur.ad retractādum factū do
mini.vt.l.ſi hominem.j.mādati.Alia quia venitur contra iꝰ
commune.ar.j.de ac.⁊ obli.l.i honorarijs.§.ſed cum remiſ
ſa quo ar° dicit quidam ꝙ per procuratorem nō poteſt pe
ti diſpēſatio ſeu relaſſatio iuſ communis ſine ſpeciali mada
to quod dic vt i ſpec.ti.ij.§.iuxta.v.generaliter autem tenē
dum.ſecūdo nota ꝙ ꝓpter inopiam probationum de ſpāli
mādato venitur ad cautionem rati . ⁊ in cauſa que requirit
ſpeciale mādatum.facit.ſ.de procur.nō ſolum in fi.⁊.j.de
damno infecto.l.inter quos.⁊ alieno. Item nota ꝙ alleg is
vel producens mādatum inſufficiens nō debet admitti vt ſ
.§.qui vero in glo.ſed an in fi.Sed ꝙ expedit magis mino
ri an litigare per ꝓcuratorem vel per tutorem ⁊ per curato
rem vel per ſeipſum.⁊ videtur ꝙ magis per curatorem vel
per tutorem vel ꝑ ſe ꝗ̄ per ꝓcuratorem.quia primo cāu d
bet reſtitui.ſecūdo non niſi inſubſidiu; vt.ſ.e.l.cum māda
to.ſecūdo reſponſo vbi dicas ꝙ illa loquitur i procuratore
ad negotia.ſecus i procuratore ad iudicia. quia nō fit tunc
diſtinctio inter ꝓcuratorem.⁊ legiptimum adminiſtratorem
ar.l.pe.⁊ fi.ſ.ſi quis cau.Et ſecūdum hoc nō eſt differentia
per quem litiget in iudicio vide ad hanc.q.l.cu; qui ex ſua
.j.e.cum gl.Extra quero quādo procurator dicatur habeſ
ſpeciale mādatum vtrum requiratur ſpecificatō an vero ſuf
ficit dicere ꝙ eſt conſtitutus ꝓcurator ad petendum reſtit.
B.t; primam opi.ſ.ſi quis cau.l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum .
Cōmuniter tenemus cōtrarium.q: non requiritur ſpecifica
tio in ꝓcur.licet requireretur in libello.vt in .c. ſecundo de
procura.in clemen.¶ Item quero an iſte.§.habeat locum .
ſiue reſtitutio petatur principaliter.ſiue incidenter. ⁊ dicunt
doc.noſtri ꝙ vbi petitur icidenter ñ requiritur ſpeciale mā
datum.vt in.l.fi.in fine.C.vbi ⁊ apud quos ⁊ de reſt.in in
teg.c.ſuſcitata facit quod nō i.l.qui proprio .§.item querit
.ſ.de procur .¶ Item queritur vtrum ſcindicus poteſt pe
tere reſti.i integrum ſpeciali mādato.dicit Iaco.de are .⁊
Riza.mal.aut eſt ſcindicus vniuerſitatis ⁊ poteſt propter
decretum quod interuenit in cōſtitutione ſcindici. ſi autem
eſt ſcindicus collegij vel capituli . tunc quia non interuenit
auctoritas ſuperioris non poteſt petere q: aſſimilatur procu
ratori ⁊ ideo non poteſt niſi habeat hoc ſpeciale mandatu;
vel liberam q: habere ſpeciale mandatum vel liberam ſunt
paria vt.l.procurator cui .ſ.de procura.⁊ hoc nō cy.in.l.i.
.C.ꝑcur.agi.non poſſe ⁊ hic in addit.que verba ſunt nō .
p° q: appet veritas illius puncti vtr; in cōſtōe ſcindici req
ratur auctoritas ſuperioris ſecundo q: in cauſis requirenti
bus ſpeciale mandatum ſufficit generale cu; libera quod te
ne menti .⁊ ideo ſemper reſpice procuratorium vtrum con
cedatur libera vel non na; cōmuniter hec clauſula conſueuit
inſeri in omnibus inſtrīs procuratōnum ⁊ ideo poteris def
fendere procuratorē licet non ſit ſpeciale mandatum ſequē
do iſtam opy.adde ad iſtu;.§.ꝙ nō in ſpec.de reſt.in integ
.§.ij.v.prelat° ⁊ de ꝓcuratore .§.i.v.in premiſſ.⁊ adde ꝙ
nō.C.manda.l.ſi maritus ſororis ⁊.C.de pre.mino.l.in mi
norum .¶ In tex.ibi dubitetur per ſemiplenam probōem
cy.in addit.

p **Atri pro filio** ·Reſtitutio in inte
grum poteſt peti
per patrem ſed non per aliam cōiuncta; per
ſonam minoſ niſi cum legiptimo conſenſu mi
noſ vel ſi minor patiatur mentis exilium vel prodigalitate;
ita ꝙ nequeat conſentire hoc dicit.¶ In tex.ibi pro filio ſci
licet obligato .¶ Nō ꝙ vbi requiritur ſpeciale mandatum
admittitur pater pro filio etiam minore ſed alij cōſanguinei
non admittuntur in caſu in quo requiritur ſpeciale manda
tum vt hic patet ⁊ facit .j.de neg.ge.ſin autem cy.in addit.
ſed littera noſtra non videtur hoc concedere patri q: pater
ſed q: ratione preiudicij ⁊ proprij intereſſe vt ſi filius eſſet
emancipatus ⁊ pater non timeret damnu; a cōtrario ſen
ſu littere videretur pater repelli ſicut ceteri cognati venieꝫ
do coniunctionis nomine tamen ſecundum primum intellec
tum hec.l.quotidie allegatur ꝙ in patri aliquid fit ſpeciale
⁊ vide in ſpec.de ꝯiuncta perſona an admittatur pro ꝯiunc
ta minore q: vbi requiritur ſpeciale mandatum non admit

citur alias ſic de hoc nõ. C. de procur. l. exigendi. ⁊ hic per
Bu. ¶ Item nõ ꝙ minori prodigo poteſt interdici bonis
ratione prodigalitatis non autem accipiet curatorem tanꝗ
prodigus ſed tanꝗ minor vt. l. qui habet. ff. de tutel. Et ra
tio glo. que dicit ꝙ eſt ſub legitima cura agnatorum non di
cit verum ſecundum Bar. Preterea hic loquitur de affinib⁹
quibus nõ defertur cura ergo non veniunt curatorio nomi
ne ſed coniũctorio. Item nõ ꝙ licet pro minori non prodi
go nõ admittatur cõiuncta perſona etiam in cauſis requirẽ
tibus ſpeciale mãdatum vt hic ſm Bar. lʒ glo. itelligat aliẽ.
Item nõ qualiẽ equiparãtur coniuncti ⁊ affines. ⁊ adde ꝙ
nõt Inno. in. c. nõnulli. de reſcriptis. Bal.

Si pecuniam. Nota ꝙ minor pecuniaʒ mutuo ſumens ſi in totũ aſ
ſumpſit ope reſtitutionis iuuatur vt in nullo conueniatur. ſi
autem in nomen debitoẽ cõuertit cedat iura. ſi autem emit
predium maiori precio ꝙ valeret interponit ſe pretiõ vt red
datur pretium vendenti pecunia minori. ⁊ a minore credi
tori. Nõ ꝙ titulus retractãdus non excuſat ab vſuris per
cipiendis. Item nõ ꝙ ille qui non tenetur niſi quatenus eſt
locupletior cedẽdo actionem liberatur vt hic. ⁊ ſupra. e. l.
ꝙ ſi minor. ſo reſponſo.

Si minor. Nota ꝙ tenet acceptilatio ſine cã. h. d. iſte. §.

c **Um minor**. Reſtituto minore in actione directa non
reſtituitur aduerſarius in cõtraria ex cauſa
non cõnexa. h. d. ¶ In glo. ymo videtur in fi
ne. vel dic. Aut minor petit ſe reſtitui aduerſus actum per
quem aduerſarius perdit actionem ſuam. ⁊ tũc reſtituto mi
nore aduerſarius reſtituitur vt in cõtrario. Aut petit ſe reſti
tui aduerſus alium actum ⁊ tũc habet locum hec lex. Item
ff. j. l. prima. §. ex cã. Solue ꝙ ymo cõcordat qꝛ aut nego
tium eſt cõnexum aut non cy. in addit.

e **Tiam ſi patre**. Licet pater auc
toretur filio mi
nori non tamen per hoc ceſſat in integrum re
ſtitutio.

Ex cauſa. Tot videntur eſſe ſentẽtie quot ſunt
capitula ſeparata. Et ideo poteſt ſnĩa
firma manere in aliquo. ⁊ in aliquo retractari. ſecus ſi capi
tula ſint cõnexa. h. d. ¶ Et nõ ꝙ hic loquitur de retractatio
ne per viam reſtitutionis. Idem ſi per viam appellatõis. vt
. ff. famil. her. l. quedã mulier. ⁊ de iure patro. c. amelia pia.
Adde ꝙ nõ. Inno. de re iudi. cum inter ĩ fi. ⁊ extra. c. audi
tis. Nõ ꝙ reciſſo vno capitulo ſententie nõ intelligant̃ alia
reciſſa niſi ſint connexa. quia capitula cõnexa reputant̃ vnũ
⁊ idem indiuiduum capitulum rõne cõnexitatis. Secundo
nota ꝙ ſentẽtia ex poſt facto poteſt pro parte valere. ⁊ pro
parte non valere. Item a principio vt in. l. quedam mulier
niſi dicas ꝙ ꝓprie iſta eſt pars ymo reputant̃ plures ſenten
tie ratione diuerſitatis capitulorum. in gl. ibi in hoc iudicio
hic ſententia erat lata ſuper toto ibi non vnde ibi non erat
iudex functus officio ſuo vñ tanꝗ diffinitiua valere ñ põt
ar. ff. de arbi. l. quid tamen. loquitur ergo. l. illa ĩ formatõne
ſnĩe hic in iam formata. ⁊ lata ſuper toto ſm Ja.

Si hereditate. Reſtitutio in integrũ non
officit nõ citato. h. d. Nõ
ꝙ ſi nõ eſt citatus ille qui habebat ius cõtradicendi non ẽ
proceſſus in eius preiudicium. ⁊ ad hec iſte tex. ſemper al
legatur. ſecundo nõ ꝙ paria ſunt aliquem eſſe preſentem ⁊
citatum. Itẽ nõ ꝙ verbum ad agendum exponit̃ hic ad ꝯ
dicendum vnde eſt arᵐ ꝙ ꝓcurator datus ad agendum vr̃
etiam datus ad deffendendũ facit. ff. de ꝓcur. l. ſi deffunct⁹
cy. in addit. quod ñ eſt verum nˀ in cã recõuentionis vt nõ
ff. de ꝓcur. l. ʒ hec. §. pretor. Nõ ꝙ ſnĩa lata in cã reſtitut.
non facit ius apud omnes. ſecus autem ſi ꝓnunciet̃ princi
paliẽ ſup etate vt. l. de etate. ff. e. vt ibi.

ſ **I filius emancipatus**
Dic vt ibi per actum contrarium intelligit̃ re
nunciari nõ ſolum iuri ſed etiam inſtãtie. ⁊ li
ti more. h. d. ⁊ facit. c. grẽ de reſcriptis in cle. ⁊. ff. de ap. cuʒ
ex cã. ⁊ ibi per Ja. ¶ In tex. ibi poſſeſſionem ideo qꝛ erat
excluſus tempore ſed impetrabat beneficium reſtõnis in ĩ
tegrum idem in appellatõne. vt extra de appel. c. ſolicitudi
nem. ¶ 2⁰ nõ ꝙ ille qui acceperat voluntatem deffuncti eam
impugnare non põt. ¶ In glo. i' qui pretor ibi etiam hodie
hec ſequitur dy. vt pʒ in queſtione per eum diſputata que ĩ
cipit qõ talis eſt pater. ⁊ᶜ. licet de hoc glo. varient cy. in ad
dit. ⁊ idẽ quod hic nõ. ff. de liber. ⁊ poſtu. gall⁹. §. quid ſi nñ
ʒ dy. in diſtinctione iſtius. l. diſtinguit iuxta preteritum cuʒ
cã. ⁊ ſine cauſa. vt primo cãu ſit iſta glo. vera. 2⁰ ſit teſtamẽ
tum nullum ipo iure nõ ꝓpter deffectum ſolius preteritõiſ
ſed pp deffectum cauſe vt in aut. de heredi. ⁊ falc. §. ex her
ditate. ⁊ iſta opi. placet dñõ meo Bart. ¶ In eadem glo. i'
contra tabullas ergo in filio emancipato ſufficit reliqui quo
quo relicti titulo vt agat ad ſupplementum. ⁊ nõ veniat ꝑ
cõtra tabullas. ſed in ſuo requiritur titulus iſtitutionis qð
eſt nota. Tamen communiter tenemus ꝙ ñ eſt differẽtia in
ter ſuum ⁊ emãcipatum vel alium nõ exiſtentem ĩ poteſta
te. quia ſemper requiritur titulus iſtitutionis propter iuſ ac
creſcendi. ⁊ ĩ bonorẽm ſanguinis vt ĩ dicto. §. aliud. ⁊ nõ. ff.
de le. preſtã. l. filium. Bal.

ſ **I mulier**. Recte factum reuocari ñ
debet. h. d. ſm glo. facit. ff.
eo. l. in integrum. vel ſic. Reſtõ in itegrum nõ
derrogat libertati. nec onerat libertatem hoc
dicit. Baldus.

m **Inor viginti quinque
annis**. Pronunciatio ſeu per etate ex
aſpectu corporis nõ patrocinat̃
errantibus non ſcientibus contrariam voluntatem hoc dic̃.
¶ Nõ decretum iudicis excuſat errantem non ſcienteʒ qꝛ
erat reuocabile decretum ⁊ quod volebat ſolum in preſum
ptione inducenda non ad plenum preiudicium. ¶ Nõ ꝙ
ſeu per etate poteſt pronũciari ex aſpectu corporis. ¶ Nõ
ꝙ contra iſtum pronunciantem poteſt probari contrarium
vt probat hec. l. ¶ Item nota ꝙ iſta pronũciatio nunquam
tranſit in rem iudicatam ꝙ ſolum operatur circa onus pro
bõis ⁊ circa excuſationem errantis. ¶ Item nota ꝙ iſta in
terlocutoria affert iuſtam cauſam erroris. ¶ Item nota ꝙ
iſta interlocutoria excludit reſtõnem in integruʒ ⁊ ideʒ ope
ratur ꝙ decretum interpoſitum ſuper ſolutõne quo ad er
rantem. ¶ Item nõ ꝙ curatores poſſunt probabiliter erra
re ſuper etate adulti niſi eſſent coniuncte perſone vt. l. de tu
tela ſecundum glo. ⁊ alios. ¶ In glo. ſed non ne ibi ſed nõ
ſcienter. ¶ Nota ꝙ nõ omnis probans falſum cõmitit fal
ſum qꝛ hoc poteſt eſſe bona fide ſed tu ſolue iſtud contrari
um ꝙ hic minor non nitebatur ex actu in quo cõmiſit doluʒ
ſed ex alio actu. ¶ In glo. ibi tutor ibi ex decreto ſuper alie
natione. hic ſuper etate. ¶ In eadeʒ glo. ibi. in debitoribus
ſponte ſoluentibus ſecus ſi neceſſitate precepti qꝛ tũc indi
ſtincte ſunt tuti vt. ff. e. l. ait pretor. §. permittitur ⁊. ff. e. l. de
etate. Baldus.

m **Inor viginti quinque**.
Aduerſus augmentum legati oneroſi minor
reſtituitur ſi eſt parat⁹ reddere quod accepit
hoc dicit vel ſic quod maioribus preſtat res ĩtegra idẽ pre
ſtat minoribus beneficium reſtõis. h. d. In tex. ibi nõ cozeri
ope reſtitutiõis. Baldus.

ſ **I minor**. Domino auxilia concurrẽ
tia puta etatis ⁊ macedo
niai qñʒ ſubcũbũt vni ſi illud eſt potẽt⁹ ⁊ ſũ

darum in fortiori rõe ⁊ hec ꝓbãtur ĩ iſto ꝑncipio ⁊ in iſto. Ruſo .ij. Bald.

Minores · Minor intelligitur leſus eo ipſo in ar-bitriuꝫ promitit ⁊ ideo poteſt implo-rare beneficium reſtitutionis hoc dicit tamen compromiſſũ tenet ipſo iure. ¶ Itẽꝫ nõ ꝙ ex perſona minoris non poteſt pen reductio ad arbitrium boni viri contra naturam ꝯpro-miſſi quod facit ad ſtatutum de laudis non reducendis ad arbitrium ꝙ habeant locum in laudis minorum vnde non debent venire per viam reductõis ſed per viam reſtitutõis contra compromiſſum quod tene menti ꝙ lꝫ ſit minor nõ ta-mẽ mutat naturam cõtractus ⁊ adde quod nõ ĩ ti. d reſti. ĩ inte. ℣. hoc ſcias ⁊ de nouat .l. nouare .§. fi. per glo. ⁊ dy .⁊ predicta habeant locũ ſiue minor cõpromiſſit ĩ minorẽ ſiue in maiorem. Baldus.

c **Iemptione** · Intereſſe affectiõis affert minori auxiliũ reſtitutionis in ĩtegrum ⁊ ius prelatõis hoc dicit lex notabilis nõ ꝙ pari precio primus emptor ſupat alium licitantem facit .ĩ. de in diem adiec .l. neceſſe ⁊ ſi hoc ius ſuperandi minor amiſſit reſtituitur ſi pretendit ſingulare intereſſe etiam affectionis quod nõ. ¶ Nota ꝙ propter illud intereſſe fingitur minor enormi-ter leſi alias non haberet in integꝛuꝫ reſt. ſ. de in integr. re. .l. ſcio ⁊c. Baldus.

m **Inor vigintiquinque** · Minor reſtituitˀ ſi obmiſit ius ſuum propone-re vel probare. h. d. ¶ Nõ ꝙ ſi eſt aſſignatˀ terminus minori ad ꝓbandum vel articulandum. ⁊ nõ fecit articulos vel probationem ꝙ beneficio reſtitutionis iuuatˀ idem ſi datus eſt terminus ad excipiendum ⁊ non excepit etiam ſi obmiſit dillatoriam ſm glo. ſed Inno. videtˀ dicere idem in dillatoria ſolutione. ſecus in declinatoria iudicij ex̃ .c. c. coram felices. ¶ Quero vtrum poſt dicicta teſtificata minor poſſit reſtitui ad ꝓducendum plures teſtes quos nõ produxerat. ⁊ videtˀ ꝙ non q̃ preſumitur calumniari circa teſtium ſubornationem poſt aperturaꝫ vt in autẽ. de teſti. §. quia vero. ſed aduerſum calũniam preſumptam de futuro ñ reſtituitur aut in .l. auxilium. ℣. quod ius obmiſſum. ĩ. eo. hoc videtˀ ſentire dy. ĩ. de no. op nun. l. i. §. aduerſus. glo. de-terminat hic ꝯrium. ⁊ idem nõ Innoc. extra. c. c. auditis. ⁊ de teſti. vltra tertiam hoc tenꝫ hic Ja. de ra. ⁊ cy. q̃ reſtõ ĩ integrum facit ceſſare preſumptionẽ ſubornationis. facˀ qõ nõ. ſ. de edendo vbi per glo. ⁊ B. ⁊ adde quod nõ per ar-chi. lxxxvij. di. in religioſo. ⁊ extra de procur. c. ij. in clem. ⁊ quod nõ Ja. bu. ſ. de in inte. reſti. l. fi. vbi declarat hanc .l. ⁊ vide quod nõ in .l. fi. C. ſi tu. vel cura. interue. ¶ In glo. ibi decepti. ſ. probationem legum hoc intellige quando erat ta-lis lex que indigebat ꝓbõne. vt puta .l. municipalis vel con-ſuetudo. alias non eſſet neceſſaria reſtˀ quia quãtum ad al-legationem legum nunquam concluditˀ in cauſa nec precla-ditur via. Baldus.

e **Exilium integrum** · Diui-ditur in duas partes in pˀ parte minor vult reſtitui vt proſequatur viam delicti In ſecũ-da vt euitet. ¶ Vel diuide in tres q̃ primo vt proſequatˀ. ſecundo vt proſequatur ⁊ euitet tercio vt euitet tantum ſecũ-da ibi ſexaginta tercia ibi in delictis ⁊ hoc dič. Minor non reſtituitur aduerſus accuſationem obmiſſam vel vbi ꝑten-dit ſolam vindictam Item nõ reſtituitur in delictis maxie atrocioribus dolo cõmiſſˀ hoc dicit. ¶ In tex. ibi penarum legalium que imponuntur ad vindictam ſecundum Ray. õ-for. loquitur ergo ſolum in penis delictorum. ¶ Nõ ĩ ꝑn-cipio ꝙ ſit minor obmiſit accuſare. ĩ terminum ſtatutuꝫ nõ reſtituitur poſtea ad accuſandum. ¶ Item non reſtituitur ad opponenda crimina vel deffectus de quo vide archi. lxxxvijˀ di. irreligioſam ⁊ in ſpe. de reſti. in integrum. §. quis aũt. ℣. ſed pone. ⁊ nõ in. c. fo de procur. in clemẽ. ⁊ vi-de in ſpec. de ceſſione actionis. §. i. ℣. quid ſi minor. ¶ Itẽ nõ ꝙ minor non reſtituitur aduerſus calumniam de furto. quod dic vt. ſ. l. prima. ¶ Item nõ ꝙ quedam tempora currunt minoribus ſine ope reſtõnis. nec eſt hodie hoc cor-rectum in temporibus irremediabilr currentibus. ſed ſoluꝫ incurrẽtibus ope reſtõnis niſi eſſet preſcriptõ ſtatutaria q̃ etiam illa currit. vt nõ Inno. extra. c. conſtitutˀ. ¶ In glo. q̃-liter in fi an idem ĩ ꝓdigo ⁊ furioſo quod in minore dic vt nõ in .l. fa. C. de cura. furioſi.

In delictis · Minor nõ reſtituitˀ ĩ aliquo. c. .l. iullie de adulterˀ. nota hic ꝑte-ptis. l. iullie de adulterijs meliˀ enumeratˀ ꝙ alibi. ¶ Item nõ ꝙ aliud eſt damnari õ adulterio. ⁊ aliud ꝓ adulterio. nã ꝓ adulterio condemnantˀ omnes. q̃ damnantˀ ex aliquo ca-pite legis iullie. vnde aliud eſt dicere. iſte eſt damnatus de homicidio. aliud ꝓ homicio q̃ cõprehendit ⁊ dantem auxi-lium vel fauorem. facit. ĩ. de ſiccarˀ. l. i. §. diuus. ¶ Item nõ ꝙ ſi minor confitetˀ publicum crimẽ in iudicio valet cõfeſſio ſed an requiratur auctoritas curatoris dic vt nõ cy. de auc-toritate preſtan. l. clarum. ¶ Item nõ ꝙ qui facit ꝯ legem vel ſtatutũ non põt ex eo ſe iuuare. ſicut qui facit cõtra pac-tum non põt niti ex pacto. ¶ Item nota ꝙ vbicũꝗ interue-nit dolus dˀ delictum atrox. ſ. q̃tum ad excluſionem deffen-ſionis. ſed non quo ad genus pene. q̃ non ſemper pena eſt atrox. ſed ſm magnitudinem delicti. vt notatˀ in .l. ea. ĩ. de re-gulis iurˀ. Baldus.

c **Minus largius** · Minor nõ reſtituitˀ ad-uerſus leſionem ſolo curſu temporis contin-gentem ex conuẽtione inita cũ maiore cui mi-nor ſucceſſit. nˀ cum ipſo minore aliquid de nouo ſit geſtum ſuper quo fundetˀ leſio hoc. d. ſm verã ſñiam pauli. ¶ Nõ ꝙ dixi in ſummario. fo nõ ꝙ lꝫ bis fuerit denegata reſtõ. ta-men põt appellari. ¶ Item nõ ꝙ vbi contractus eſt initus a maiore lꝫ tempus ſolutionis veniat in tempˀ minorˀ etatˀ contractus reputatˀ initus. ⁊ conſumatus tempore maioris etatis. ¶ Item nõ ꝙ ſi poſt .l. cõmiſſoriam pretium petatˀ. videtˀ legi renunciatum cy. in additˀ. quod intellige cõditio-naliter non ſimplr. vt in glo. vt poſt. ¶ In glo. vt poſt iˀ of-ferre. ergo petebat reſtitutioneꝫ ad ius offerendi. vel dic ꝙ petebat reſtõnem ad rem ipſam ꝯ nouum poſſeſſorem. vt ĩ fine gloſe. ¶ In eadẽ glo. ibi ⁊ .l. poſt diem vbi dˀ ꝙ peten-do pretium poſt lapſum termini intelligitˀ renunciaſſe pacto .l. cõmiſſorie. ¶ In eadem glo. ibi .l. prima in. ℣. dicebã vˀ dˀ ꝙ etiam ſi nõ habuit videtˀ receſſiſſe niſi intelligas ꝙ nõ totalr a pacto. ſed a termino pacti ꝓpter ꝓrogationem ter-mini vel aſſignationeꝫ noui termini arˀ. ĩ. de pretorijs ſtipu. .l. valerianus. ⁊ ſ. de pact. l. ſi vnus. §. i. ¶ In eadem gloſa ibi vel dic hec vera ſecundum Jaco. but. ¶ In eandeꝫ glo. ibi intelligitur. nõ ꝙ gloſa iſta innuit. ꝙ ſi dato termino debi-tori dicerem prorogo tibi tenibus. nec dico quantum ꝙ ta-lis prorogatõ valeat ⁊ intelligitur facta ad arbitrium boni viri quod eſt notandum. ſi verum eſſet. tamen Jaco. de are-na. ⁊ Pe. dicunt contrarium. arˀ. ĩ. de iurˀ doť. l. cum poſt .§. gener. Cynus in additˀ. tu dic ꝙ gloſa eſt vera ꝙ pro-teſtatio de aliquo dando vel faciendo ſemper videtur ha-bere terminum annexum infra quem poſſit dari vel fieri ⁊ ad hoc ſingulariter nõ hanc .l. quod approbat Bar. ⁊ non reperitur alibi. ¶ In eandem glo. ibi in prorogatione quia eſt nouus actus qui incipit a minore ⁊ nõ. ſ. e. ti. l. in cauſa .§. pompoˀ in glo bene dico. ¶ In eadem glo. ibi vel veri-us hanc approbat pe ⁊ cy. ꝙ hic ⁊ ideo non agitur ex eo ꝯ-tractu q̃ petebatur reſtitutio contra ſingularem poſſeſſoreꝫ nam perſonalis actõ non ſequitur fundum vt. C. de act. ⁊ ob. l. cum. Sed tu dic ꝙ etiam venditor non poteſt conueni-ri perſonaliter q̃ .l. cõmiſſoria ipſo iure reſcindit contractũ

q: reſcindit directo vt nõ .ſ. de pac. ab emp. ⁊ .j. ô emp. ⁊
infra de donationibus .l. prima in magna gloſ. nec ob. q vi
detur renunciatum legi commiſſorie. nam hoc eſt verum
ſi pareatur preſtationi. ſed ſi non pareatur nõ vr renũciatũ
pacto ſed termino vt .l. ſi ſtipulat. ſim mihi a proculo .j. de
.v. ob. ⁊ facit q nõ in ſpec. de loca. §. nunc aliq .v. xxxiij. ⁊
ver. lxxxiij. C. de tranſact. ſuper poſſeſſione ⁊ nõ ex pre
dictis q proteſtatõ quandoq; nocet proteſtanti facit .l. ſi.
.j. pro derelicto. ¶ In glo. ibi q: in fi. hec vera vt nõ. C.
de reſti. mili. l. ſi cum militaribus. ⁊ p cy. in .l. ij. C. ſi aduer
ſus vendit. pigno. nec ob. .j. de. ver. ob. l. cum filius. §. in hac
quia ibi leſio procedit cõmittendo hic omittendo rõ. q: fac
tum fundatur in perſona minoris ſ; non factum non dr in
eo fundari. q: nihil eſt vt nõ ⁊c. in aut. quas actiones. ⁊ ſ
per cy. in .v. q. ⁊ idem ſentit hic ia. bu. ſed p aliam rationẽ
q: dicit q in. §. in hac erat factũ quod per ſe poteſt obliga
ri hic eſt curſus temporis qui nõ obligat per ſe ſed ex cõue
tione preambula. probatur in .l. quidam cum filium. §. ſi in
ratione ſui. .j. de ver. oblõne. ⁊ eſt ratio ſubtilis. ¶ In gloſa
dic q ibi odioſa. Item. q: incidit in tempus pupille arg. .ſ.
.c. l. iij. §. i. Baldus.

Item quod dicitur. Nota q filius minor nõ reſtitui
tur rõne acquiſitionis obmiſſe fieri patri. l; in hoc verta
tur intereſſe rõne ſpecie ſucceſſoris hoc. d. Baldus.

Repetitio.

f **Filius.** Solemnis eſt hec lex. ⁊ vul. ⁊ mar. ſyl. ſummat eam ſic.
¶ In hijs que ſunt terminata. ⁊ inchoata cũ
deffuncto minõ heres nõ reſtituitur. In hijs
que ſunt inchoata cum deffuncto ⁊ terminata cum herede
reſtituit. hoc. d. primum p; non prorogato termino. ſm par;
to prorogato. Sed cum nihil ſit terminatum n. ſit infallabilit
verum. vt. ff. de verbo; ob. l. quicquid aſtringende. §. ſi. p;
q improprie loquitur. q: hic nihil fuit terminatũ cu; deffũ
cto loquendo ô finali terminatione que ſortit vltimum finẽ
⁊ exponendo terminata ⁊ diſpoſita ita q deffunctus ſit ta;
cã mediata q̃ imediata. Et ſic poteſt ſaluari eius dictum.
¶ Sed Bar. ſic ſũmat. Si preſcriptio cõuentõnalis incipiat
a deffuncto maiore. ⁊ finiatur cum minore currit ſine ſpe re
ſtitutionis n. cum minore aliquid geſtum ſit nec aliquid iter
ueniat ex quo etiam minor reſtituat hoc. d. Bar. Iſtud qd
dicit. n. aliquid ⁊ cetera. non eſt in lra. Item aduerte q tex
tus in qbus eſt realitas ſiue notant iſtam preſcriptionẽ q:
preſcrip. ſumit cãm ex negligẽgia continuata. ⁊ ſi creditor
diu non petijt eſt enim negligens tanto tempore quo
non petit. ſed in debitore in diem nulla interim eſt negli
gentia q: non tenet interim ſoluere. vt .l. ſi mandauero t. vt
p me fideiubeas in diem in prin. .j. mandati. negligentia igi
tur ſua ⁊ leſio ẽ in vltimo inſtanti. nulla igitur preſcrip. ĩpe
ritur incepta. qr improprie dicimus inchoata ⁊ nõ ꝯſuma
ta. q: eodem inſtanti inchoatur ⁊ conſumatur. ff. de condic.
inſti. l. ſi. ⁊ improprijſſime vocamus hanc preſcriptionem.
cõſidera q leſio eſt bene per prius ordinata. tamẽ nõ ĩchoa
ta. q: quod in inſtãti oritur per ſe tamen non recipit tempo
rum diuiſionẽ. niſi diuiſionem apud intellectum. n. diuiſionẽ
predictam ſumamus. ⁊ loquamur p quadam ſimilitudinẽ
q: ſicut preſcrip. ſumit cãm ex temporum curſu ſicut ẽ hic
nõ. C. de in inte. re. l. ea que. ⁊ in omnibus dilationibus im
perfect. ita preſcriptionibus non conſumat. eſt idem ratõne
ſimilitudinis tamẽ diffinitio non eſt eadem. q: preſcriptõ h;
prin. ⁊ ſine diffinit. ⁊ ſubſtantiales partes ſui ſed mora; nõ
facit continuatio dieru; ſed ſola dies fatalis. ⁊ ſi vis cogno
ſcere eſſentiam cognoſce per diſtinctionẽ. i. per contrarium nam
actionis ꝯtrarium eſt preſcriptio que impedit curſum eius ipo iu
re ſed accidens impediens executionem pacti non impedit
naturam eius ſed effectum ope exceptionis. vt .l. ſa ſi quis
cau. ¶ Ponamus ponit edictum q ante combuſtionem cã
dele. omnes baliſtarij debeant exiuiſſe portam alioquin p.
de mutilletur. certe donec eſt aliquid minimum de ſubſtãtia
combuſtibili pena mutillationis nõ eſt inchoata. nec conſu
mata ſed in ingreſſu combuſtibili lux ſubſtancie inchoatur
⁊ conſumat tam mora q̃ pena. ⁊ idem eſt prin. pene ⁊ ter
minus pene vt in .c. cõmiſſa in prin. ex. de elec. li. vi. nõ dico
terminus conſumens. ſed cõſumatus. vt nõ inſti. de verbo.
obl. §. omnes. ⁊ ideo ego aliter ſumo ſic. ex perſona herdis
cõdi. oblõnis nõ mutatur niſi interueniat factum creditor q
habeat mutare diſpoſitum. vel ſic priuilegiatus ſuccedens
nõ priuilegiato non vtitur ſuo priuilegio in re diſpoſita. ſed
in re diſponenda ſic. ¶ Uel aliter diſpoſitio que ex ordine
deffuncti ſortitur effectum. non regulatur ex perſona here
dis. ſed ex ordine dato cum herede. bene reformatur ex p
ſona heredis. ⁊ ſume hanc concluſionem q per priuilegiũ
heredis ſuccedentis non minuit ſoliditas ⁊ firmitas cõtrac
tus precedentis concor. C. de reſtit. mili. l. que a pretore.
¶ Diuiſio ſiue narratio apud iudices introducta per mõm
petitionis poſtea ſententia dat appellõnes. op. pauli cõtra
ria deciſioni ceſar ⁊ ſententia pauli pro ceſare nouam ratio
nem introducens ⁊ in hac .l. diſcrepatõ ſolemnis eſt inter ce
ſarem. i. imperatorem ⁊ pauli op. que tante magnitudinis
⁊ ponderis eſt vt vix poſſit videri quis inclinet in ſententiã
conſilij potioris. Legamus tex. emilius hic vnus alius ſanci
mus. .j. ſi cer. pe. l. lecta certius qui non tam in ſcidicatu emi
tuit q̃ liberi q: non eſt ſatis pudica de qua quare queſtio ô
admi. tuto. l. emilius. ¶ A bonis. a non conſonante ab põi
tur ante vocalem ⁊ requiruntur duo extrema q: ponuntur
receſſime ſiue remouit ⁊ omnis motus requirit extrema ô
act. emp. l. ratio. §. ſi. a abs ab ſunt eiuſdem nature. puteola
nam nomen fundi fundi aut̃ ſignificant ſytum vt de cenſi. l.
forma lex cõmiſſaria alia conuentionalis alia eſt legalis vt ô
publi. l. cõmiſſa .ſ. c. l. ſi in cõmiſſum pte .i. pticula nam ab
ſolute prolatum dimidiam ſignificat non tamen de neceſſita
te ſignificat vt hic ⁊ ideo excuſatur teſtis ſi dixit vidi talem
poſſidere pro pte vt hic ita vt ſi quãdo dictõ ſi ponit poſt
vt facit cum dicit hic ⁊ adde. .j. de manu. teſta. l. menia.
¶ Ibi ab emptione ideſt de puncto in punctum cõnumerã
do nam omne tempus eſt continuũ niſi interpellatum p:
tur quia tempus in ſe continue eſt nature ⁊ ſola ratio
iur. vel ſermo diſpoſitionis eſt illa que inducit intercapedinẽ
⁊ impedit proceſſum cõtinuum ſiue tempus ſit conuentiõa
le ſiue a pretore viuo conſtitutum ſiue a ptore mortuo. ff.
quando ap. ſit. l. i. §. biduum. C. de dilla. l. ſiue pars inſtitu.
de per pe. ⁊ tem. act. in prin. vnde ſi per conſtitutionẽ; ſino
dalem epi ſtatuatur ſine miniſterio tempus ad probandum
intellige in dubio q illud tempus ſit vtile. q: exiſtens ptor.
¶ In tex. ibi menſes. No q menſis quandoq; dinumerat
ab anno. ⁊ tunc recurre ad kal. quandoq; dinumeratur a ca
ſu. ⁊ tunc recurre ad momentum illius caus vt hic. reliquũ;
.ſ. dixi. ¶ In tex. ibi reliquam partem. vnde nõ q verbũ;
reliquum ſimplr prolatum idem ſignificat quod reſtatio. ⁊
ideo refutatio reſidui totum debitum comprehendit vnde
qui ſoluit reſiduum. totum ſoluiſſe videtur. vt hic. ¶ Nota
q actus retro ſimilis requiritur in hijs que reſoluũtur per
obliquum. C. qn do l; ab ep. diſce. l. i. ſed nõ i hijs que contra
riantur principijs nõ. .j. de donat. l. i. in magna gloſa. ⁊ ideo
nõ q l; ſit dictum q ſi pretium nõ ſoluatur res ipo facto re
uertatur ad venditorem. iſtud nõ eſt pactum l. cõmiſſorie. q:
tradẽs nõ ſeruauit tunc ſibi reliquias dnij. nam totallr traſ
ferr. voluit. ⁊ nihil de dnio actu vel hitu ſibi reſeruauit. ſed ſi
dixit ſit inempta ppter futuram ſpem. quidam habitus do
minij intellectualiter remanſit .i. quedam cauſalis aptitudo
que in reliquo caſu ceſſauerant. Scribant ergo contractum
⁊ formam illius .l. is cui. §. ceſſat. vt in poſſ. lega ſcire enim
in nube non eſt ſcire de tranſact. l. de hijs ⁊ ideo denũciatio

hic facta non fuit intimatoria ſed requiſitoria cum interpel
laſ. ⁊ pent. pact. viue vocis. tutoribus videlicet proteſtat
facta tuto. l. ff. de verbo⁊ ob. l. ſi ex ſtipulaſ. Item ad excu
ſandam moram proteſtantis poteſt fieri pupillo ſed non ad
cōſtituēdū pupillum vt. ff. de verborū ob. l. cum filius. §. in
hac. ¶ Sepe non eſt neceſſe geminare proteſtaſ. vbi non ge
minatur effectus nec eſt de ſubſtantia niſi in caſibus expreſ
ſis in iure ſcienſ in citatione iudicium quando abſens a iudi
cio citetur ſciens ſi preſens coram iudice citatur vel moueſ
l. fa. C. quomodo ⁊ quādo iudex. vel ibi verbo ipſius iu
dicis fiebat monitio. dic vt ibi. ⁊ de offō deleg. c. conſuluit.
Poſt ānum a die contractus vel preſtaſ. non curo. Sʒ vī
ꝙ titius venditor declarare poſſit quid ſibi placeat. verum
contractus vel pactum. ff. de edil. edic. l. ꝙ ſi nolit. §. quid ſi
ita ſo. ibi beneplacitum fuit relatum ad emptorem. hꝰ ad vē
ditorem. Item ibi expreſſe. hic tacite. vel iˡ circa rei qualita
tem. hic circa remedia. tu dic ꝙ hec conditiō reſoluens erat
iam impleta ſecundū ordinationem partium tamen ſuperat
quedam poteſtas vendiſ. ad conſolidandum contractum cuiꝰ
poteſtas vel executiō animo exercetur ⁊ non preſcribiſ hec
ui tempore vt hic ſed in cōtrario conditiō reſoluens nō erat
impleta. Et ideo taxatur ibi tempus arbitrante voluntati hꝰ
non taxatur executiue poteſtati. qꝛ reſpicit executionē iuſ
iam queſiti lʒ repudiabiliter ſic. ff. de condi. inſti. l. ſi ꝗs ita
heredi. Ex hoc dico iſtam facultatem deliberandi que eſt ꝗ
ſita iuri queſito non expirare per lapſum anni tex. ē hic nō.
Item ſi emphiteota ꝗtum eſt in ipo ſi cecidit ab emphiteo
ſi canone licʒ dominus ſteterat per multos annos ꝙ euʒ nō
expulerit. ſi tamen nullum actum cōtrarium huic ſuo iuri
fecerit expelli poteſt vt hic ꝙ eſt nō. ¶ Cōtra predicta op.
ꝙ in continenti debeat declarare aī ſui motum. vt. ff. d lege
co. l. ſi fundus. §. ſi eleganter ſo. ſi emptor hoc petit ꝙ vēdi
tor ſe declaret cogitur per iudicem vt ibi nō. ſed a. l. non eſt
ſtatutum tempus certum vt hic. ¶ Eandem poſſeſſ. i. rem
non actum corporeum qui appellaſ poſſeſſio vel ſola licen
tia poſſidendi. qꝛ hec vera vendo tibi talem poſſeſſionem d
bent accipi in pleno. ⁊ viſitatori. ⁊ calidiori ſignificatu. C. de
compē. l. ſi ibi de hoc per cy. ⁊ eſt tex. hic claudio tholonia
co. ſecundo emptori vendiderat quod licitum fuit. quia. l.
commiſſ. aperit dñiuʒ venditori. ⁊ dic ꝙ vendidit. ⁊ tradidit
qꝛ aperit licentiam tradendi cum nihil videaſ actum reſolu
tis principijs. in integrum poſſeſſionem tamen ſtatim credo
ipſo iure reuerſam vt nō. ff. ꝓ ſocio. l. cum duobus. §. idem
reſpondit. Aliud eſt ergo licentia. aliud poſſeſſio. naʒ poſſeſ
ſio in armis tueri poteſt. C. ꝙ cum eo. l. ſi ſeruus. ſed intrā
di licentia nō cōcedit duellum. vt de re. iuſ. l. non ex ſingulis
ſed de plano exercetur. pōt. l. ſi non inuenit reſiſtentē nec tamē
opʒ vbi licentia competit iuſ contractus cōſtare pꝛiꝰ de nō
iuſ aduerſarij. tex. ē hꝰ nō. qꝛ licētie ꝯcus ſeu ꝯuentōnales
nō deſiderant iudicē adiri ꝓ eaʒ executōne vt d pigno. act.
l. qui ratiario cum ſy. Quid dices vere vendo tibi prox.
hoc pacto appoſito ꝙ ſi non ſoluetur. ff. menſem ꝙ liceat
mihi alij vendere verum iſtud ſit peccatū l. cōmiſſorie Rn
deo ꝙ ſic qꝛ expreſſo effectu patitur ipſum effectum expreſ
ſum. Itē ſi nō eſſet expreſſa dies nam expreſſio diei nō eſt de
ſubſtantia. l. cōmiſſorie vt de rei ven. l. ſi quis hac lege. Pu
pilla cum auctoritate ſuffectorum pretio remoſ. vt ſuſ
pectus vt infra patebit. reſtitui non aperit ad quod verum
ad actionem vel rem nec contra quem verum vendito
rem an contra nouū emptorem victa per interlocutoriaʒ la
tam contra libellum male fundatum ⁊ non concludentem
de iure. omnis enim ſententia que fertur contra proceſſum ē
interlocutoria ⁊ ſi hoc eſt quomodo potuit libellus iuuari ī
cauſa appellationis per nouam rationem quam. ā. co. indu
xit paulus. Item quō appellatō ab interlocutoria iuſtifica
tur ex nouis Rndeo ad primum qꝛ non ſe aſtrinxerat vt de
appellatio. lege. ſcio. ⁊ lege appellat. §. non ſolum. Item nō
conſtabat per confeſſionem. vt in. c. conſtitutus. de elec. in

clemen. Item libellus non erat iuri contrarius. ſed non ſuf
ficienter declaratum. ⁊ ſi in ꝓſecutione poteſt iuuari poſt tēꝑ
libellandi iuuari non pōt vt. l. accuſatorus. de adulter. Ad
ſecūdum dico ꝙ ꝗdo interlocutoria tangit ſubſtātiales cāu
ſas in nouis ꝓbationibus ⁊ reprobōnibus poteſt ad diffini
tiuam per iudicem appellaſ. procedi. tex. eſt hic nō. vel dic
ꝙ per meram rōnem iuſ ⁊ de iuſ ſuper qua non eſt diſcep
tari. poteſt iuſtificari. ⁊ nō iuſtificari. vt hic nō per nouas rō
nes ꝙ non placet qꝛ ymo. ⁊ per eas quando tangit ſubſtan
tiam negotij. vt. ff. co. l. intra inducendo eam ſic iˡ poniſ iſte
cāus. Diſinet gdam nunc maior dicens ſic tunc. ff. vilem an
num petebat in integrum reſtitutionem aduerſus leſionē cō
tractus in minori etate opponebaſ ei ꝙ non debebat audiri
nam preſupꝰ ꝙ olim eſſet minor. nunc tamē erat eꝫ vilem.
iſta ſi quidem excepꝰ erat perempt. iudicij. ⁊ citatur ꝓpter
duo. primo quod annus vtilis inſtitutus ē ad litem inchoan
dam. ⁊ ſic ad ingreſſum litis. 2ᵒ ꝙ omnis exceptio ꝑſcripſ.
impedit officium iudicis. qꝛ officium iudicis ē ita annexū
iuriſdictioni vt quidam dubitēt. an ſint vnum ⁊ idem. Etiā
iſta exceptio quodammodo opponitur contra iuriſdictōē
quaſi ſapiat nullitaſ. iuriſdic. quod tamen non eſt ſimplici
ter verum. Sed bene eſt verum hoc ꝙ impedit proceſſum
officio iudicis. qꝛ non patitur officio iudicis agitari. ⁊ ſine
procedatur ſiue non acta valent. vt. l. intra vtile tamen d iu
re ꝓcedi non debet nˡ examinetur. ⁊ tunc ē interloquendū
ſuper except. ꝓpter except. facti probat. Sed vbi ſupponi
tur factum. ⁊ queritur d mero iure puta an non habitans
papie ſed mediolani poſſit rōne ſimplic. ⁊ mere originis pa
pie. non reperiſ. ibi conueniri papie ſuper hoc nō ē neceſſe ꝙ
iudex interloquatur nam ſententia iuſ decidit hoc vt de au
ro ⁊ ar. lega. l. ornamento⁊. tamen quando paſſus eſt in iu
re dubius valet ſententia cāus eſt circonſcripta enim ceſariſ
auctoritate redigo me ad ſimplicem inſtantiam que miracu
loſe habitat in ſuplatiuis indicauit ergo iudex in. l. intra vti
le ideo ſuper libello eſſe procedenū qꝛ agens probauerat ſe ī
menſem vtilem ⁊ eſt nō digᵐ ꝙ debet probare quicūꝗ ali
quod beneficium implorat ſe eſſe. ff. terminum iuſ ab iſta i
terlocutoria fuit appellatum tanꝗ lata ex falſa cā. Iſta cā
eſt ſufficientiſſima ad appellari. ab interlocutoria. Impr ꝓ
cedit ſuper appllōne ſed quare proceſſiſſet fruſtra ſed non
poſſet iudicari niſi ex pꝰ proba. Et ideo ſupplicandum eſt
ꝙ iudicia ex quibus fuerat ꝓnunciatum pro etate poterāt
elidi in cauſa appellaſ. ab interlocutoria ac etiaʒ reprobari
elidere eſt preſūptioni obicere contrariam preſcriptionem
reprobare eſt falſam oſtendere ꝙ ſecundum ius ciuile verū
qꝛ licet in cauſa appellat. in qua ventilātur cauſe ſubſtantia
les principalis vt pleniſſime ſubueniatur veritatis lumine ī
preiudicialibus ⁊ eſt ratio naturalis ⁊ ciuilis vt. l. per hāc.
de tempo. ap. Pronunciauit impꝛ in. l. intra vtile appella. in
iuſtam que tamen appel. iuſ dic. iudicis a quo imponit ſilen
tium interi qꝛ preiudicialis. ſecus ſi appellatio eſſʒ friuola
niſi propter reuerentiaʒ ſuperioſ vel eius metu eſſet appel
lationi tacite vel expreſſe delatum dicitur igitur ꝙ non obʒ
appellato imputari tempus quod currit facto aduerſarij ⁊
tali exercitio. ⁊ in facto. l. vel miniſtri. l. ⁊ quod reddit cāe
ſuſpenſe deciſio ad priorem iudicem tanꝗ ad iudicē iuſtū
quoniam bene proceſſit ⁊ reſtat per euʒ ad vlteriora proce
di vt. ff. de iudi. l. vbi ceptū ſecuſ in diffinitiua qꝛ nihil reſtat
iam finita ſua poteſtate ⁊ iuſ dcōe vt. C. de ap. l. eos niſi ꝓ
nunciaretur appellationem deſertam nā tunc reddit iuſdic
tio etiam in diffinitiua ad iudicē a quoˡ. Et non remittit ad
eum. ſ. primum iudicē nouiſſimuſ iudex ſed rō. l. vt nō. C.
de appella. l. eos in prin. hoc de. l. intra vtile ⁊ iſta eſt cōclu
ſio vera de iure ciuili de profecut. cauſarum. Bar. in. l. ait ꝑ
tor. §. penultim. ā. c. dicit ꝙ ſi iudex loci me grauet inſpect.
act. coram ſe facta ꝙ ſtandum eſt interlocutorie per iudicē
ad quam niſi ſit lata contra abſentem ſecundum Bar. ymo.
ſecundum cy. non poteſt appellari qꝛ ex tali appellōne nil

poſſet conſequi appellans ex eo enim ꝙ renunciaret māda
tum non reperetet ſolutum.l.ſi.§.ꝙ me.cauſa alij contra di
cunt q꞉ ſatis grauatus eſt ille cui contra quem procedit iuſ
ord.non ſeruat.ſicut ſi iudex teneretur dare aliquam perſo
nam cuius auctoritati pareret puta conſultorē a forma ſta
tuti ⁊ non dat poteſt a tali grauamine appellari per hūc.§.
puniatur ſed certe ibi ordo non erat ad ſubſtanciam eſſe ſ;
ad bene eſſe.Et ideo de ordine illo non eſt curandū.ordini eq
polet iudicis auctoritas.Et ideo verior eſt opi.cy. neſcio ſi
alias dixi.q꞉ intelliges non eſt ſemper in eodem tenore.Eo
modo exponitur victa per diffinitiuam ſententiam text.eſt
hic nō.⁊ iſta diffinitiua lata pro eo.q꞉ non impedit emēda
tionem noui libelli niſi debeat ſubſtentari cum cā iam ter
mināt.per ſententiam.Et ſcias ꝙ libellus nullus reſpectu
ſolemnitatē.non recipit fomentum ſed libellus nullus poteſt
ex probatōne.⁊ poſtea recipere veſtimentum.q꞉ erat apud
iudicem tecto ſibi in eſſe.Item ſupplementū recipit apta diſ
poſita materia vt de inoffi.te.l.ſi ꝓponat.§.ſi quod eſt val
de nō ꝙ ſiue ex illo poſſet agens ſibi viam facere ſiue alij
aperire viam.⁊ non ſibi dicitur libel.ineptus ſi ſuper eo ꝓ
cederet de inoffō.te.l.poſtumus.§.ſi quis ex.⁊ ille.§.mulť.
allegatur tamen hucuſq; forſitan eius ſententia ignoratur ō
docendo illum .§.ad materiam ineptitudinis.ſic concludo
ꝙ diffinitiua poteſt ferri ſuper libello male fundato ſuper
quo eſt proceſſum per partes ſil lit.cont.⁊ hoc eſt verū tā;
in abſolu.vt hic ꝙ in cōdemnatoria vel reciſſoria vt dicto
.§.ſi quis ex hijs niſi habeat effectum exiſtentem ⁊ etiam ap
parentem.nam etiā velati deffectus nōnunquam ꝓducunt
effectum.⁊ max.famil.hr.l.cum putarem.de pecul.eo tpe
cum ſy.bene iudicatū per duas ſnias que inducunt pſcrip
tionem ꝙ ita ſit de iure.ſed tres inducunt ſtatutum.vt in.c.
.i.de re iudi.in clem.ſed pr.rō pauli eſt iſta pater eſt funda
mentum imediata totius.l; enim in medio ſit tempus.tamē
tempus non ponit inter cās.ſed inter quaſdam incidentias
⁊ occaſiones incidentes ⁊ iuſtū eſt a fine non a preludijs ⁊
exordijs prenominare omnia que finis h; denominare pri
cipiū.⁊ maxime in pupillo.l.ſi pupilli.in prin.ff.de neg.ge.
ipſaq; effecit ſet.iſta erat efficaciſſima cōſideratō q꞉ debem⁹
inſpicere pſonam incipientem.q꞉ realitas conſiderat legalit.
ſtant in effectu dicebam nō hoc iuuat ſniam ceſar.q꞉ nūdu;
erat lata vt patet ex ordine līe ſed aſſignat aliud motiuum
in eā appellationis.Et pretium petendo.Nō hic ꝙ denun
ciatio requirit actum verbi requiſitione ſub n°.⁊ nō ꝙ non di
cit ꝙ aliud fuerit dictum n° pero recepiſſe nō omnino ſ; ad
aliquod tpā.i.protogaſſe ſm glo.q꞉ videtur facere gratia;
ad aliquod tempus ille qui ꝓcedit a tempore preſtito ſecū
dum glo.hic poſitam que nō eſt alibi.Et ex hoc nunquid il
le qui poſt diem.⁊ penam proteſtatur ſibi preiudicat.⁊ vi
receſſiſſe a quacunq; clauſula penali ſicut ē illa clauſula ra
to manente pacto que clauſula eſt maxime penalis q꞉ duas
penas ſimul iungit.nam tam ſors ꝙ pena petit de ver.ob.
.l.ſi ita ſtipullatus.§.ſi.dicit fran.accur.ꝙ tex.non reperit
alibi.ſ.ꝙ ꝓrogans ſibi preiudicet.ſi pupillus.vel minor vel
alij qui eorum qualitate equipolent.vt ē collectiuum nomē
pauperum.⁊ hoſpitale ſuccedat recedenti.aut ſimplr a pac
to abſolute nō eſt regreſſus ad pactum.vt de.l.cōmiſſoria
.l.ſi fundus.§.eligit.⁊ poſt diem.vnde tria ſunt denunciatō
ꝓrogatio ⁊ nuda intimatio.vt in.c.cām de elect.in clem.
⁊ dicit Pe.ꝙ requirens nō ꝓrog꞉ it tacite vel expreſſe.pro
rogat tñ in ipſo inſtanti ſibi preiudicat ſm Pe.⁊ nō hic ꝙ
aliquid operat ꝓſtatio quod non operatur ſimplex ſciētia
vnde dicit ꝙ aut lex diſponit de aliquo effectu reſpectu ali
cuius ſciētie.⁊ tunc nō eſt opus ꝙ denunciet ſcienti.vt nō
.ff.de tranſac.l.ſi.⁊ nō hic per tutores ſuſpect.acquirit pu
pillo a.l.ſua nō ꝙ dr ſua ratione fauoris.vt.ff.ō pac.l.vete
ribus ſed vnde colligit iſte proteſt.R°rōne propoſitionis
⁊ incōpaſſibilitat.facit ꝙ nō in.c.i.de officio vica.in clem.
Et nō ꝙ ea que vera ſunt contraria dicunt ꝯria in origine

⁊ cognoſcunt per affirmat ⁊ negationem.vt verū ⁊ falſū.
⁊ contraria in effectu cognoſcantur per electionē;.⁊ repu
diat.vt hic dixi pleniſſime in.l.i.C.de furt.⁊ nō hic ar^m ab
oppoſit.de reſcript.gře ibi incompaſſibilibus loquit poſt
diem nō verbu; nō.ꝙ diem ꝓſtari non eſt proteſtari.⁊ ſic
preuenire in ꝓſtando nihil operatur vel ꝯrio ſenſu rōnis
⁊ līe diſtraxiſſet hoc non eſt ſpāle debitori.l.ſi conuenerit in
prin.de pig.act.Et ideo imperator non reputat hoc ſimile
ꝙ generali rōne diſſimile eſt diſplicebat ꝓpter irrefragabi
les cautellas feneratoꝝ non.q꞉ in ſe ipſe ſit licit.cum liceat
rei ſue legem apponere.vt.l.in traditionibus.ff.de pac.q꞉
ille qui eſt dominus rei ſue eſt dominus pactorum.C Viſo
nunc omne motiuū eſt determinatum.⁊c.C Lecta lit ra
venio ad notabilia.p° ex p° condict.oblig.non mutari dicit
autem condictō pluribus modis primo quidam euentus ō
cuius iuſtitia diſputat ſed ſequitur ad originem alicuius iu
ris.Eo modo quidam euentus de cuius iuſticia diſputat.⁊
exinde actō non oritur.ſed moderat.vt.l.ita demum de ar
bi.3° modo ponitur ꝓ primordiali diſpoſitione.l.cum eoꝝ
.C.de ſen.4°modo ꝓ q̄litate oblōnis diuiduę.vł īdiuiduę
⁊ rōne iur ciuilis circa ipam.vt.l.ij.§.ex hijs de vb.ob.5°
mō ꝓ quadam firmitate ꝯtus vt hic.C Nō ꝙ in l.cōmiſ
ſoria non purgatur mora.nam cum ſit dies.⁊ pena quare nō
poteſt mora purgari.reſpondeo q꞉ abſorbuit contractum
⁊ ſic ſecum traxit executionem contractus abſumptione.
Nō ꝙ etiam iacens hereditas.Item poſtumus.Item in
fās incidere in.l.cōmiſſor.vt.l.debitor.ff.de nego.ge.
C Nō quarto contrarietatē ceſar ⁊ pauli.C Nō quinto ō
protogatione eſt aūt protogatio termini labentis nondū lap
ſi extenſio ⁊ protogat.tempus conſentur vnum ⁊ idem tem
pus nec reputatur quid diuerſum vt.l.ſed ſi mouente de
preca.poſt terminum lapſum non haberet locum ſecunda
prorogatio.quia tempus abſortum non poteſt prorogari.
Sed pone dicit ſtatutum ꝙ de quolibet contractu ſoluatur
gabella.locaui tibi fundum ad annum prorogaui ad alium
annū nunquid ſoluetur noua gabella videtur ꝙ non.quia
vnus contractus ē vel pone dicit ſtatutū peruſij ꝙ quilibet
qui vadat aſſiſium pro poteſtate ſoluat cōi.c.iij.poteſtas ē
refirmatus pro alio ſemeſtri vtru; ſoluet iterato.videtur ꝙ
non.in contrarium eſt veritas q꞉ inter protogantes eſt vnū
quid ſed nō reſpectu tertij vt.C.loca.l.ſi cū hermes.Quid
de ſcindicatu nunquid ſcindicabitur bis dic ꝙ non q꞉ inter
protogantes eſt vnū ⁊ idē ſed ſi dicatis dñs poteſtas aſſiſij
debet ſtare ad ſcindicatu; alibi puta rector ducatus deberet
ſcindicari bis ⁊ hoc in vera protogatione ſed in noua officij
inchoatione ſemper duo officia ſunt.l.iiij.de damno infecto
⁊ in.c.hij qui auctoritate de preben.li°vi°ſed ſi termin⁹ ab
ſort.vel impoſſibilis de quo loquitur in.l.ſi cum ſtippulat⁹
ſim mihi a proculo de ver.ob.non poteſt protogari quoniā
glo.loquitur hic de oblōne.i.de ꝓrogatione.Rndeo in ꝓ
pria loquitur vel dic ꝙ non dicitur terminus abſort.cuius
virtus adhuc eſt incerta ⁊ in ſuſpenſo quia non dicit abſort.
ꝙ in potentia perſeuerat nam licet hic terminus ſit preclu
ſus debitori non eſt precluſus creditori donec enim termin⁹
habet incertitudinē poteſt protogari vt dabis mihi tali die
ſi mihi placuerit nam ratione beneplaciti ordinari per pri⁹
eſt protogabile vt hic ⁊ patet concluſio eius nō dicit abſort.
tempus q꞉ adhuc in potentia cauſali perſeuerat ⁊ dicit ab
ſortum id quod non eſt in potentia opis licet numerus dieꝝ
lapſus non ſit ⁊ ſic aptitudine magis quam curſu dierum
naturam protogat.cognoſcimus.C Nō ſexto ꝙ facultas
offerendi non eſt aliud quā ipſa obl°⁊ ideo non tranſit ad
heredem vt hic de alia autem facultate ſi cōpetit ratione of
ficij vel ex fiduciaria non tranſit ad ſucceſſ vt de ver.ob.l.
cum quis ſibi detur ⁊ de cu.fu.l.cum bonis.Pone compro
miſimus nos in priorem doc.vtrum ſequens prior cognoſcit
refert in contemplationis motu qui prior preſumitur ex re
ligione prudentia ⁊ amicicia ꝙ ex nomine appellatiuo quia

licet nomen appellatiuum inducat preſumptionem realitatiſ
tamen contrarie nature predominātes fortiores ſunt. Quid
enim ſi ſequens cumulus ſit vel ius litis ad eum pertineat
nequaquam iudicabit. quia nec primus iudicaret ſi noua cā
in eius perſona ſuperueniret. vt de arbi. l. non diſtinguemuſ
. §. fi. ¶ Nota ſeptimo ꝙ quando ſunt late due ſententie
conformes ſufficit ꝙ iudex ſecundo appellat. contra ſentē
ſcriptam priorum iudic. licet neminem nominet et damnet
rationes eorum. q: per hoc tacite pronunciat bene appella
tum q: ſententia que reformatur in cauſis. videtur etiam in
ſuo effectu reformari. et adde ꝙ iudex reducit ad arbitriuʒ
boni viri dr̄ ꝙ reformatum. vt nō. ff. de verborum ſigni. l. illa
verba. et nota hic. vnde nō ſufficit ꝙ ceſar pronunciauerit
reſtitueri quaſi dicat bene appellatum. et ſic eſt ſententia diſ
finitiua. ſed in cauſa principali ſi iudex pronunciaret reſtitu
eā non eſſet diffinitiua. nec reſtitueret in integrum. vt de iu
dic. l. qui ſe dicit. C. ſi aduerſ liber. l. i. C. vbi et apud quos
. l. fi. In glo. q: ſententia debet ferri per verba de preſenti. ń
per verba de futuro. l. i. §. i. de vſur facit quod nō in. c. audi
tor. extra de reſcrip. in clemen. alij dicūt ꝙ ſiue ſit iudex pri
cipalis ſiue appellat. et pronunciat reſtitueri. videtur reſcin
dere. vt. ff. de reſcin. ven. l. fundus qui lucij. et fuit opi. Ioh.
fa. et Ri. mal. et ibi per cy. in additionibus. Dicunt decretiſte
ꝙ aliud eſt conferendum. aliud eſt collatum et ſi moritur in
curia ille cui beneficium erat conferendum. non dicitur va
care in curia. ſecus ſi erat collatum. vt nō. in. l. i. vt lite pen.
in clemen. in glo. ſecus pone ꝙ non erat poſſeſſionem adep
tus. et habeat aliud beneficium verum vacat in curia. c. ſi
plures de preben. in clem. Item nota hic ſententiam reſtitu
tionis in integrum formari in perſonam pupilli vbi nulla eſt
facta mentio tutorum. Eſt verum ꝙ hic loquitur in ſentētia
ceſaris. ſed hec lex non ponderat ceſarem. ¶ Nō octauo ꝙ
ꝓteſtō arcet proteſtantem et ius eius minuit ſic in. l. fi. ff. pro
derelicto et adde quod nō in cle. gratie de reſcrip. non enim
contra officialem remotum preſumi maliciam. tamen iſta p̄
ſumptio generalis et informis non ſufficit vbi agitur de cer
to actu retractando. Quid ſi iſta ꝓteſtatio eſt facta ad do
mum tutor hijs habentibus verum ꝓteſtatio motiua facta
ad domum aduerſarij eo abſente efficiat proteſtant. et vide
tur ꝙ non valet renunciatio facta ad oſtium aduerſarij cū
debet aliquis recipere ꝓ eo. vt. l. idem in duobus de pact.
Sed ibi loquitur in eo qui diſpoſuerat paciſci non renūciat
cum renunciatio valeat inter ſe ſi de ea appareat. vt nota ī
ll. ſe. l. non ſolum. §. liberat. et C. de pactis. l. poſtquam liti.
Item iſtud pactum appoſitum eſt appoſitum contra ſoluʒ
venditorem ergo poteſt declarare voluntatem ſuam coram
vicinis ſic in ferijs que ſunt introducte in fauorem non cau
ſa iudicum reorum ne poteſt reus renunciare apud acta ab
ſente actore. et poſtea tamen ratificare ſicut. et prorogare iuriſ
dictionem. et compromittere ſeorſum poſſunt litigant. ar. l.
labeo. ff. de iur. iur. in contrarium facit ꝙ nō. ff. de neg. geſt.
. l. pomp. ſcribit. puta reſſerre inter animum declaratum. et
aliam diſpoſitionem. et dic vt nō in. l. neſennius de nego. geſt.
ſecundum medulam. ¶ Modo veniamus ad realitatem et
principalem huius legis materiam. Igitur que opi. ſit
laudabilior verum opi. ceſar an pauli circūſcripta omni de
nunciatione in ꝓrogatione termini. ꝓ imperatoris opi. argui
tur ſic mens pretor eſt melior ne minor circūſcribatur ſua
leuitate. vel aliena temeritate. vt. ff. e. l. i. §. i. Secundo argui
tur ſic. minor reſtituitur aduerſus decat. tranſigeri. vt. l. ſi ex
cauſa. §. nunc videndum. ff. eo. ergo aduerſus omiſſ. facul
tat. offerendi. 4° ſic. quando minor priuatur aliquo iur ſuo
ſub ſilentio reſtituitur et in priuatis non oportet aliquid ge
ri in minore. tertio non poteſt geri ſine minore q: priuatur
ſicut radicatio non poteſt fieri niſi a radice. et in ipſam radi
cem agendo. vnde oportet ꝙ priuatio per contrarium ope
retur in ipſo habitu. et iſte minor priuatur iure offerendi. er
go priuatio eſt virtus in ſubiacente perſona. et tanquam in
ꝓprio ſubiecto. et in ipſum ſubiectum agens. et ipſum afficit
ens. Item actus actiuorum ſunt in ſuſceptiuo et informant
ab ipſo et eſt notabile quod omne agens diſtinguatur a ſub
iecto a quo agit. vnde ſol aliter operatur in princi. aliter i
fi. et ſubſtitutio. alr̄ operatur in pupillo. aliter in pubere. vt
de vul. et pu. ſubſt. l. centurio et. l. verbis ciuilibus. Iteʒ pu
pilli iſta eſt aliud extremum. et in relatiuis impoſſibile eſt
ꝑticipare vnum actum aliquid ſine alio. l. fi. de accep. Iteʒ
iſta leſio contingit mixta ratione contractus deffuncti et ne
gligentie heredis. et in iſto mixto debemus recipere huma
niorem rationem. vt. l. ſi vir de vſuca. pro dona. Item leſio
eēnalis incipit a deffuncto tamen formalis. et finalis icipit
a pupillo. Item actus perſeuerans in ſua eſſentia pro futu
ro tractu attribuitur ſm̄ qualitatem ꝑſonarum que ꝓ tpr̄e
fuerunt nō ſecūdum pricipium. vt. l. cum quidā. §. ſi debito
res de vſur. item abſurdiſſimuʒ ē ꝙ dolus expreſſus tutor
noceat pupillo. l. ſi dolo ſi quis ob. ca. teſt. Item pro hoc. ff.
. e. l. iij. §. i. vbi magis inſpicit finis ꝙ principiū. Item pu
pillus eſt ignorans vt de acquir. heredi. l. pupill. g° reſtituit
ꝑ ignorantiā iuſtiſſimam. q: naturalis ē res que ꝯſtant na
tura prouenit vt de. v. ob. l. ad diem ꝑ dy. et eſt expreſſum
. ff. de diſtrac. pigno. l. ſi creditor. §. iſtud et nō. C. de iure em
phi. l. ij. Item pupil. peccans in facto reſtituitur vt nō. ff. de
verbo. oblig. l. cum filius. §. in hac ergo fortius ſi in non fa
ciendum ar. ff. ad. l. acquil. l. ſi ubi. §. de preteritis et nō. ff. ſo.
matri. l. ſi mora. Item et ſi pretor hoc non dixiſſet tamen di
cere debuit vnde imperator hoc ſupplet ad edictum pre
toris maxime vt auferet tutoribus materiam dilapidandi
iura pupillorum ar. ff. de teſti. l. queſitum. Item immiſcet
realitatem ſententiarum que non curant de medijs ſed de fi
nibus nam omnis legum realitas in fine canitur et realiter
loquendo illa puella a predio debet dici leſa ex vltima cō
cluſione nam ex patris prouidentia q: ſemper omnis cauſa
vltima habet predium in ſuo effectu ſuper cās diſtantes et
remotas vt nō in. l. ſi mulier rex amo. Econtra pro paulo
facit quia forme contractus nil eſt detrahendum. C. de fide
inſtru. l. contractus. Item quia contrahens non eſt ſecutus
fidem heredis ſed teſtatoris et ex perſona heredis actus nō
firmatur ergo nec infirmatur per locum a contrarijs Item
contrahens agit in propria virtute non in virtute heredis.
Item heres ſuccedit in contractu reali cuʒ ſuis qualitatib9
et naturis. Item contractus eſt pro cauſa ń organa. Iteʒ tē
pus nil agit ſed conſiſtit agenti. Item ſoliditas contractus
non debet minui. Item conſenſus ſunt contrahentium. Iteʒ
vincula tranſeunt ad heredem. Item in hijs que ſola conue
tione conſumantur inſpiciamus conuentionem et conſenſum
et in hijs que in facto inſpiciamus factuʒ facit. ff. q po. i py.
ha. l. potior. §. qui colonus. Item retro videtur conſumatū
et in ſeipſo perfectum ex quo retro fingit. ff. e. ti. l. qui balne
um. Item conſenſus pupille nil facit ad illud negociuʒ ergo
nec negligentia. Item iſto caſu ſunt ſic ſubordinate a defunc
to qui potuit imponere legem futuro heredi. Iteʒ in. l. com
miſſoria ſuffic ꝙ termini ſui ſint v. i. a. i ſolutū ſit q: cōmittit
ex ꝯuentione ꝓ ꝯuētōne ſola for'ancta i bōis vacātib9. Et
ad hoc facit. l. puella cum ſy. in glo. alias. ¶ Non ob. ꝙ nō
in. §. in hac quia in faciendo aliud vt ibi aliud in non facien
do vt hic eſt ratio differentie quia non fact. nihil eſt. ſecun
dum pe. iſtud eſt trupha q: ex non facto reſultat aliquid id
eſt culpa. Et ideo dicit hu. ꝙ ratio eſt q: factum eſt obliga
torium. tu dic ꝙ ratio eſt quia non factum non attribuitur
ꝑſone factū ſic. Et ideo factū recipit in ſe attributa ꝑſone
ſecus in non facto. Item non ob. l. ij. de iur. emphi. in glo. q:
illa eſt pena vel illa eſt preſcriptio quaſi realis que icipit ab
herede vnde in ānua penſione videtur idem dicendū quod
ibi dicitur ſed hic dicitur. q: hic erat bimeſtris preſtatō ſed
hic non concernebat canoneʒ realem. ergo omnes cōmūiter
dicunt ꝙ imperator dixit equum. paulus iuſtum quod eſt
ſequendum. Modo veniamus in caſu proteſtationis ad qd

⁊ contra quem fiet reſtitutio ⁊ nunc ſumus in apparatu ſu
per iſto puncto .Et videtur primo ꝙ integrum reſtitutio
nullitaſ.petatur q: tuta ipſo iur.Et arguo ſic cui competit
directa non poteſt reſtitui vt.l.ſi heres.ḋ.ad trebell.Item
effectus vllus ſequitur nec ſequi ſperatur ex act.vſ ↄtrouer
ſia.Item ordinarium excludit extraordinarium.Item om
nis reſtitutio in integrum eſt remedium ſubſidiarium vt .l.
diuus de in integrum reſtit.§.inter has. item fruſtra preci
bus imperatur quod ipo iure conceditur.l.i.C.ꝺ teſtaſ.
⁊.ḋ.de condi.inſti.l.que ſub conditione.§.fi.C.qui admi.
ad bonoꝝ poſſ.poſſunt.l.fi.ꝺ e oper.nou.nun.l. de pupillo
.§.hoc.Item aliud eſt dicere nullum.aliud querel.ne . vt
inofficioſum .Item ꝙ eſt nullum apparenter ⁊ exiſtenter
non indiget declarari nullum.vt.l.ſi quis legatum de fal .
Item fruſtra petit quod intus ⁊ perfect.habet. Item.l.eſt
expreſſ.⁊ vulgaris.vt.ḋ.e.l.i.ſimile nota ꝺ inofficioſo te.l.
pater filium de calum.l.hec actio.⁊.l in herede.§.fi.de op.
no.nun.⁊.l.in prouinciali per dy.¶ Nec obſtat quod dici
ſolet ꝙ accuſatio deſerta.vel minus legiptime proſecuta.vſ
minus moroſa non impedit officium ſoliſ.inquiſit. ſecus ſi
eſſet abolita.C.de abolit.l.ſecunda.quia officium inquiſitō
nis eſt coadiuuare rei pu.cauſa inductum.vt in.l.prima.§.
hanc de rei ven.Et.l.ideo permittit generalem inquiſitionē
principalem ⁊ directo fieri.quia deficit accuſator genera
lis ſit impoſſibilis.vt.l.libellorum.ff.de accuſat.ex recepſ .
ſuper iſta generali quaſi liquido negotio quo ad ſecretum
iudicis liquidato enim negotio inquiſitori.aliter tamen ꝙ ꝑ
famam eſt in ſuo arbitrio admittat accuſatorem an non ne
res publica circūueniatur hoc tangitur de liberſ .agno .l . ſi
vero poſt dy.per cy.dico igitur ꝙ ſi eſt tuta ipſo iure ꝙ nō
poteſt petere fruſtra ſe in integrum reſtitui oportet ergo ꝺ
neceſſitate dicere ꝙ iſta pupilla ſit ipſo iure tuta. Sed con
tra hoc oppono immediate.nam ſi eſt verum .ergo paulus
dicit falſum ꝙ per petitionem precij ſit receſſum a .l. cōmiſ
ſoria nam ei non proficit pactum quia recedit a pacto.ff.lo
cati.l.cum plures.§.legip.dicſ.de preto.ſtip.l. valerianus
de fideiuſſ.l.ſtippulatus es opus.de aſſeſſ.l.diem functo.
ſublato ergo pacto pupilla non eſt ſub.l.pacti.ergo eſt tuta
ipſo iure.exquo pactum eſt abſortum.Et firmatur oppoſi
to.⁊.l.coſolueri .ḋ .de diſtra.pigno.⁊ de condic.⁊ demonſ.
.l.titio ſi non nupſerit de diuor.l.ꝙ ait.C.de condic.l.ſi fili
us.de hijs qui.vt indig.l.poſt legatum in principio. Si er
go paulus dicit verum.ergo iudicium temerarium. q: ext
tus controuerſie nullus eſſe poteſt ſuper tali in integrum re
ſtitui.ſi vero dicit falſum ergo male .ſo.verum dicit ſi legip
time exponatur.Exponi autem poteſt quattuor modis.pri
mo vt videatur receſſum ſub condicſ. i.ſi proteſtationi pa
reatur. Iſta eſt falſa expoſitio.quia ſic ante condictionis e
uent.i.interim non eſſet receſſum quod eſt falſum vt hic.⁊
.ḋ.de .l.cōmiſſ.l.poſt diē ⁊.C.de pacſ.inter empto.⁊ ven
di.l.commiſſorie ſecunda expoſitio eſt ꝙ videtur eſſe receſ
ſuꝫ ſub modo.ſ.vt penſionibus pareatur ⁊ non impleto mo
do tanquam ceſſante cauſa finali receſſionis non noceat re
ceſſiſſe vt .ḋ.loca.l.queto.§.inter locatorem ⁊ de inoffi.teſta
mento.l.ſi inſtituta ⁊.l.ſi ſub hac tertia eſt expoſitio ꝙ hic
fuit requiſitio cum prorogatione termini expreſſa quarta ex
poſitio eſt ꝙ cuꝫ tacita ⁊ ymo ad terminum videtur receſſiſ
ſe non poteſt de le.ij.l.ſtatu.liber.§.ſtichum de ſtatu libe .l.
thays .§.intra ꝺ contraheri.emp.l.qui fundum ⁊ extra de
conceſſ.preben.c.cum tt.ꝙ in clemen.Si dicas duo viden
tur precepta vt lege celſus de arbi . Rndeo illud poſt ter
minum adhuc ſubeſt cauſa ⁊ oblᵒdebiti offerendi ſed hic re
ſoluto contractu non ſupereſt cauſa precij ſoluendi ⁊ ideo
omnis actus qui tempore abſorbetur non continet duo pre
cepta ſed vnum vt nō.ḋ.e.l.intra vtile ſed certe illa videtur
diuinatio quia littera non facit mentionem niſi de petitione
precij . Rndeo q: petitio que fit in fauorem aduerſarij con
tinet tacitam prorogationem arbitrio iudicis dicit glo.quod

eſt valde nō.nunquid ergo curret tempus ante ꝙ iudex ꝺ
claret vt.ḋ.de verbo.ob.l.ſi ita quis .§.ſcia ⁊.l. hoc iure ⁊
videtur ꝙ non in penalibus ⁊ ideo licet iſta ſit multum nō
eſt multum extranea ab intellectu huius .l.nec etiam audeo
dicerſ ꝙ ſimplex prorogatio diem certam non habens intel
ligatur certa dilatio vniformis ar. C.de fideiuſſ.l .ſancimᵘ
q: illa loquitur in ſuo caſu vbi.l.procedit ideo potius vide
tur dicendum ꝙ talis dilatio eſſet nulla ipſo iure q: incerta
vt nō Bar.de verborum obliga.l .liber homo.§.hodie.
¶ Nō ꝙ iſte proteſtationes que habent vim renunciaſ .
per procur.non poſſunt fieri.niſi procur .vel nuncius hēat
mandatum ſpeciale.vel ei ſimile.ff.de verborum ob.l. qui
rome.§.callimac . Pone ꝙ eſt factum poſt primos duos
menſes.⁊ ante alios duos.hoc modo ꝙ ſoluat in ſequenti
termino.Quero nunquid ſit receſſum a.l.cōmiſſoria.⁊ vide
tur ꝙ non quia expreſſio eorum que tacite inſunt.nihil ope
ratur de fideiuſſ.l.non ratione. niſi quando ratione expreſ
ſionis concurrunt plures cauſe. ⁊ plures rationes diuerſo
iure nature ꝙ in tacito de ar.l celſus.⁊.l.iij.C.ſi pen . ap .
mors inter.ff.e.l.i. In.l.enim celſus expreſſio auget contēp
tum.nam non ſolum contempſit.l.ſed iudicem. In illa. l. ſi
pen.ap.⁊C.illud quod erat acceſſorium efficitur principale
⁊ per ſe ſtans.vnde expreſſum eſt alterius nominis ⁊ con
dictionis ꝙ tacitum.Et ymo aliquid operatur ſolutio. Ita
eſt in.q.noſtra.quia ſecunda dilatio non erat tunc dilatio
quia prima conſumpſerat ꝙ per primum debet conſumi.⁊
abſorberi non poteſt.argumentum.ff.de verborum ſigni .l.
ſi quis ita ſtippuletur ſiue nauis.⁊ de inuſto te.l. nam ⁊ ſi
ſub conditione.§.poſt deffectum. Item contra contract.eſt
ſtatū in cauſa caduci.ſtatuti prima dilatione conſumpta.q:
diſtributiua fuerat clauſula non complexiua.de pigno.act.l.
ſi neceſſarias.§.ſi annua.⁊.l.prima in fine de pecul . lega .
quinta expoſitio eſt ꝙ hic nulla fuit prorogatio ⁊ ſic ceſſat
omnis diuinatō.ſed quia in illo inſtanti non fuit ſolutum da
tur in integrum reſtᵒ non tamen debet intelligi inſtans dia
lectice.ſed ante ꝙ ad alia diuertatur. vt poſſit ire domum .
⁊ ad amicos ad acquirēri pecuniam ⁊ ſoluendam.vt.l .ſcie
dum infra de vſurſ . ¶ Nunc videamus ad quid detur re
ſtitutio ad quod ſciendum eſt aliquid premitteri in facto .
nam eſſe potuit ꝙ emylio traditus fuit fundus littera enim
non aperit.cum ergo in realitate rationis non in ambagibuſ
debeat fundari intellectus practicus ⁊ ſubſtātialis.videamᵘ
quid eſt ꝙ reſtitui petiſ non damnum ſed remedium ↄtra
damnum.¶ Eſt autem damno prouidentie ex cauſa nō lu
cratiua ſed lucrum ceſſans preſupponit lucratiua princi
pia.Et eſt diminutio querendorum non queſitorum diſgreſ
ſio.¶ Ad factum reddeo.Et ſciendum eſt ꝙ vbi reſtᵒ eſt
iuſ act.idem eſt petere reſtituſ.quid petere rem.l. metum
.§.pe.ꝙ metus cauſa q: reciſſoria actio ⁊ ipſe libellus ideꝫ
ſunt .Si vero petitur officio iudicis diuerſa conſideraſ. eſt
opus nam ſi quis eſt leſuſ in tempore reſtituitur ad tempuſ
Si in actione reſtituitur ad agendum ſi in poſſeſſione in
futurum Et omnis reſtitutio reſtituit aliquando ad pream
bulari.horam.reſtiſ.nam reſtitutio ⁊ poſtliminium equipe
rantur de iniuſto teſtamento. l.ſi quis filio exheredato .§.
fi.de ſen.paſſ.l.fi.ff.de poſtu.l.i.§.de qua.Eſt enim reſtitu
tio idem ꝙ detrimenti abolitō .¶ Modo veniamus ad le
ſionem ⁊ ad ipſam referamus in integrum reſtᵒ omne eniꝫ
quod reſtituit aliquod principaliter detrimenti preſuppo
nit contra quod aduerſatiue ordinatur intrinſeca medula .
negotij attenditur ⁊ quotendie aſpice occullos intellectus
ad finem dirige occuli non ſunt ſaciati pro vna die.nec pro
vna concluſione. iuriſpitus debet totum proceſſum conſide
rare ⁊ ꝙ principium concludat in finem ⁊ finis in ſuuꝫ pri
cipium recto procedat ordine ⁊ ſic alpha ⁊ .o. principium
⁊ finis .i.ꝙ concluſ .⁊ concluſum conuertantur ſicut diffini
tio ⁊ diffinitum .Ex perſona ergo actorſ metitur act .⁊ ex
perſona rei metitur excepſ.ſicut actio formatur ⁊ condem

natio moderatur.l.prima in princi.ff.ſi pars heredi. petat.l.
pomponi.in negotijs ſupra de nego.geſtis aliquantulum
intelliges ad extranea voluntatis in burgatis cauſa zelat.q2
ſomniabam in pernaſo.⁊ in peruſio. ¶ Nunc ad propoſi
tum reddeo ⁊ dico ꝙ ſi traditio interuenit. ⁊ puella leſa eſt
in dominio ⁊ poſſeſſione reſtituitur ad rem ipſam ſi leſa eſt
in act.in rem non in poſſeſſione reſtituitur ad actum nō .ſ.
.e.in cauſe de procur.l.qui proprio.§.item qr. Si autem ñ
interueniatur traditio in perſona empt.dicit bar.ꝙ in empto
rem nulla datur actio.quia non daretur ſi nullum eēt appo
ſitum pactum.l.commiſſorie. quia perſonalis actio non ſeq
tur fundum.l.i.§.ſi heres ad trebel.C.ſi cer.peta.l.prima d
contraheñ.emp.l.fi.§.fi.C.de ac.⁊ ob.l.cum qui.nec debet
plus operari reintegratio ꝙ ipſa integritas ergo ⁊c.vt.l.q
tiens.C.de rei ven.¶ Gloſator videtur ꝙ i culpa pupilli
fuit cauſa ſecunde venditionis cum non eſſet alias venditio
ꝙ reſtituatur ad totum contract.⁊ ꝙ officium iudicis.ſit in
rem ſcriptam. quia eſt rei perſecutorium ⁊ idem tenet hic
Bar.Ego cogitabam defendere glo.ſed in caſibus in quibus
res debet preciſe tradi ꝙ eſt in quattuor caſibus. ſcilicet ſi
obligauit venditor ſe preciſe.vt l.heredit.de dona.ſi fuit la
lata ſententia ſuper traditio.de rei ven.l. qui reſtituere ſi fu
it emptor inueſtitus vel precarium interuenit ſecundū quoſ
dam. Item ſi intereſſe affect.dedit cauſam contractui.ꝙ nō
poteſt reputari per ſolutionem alterius intereſſe.puta eſt ca
ſtrum quod pertinet ad tutellam ⁊ ſtatum emptoris. Item
ſi venditor deſijt poſſidere ⁊ participat fraudem in caſibus
poſſeſſio eſt auferenda nouo emptori tanquam affecta.quia
officium iudicis ſapit naturam realitatis.⁊ veniunt fructus
conſiderato ſtatu rei que erat tempore repetitionis non il
li qui creuerunt per induſtriam emptorum fi.vt.j.e.l.itra
vtile §.vendentibus.talis igitur reſtitutio erat magis inſtitu
tio ꝙ reſtitutio ſic.j.ad veleya.l.quātis.§.cum eſſem.ſed
hec opi.eſt ſcrupuloſa.quia minor dicitur circūſcriptus niſi
in eo in quo leſus eſt. Item idem acceſſiſſet patri cui ſucceſ
ſit.vt hic.⁊ ideo tu aduocate per leges praticādo cogitabiſ
¶ Leges in ſcolis deglutiunt.ſed in palatio digerunt. quia
pratica eſt ſcia digeſtiua.⁊ vbi theoricus deſinit praticus i
cipit.⁊ hoc in iure ſcripto.ſed in iure conſuetudinario eſt e
contra ⁊c.quia quod oritur ex moribus experientia facit
artem.vnde locus ab experientia ſit tibi pro via veteri ⁊ tu
ta.¶ Deinde ex hac lege collige ꝙ tps nō ponit inter cāu.
ſed inter media extremorum. Item q2 in cā appellatōis vi
cit qui ex validioribus argumentis facit.j.ad trebell.l. qui
filium.§.finali.item ꝙ heres nil reformat de facto deffun
cti. Item ꝙ iudex ad quem alium reformat ſententiam ex
nouis infra quod cum eo.l.titianus dicit Bar.hic quod pri
ceps ex plenitudine poteſtatis poteſt ſupplere circa libellum
ex cauſis ſibi notis quia coram principe non attenditur in
eptitudo libelli potius coram principe attenditur cauſa ꝙ
con° .Sed coram delegato a principe potius con°.extra de
reſcriptis.c.ſuper litteris per Innocen. Item quilibet con
tract.ſit diſplicibilis dutius tamen eſt ſeruandus ex punc
to in punctum. Item ꝙ fertur per verba de futuro Item
ꝙ preſumptio malitie ⁊ nequitie eſt in quolibet depoſito.
Item ꝙ omnis cauſa demonſtrat effectum ſibi approxima
tum. Item ꝙ dilationes ſunt de puncto in punctum quo
ad originem ⁊ quo ad curſum ſiue menſurant naturam ſiue
accidens.vel contractum.vt.l.genero.j.de infant. Item in
cauſa iſta non defertur ſacramentum ex motiuis. quia ſup
ar° conſtitutionis non defertur ſacramentum inde fretus ra
tionis.¶ Nunc lego in glo.et precari.ibi non aperit ymo
aperit in verbo poſt diem.⁊ ſic glo.ſumauit.in glo.vt poſt
ibi non placet.ſcilicet interim.ſed poſt diem placet.quia g
ſpernit proteſtationem non debet ex iſta ſe tueri. In glo.ibi
prorogari in aliquod certum tempus.nō ꝙ prorogatio gra
tuita ſtat in voluntate prorogantis.iſta opy. dicit ꝙ verba
debent intelligi efficaciter de le.primo.l.huiuſmodi.⁊ i° no

ta.⁊.l.ſi venditor de ſer.expor.¶ Extra quare nunquid po
terit prorogari iuriſdictio que non exercetur. loquor de p
rogatione publica non priuata.verbi gratia ſtatuto cauetur
ꝙ vltimis quinque diebus poteſtas nullum officium facere
poſſit.populus in illis quinque diebus prorogat ſibi ad men
ſem queritur an ſit vnum ⁊ idem officium.⁊ videtur ꝙ nō
quia pro nullo debet haberi illa iuriſdictio eneruata. Con
trarium eſt verum quia iuriſdictō magis conſiderat ha
bitu ꝙ actu.quia nihil exercendo adhuc iurisdictio ſit in p
ſtatu durat.eſt enim ſicut tutor honorariuſ.⁊ facit quod nō
.j.de auctoritate tuto.l.ſi pluri.⁊.j.de ſolut.l.quia ⁊ ſi for
tes.ſunt quidam cum poſſet interim remoueri vt ſuſpectus
ſequitur ꝙ apud eum eſt habitus habita hac ratione. puto
poſſit prorogari iuriſdict.dum naturaliter prorogatur habi
tus.⁊ nota ꝙ iſta glo.non reperitur alibi.an intra appella
tionem debeat apponi dies.¶ In gloſa pria.i.q.i. allegat
quare reſtituitur aduerſus terminum contract. reſpondeo
in contractibus reſpicitur principium. Sed.l.ſemper diſpu
tatur ⁊ ſemper loquitur.⁊ ſic loquitur cum minore.vt.C.d
heredi.ff.de iure codi.l.poſtians de verborum ſignifica.l.
verbum erit.⁊ ideo minor leſus per terminum iur reſtituit
.C.de iure emphi.l.ij.C.de reſtitut.mili.l.ſi cum militari
bus.⁊ ibi nō in gl.quia ſ.l.fi.pactum quod.l. preſumit fac
tum in fraudem vſurar.q2 quod ordinatur ad facinus non
valet.Et ideo aliquando mag.improbatur fraus tacita ꝙ
manifeſta vt de iur fiſci.l.ita fidei.valet tamen pactum ꝙ
ſit iuſto pretio ēpta.quia videtur tacite electus iudex com
petens ad hoc declarandum.vt.l.ſi fundus.§.fi.de pig.Et
iſte erat iudex loci contractus vel vbi res eſt vt nota in au
ten.vt omnes obe.iu.prouin.§.⁊ hec conſtit.in gloſa vt ſi
rē ꝙ.Et h tene menti.Et adde ꝙ nō i.l.i.i fi.C.d pac.pig.
⁊ i.l.fi.C.d cōtraheñ.ēp.⁊ pign.act.l.titius de ſolut.l.cali
macus alias incipit ꝙuis .de ſeu.da.in vicem .l.commiſſ.
.c.i.x° col.Econtra poteſt dubitari an illud ſit pactum.l.cō
miſſorie vendo tibi ne alienes ⁊ ſi alienaueris ſit res inemp
ta .dic vt nō.ff.de acqui.po.l.qui abſenti .§.ſi quis Et .nō
ꝙ pactum.l.commiſſorie.l .appellat.gladium ad radicem
falſi contract.etiam interim re in alium tranſlata cāus eſt.l.
emillius cum ſy.interim tamen habet radicem ſubſtātie pri
prime ⁊ perfect.in ſeipſo ⁊ deberet ex eo laudari nec reſti
tueret contrahentibus reſoluto contractu ar.j.de pe. here.
.l.ſed ſi lege.Et quid ſi ſtatutum dicit ꝙ in.l.poſſit opponi
contra pacta .Rndeo auctoritas iur omnem exceptionem
remouere poteſt vt nō in capitulo ne romani d elect.in cle.
ſuper verbo ceterum de re iudi.capitulo primo compillat
tamen ſecus hic puto q2 i fraudem vſurarum vnde iudicio
eccleſie illud ſtatutum damnatur. Idem dico ꝙ ſi ſtatutum
dicit ꝙ creditor lucretur fructus tamen quedam gloſa dicit
contra ⁊ bene in pignore pretorio ⁊ iudiciali vt nō in aut.
de exi.re.§.ſi vero. ¶ In glo. quam leges vnde dic ꝙ ibi
melius dixiſſem .nō veritatem opy.ceſaris auſſerri adde ꝙ
nō infra .c.l.§.fi.Et an res hereditaria poſſit preſcribi ⁊ di
co ꝙ vbi apud poſſidentem reperitur ſcientia patientia do
mini vt.l.ſecunda de ſerui.⁊ aqua ius hereditarium nō po
teſt preſcribi ſi ab hereditate icipias ſi iacet.preſcripi.act.
⁊ dominij dic vt.j.e.l.etiam ⁊ de diuerſ.⁊ tempo.preſcrip.
.l.ſi ſeruus.j.qui .ex cau.maio.l.iull.ſupra de negotijs ge
ſtis .l.nam ⁊ ſeruus .§.primo ⁊ per cy.in autē.quas actōes
⁊ per Bar.de verbo.ob.l.cum filius.§.in hac. Faciamus
hic pauſam.⁊c.propter modernum ordinem.prima eſt ꝙ
quod tranſmiſſio ad heredem ſit cum ſuis qualitatibus.⁊
ex perſona heredis minoris eccleſie vel hoſpital .vel alteri
us priuilegiati ſuccedentis non mutatur ſoliditas cōtractus
precedent.qualitates voco pacta ⁊ conuenientes propter
primam ſubſtantiam contractus. Item modus ⁊ tempora
⁊ quid de regulari intentione contrahentium ſicut pene.⁊
quicquid additur ſubſtantie ſeu vltra ſubſtantiā qualitas di
ci poteſt apud legiſtas .Etiam poteſt dici forma que eſt cō
uentione expreſſa aliter accipitur qualitas in.l.cum quid.ſi

certum pe. ⁊ facit. j. de penis. l. aut facta. §. qualitas. Item dico ſuis. i. realibus et tranſmiſſibilibus. non autẽ de anne xis perſone ⁊ non cauſe. q2 inſeperabilia a perſona non trãſ mittuntur. ar. l. ſtippulatio iſta. §. ſi quis de uer. ob. ⁊ inſtitu ta. de vſufr. §. finitur. de noua. l. vſufr. ⁊ ideo feuda olim nõ tranſmittebantur. q2 ad facien̄ tamen dabantur. hodie tranſ mittuntur recta ⁊ notabilia feuda ad perſonas in iure expſ ſas. quia communiter eis vtilis proprietas. ad alias autem perſonas que non ſunt in iurẽ expreſſe feudum regulare. i. quod habet rectam naturam feudi non tranſmittitur vt in capitulo primo qui feu. da po. coll. x. Eſt autem natura in feudo ſicut in homine de peculio. l. peculium. naſcitur ſcilicꝫ quedam virtus dans feudo eſſe ⁊ viuere ſecundum ius co mune feudorum aliter non appropriatorum in pactis im propriata enĩ natura non dicitur natura quia eſt alterata. ⁊ quedam natura aſſumens originem. ⁊ conſiſtit in iure que dam aſſumpta per originem. ⁊ aſſiſtit in factis ⁊ vtraqꝫ na tura regulat ⁊ regit eſſentia. Reuertor ad meam concluſionẽ ⁊ habet locum vbi ex contractu tranſit ius ad heredem. aliaſ non teneretur heres niſi quatenus ad eum peruenit de do lo heredibus. vt de precar. l. inquiſit. §. ſi. per gloſam ⁊ cy. ⁊ non habet locum in vſu. quia omnis diſpoſitio ex ſui natu ra vel forma habens connexam clauſulam que adiuuet per ſonalis eſt vt. l. libera. leg. l. aurelius. §. teſtamento. ita ⁊ hic quando vſus deducitur in diſpoſitione vel in finali cauſa. ſe cus ſi in quadam demonſtratione. vel cauſa impulſiua. vt d̃ donationibus. l. dona. in concubinam. §. ſpecies. ⁊ l. lucius. de alimen. le. cum hij. §. ſi vni de tranſact. deinde dico ex perſona non dico ex cauſa. nam ſi aliud accidit heredi ꝙ nõ potuit accedere deffuncto vt ignorantia heredis que in def functo non cadebat. vt. l. magnam de contrahen. ⁊ co. ſtip. l. finali. pro ſuo. extra de reſcriptis capitulo ab excõmunica to. vel quia dum heres iuit ad ſoluendũ fuit captus. ⁊ der robat. a latronibus. vt nota de ſolu. vſuras. ſubuenitur ex clauſula generali. ſi qua mihi ⁊ cetera. quia de iſtis fortuitis non videtur precogitatum. quia non ſufficit humana res de uiden̄ futura. vt de act. emp. l. ſi ea res. Et iſta con° non ha bet locum in hijs in quibus quo ad principiũ ⁊ curſum fa cti incipiat a minore. vt extra de in integrum reſti. capitulo conſtitutus. Item dixi alterius propter prodigos vt nota in. l. ſecunda. C. de cur. furi. Et nota ꝙ etiam eccleſia ⁊ ce tus pauperum. vt in auten. de ecli. ti. poſt prin. equiperan tur per ſimilitudinem minori ingreſſu minoris etatis conſti tu. ⁊ reſtituitur non ratione etatis quia eccleſia etatem non habet licet habeat eſſe poſt non fuiſſe. vnde cum impetrans debeat impetrare aliquid reale ſi quis impetraret a rege pri mas excadentias non porrigitur ad feuda de nouo citata q2 ꝙ non eſt in ſubſtantia non eſt in expectatione. vt in. c. litte ras de reſt. in clemen. quia ante creationem non eſt aperta ſpes ad collationem q2 entia ſunt illa que volunt gubernari ⁊ bene diſponi non autem non entia de nego. geſt. l. cum pa ter. ⁊ argumentum ꝙ ſufficit ꝙ in vita concedentis ſit cita tum. q2 gratia vniuerſalis comprehendit futura vſqꝫ ad tẽ mortis concedentis vt. l. lucius deffun. inſtruc. Sed non eſt ſimilis vltima voluntas reſcripto vt extra de conceſſ. ꝓben. c. quia contra lib. vi. ⁊ ſic non ob. Item ſecus eſt in obliga tione generis vbi nihil eſt in obligatione ſub determinatõne alicuius entis naturalis. quia etiam poſt creatum ſolui po teſt. quia aliquid eſt in impetrat. aliud in promiſſ. ſimilitudi nis eccleſie ⁊ minorũ ratio eſt. quia eccleſia ſine papa nihil agit. ideo oportet ꝙ per alium regatur ſicut ꝙ regitur mi nor. facit ꝙ nõ. C. de contra. iudi. l. prima. ⁊ de ſacro. ſanc. ec. aũt. quibuſcunqꝫ modis per pe. ⁊ cy. in hac. l. patet ꝙ q2 nulla eſt ratio que non participet eſſe diuinitatis ꝙ magnuſ eſt ceſar. ſed maior eſt ratõ. ⁊ veritas. ⁊ hoc ſi princeps ſtat in finibus ſue priuate oppinionis. ſecus ſi tranſit ad fines publice conſtitutionis vt inde nõ. in prohemio in clement. Secunda concluſio eſt non dicitur abſortum tempus ꝙ ad

hec in potentia perſeuerat. ⁊ ratio poteſt ꝓrogari. declaro. nam terminus quandoqꝫ concludit vtriqꝫ parti vt. l. prima de penu. lega. aliquando concludit rei debite vt. l. cum ſtip° ⁊. l. ⁊ ideo de verbo. obliga. quandoqꝫ concludit datori. ſed non receptori. vt eſt pẽm. l. commiſſorie. ⁊ tunc receptor po teſt prorogare. quandocunqꝫ vult antequam ſuam intentio nem declarauerit in contractum ⁊ ita intelligitur glo. homis. l. ⁊ nõ ꝙ non accipitur hic tempus dialectice pro differen tia diſtantie. quia impoſſibile eſſet ꝙ duo tempora ſint vnũ. q2 in ſuo diuiſo neceſſario ſunt plura. ſed accipitur pro effec tu temporis. q2 ex conuenĩ. temporis ſurgit vnus effectus. ⁊ non plures ac ſi ſub vna voce in principio. hoc expreſſum eſſet hinc eſt ꝙ non poſſunt repreſentare vnum effectum ñ dicitur ꝓrogatio. vt nõ in. c. hij qui auctoritate de preben. li. vj. ⁊ ſi vna dillatio eſſet homis. a° eſſet prorogatio. l. non eſſet idem terminus. quia non erit idem terminãs. vt. l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſi quis cau. 3° concluſio. expreſſio termini extin cti recip intellectum in fauorem eius in cuius fauore termi nus eſt preſtitutus. vt hic. ⁊. l. ſecunda de. l. commiſſ. ⁊ nõ ĩ. l. i. ſi agri vc. Et hoc verum quando aliquid diſponitur ꝓ fauore. vt nõ in. l. qui fidem. de tranſac. ſecus ſi exprimitur pro forma vel pro art. gratie. vt in capitulo cum ei ꝗ. de cõ ceſſ. preben. in clemen. Et nõ ꝙ priuatio habet ſemper pre cedentem diſpoſitionem alicuius habitus de verbo. ob. l. x. hoc dico propter nõ per cy. in. l. ꝙ fauore de legi. Quarta con° a prelato minorum ab interlocutoria preiudiciali reci pit ex nouis rationibus fomentum. text. eſt hic in allegat. pauli. licet. d. Bartolus. dicat ꝙ iſta allegatio fiebat poſt ſen tentiam ceſaris ad excuſationem ceſaris. ex quo colligit ar. ꝙ iudex in ſcindicatu poteſt ſe iuuare ex nouis allegatõib° ex quibus oſtendit partem non eſt leſam. Ego dico ꝙ ceſar nondum iudicauerat quando paulus hic allegabat ⁊ proce dit hoc ex natura appellationiſ. Item ſi minor eſſet indeffen ſus equipereretur abſenti ex naturali cauſa ⁊ neceſſaria ſi militer. C. de teſtamentis. l. cum antiquitas ⁊. l. queſitum. de re. iudi. cum ſy. Quinta 9° nouus actus inducit in actu precedenti nouam infirmitatem ⁊ prorogatio nouam quali tatem declaro quia reſolutum contractum deducit ad eſſe cum noua tamen qualitate ſed reſtitutio in integrum ſecun dum paulum cum formalibus autem qualitatibus ſemper intelligitur prorogatio fieri niſi tangeret ius tertij. l. ſi cum hermes. C. locati. Ergo prorogatio fit cum realibus qua litatibus act. vt de no. oper. nun. l. prima. §. item nunp° per Bar. Sed cum qualitatibus perſonarum vt. l. prima. Vlti ma 9° cado datus a cauſa non mutatur ab organis. i. inſtru mentalibus cauſis vt de teſta. tu. l. tutores non ab herede. Baldus.

i

Atra utile

Ab interlocutoria que preiudicat in principa li negotio poteſt appellari ⁊ appellatione pẽ dente primi iudicis officium conquieſcit nec labitur ei terminus iuſ hoc dicit notabiliter hec. l. ¶ In tex tu ibi minores. ſ. condam erant enim nunc maiores ſed. j. an num vtilem. Nota ꝙ in cauſa reſtitutionis poteſt pronun ciari etate ſeorſum a principali ⁊ diffinitiua pronunĩ ⁊ ſic per modum interlocutorie ſecundo nota ꝙ iſta interlocuto ria poteſt appellari. ¶ Item nota ꝙ appellatio ab interlo cutoria ipſo iure ſuſpendit officium iudicis a quo. ¶ Item nota ꝙ ſi pronunciatur pro appellato ipſo iure reuertitur cognitio ad primũ iudicem. ¶ Item nõ ꝙ ei qui eſt impe ditus propter factum aduerſarij non currit terminus lega liter. facit de exec. rei. l. ſi cum ipſe facit. l. pendente. C. de in inte. re. milli. ¶ In glo. tribus modiſ ibi dicas ⁊ ſecundũ hoc fuit appellatum a diffinitiua lata ſuper reſtitutione vel reciſſoria ⁊ ſic non ob. contrariũ de. l. ante ſententie quod ſignatur in fi. gloſe. Sed tu dic ꝙ non poteſt intelligi in ſñia lata ſuper reciſſoria q2 ẽẽt reciſoria perpetua ſꝫ frã. accur. ⁊ cy. in addit ſuis. ¶ In eadem gloſa ibi tertio dic hec eſt

vera lec.ſecundum omnes.¶ In eadẽ gloſa ibi contra ma
iores ⁊ ex natura vtilis temporis quod non currit impedi
to impedimento iuris vel facti de hoc tangitur infra in gl.ſa
infra annum ⁊ facit .C.de adulter.l.fi. in fi. ¶ In eadem
gloſa ibi non debuit qꝛ cum plures ſint reſtitutiones in inte
grum integrantia non videtur poſſe ſeparari vnam a reliquo
in pronunciando propter quod etiam improprie videtur
ꝙ improprie dicatur hic pronunciari ſuper incidenti. Nã
eque principale eſt etas ſicut leſio.vt.ff.de iure iuran. nam
poſtea.§.ſi minor.¶ In eadem gloſa ibi dari non debuit hoc
falſum.quia imperator infirmaſſet non confirmaſſet interlo
cutoriam.¶ In eadem gloſa ibi ſi ſuper.tu dic ꝙ ſuper in
cidenti non eſt pronunciandum per ſequentem.l.de neceſſi
tate tamen ſi pronuncietur valꝫ ſententia nec ex hoc ſolo di
citur grauari aduerſarij quia ſeorſum pronuncietur vt hic
quod eſt notabile.¶ In eadem gloſa ibi vel dic hec vera.
¶ In eadem glo.ibi mandetur ab hodie vt interlocutoria
de capiendo vel de torquendo.⁊ trahit ſecum executionẽ
ſine miniſterio hominis vt ſi pronuncietur appellaꝛ.de fra.
¶ In eadem glo.ibi vt hic eſt .quia preiudicat in cauſa prĩ
cipali.¶ In eadem glo.ibi permittitur.ideo appellatur ab
interlocutoria quia habet vim diffinitiue nec ſperat poſt ſe
aliam diffinitiuam.vnde a precepto de ſoluendo poteſt ap
pellari.vt ibi facit.ff.de appel.creditor.§.iuſſus ⁊ ſupra qui
ſatiſdare cogan.l.arbitrio.⁊.C.quorum appel.non recipiã
tur.l.ab executione.In glo.vt ſi ſatis ibi videas. In gloſa
ibi annum imperij qui datur ad conteſtandam finiendãqꝫ
litem.vt in.l.ſuperuacuam.⁊ ideo per lapſum anni videba
tur ꝙ non poſſet poſtea pronunciari.vt infra de excuſatiõe
tuto.ſcire oportet.§.ꝙ quotiens.⁊ ſupra de dolo.l.arbitrio
.§.penultimo.¶ In eadem gloſa ibi ſtatu.Iſtud concludit
ꝙ etiam terminus in eodem ſtatu non currit interim. vnde
hic non eſt neceſſaria reſtitutio aduerſus lapſuꝫ termini.nec
de ea hic loquitur.ſed de reſtitutione prima .⁊ facit infra de
excu.tutorum diximus.¶ In eadem gloſa in fine primo pp
ter naturam ipſius appellationis.vnde idem ſi appellaſſet
bona fide.quia fruſtratoria appellatio non debet obeſſe ad
uerſario.facit infra de vſuris.l.tutor.⁊ de iudica.negotiorũ
In glo.ibi vellem in fine.hec vera quia certa prefixa iudi
ci delegaꝛ.non prorogatur propter dolum litigantis vt ex
tra de officio delegaꝛ.de cauſis.ſed reddit inſtantia ad dele
gantem.nec obſtat hec lex.quia hic tangebat ius partis.ſed
in queſtione glo.non tangit ius partis. vt ſupra de officio
preſidis.l.ſepe.¶ Queto verum ſi pendente iſta appellatio
ne aliquid innouareꝛ eſſet nullum ipſo iure.dic vt extra de
teſti.ex parte decani.

Vendentibus.Minor nõ reſtituitur ad
reꝫ niſi poſſeſſori reſtũdat
impenſam factam bona fide.hoc.d. Nõ ꝙ ille qui preten
dit titulum dicitur habere bonam fidem ⁊ ad hoc allega
tur per Innocentium.extra de preſcripꝛ.vigilanti.

m **Inor autem viginti
quinque annis**.Sententia ha
bet executio
nem paratam .⁊ ideo reſtituetur minor qui paratam execu
tionem nouauit hoc.d.⁊ ſemper allegatur iſtud principiuꝫ
notabile.¶ Nota etiam in hac.l.ꝙ amittere paratam exe
cutionem eſt enorme damnum.⁊ ideo conceditur reſtitutõ.
Nota ꝙ dixi in ſummario ꝙ ſententia habet executionem
paratam.⁊ adde quod nota inno.de ap.recep.⁊ de excep.
cum inter minorem.⁊ ia.de re.iudi.l.ſi pro tribunali ⁊ dy.
de excep.rei iudi.duobus.⁊ glo.C.de iudi.l.prima.⁊.ff.de
inoffõ.teſtamento.l.qui de inoffõ.⁊ archi.ij.queſtione.priã
ſicut .vbi vide ⁊ eſt duplex modus exequendi.ſcilicet per
officium.⁊ per actionem in factum.vt.l.ſi pretor in fine .ff.
de iudi.⁊ ſuper officio iudicis executiuo non oportet ꝙ of
feratur libellus.ſed ſuper actione in factum ſic.vt.ff.de pe

tiꝛ.heredi.l.item veniunt.§.cum prediximus .⁊ ſi ſententia
non eſt liquida oportet ꝙ liquidetur ablata petitione facit
in ratione ſui.C.de conuen.l.finali .⁊.l.finali .C.de ſenten
tijs.que ſine cer.quanti.ſecundo nõ ꝙ.p eo ꝙ quotidie fit
qꝛ primo fit refutatio ſiue confeſſio poſtea promiſſio.nõ ob
ſtante refutatione .⁊ quandoqꝫ fit ex eadem cã .quandoqꝫ
per modum noui contractus.

Preterea.Minor reſtituitur aduerſus datio
nem in ſolutum.⁊ fructus compen
ſatur cum vſuris.h.d.

r **Iudex**.Sententia reſtitutionis lata
pro minore non retorquetur
contra eum ſi vult renunciare ſententie .h.d.
.l.iſta nõbi.qui caſus non reperitur alibi.
¶ Nota ꝙ ſententia lata pro minore non debet in eius odi
um retorqueri.Et eſt argumentum ꝙ reus poſſet renuncia
re dillationi ſibi date ad hoc vt actor ea non gaudeat. doc.
cõmuniter dicunt contrarium.qꝛ ibi eſt actori queſitum iuſ
de iuꝛ communi non obſtat hec.l.quia hic erat queſitum de
iure ſingulari vt nota.cy.in.l.perinde.C.de in integrum re
ſtitutione.⁊ facit de bo.aut.iudi.poſ.l.cum vnus. ⁊ quod
nõ in capitulo conſtiꝛ.de elec.in clemen.in verbo nolle vti.
¶ Secundo nõ ꝙ ſñia claudicat quo ad eius executionẽ.
Et ꝙ ille in cuius fauorem eſt lata poteſt ei renunciare ⁊
ſic facit contra gloſã que eſt.C.de tranſac.l.ſi diuerſa.
¶ In gloſa vt hic ibi interdum ⁊ eſt expreſſum infra de no
uat .l.doli mali.§.diuerſum cy.Sed poſt minorem etatem
etiam infra annum vtilem põt renunciari vt infra de edi.
edic.l.aliud ⁊ ſupra eadem .l. deſtitiſſe. ¶ In gloſa quod
facere nota ex eodem ferri ſententia tam pro minorꝛ ꝙ pro
aduerſario qꝛ hoc pp naturã reſti.

p **Reſes prouincie**.Ordinari
us poteſt
reſtituere minorem etiam contra ſententiam
predeceſſoris hoc dicit .¶ In textu ibi pre
ſtat per alium iudicem appellationis .¶ In textu ibi conſe
quuntur etiam per ipſum eundem iudicem vt.l.prefecti.ff.
.⁊.ſecundum cy.⁊ ſic eſt pacificate quo ad effectuꝫ non quo
ad iudicem vt.l.prefecti ſupra.ea.¶ Nota ꝙ par reſtitui
tur contra ſententiam paris vel dic ꝙ hic proprie non eſt
par.ſed idem officium vt ſupra .e.l.minor autem magnũ
Baldus.

b **Etate eius**.Sententia lata ſup
etate cauſa cognita
eſt preiudicialis in omnibus cauſis ex etate
pendentibus hoc dicit vel ſic.Sententia lata
ſuper etate legiptima facit ius apud omnes.ſ.vt omneſ poſ
ſint inniti illi ſententie contra eum quem iudex pronunciauit
eſſe etatis legiptime hoc dicit ⁊ eſt ſingularis hec.l.¶ Nõ
ꝙ ſententia lata ſuper habilitate eſt quodammodo lata ſup
ſtatu ⁊ importat preiudicium parti reſpectu omnium quia
omnes poſſunt adherere illi ſententie iſte eſt intellectus glo.
licet Ja.de ra.intelligit ꝙ non porrigitur niſi ad citatos ſal
tem per generale proclama ſed tu dic ꝙ non porrigitur vt
alijs ob ſit ſed vt opituletur eis affert ergo generale preiudi
cium minori ſed non aduerſarijs ⁊ facit ſupra .ea. l. minor
nam ipſe minor fuit in iudicio ⁊ non poteſt pretendere ſe nõ
citatum ⁊ facit ꝙ nõ in.l.prima .C.de hijs qui ven.eta.im
petra .¶ Secundo nota hic de etate probanda ſuper hoc
dicit gloſa ꝙ ſententia lata ex aſpectu transfert onus probã
di vnde iudex pronunciando ex aſpectu corporis poteſt im
ponere onus probandi cui vult.ſi autem non pronunciat ex
aſpectu incombit onus probandi affirmanti non neganti ⁊
ſi vterqꝫ vtitur verbis negatiuis preſumitur ꝙ ſit minor ſe
cundum glo.Ja.dicit ꝙ impoſſibile eſt ꝙ due contrarie põ
ſitiones ſint ambe negatiue nam ſi contrariarum vna eſt ne
gatiua alia ex neceſſitate eſt affirmatiua nec debemus conſi
derare modum loqndi ſed moduꝫ eſſendi ⁊ ſentit ꝙ illi qui

dicunt aliquem minorem intelligitur negare ille qui dicit ali quem maiorem intelligitur affirmare ponit enim aliquē eē ſed aduerſarius ponit aliquem non eſſe ⁊ eſt negatiua ergo ſecundum Ja. dicit tamen ꝙ per hoc non datur regula circa modum probandi quia quando negatiua eſt eque probabilis ſicut affirmatiua onus probandi incumbit neganti ſicut affirmanti. dicit ergo ꝙ ſi aliquis vult admitti ad ali quod vt minor debet ſe probare minorem. facit quod nota. in. l. ſi vero. §. ſi quis pro reo. ſupra qui ſatiſda. cogā. nec obſtat ꝙ aliquādo fuit minor. qꝛ hoc ſolo curſu temporis mutatur ⁊ ideo non affert preſumptionem ex preterito in futurum. vt nō. in. l. ſi minorem ⁊c. C. e. ſecundum Lambertum de ſabinis. ⁊ cyn. in addit. ⁊ adde ⁊ omnino vide quod nō. in mercurialibus ſuper regula infamibꝰ. Jtē vide ꝙ nō i. l. fa. §. ꝙ obſeruari in fine glo. Ex hoc dicunt. C. de tur. calumnie. ⁊ in ſpec. §. poſtremo. in fi. Bal.

n **On omnia**. Extra queritur hic nū quid filius emancipatꝰ a patre poſſit reſtitui aduerſus emancipationem dicunt quidam ꝙ ſic. Tu dic contrariū qꝛ per emancipationem conſequit libertatem idest exiſtentiam ſui iuris aduerſus quem non poteſt reſtitui. vt. l. ex cā. §. pompo. ē. e. cy. in addit.

e **Tiam**. Ei qui eſt in vtero currit preſcriptio ſed datur reſtitutio hoc dicit. Quero verum. l. iſta ſit correcta. Glo. ſentit hic ꝙ non ⁊. C. de tem. in inte. reſti. l. ea que in glo. quelibet preſcriptio contrarium ſentit ſupra ea. l. vltra vide in gloſa magna. Sed hec verior. ⁊ ſic nota ꝙ deterior condictio eſt exiſtentis in vtero q̄ iam nati in curſu preſcript. quod nota. ⁊ adde ꝙ nō in ſpecu. de preſcriptiō. quarta parte verſiculo itē nō ꝙ licet ⁊ i ſpe. ō loca. §. nunc aliqua. verſicu. xx. ⁊ facit infra de in diem adiec. l. ſi predio etiam vide ꝙ nota. ſ. ſolu. matrimo. l. ſi conſtante. §. primo. ⁊ intellige hanc. l. ꝙ preſcriptio fuit completa antequam minor quereretur ius dnij. ⁊ in hoc ſtat ratio huius. l. ſecundum Jaco.

e **Tam qui**. Deffenſori minori ſui mandato non datur reſtitutio nec ipſi minori cuꝰ non intereſt. h. d. ⁊ iunge hanc. l. ad queſtionem quam feci in. l. aliud. §. ſi talis. ē. e.

t **Utor**. Bona fides tutoris non priuat minorem beneficio reſtitutionis ⁊ proteſtatio matris nihil operatur hoc dicit. ℭ Jn glo. vt nō in fi. ℭ Nota ꝙ proteſtatiō matris non infringit actum filij vel tutoꝛ ergo continetur ꝑſona non habet ius ꝓteſtandi cōiunctorio noīe. qꝛ faciebat contra voluntatem dnī.

c **Urator**. Venditio rei communis minoris ⁊ curatoris ope reſtitutionis in inte. reciſſa quantum ad minorem intelligitur tota reciſſa ſi emptor vult ꝙ totꝰ contractus reſcindatur. h. d. ℭ Jn tex. ibi danda. ſcilicet ad pretium. ℭ Nota ꝙ ſi emptor non erat alias contracturus propter reciſionem partis. receditur a toto contractu. licet in perſonis diuerſorum ſumat originem. ℭ Scdo nota ꝙ reciſſo contractu. pretium debet reſtitui ab illis ad quos ꝑuenit hoc. d.

m **Jnor ſe**. Nota hic ꝙ etiam vna clauſula in qua minor eſt leſus poteſt tolli de contractu remedio reſtitutionis hoc dicit.

q **Uamuis**. Actio reſtituta eſt eiuſdē in tempus reſtitutionis cuius erat ante admiſſionem hoc dicē. ℭ Jn textu ibi decem dies ad intentandam actionem ⁊ preſcriptionem interrumpendam. ℭ Nota ꝙ reſtituto minore qui nouauit obligationem alterius reſtituitꝛ creditor in veterem debitorem hoc verum niſi reſtituatur minor propter dolum creditoris. qꝛ creditor eſt indignus reſtitutione propter ſuum facinus. vt. l. ſi titius. ⁊ ſupra. ē. de fideiuſſo. ⁊. l. qui res. §. huic applicatur infra de ſolut. ⁊ argumentum ſupra. e. l. pamp. exulli. in ratione ſut. ℭ Secundo nota ꝙ reſtitutio intelligitur fieri in pri[m]itiuum ſtatum tam quo ad ius q̄ quo ad tempus vnde reciſſoria eſt eiuſdem vite cum originali actione. Si autem illa prima actio erat perpetua tunc reciſſoria non eſt adeo perpetua. ſꝫ durat anno vtili. vt infra de act. ⁊ ob. l. in honorarijs. §. ſed cū ⁊ per dy. inſtit. de act. §. rurſus. ℭ Jn gloſa pro conſtanti i fine. iſta gloſa dicit ꝙ naturaliter obligatus non reſtituitur. vt ſupra de nego. geſt. l. iij. §. pupillus. item dicit in hoc vltimo caſu pupillus nouando obligatur naturaliter quod non eſt verum. quia nullo modo per viam intercellionis ſecūdū Ja. de ra. vt nō. infra de admi. tu. l. tutores. §. ab eo. ⁊ ideo tunc non fieret nouatio ipſo iure ex quo obligatio nouans nulla eſt. licet ex naturali ſola poſſit fieri nouatio. vt in. §. ꝑ terea inſti. quibus modis tol. obli. ℭ J i gloſa. ſi temporꝭ ibi ex tempore. vide in capitulo primo de reſti. in integrum in clemen. ℭ Jn eadem gloſa ibi ⁊ ymo. ſcilicet agitur contra minorem. ℭ Econtra op. de do. ca. mor. l. ꝙ debitori. ſo. ibi loquitur in actione ſubrogata. hic in actione reſtituta que eſt eadem cum prima. ℭ Secundo oppono quia videtur interrupta preſcriptio agnitione debiti ⁊ ſolut. vt nō. ſ. de ſolutionibus. l. cum quis per eo. Baldus.

De capitis diminutione. Rica.

p **Extinet**. Nota argumentum ō ingreſſo monaſterium qui erat debitor monaſterij nam videtur ꝙ ipſo ingreſſu confunditur actio hoc dicit. Amiſſione. ℭ Jn textu ibi interdictiōꝫ cuiuſ veſtigium remanſit hodie circa excommunicatos. ⁊ ideo ex aliquo excommunicati equiparantur deportatis vt nota. inſtitu. de capit. di. mi. §. minor.

Qui deficiunt. Capite minuitur qui hoſtium vel deportatorū numero agregantur per ſententiam hominis vel legis hoc dicit. ℭ Nō ꝙ rebellando quis efficitur hoſtis ſue ciuitatiſ ⁊ ſtatim ꝙ eſt pronunciatus rebellis per iudicem vel per reformationem ex tunc deſinit eſſe ciuis vnde iura municipalia ex tunc amodo non patrocinantur. ℭ Secundo nota ꝙ equiparantur ſententia iudicis vel leg. reformationi vel ſtatuto vt hic ſecundum vnam lec. Jtem nota ꝙ deportati equiparantur hoſtibus. dicit glo. in. §. relegati ꝙ idem in bannitis quia equiparantur deportatis quando hoc importat natura criminis ⁊ genus pene puta quia exulant ademptis bōis. ſed Ja. de are. dicit ꝙ iſta equiparatio procedit quantum ad beneficia ſue ciuitatis ſed non quantum ad ius commune vnde dicit ꝙ nō poſſunt banniti vti iur municip. ſed poſſunt vti iure communi vt notatur per eum in. l. ex facto infra ad trebe. Bar. dicit hoc eſſe verum ſi bannito eſſet indictum bellum quia poteſt impune offendi nam iſte eſt hoſtis ſue ciuitatis per belli indictionem ⁊ dic ꝙ licet iſte de iure communi ſuccederet agnatis vel cognatis tamen poteſt actionem mouere in ciuitate vnde exulat. vt nō in. l. ſed ſi. §. ſi dum decretum infra ti. i. nam videtur poſitus extra protectionem cōmunis. i. ſue ciuitatis. facit ꝙ nō cy. de accu. l. reos. ⁊ in. l. prima. C. de natu. li. Si autem non eſt ei indictum bellum tunc patrocinabitur ei etiam ius municp. quia pena banni non eſt extendenda ad caſum obmiſſum. preſtat argu. ſupra ti. i. l. pampi. exuli. Nec ob. ꝙ dicatur ꝙ poteſtates ciuitatum non poſſunt deportare. quia verum eſt vera deportatione ſed bannum capitale eſt quaſi deportatio

quantum ad iura illius ciuitatiſ facit ꝙ nō. C. de here.inſti.
.l.prima Si predicta theorica Ja.eſt vera ſequitur ꝙ pater
bānitus retinet filium in poteſtate quia hoc competit ỏ iu
re communi non de iure municipali .Cuius contrarium di
cit glo.in.§.allegati.Eodē modo videtur ꝙ duraret legip
timus adminiſtrator vel tutor. Sed contra nō in.l.ſi tu rei
publice de iu.ꝛ ra.diſ.per Ja. Item ſequeretur ꝙ bānit⁹
poſſet inſtitui in teſtamento ſolemniter facto ſecundum ius
commune non dico ſecundum ius municipale de hoc nota
per Ja.infra de bo. poſ.l.edicto ꝛ adde ꝙ nō in ſpec .de
do.inter vi.ꝛ vxo.§.formatis .v.quid ſi vir ꝛ de procu.§.
ratione quoque conſtitutus circa prin .ꝛ de coniuncta per
ſona circa finem .Item nota ꝙ proprie dicitur rebellis.qui
primo erat ciuis vel ſubditus vt in glo .patria ꝛ iſte proprie
incidit in crimen leſe maieſta .vt nō paul.de re iudi.c.paſto
ral.in clemen.hoc tamen nomen rebel.q̄doq; ponitur large
pro quolibet inobediente vt nota in.l.ſi certarum.§.fina.de
mili.teſta .¶ In glo.antiqua littera ibi alicuius nō quomo
do per.l.ſpecialis perſona poteſt iudicari hoſtis.ꝛ rebel . ꝛ
banniri.ꝛ priuari ciuilitate ob delictum.¶ In eadem gloſa
ibi admirat iſtud verbum non ſonat in preteritum de neceſ
ſitate niſi addiceretur ipſo facto.ꝛ tunc dicitur canon late ſē
tentie quando non requirit ſententiam hominis ſed quando
requiritur ſententia hominis non dicitur canon late ſētētie
quod nō.ꝛ hanc gl.raro inuenies alibi vide per archi .lxij.
di .in ſynodo.¶ Quarto vtrum dicaſ vere deportatus vbi
q; locorum ꝛ dic ꝙ ſic.quis ſicut excōmunicatus ab vna ec
cleſia eſt excōmunicatus ab omni eccleſia.vt nō.ſ.ỏ poſtu.
.l.ex ea.q: eccleſia non diuidit ſe.ita deportatuſ ab vna ciui
tate deportatur ab omnibus .quia imperium ſimiliter ſe nō
diuidit.ꝛ per hoc patet ꝙ deportare proprie ad ſolum pri
cipem pertinet vel ſenatum cy.in addi.nam inferior non poſ
ſet deportare extra ſuum territorium.facit.l.illicitas .§. vni
verſitas ſupra de officio preſi.¶ Secundo queritur vtrum
valeat ſtatutum ꝙ bānitus poſſit impune occidi quantum
ad res non eſt dubium ꝙ iſtud ſtatutum valet argumentū
.j.de alc.l.i.§.ꝙ autem.ſed an valeat quantum ad homici
dium licite perpetrandum.videtur ꝙ non. q: illud ſtatutū
eſt rei turpis.vt.l.ſi plagij de verbo.obliga.ꝛ contra ius di
uinum.vt.l.non occides.ꝛ hoc tenet hoſt.in capitulo fi . de
conſue.veritas eſt in contrarium. quia iſte qui occidit dicit
miniſter iudicij.vt.l.accuſationis.C.ꝙ metus cauſa . nam
lex hoc frequenter permittit propter immanitatem criminis.
vt.l.prima.C.quando li.ſe.ſine iu.mu.C.de hijs qui ad ec
cleſias confu.l.ſi ſeruus.¶ Item q: ille bannitus eſt hoſtis
qui poteſt impune offendi.ſ.de dolo.l.i.§.non fuit. ꝛ.j. de
reli.l.minime.ꝛ ita determinauit mar.de fa.ꝛ tangit hic cy.
in addi.ꝛ ita ſeruat conſuetu. ¶ Nō etiam ꝙ deportati ꝛ
banniti non continentur amodo appellatione ciuium.ꝛ adō
.j.de pollici.l.pollicitat.ꝛ.l.ex facto proponebatur de her.
inſti.nota ēt hic ꝙ ille qui abeſt ꝑpter bannum intelligiſ eſſe
deffunctus.ꝙ facit ad ſtatutum de extimis ꝛc̄.Bald.

Nunc reſpiciendum·Publica offi
cia per mini
mam cap.dimi.non perimunt hoc.d.Et loquitur de officio
publico auctoritate.ꝛ vtilitate ſed de publica auctoritate tā
tum loquitur.l.tutellas.j.e.bal.

t **Tutellas**·Officium tutelle dellatum
ſub nomine naturali non fi
niſ minima capi.dimi.tutoris.ſecus ſi ſit del
latum ſub ciuili nomine agnationis .q: tunc
finita agnatione finitur officium.h.d.¶ In tex . ibi iuſ alie
no.i.iuſ agnationis cy.ſecundum glo.ꝛ diuide hanc.l. vſq;
ad.§.iniuriarum in tres partes.primo ponit regulam ꝛ ex
ceptionem.ſecundo infert.primo ex regula .ſecundo ex ex
ceptione.tertio ponit rationem diuerſitatis. ſecunda ibi igi
tur.tertia ibi eadem ratione except⁹ ꝛ exceptiſ.illatio regule
ibi igitur illatio exceptionis ibi ſed legiptime. Nota ꝙ reſ
fert ſub qua appellatione res deſinetur quando ratō impor
tat finalem rationem ꝛ facit.j.de fideicommiſ. li.l.lucius .
¶ Item nota ꝙ qualitas perſone eſt conſideranda.ꝛ mu
tata qualitate perſone que requirebatur ad executionem of
ficij expirat officium vnde ſi cauſa eſſet commiſſa canonico
eccleſie.catedralis ſub nomine canonicat⁹ quando deſineret
eſſe canonicus expiraret officium.nam iſta qualitas impor
tat cauſam ſucceſſiuam non momentaneam ꝛ ideo ea ceſſan
te ceſſat effectus ꝛ ꝙ nota cy.in additio.iuxta predicta de
legip.tu.ꝛ de epi.ꝛ cleri.generaliter.ꝛ per.B.ſupra de con
ſtituto.pecu.l.non aliter de le.ſecundo.l.tria ſcy.i.§.vſuras
per Jacobum in gloſa. l. alia quam ibi vel dic hec vera ſe
cundum Jacobum de ra . ꝛ cynum . ¶ Extra nota ꝙ hec
.l.non loquitur de actione . ſed de officijs ad que non
pertinet edictum pretoris.vt ſupra eadē.l.amiſſione. §.fi.
Baldus.

Si libertate·Nō ꝙ per hoc edictū nō re
ſtituiſ actō in ſuum nec in de
portatū.rō primi.q: ſeruus non poteſt ſubici oneri alicu⁹
actionis ſit tamen miſſio in bonis ꝛ idem eſſet dicendum in
ingreſſo monaſterium facit quod nota de pecu.lega .l.ſi pe
culium ratio ſecundi quia nudus exulat vnde obligatio
ſua tranſiuit cum vniuerſitate bonorū in fiſcum vt.l.ſi iſtius
.C.de fideiuſ.ꝛ.C.ad .l.iul.de vi.l.ſi tutoris ꝛ.l.capitis.j.
de fideiuſſoꝛ.h.d.iſte.§.Baldus.

c **Aſs obligationes**·Actio de
dote capit
dimi.non tollitur quia naturali equitate foue
tur hoc dicit . Si vero tollitur ergo non eſt
opus auxilio huius edicti ſufficit ſibi proprium priuilegiū
ꝛ allegatur hec.l.ꝙ contractus dotis ꝛ etiam actio de dote
eſt de iuſ.gen.ꝛ eſt ſingularis lex.¶ Nō ꝙ per emancipa
tiones filie dotate non corrumpitur ius dotis ymo conſolidaſ
actio etiam iure ciuili ꝛ eſt ratio quia ius dotis conſiſtit in
iuſ gen.quod minima capiſ. diminutione non tollitur .
¶ Item quia dos vr̄ eſſe publici iuſ .ꝛ propter bonū pu
blicum introductus eſt fauor dotis vt.l.i.j.ſo.mat.ꝛ.j .de
condic.ꝛ demon.l.hoc modo ꝛ ideo capi.dimi⁹ nihil opera
tur ar.ſ.e.l.amiſſione .§.fi.¶ In gloſa ſed non ne .j.de bo.
que libe.l.fi.iſta ratio non concludit quia ex quo cenſetur
homo nouus per emancipationem vt ſupra eo.l.liberos.§.
fi.neceſſarium eſt auxilium pretoris vnde dic ꝙ ratio eſt q:
actio de dote eſt priuilegiata ꝛ verſatur interpretatiue pu
blicus fauor .¶ Item licet priuilegia ſint de iure ciuili ipſa
ꝛ forte actio de dote eſt de iure gen.vt innuit littera. ¶ In
gloſa ꝙ ibi .l.quinta dic vt ibi nō.ſ.an dos publiceſ ob ma
leficium.Baldus.

l **Legatum annos**·Legatū ad
alliment.vel
vſum facti in facto conſiſtit ꝛ plurimum fac
ti habet ꝛ ideo capiſ.diminutiōe non tollitur
etiam mero iure hoc dicit lex bona que quotidie allegatur
¶ Nō ꝙ in legato allimentorum conſideratur vſus facti
ꝛ ideo etiam cuicunq; incapaci poſſunt legari alimenta nec
eſt impedimento ius ciuile quia habet illud legatum plus
facti q̄ iuſ facit ꝙ habetis in.l. ſi in metallum de hijs que
pro non ſcrip.ha.l.ſi victum.j.de re.iudi. ¶ Item facit ꝙ
nō in ſimili.j.ad trebel.l.lucius.§.tres ꝛ per hanc legem di
cunt quidā ꝙ in id quod eſt relictum ad alimenta non po
teſt aliquis vti iuſ cediſ.ratio quia videtur cohercere perſo
ne preſtat ad hoc argumentum.ſupra de minoſ.l.tertia .§.
ſi quis filio.¶ In contrarium facit extra de fide. penſionis.
ꝛ.j.de re iudi.l.commodis premiorum. ¶ Secundo nota
ꝙ ibi ꝙ facti eſt nulla iuſ conſtitutione mutari poteſt.facit
infra de le.iij.l.liberorum.§.quod tamen.ꝛ .j.ti.i.l .deniq;
vide quod nō infra de arbi.l.non diſtinguemus.§. ſacerdo
tio.ꝛ per cy.l.quotiens.C.de dona.que ſub modo in vltia
queſtione.Bald.

¶ Quibus ex cauſis maiores vigenti quinqз annis reſtituuntur.

Uius edicti. Quattuor facit prio comenda
b tionē edicti p̄mittit. ſo ponit primū caput edicti quo ꝓuidet abſentibus. 3° ponit ſʒ caput edicti quo ꝓuidet p̄ſentibus cōtra abſentes 4° ponit caput generale quo ꝓuidet vbicunqз iuſta cā eſſe videbit̄ ſa i' verba. 3' i' itē ſi qs quarta i' itē ſi quã. apparet ergo q̄ abſens aliqñ ledit̄ aliquādo ledit. primū ꝑtinet ad primū cap. ſm ad ſm caput. bal.

Etus. No. gl. que dicit q̄ ꝑ bus dз aſſi
m gnari locus tutus facit qđ nō. ſ. ne quis eū. l. ſed eximendi. §. i. j. ad trebel. l. de tra te. ⁊ extra. vt lite nō conte. accedens v' dr̄ q̄ ſi dent̄ litere ſecuritatis non tenet̄ qs comparere in loco nō tuto. facit extra de re iudi. c. paſtoralis in de.

Egatis quoqз. No. argumentū q̄
l liber ciuitas caſtrū vel villa pōt in integrū reſtitui aduerſus p̄ſcriptionem. q2 ſi hoc cōcediī legato eius ergo multo fortius ſibi q̄ ꝓpter vnum quodqз tale. ⁊ illud magis ſed dubium eſt vtrū reſtituat̄ aduerſus leſionē contractus. l. res publica q̄ nō ⁊ eodē modo diceremus q̄ non reſtitueret̄ aduerſus leſionē ſuīe. ſed aliter ſentit glo. j. de re. iuris. l. non pōt dolo carere pro p̄ria pte facit q2 ita currit tp̄s vniuerſitati ſicut priuato. vt in. l. i. in fi. ō li. mi. ⁊ i' p Ja. p q̄ ē vr̄ q̄ aduerſus p̄ſcriptiōem non reſtituit̄ ſi culpa pōt vniuerſitati īputari non ob. hoc lex. q2 legato nō poterat imputari culpa aliq̄ cōiter nos tenemus q̄ vniuerſitates fungant̄ iure minor. ⁊ poſſunt reſtitui. de hoc nō. Jac. j. de publi. l. ſed hīj. ⁊ vide ꝙ. C. q po. in pigno. ha. l. cū re publica. ⁊ eſt rō q2 ſemper ſunt ſub ꝓtectōe ⁊ gubernatione adminiſtratorū. ⁊ iō equiperant̄ eccleſijs ⁊ minoribus ar. C. de ſa. ſan. ecc. l. fi. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. orphanotrofoſ ⁊ vide i. l. vna. C. de ſen. adv. fi. laris li. x. ⁊ facit de damno infecto. l. ſi finita. §. ſi de vegigal. ⁊ l. i. §. q̄ ſi nemo. ſ. q̄ cuiꝰqз vniuerſi. nō. ⁊ iſte due. ll. faciunt q̄ ciuitas nō reſtituat̄ q2 in proceſſibus vtitur iure maiorum. h. d.

T qui. In tex. ibi ſi adiectio nō. q̄ clauſu
c la nō refferī ad id qđ aptari nō poteſt. h. d. Bal.

Uecuritur. No. q̄ appellatōe vi
f cu'oꝝ continētur vincula ſiue publica auctoritate ſiue priuata temeritate impoſita. ¶ In glo. hic in fi. nō. q̄ ille q eſt in carcere publica auctoritate nō dз exire inde lз poſſet. q2 hoſtiuз ſit apertum. ſecus in priuato carcere. ¶ Sed nunquid in p̄io caſu habetur pro cōfeſſo ac ſi frangeret carcerē ſentit hic B. q̄ nō quod tene menti. ⁊ vide hic per eum ſuper iſta queſtione.

Neadem cauſa. No. in glo. de verbo ſtrata.
i ¶ Sō. nō. de ꝓbatione īpedimenti ⁊ negatiue tū dicit gloſa q̄ iſta negatiua reſultat ⁊ affirmatiua. ⁊ iō eſt ꝓbabilis nō. q̄ paria ſunt aliquē detinere ī vinculis vel in publicū exire non poſſe rōne nuditatis vel turamēti. ¶ Itē nō. h' contra maliciā que qñqз fit vt currat ruſtico terminus ad cōparendū. facit aduerſarius ipз capi p ſindicū vt ei labat̄ terminus. Ad idē facit. l. fi. i fi. de cuſto. reo. Et adde ad hanc. l. qđ nō. C. vīi vi. l. prima in p̄ia qđ ne nā id quod non pōt fieri ſine dedecore dr̄ impoſſibile. ⁊ iō inſulatus nō tenet̄ fugere. ſed pōt ſe reuoluere. Bal.

I quoqз ſuccurritur. In tex. i' dece.
e ntus ſit. ſ. vt ſeruat ſm Fran. accur. Bald.

Ecte. In fine. l. nō q̄ filioſa. currit p̄ſcrip
r tio in his in qbus hз adminiſtrationē in iudicio. vt in tex. ſecus in his in qbus non hз adminiſtrationē ipſe. ſed pr̄ vt in gl. ⁊ adde qđ nō. in. l. prima. C. qui admit. ad bo. poſ. poſſunt Bal.

Tem ei ſuccurritur. No. q̄ trā
i ſfugijs ⁊ delinquētibus nō datur beneficium reſtitutionis aduerſus curſum tp̄is. vñ irremediabiliter currit. Et ex hoc nō. argumētuз q̄ ſi aliqs fuerit excōicatus vel bannitus. q̄ currat ei terminus. In cōtrariuз vr̄. ſ. e. l. ſuccurrit̄. el ſecundo reſo. ⁊. ſ. ri. p̄io. l. pāpi. exuli. Soluit B. q̄ aut excōicatus poterat petere ſe abſolui ab excōicatione ⁊ tūc currit tēpus cū effectu. aut nō ⁊ tunc nō currit cū effectu. ⁊ idē in bānito. q2 ſi erat condemnatus in modica q̄titate quā poterat ſoluere nō ſuccurrit̄ ſibi. al' ſic ſm B. ⁊ cy. in addi. ad hoc facit extra de elec. cis qbus. ⁊. j. co. l. ſed ⁊ ſi p ꝓtorē. §. ſed nec cos. lз i' loquat̄ de leui impedimēto non ob. diſtinctio Guil. in. l. nā. q2 hic impedimētū erat ꝑpetuū. ſ. q̄diu ē cōtuīax. vt extra de cōſti. c. ex litis.

Ab hoſtibus. No. q̄ pōt dari curator bonis abſentis qui
a hз vel non pōt habere ꝓcuratorē ⁊ iſtud eſt remediū quādo aliquis abeſt nō dimiſſo ꝓcuratore vt poſſit agere. ⁊ cōueniri q̄ nō. ⁊ nō Ber. de iur. calumnie. extra ceterū ⁊ Ja. de arc. in. l. fa. C. de iura. calū. ¶ 2° nō. q̄ p iſtum curatorē exercet̄ reſtitutio ī integrū nomine bonorū nec forte requirit ſpāle mādatū q2 hoc nō dr̄ h' .nā iſte publica auctoritate fungit̄ pp decretū iudicis. facit q̄ dixi. ſ. de mino. l. illud. §. ſi talis. ¶ Itē nō q̄ lз bonis abſētis indefenſi det̄ curator. ſecus in bonis p̄ſentis. n' tam ceſſe ī bonis de curatore furioſi. l. cuius bonis cuз ſimilibus ſecundum albertum.

Si damni. No. q̄ milites paciunt̄ ſm dere tum. ⁊ ſi in p̄ntia nō reſtituunt̄. ſed in abſentia ſic. h. d. Bal.

Sз quod ſimpliciter. Modicum tp̄s poſt reuerſionem abſentis pro abſētia reputatur ⁊ continuāt̄ ad ipſum dat̄ reſtitutio ſicut ad tempus abſentie hoc dicit ſecundum intellectum Jo. ⁊ azo. ⁊ glo. qui intelligūt. iſtum. §. ad reſtōneз ad tempus ſз ſз mar. q intelligit iſtum. §. reſtōnem ad rem preſcriptam poſt reuerſionem abſentis poteſt peti p eum cui non pōt negligentia circa lit. conte. imputari ſз ſi pōt imputari rō ſeu cā negligētie equitatem reſtōis excludit hoc d. ſm Mar. ⁊ eius ſequaces. Sed hec. gloſe eſt verior ⁊ approbatur ab oībus modernis nō quod ſi uſucapio vel p̄ſcriptio eſt incohata inter p̄ntes continuata inter abſētes conſumat̄. poſtremo inter p̄ntes eſt veꝝ quod ex verbis p̄tor indefinite ꝓlatis ſine diffinitione temporis. ſ. poſtea. ut videbatur quod indifferenter reſtitutio ꝯcederet̄ quaſi idiffinite temporis equipolleret vniu̇ſali. ſз iurconſultus poſtea determinat. quod illa verba non ſunt indiffinite extēſiua. ſed debent reduci ad modicū tp̄us qđ pro abſentia reputat̄ q2 iſtud modicū tp̄s eſt eiuſdē generis rōnis ⁊ cōditionis cū tp̄e abſentie. ſecus ī magno interuallo. q2 tēpus qđ currit ī negligentia nō meret̄ priuilegiū reſtōnis. imo comodit de tēpore reſtituēdo. ⁊ iſte eſt verus intellectus. ¶ 2°. nō. q̄ modicum tp̄s eſt menſuratū a iure q2 non eſt vniforme in p̄ſonis omniū q2 quidam egent minori tp̄e ⁊ quidam maiori ⁊ iō reducit̄ ad rōeз itellectꝰ ⁊ ad arbitriū iudicātis. itē nō. q̄ modicū tēpus dr̄ cū qs cōpōit ſarcinulas querit aduocatū vel conducit hoſpitiū vel querit procuratorem vel p̄parat teſtium ꝓbationem vel laborat ꝓ inueniēdis ſcripturis facit. j. de uſuris. l. ſciendū. ⁊. j. de inoffi. teſta. l. quēadmodum. ¶ Item nō. q̄ ſimpliciter dictū non eſt ſimpliciter intelligēdum ſed ſm q̄ rō indicat nō aūt abſurde vel ita q̄ alijs rōnibus contrariet̄. ¶ Item nō. q̄ tp̄s non eſt reſtaurandūз negligenti. ſed diligenti vel impedito. ¶ Itē nō q̄ ī reſtitutione maior dз lis cōteſtari in reſtitutione minoꝝ hbuiſtis

in.l.pamp.ex.facit.l.ſupuacuam in verbo cõteſtandã finiẽ dam luc ꝛc̃.C.de tempo.i integ.reſti.pe.ſm odofre.qḋ ibi declarabo.¶ In glo.cepi i in fi.ſupple.daẽ reſtitutio.ꝛ ꝯ ſentit ſpro: in glo.prima in edicto hec gl.facta eſt timore op poſitionis q: vr̃ q iuriſcõſultus hic mentiaẽ.q: iſta verba poſtea nedũ vr̃ q reperiaẽ in edicto ſed ſoluit vt glo.ſed Bar.conſtruebat textũ hoc mõ.Sed q ſimpliciter ꝑtor edi xit ita accipiẽdum eſt poſtea ꝛc.ꝛ ſic ſunt verba iuriſconſul ti.nõ ꝑtor.ſed hec expoſitio nõ plz mihi.q: non eſt verũ q ꝑtor ſimpliciter loquaẽ imo dicit q cũ bis abeſſet vnde in edicto qḋ habemus loquiẽ ſpecifice de tpe abſentie nõ idiẽ ſinite vt.ꝯ.e.l.i.§.i.iõ dz cõſtrui lr̃a vt iacet nõ p tranſpoſi tionẽ loquiẽ ergo hic iuriſcõſultus nõ addiciendo verba ſꝫ interpretãdo.ꝛ diſtinguẽdo.ꝛ ſic vbi nõ diſtinguit edictum iuriſcõſultus diſtinguit.¶ In.e.glo.ibi ẽt ſm cos.q: tpus ad vſucapionẽ cõpletã decurſum nõ fuit cã leſionis ſed ſo lum tps vſucapionis.q: vſucapio transferat ſuum effectuz dñij.vñ amplius pſcribi non poterat.vt.j.de vſucap.l.ſeq tur.§.labe.¶ In eadẽ gl.i ꝛ ſi inchoata.ꝛc̃. ꝛ iõ loquebã tur edictum de tpe abſentie ꝛ vſucapionis cõiunctiue.Jtẽ ꝛ tpe non aũt de ſimplici tpe abſentie ꝛ nõ vſucapionis vl vſucapionis.ꝛ nõ abſentie vel quaſi.¶ In eadẽ gl.i ꝛ plꝰ vt ꝓbat de modico tpe plus.ſed Bar.dicit q teſtis hꝫ de ponere ſup certo.iõ iſta adiectio pluris nihil opaẽ in teſte. ꝛ idẽ dicit iac.de are.C.de inoffi.te.l.ſi qs in ſuo cy.dicẽ q iſta adiectio aliquid operaẽ ad arbitriũ iudicis ar.j.de le. ſo.l.cum filius.§.pr̃.ꝛ dicit q dictũ teſtis dz interpretari i be.i.ꝑtiorẽ ptẽ quãdo eſt dubiũ.vt.j.de mu.ſu.l.lege.ꝛ nõ in.l.ſtipulatio.§.hij quoqꝫ.j.de verboꝝ ob. Et diſtinguit. Aut teſtis loquiẽ alternatiue q: dicit talis poſſedit nouẽ an n.s.vel plus ꝛ nihil ꝓbat.q: alternatiua accipiẽ in eo q mi nus eſt vt.j.de verbo.ob.l.inter ſtip.§.ſi ſtipulãter. Si aũt loquiẽ copulatiue.nouẽ annis ꝛ plus tunc ꝓbat de modico tpe plus.ꝛ qꝛ dictuz teſtis põt verificari lꝫ non probet nũ quã cõcludit ad ꝓbandũ vt extra de ꝓba.c.in pñtia.ſed in vno cãu operaẽ iſta adiectio.ſ.qñ momentũ tpis faceret ꝓ ualere probationem vt in qõne de puncto in.l.arcuſa.ꝯ.de ſtatu ho.ꝛ in iterdicto vti poſſi.vt ꝓualeat antiquior poſſeſ ſor.vt in.c.poſſeſſor.ꝛ in.c.lꝫ cãm extra de ꝓba. ꝛ adde ꝓ que verba probeẽ cõtinua poſſeſſio.qḋ nõ.Jnno.extra de fide inſtru.c.inter dilectos.Jtẽ cõtra cy.facit q: vbi ẽ certũ tps probandũ dz deponi clare ſup tẽpoẽ. ſecus vꝰ certũ tẽ pus non eſt de ſubſtãtia ꝓbationis.vt.l.ob carmẽ.§.fi.j.ꝯ teſti.¶ In eadẽ glo.i ꝛ.l.de pcio.ſo.ille qui hꝫ auctoritatẽ interpretandi põt diſtinguere vt hic fit p iuriſcõ ul.ſecus in eo q non hꝫ auctoritatẽ interpretãdi facit qḋ nõ.ꝯ.de inoſ. voca.l.ꝓuis vel hic ideo.q: reſultaret abſurditas.ꝛ legum ꝯrietas ſm odofredũ.¶ Sed pone dicit ſtatutũ q ille qui hꝫ in bonis mille vel plus debeat retinere equũ pro cõi nũ quid illa dictio vel plus dz referri ad modicuz dicit q reſ feratur ẽt ad multũ plus.q: abſurdum eſſet q quis grauaẽ tur pro modico.ꝛ nõ pro pluri.ar.j.de le.ij.l.iperator.§.i. ſm cy.in addi.ꝛ bene qḋ nõ. ¶ In.e.glo.i poſt modicuz tps conſumeẽ leſio.i.vſucapio.¶ In.e.glo.i tunc non i to tum.ſ.reſtituiẽ.¶ In.e.glo.i recõpenſaẽ vñ negligẽtia hꝫ duos effectus primo.q: ad tps negligẽtie nõ fit reſtitutio. ſo q: tempus negligẽtie vſqꝫ ad concurrentẽ ꝯtrariã tẽpo ris computaẽ de tpe impedimenti.ꝛ cõpenſaẽ tps cum tpe ip ſo iure.ꝛ hec eſt cõis opy.¶ In.e.glo.i poſt ea.i. poſt re uerſionẽ.¶ In.e.gl.i nõ nocet.q: nõ eſt tempus negligen tie.ſed diligẽtie.ꝛ ideo nõ computaẽ de tpe ꝓbabili impedi menti.¶ In eadẽ glo.i modico tpe fuit cõſumata leſio. ¶ In ea.glo.ibi cõuentus ab actore cy.dicit q qꝛ petitur reſtõ aduerſus pſcriptionẽ vel vſucapionẽ.aut actor ñ poſ ſidebat.ꝛ dz ſemiplene ꝓbare de dñio.vt.l.aũt ꝑtor.§.itẽ ei .j.e.ſm cy.in addi.rõ quare ſufficit ſemiplena ꝓbatio i pri mo cãu.q: in ſequẽti iudicio rei vẽdicationẽ oportebat ple ne ꝓbare ar.j.de exhi.re.l.abeſtaẽ.ꝛ ſic apparet q nõ co

dem officio quo remoueẽ a ſtatu pſcriptionis fit reſtõ poſſeſ ſionis.ſed eſt opus reſciſſoria.ꝛ eſt rõ.q: in poſſeſſione con uentus nõ ꝑtendit cãm ab agẽte.ſed ab alio.vt.l.in cãe.§.i terdum de mino.ꝛ nõ.bene fine huius glo. ¶ Sed qro an qñ petiẽ reſtõ aduerſus pſcriptionem dz offerri libellus.ꝛ lis cõteſtari.vr̃ q ſic in.l.nõ eni cy.in addi. dicit q vbi pe tiẽ aliqḋ dari vel fieri a pte.parti dz dari libellus.ꝛ lis con teſtari.vt in auctẽ.ſi oẽs.C.ſi vt ſe ab her.abſti.ſm hoc q: offm̃ iudicis hꝰ non ꝑponiẽ ad dandũ vel fiendũ.ſed ad re mouendũ obſtaculũ pſcriptionis nõ eſſet opus cõteſtatione qḋ vr̃ ꝯ tex.l.non eni.ꝛ ideo dic vt dixi in.l.in cãe.§.cã.ꝯ. de mi. Non obſtat auctẽ.ſi oẽs.q: non cõueniebaẽ certa ꝑ ſona ſm omnes vnũ ꝑ modo ex dicto cy.q vbi ex eodẽ of ficio quo cõcediẽ re.in inte.fieret reſtõ rei q tunc eſſet opꝰ lit.cont.q nõ.nec diſtingueretẽ tũc inter pſentes vel abſen tes lꝫ tunc diſtinguaẽ in cã appellationis.¶ In glo.ſꝫ qḋ ibi abſentis ꝛ qꝛ abſentie.vt in aliqua glo.¶ In glo.ibi.C. e.ꝯ.de reſti.mili.¶ In eadẽ glo.ibi non audiaẽ ꝓria ẽa.vt nõ.inſti.de act.§.rurſus ibi vide.¶ In ea.glo.ibi qḋ ſi mi nor in fine.ꝛ eſt rõ.q: nõ preſupponit aduerſariũ obligatũ ergo nõ eſt actio.¶ Jtem q: magis cõcludit iudici ꝙ adꝟ ſario.¶ In ea.gl.ibi qua reſtõne.hic incipit tractare de re ſciſſoria.¶ In ea.gl.ibi ſine reales erat.tu dic q reſtõ ꝑ viã reſciſſorie altero duorũ modorũ.vel de nouo inducẽdo q: antiquitus erat ſublata.ꝛ tũc reſciſſoria eſt ꝓprium nomẽ actionis.ꝛ appellatur vtilis in rẽ reſciſſoria.qñqꝫ reſtitutõ ꝑ viã reſciſſorie fouẽdo veterem actionẽ.q: non erat fun ditus extincta vt in actione pſonali ꝛ in preſcriptione longi tpis ſm opi.glo.ꝛ tunc reſciſſoria eſt adiectio quedã. ꝛ nõ eſt ꝓprium nomen actionis ſm doc.ꝛ ſtatim innuiẽ in glo. ¶ In e.glo.ibi parte ea.ꝛ lit.conte.ſi eſt vtraqꝫ ps pñs vt dixi.ꝯ.in fi.al.terius glo.ꝛ vide qḋ nõ.in ſpec.de offi. iudi. .§.i.in fi.pñe columne ꝛ.e.ti.§.incidenter in.ꝟ. ſed an in ꝑ miſſis.¶ In.e.glo.ſpm vite.ꝛ vr̃ hoc veruz ſi prima actio ante reſtõnem erat in rerũ natura. Tu dic q ante reſtõnem nullo modo dz dici reſciſſoria ſic pꝫ ex vi ſermonis. ¶ In ea.glo.ibi ſi qs ſuum tu dic q nõ pſcribit rei ſed cõfirma tione.dñij ꝛ eius irreuocabilitatẽ vel nõ preſcribit rei lꝫ offi cio iudicis qḋ in idem recidit.¶ In ea.glo.ibi vltimo die ĩmo vltimo momẽto.ꝛ ſic vr̃ leſio priũ.q: tñ poſt vltimuz momẽtũ videaẽ priuatus dñio ſed ſolue q iſta non eſt leſio inſtantanea ſꝫ ſucceſſiua.q: requirit tempus cõtinuatũ vt.j ſequiẽ.¶ In.e.gl.ibi q tpe.ꝛ facit.j.ſol.ma.l.diuortio.§.i ſouientem hoc dicit.Bald.

n

On ſolum. Nõ.q miles reſtituitur. ꝛ intellige ad reꝫ vſucap taꝫ nõ ad adictionẽ hereditatis q: hoc poterat de iure cõi ſm doc.¶ 2ᵒ nõ.q ꝓp defectũ cõdi ctionis nõ tollitur actio.ſed eius natiuitas impediẽ.

ſ

Ciendum eſt. Reſtõ ñ competit ꝓ lucro captando cuꝫ iniuria alterius hoc d.vel.ſic. Nõ ꝯſideraẽ inter eſſe.q: ad bñficium reſtõis.ubi lucꝝ ſine alterius iniuria acqri ñ poteſt hoc d.ꝛ adde.l.ſi qs uxori.§ fi.j.de iuẽ.ꝛ iſta logẽ de ꝟtute reſti.l.ſequẽs ꝯ ſictõis ꝟm tc.¶ Nõ in.l.ſcieri ar.quod ſi minor petit ſe reſtitui eo.q ñ petijt caſſaẽ.teſtamẽti anteꝙ infirmareẽ q ñ debꝫ audiri. q: ꝑtendiẽ lucꝝ cũ iniuria alterius.nã ſua petitõ nõ ꝯſiſtit in naturali equitate.ſed in quadã pena.Bar.tangit in.l.auxi lium ꝯ de mino.apparet ergo quod tẽpus petendi caſſatio nem currit minori cum effectu ſꝫ tps petende caſſaẽ.curre ret ei.q: eſt pſcriptõ ſtatuaria tamẽ reſtituiẽ ad infirmãdũ q: eſt lucrum fauorabile non odioſum.q: hꝫ in ſe naturalem equitatem ut.j.de fideicõ.li.l.in teſtamento.ꝛ ita nõ cy.ꝯ de mino.l.eẽ cy.i addiẽ.

Eniqꝫ. Nõ.q poſſeſſione recuperatur nec cõtinuaẽ virtute poſtliminij quod non recupereẽ apparet.q: exquirit factũ

dominis. vt hic ꝙ nõ continuet̃ apparet. q: ex quo nõ recu peraẽ non hꝫ duo extrema habilia que requirunt̃ in fictio ne vt. ꝭ. ad. l. acquil. l. huic scripture. ⁊ ꝙ nõ. ꝑ pe. C. õ sen. pas. l. in qõne. ¶ Jtẽ nõ. ꝙ sup facto mero. ⁊ abstracto a iu re. ius nõ fingit vt hic ⁊. ꝭ. de acq. pos. l. i. §. si vir vxori. ⁊ ẽ rõ. q: veritas facti non põt mutari. ⁊ in pscriptione attẽdi tur veritas circa possessionẽ. ⁊ h vult hec. l. adde ꝙ nõ. ꝭ. õ dona. inter vi. ⁊ vxo. l. sed si constante. Baldus.

n **Et vtilem**. Nõ. ꝙ si vsus non affert dñiuꝫ nec. l. auffert appel lat hic aũt vsum ipsam possessionẽꝫ ⁊ sic vr̃ ista littera velle ꝙ per pscriptionẽ auffertur dñiuꝫ. ¶ Jtem nõ. ꝙ id qõ nemini qr̃ a nemine pdi̇tur. ⁊ adde ꝙ nõ Ja. ꝭ. ad trebel. l. si patroni in prin.

i **Tem ait pretor**. Hucusqꝫ locu tus est de re stõne absentiũ cõtra pñ̃tes. hic ecõtra de restõ ne pñ̃tium ꝯ absentes. vbi nõ distinguit̃ qua litas absẽtie. ⁊ ita demũ conceditur restõ si sunt indefensi. qõ non est si dimisit ꝓcuratorem vel si cõparet defensor legip time nec plene defendẽs. nec psumit̃ indefensus qs n̄ eius amici ⁊ coniũcti sint ꝑ generale ꝓclama citati si qui eorum vellint deffendere. ⁊ nemo cõpareat. h. d. l. ista cũ. l. ergo sci endũ ⁊ cõcor. quod legit̃. ⁊ nõ. in. l. iij. in fi. ꝭ. iud. sol. ⁊ iõ in citatione addiciũtur hec verba generalia si qs est q velit de fendere cõpareat. vt satisfiat. l. ergo qõ est nõ. ¶ Jn tex. ibi ne capiant̃. i. nõ ledant̃. ¶ Jn tex. ibi habuerit nõ. ꝙ citatõ põt incipere a ꝓcuratore. ⁊ ẽr iudiciũ facit. l. iij. de ali. le. l. eũ qui res. C. de ꝓcur. ¶ Jn tex. ibi deffen̄ nõ. ꝙ deffen sor nõ tenet̃ cõparere nisi sit citatus. ⁊ nõ habes alibi melio rẽ tex. ¶ Jn tex. ibi plenaqꝫ nõ ꝙ non vr̃ esse legiptimus deffensor ⁊ misor. qui nõ vult deffendere plene. ⁊ vide Ja. de arena in. l. pr̃. ꝭ. de do. p̃lega. ⁊ in. l. i. ꝭ. de lib. agn. bal.

e **Rgo sciendum**. Nõ. qualiter ꝯ stet ⁊ ꝓbetur ista negatiua ꝙ aliqs sit indeffensus. ⁊ adde qõ nõ. ꝭ. q. ex. cau. in pos. ea. l. hec ãt. §. si autẽ. ⁊ vi de Jnno. de eo q mit. in pos. ea. c. si aduersarius. ⁊ qõ nõ. ĩ spe. de citatione. §. viso. ṽ. sed nũquid consanguinei. ⁊ vide qõ nõ. in. l. ij. C. qñ tu. vel cu. ¶ Jn tex. ibi cestificatione nõ ꝙ ꝓclamatio cꝫ iudiciũ idem operat̃ ꝙ ꝓclamatõ ꝗtum ad istos cõsanguineos ⁊ amicos. ¶ Jn tex. ibi labeo ait. vt si nõ defendatur possit contra oẽs istos peti restõ. h. d. Bal.

a **Jt pretor**. Nõ. ꝙ lꝫ aliqs sit in carce ri posset pscribere ⁊ pos sidere. ¶ Jn tex. ibi acquirere. hic vr̃ expressuꝫ ꝙ ꝑ pscriptiõeꝫ acqrit̃ dñiũ fac. l. nec vtilẽ. õ. e.

Jtem ei qui. Etiam pro mora ⁊ pro qĩ pos sessiõe recuperãda ⁊ fructib⁹ eius conceditur in integrũ restõ. h. d. nõ ista. l. Ergo non ẽ ne cessaria ꝓbatio dñij de quo dic vt dixi. õ. eo. l. ab hostibus §. sed ꝙ simpliciter. ¶ Jn gl̃. expressiuũ veritas. Tu dic ꝙ vsufructuarius rẽ ipsam naturaliter possidet sed ipm ius ĩ corporale qĩ possidet ẽt ciuiliter. ⁊ vr̃ ꝙ rõne illius qĩ pos sessionis ciuilis faciat fructus suos cũ ex sola naturali nõ ꝓ cedat fructuũ acqsitio vt nõ. in. l. i. j. §. ex cõtrario. ꝭ. de acq. pos. Si ista rõ esset vera ergo fructuarius cꝑaret̃ bonefi dei possessori habẽti plenã possessionẽ quod nõ est vex. vt ꝭ. q. mo. vsufr. amit. l. si vsufr. messeꝫ. ⁊ iõ dic vt nõ. cy. C. de rei ven. l. certũ in. ij. q. ⁊ quod nõ. dy. in. c. i. in. iij. q. ⁊ B. C. de acq. pos. l. lꝫ in. v. q. pricipali bar. dicit ꝙ vsufructus hꝫ quasi ciuilẽ possessionẽ respectu dñi q ei tenet̃ ad paciẽ tiã nõ respectu aliorũ q ei ad pacientiã nõ sunt obligati. sed tu dic ꝙ oẽs tenẽtur eũ sinere vti nã respectu oĩum est iter pretatiua possessio vt. l. vti frui. §. verum si vsufr. pe. ⁊ fac l. i. §. quod autem. ꝭ. quorum lega.

Deinde. Jn tex. ibi faciat. i. se ñ defendat. ¶ Jn tex. ibi in possessione ⁊c̃. Jste tex. facit contra opy. Ja. bu. ⁊ Bar. q dicunt ꝙ vbi aliter nõ põt esse cõsultũ ꝙ ꝑ sñiaꝫ diffinitiuã ꝙ tunc põt sñia diffinitiua fer ri lit. nõ cont. vt in auth̃. q semel. ¶ Cõtra. q: hic actori non poterat aliter cõsuli. q: reus absens nõ habebat bona ĩ qui bus posset fieri missio ⁊ tñ lit. nõ cõt. nõ fert̃ diffinitiua dic aut non põt aliter ẽẽ consultũ ex natura eius qõ deuenit in iudicio. ⁊ tũc põt ferri diffinitiua. ita intelligat̃ ipsorũ opy. aut non põt esse consultũ ex aliquo incidẽti. ⁊ tunc nõ põt ferri diffinitiua lit. nõ cõt. vt hic. ¶ Jn tex. ibi spẽs. i. casus. ¶ Jn tex. ibi non possit nõ. ꝙ in oĩ casu põt fieri missio in possessionẽ. q: vbi nõ petit̃ dari vel fieri non põt fieri mis sio pro mẽsura debiti. q: non ptendit̃ debitũ. ⁊ vide iac. bu. sup. l. consentaneũ. C. quõ ⁊ qñ iudex in lec. sua. ¶ Jtẽ nõ in isto. §. ꝙ ꝯ defensum quãdoqꝫ nõ ꝓcedit missio nõ. ꝙ il le q nõ latitat in pñio ⁊ sõ decreto nõ patit̃ venditionẽ ⁊ ita tꝫ iac. de are. in. l. si finita. §. in. ff. de dam. infec. ⁊ Bar. hic ꝙ nõ est verũ. q: nõ est de natura pmi decreti ꝙ regratur la titatio sed solũ de natura sĩ. ¶ Jtẽ nõ. ꝙ lꝫ reus sit tpe pitu ra. tñ dilatio debita non dꝫ denegari. puta dilatio delibera toria tñ datur restõ quod est nõ. ¶ Jtẽ nõ. ꝙ ꝑpter aduo catũ datur dilatio de hoc. õ. e. l. ab hostibus. §. sed qõ dici t̃ simpliciter ⁊ facit in spec. de dila. §. i. ṽ. ⁊ nõ. ꝙ si reus ad uocatus. ¶ Jtẽ nõ qõ lꝫ quis sit impeditus ꝑ factũ aduer sarij tñ ei currit pscriptiõ ar. ꝯ. õ. de mino. l. intra vtile. lꝫ ibi inutili tpe. vel quasi vtile hic in continuo. h. d.

r **Ed et si per pretorem**. §.

Aduersus. Nõ. ꝙ absẽtia necessaria non est cã restõnis absẽti nisi cũ sit continentũ impedimẽtum facti puta q: nõ potuit ꝓcuratorẽ dimittere vel casus. puta q: decessit ꝓcurator fa cit de appel. l. pses. Jdem dñi quidã in absẽtia ꝓbabili tñ ꝙ in necessaria tñ. vt. ꝭ. e. l. nec non ⁊c̃. Sꝫ glo. dicit hic idẽ in probabili qõ in necessaria ⁊ ꝓbabili. Sed B. reducit ad concordiã. ꝙ aut in ista absẽtia ꝓbabili versat̃ publica vti litas. tunc ẽ vera ista glo. aut priuata ⁊ tũc ꝯria. exemplũꝫ de pñia cã studiorũ de sa cã mercature sm B. adde ꝙ vbi vr̃ imputandũ cur nõ dimitit ꝓcuratorem est intelligẽduꝫ ꝙ non põt sine piudicio suo. q: secus si cã esset cã ardua ꝙ non esset confitendũ de procur. vt. ꝭ. pro socio. l. idemqꝫ

r **Ed nec ad eos**. Nõ. ꝙ nõ dicit̃ impedimẽ ille q põt ꝓnunciare de facili admonitionẽ impedimẽ ti. ¶ Jn glo. vt hic ibi corã epõ hoc non est ve rũ vt coram epõ debeat cõueniri ĩmo subdelegato a princi pe. vt in auc. vt diffe. iudi. §. si vero sm iac. de ra. cy. in gl. ⁊ pmisisset ibi qõ facile facit. ꝭ. de cõtrahen. emp. l. labeo scri bit si mihi bibliotecã. ⁊ adde ꝙ dixi. õ. e. l. itẽ ei. ⁊ est glo. si ne dubio vera vbi nulla culpa pcedit vt tunc distinguat̃ fa cile vel non facile. h. d.

Deinde adicit. Nõ. ꝙ clausula indefini ta posita non refferẽ ad ca de qbus est spãliter ꝓuisum ꝑ similem cãm vt hic vel etiã indissimilẽ. vt. ꝭ. de penis. l. sanctio legũ facit. l. coheredi. §. qui patrẽ de vulga. substi. Bal.

Ait pretor. Per pretorẽ dicit̃ stari qñ nõ pro cedit in cã ad id quod oꝫ. ⁊ dꝫ ꝓ cedi secus si ꝓcedendo suã iurisdictiõem denegat cã cogni ta puta ob contumaciã vel lapsum termini. q: tunc nõ vr̃ ꝑ torẽ stetisse nec dat̃ restõ. h. d. vsqꝫ ad. §. si ferie. ¶ Jn tex. ibi delinquẽtibus. nec ẽt differentibus. vt statim sequit̃ ꝓin de nõ. in tex. ibi sed si magistratus copia nõ fuit ꝙ ex isto ṽ. colligit̃ ꝙ non põt qs sibi ius dĩc lꝫ nõ habeat copiam iudicis. q: si posset non esset locus restõni que cessat vbi lo cũ hꝫ cõe vel ordinariũ auxiliũ. Sed cõtra. C. de iudeis. l. nulli. sed dic ꝙ solus defectus iudicis nõ sufficit. sed requi rit̃ ꝙ periculũ sit in mora. vt. ꝭ. de his que in frau. cre. l. ait ptor. §. creditorem. ⁊ de ope. no. nun. l. de pupillo. §. si quis

riues cy.in addi.ſic.ꝛ alias bꝫ arbitriū qn̄ periculum eſt in
mora ꝙ alias nō haberet.vt.l.cū nautoꝝ de nauicu.ꝛ nau.
li.xj.¶ 2°.nō.ꝙ aduerſus diſſimulatā negligētiā ꝛ ꝓellaſ.
iudicis cōpetit reſtō.¶ Sed querit hic B.vtrum poſſit ap
pellari ab iſto grauamine.ꝛ dicit ꝙ aut iudex grauat diſſi
mulādo.ꝛ dicit ꝙ non pōt appellari ſed p viam ſimplicis
querelle dꝫ ſuperior adiri.ꝛ corā eo tarditas ſuperioris iu
dicis in querellā deduci.C.de tem.ap.l.fi.ꝛ in aūt.de que
ſtio.§.ſup hoc aut iudex ledit ptem ꝓnunciando vel ꝓcedē
do.ꝛ tunc pōt appellari ſm B.hic ꝛ in.l.nemo.C.de iur.
om.iudi.facit extra de ap.c.ex pte.Dꝫ.ferrar eū.C.d ap.
.l.ſi quis ꝓuocatus vn̄ qn̄ iudex nullo mō procedit nō ap
pellaſ ab eo.q2 nō ꝓnunciat aliquid tacite vel expreſſe.Sꝫ
ſi ex hoc ſequiſ leſio cōpetit reſtō vt hic.Si aūt iudex ꝓce
dit.ꝛ grauat ptem tunc bene pōt appellari ſicut apparet d
iudice ꝓcedente ad executionē non diſcuſſis excep.vt.l.ab
execu.C.quo.ap.nō reci.ꝛ facit ad ꝓdicta.l.ij.B.vt lit.pē.
ꝛ facit ꝙ nō.cy.C.de epi.ꝛ cleri.auꝗ.ſtatuimus.Itē vide
qḋ nō.archi.xj.q.i.de pſona ꝛ quod nō.in.c.vltimo de ap.
in cle.¶ Itē nō.ꝙ rōne inobediētie pōt alicui denegari iu
riſdictio in quacūqꝫ ſua cā.vt in exēplo ſꝫ ſi dn̄ decreto.vn̄
p hoc dicit Bar.ꝙ in hoc fundanſ ſtatuta ꝙ bānito nō red
daſ ius.q2 hic eſt pp contumaciā.ꝛ adde in ſpec.de actore
.§.ꝙ ſi continuā.¶ Item nō.in.c.§.ſm aliā lecturā ꝙ pꝰ
dillationem elapſam pōt alicui denegari audientia hoc ē ve
rū tñ ſi dillatio fuit nimis breuis pōt appellari vt.j.de ac
cu.l.cū ticia.¶ Itē adde qḋ nō.dy.in.c.indultū in gl.vt q2
ſtatuit ibi vt nemo.ſed intellige qḋ hic ꝓuocauerat ad cām
pura diffamādo.ꝛ nō.ꝙ nō.ino.extra q filij ſint legi.c.cāꝫ
que ꝛ facit extra de acc.c.lꝫ in beato petro ꝛ.j.de fal.aile.
¶ In.c.glo.ibi in aliqua ꝛ adde ꝙ nō.doc.ſ.ſi qs iuſdi.ñ
obtem.l.i.§.fi.in ca.gl.in fine.itē adde qḋ nō.in ſpec.de ac
tore.§.itē ꝙ eſt bānitꝰ.ꝛ vide ꝙ nō.ia.j.de op.leg.l.ſi tibi

Si ferie. Propter ferias repentinos cōcediſ re
ſtō non pp ferias ſolēnes que pſciri ꝛ
ꝓuideri debuerunt.h.d.¶ Nō.ꝙ pſcriptō currit ēt tpe fe
riato.ꝛ ſic ēt in dillatione legali cōputantur oēs dies feria
ti ꝛ nō feriati.nec pp diem feriatā emergētem in fine dilla
tionis fit diſcuſſio tpis quod nō.¶ Itē nō.ꝙ nō eſt reſtau
rādus ille q fuit impeditus p ferias ſolemnes.ſed p ferias
repentinas.vn̄ habui qōnem de facto exceptio excōicatiōis
dꝫ ꝓbari.j.octo dies a die ꝓpoſitiōis.vt in.c.pia de excep.
li.vj.Dꝫ vltima ꝛ penultima dies fuerūt feriaſ.ad hono
rem dei nunq̄d habebit vel ipſo iure vel ope.exceptiōis re
ſtaurationē tpis ꝛ allegabaſ ꝙ nō q2 iſte ſunt ferie ſolēnes
per iſtum.§.quod ſatis videtur verum.Baldꝰ.

Sed cum ferie. Tantū dꝫ ſuppleri ſiue
reſtitui de tpe quantum
fuit tps impeditū.h.d.¶ Nō.in iſto.§.ꝛ ꝓcedenti ꝙ qn̄ ſūt
ferie repentine vel ſolēnes.non pōt preſcriptio interrumpi.
hoc pſupponit hic.ꝛ iō dicit hic qḋ perit actio.fallit in pre
ſcriptione q̄ interrūpiſ ſola oblatione libelli vt.l.miles.§.lx.
.j.de adult.¶ Secūdo nō.ꝙ ſi alicui eſt data dillatio ꝛ eſt
impeditus in pte tpe ꝙ ſola ps illa dꝫ reſtaurari dicit bar.
hoc ē verū niſi abſorbeat comodū totius tpis vt ipſe nō.j.
de ver.ob.l.ꝛ iō heſitaſ ꝛ adde ꝙ nō.p.B.C.de temp.ap.
autem quidam.Bal.

Quotiens. Iſte.§.loquiſ qn̄ pns reſtituitur
cōtra pſcribentē in abſentia.ꝛ di
cit ꝙ reſtituiſ ſolū ad tps abſentie.vnde ſi pſcribēs fuit ab
ſens ſolū vltima die pſcriptionis ad illā ſolam diē fit reſtō
.h.d.¶ In gl.hic quero ibi in fi.primi reſpōſi quidā dicūt
quod tps.j.qḋ eſt ſemp vniforme.q2 hodie daſ quadriēniū
continuū.vt.l.ſuperuacuā ēt ſi minori tpre ſit leſio.vt pꝫ in
vſucapione triēnij.ſed tps ad quod nō eſt ſemp vniforme.
q2 qn̄qꝫ maius qn̄qꝫ minus dinumeratiōnē tpis ipedimēt
ꝛ B opy.ē vera tñ lꝫ tps.j.qḋ ſit vniforme de ſui natura ſi
ps ſit negligēs in inchoāda lite reſtōnis iſta negligentia cor

rūderet de tpe reſtitutionis pro rata tpris.ꝛ ſi tm̄ effluiſſet
ꝙ in totū corruiſſet eēt perempta reſtō.¶ Si āt non pōt ne
gligētia imputari nō fit corruptio tpis reſtituēdi qḋ dic vt
nō.cy.in.l.ſuꝑuacuā.ꝛ nō.in.c.i.de reſti.in integrū in clem.
ꝛ nō.in.§.ſed ſimpliciter.ꝛ p dy.in.§.rurſus inſti.de actō.
¶ In.c.glo.ibi rñdeo ſic nō ergo ꝑꝑetuaſ reſtitutio.ſed re
ſciſſoria.ꝛ facit.j.e.l.ſi is cuius.ſed B.dicit ꝙ ſi reſciſſoria
ſit actio de nouo introducta exemplū.j.e.l.ſi qs ſtipullatuſ
non ꝑꝑetuaſ.Si āt nō ſit actio introducta de nouo.ſꝫ actio
de antiqua corroborata remedio reſtōnis tunc pōt ꝑꝑetua
ri.q2 redit ad primeuā nām ſm Gui.tu dic ſimpliciter ꝙ ē
ꝑꝑetuabilis p.l.ſi is cuius.¶ Sed quero vtrū ꝑꝑetueſ per
lit.cōt.factā in reſtōne petita vꝫ ꝙ ſic.vt.j.de bo.poſ.l.cuꝫ
qdam.¶ In ꝯriūm ꝙ nō.q2 cum nondū cōperat reſciſſoria
ergo non pōt ꝑꝑetuari.ꝛ hoc tenet doc.non ob.l.quidā ꝙ
ibi erat iam dellata bonorū poſſeſſio.ꝛ iō vꝫ petita petēdo
reſtm̄ ꝓnunciari falſum que ꝓnunciatio nō inducit ius ſue
cedendi de nouo.ſed declarat de pꝛerito cōpetiſſe.ſed hec
reſciſſoria in ipſa reſtōne concediſ vel in eā efficax ſpūs in
ſufflatur non aūt declaraſ in pꝛeritū cōpetiſſe ſm cy.hic in
adi.ꝛ in.l.ſuperuacuam in lec.

Item inquit. In tex.ibi eqtas.ſ.generalis
nō ſpecificata in capitulis ſpa
libus edicti pꝛoris.¶ In tex.ibi ſine nō quando qs teneaſ
dimittere ꝓcuratorē.vt ei non labaſ pſcriptio vel cōtra vt
nō paciaſ ꝓceſſum cāe.dic vt.l.ſa.ē.ſi qs cau.ꝛ p cy.in.l.
ſi valerianus de reſti.mili.¶ In tex.ibi gſa nō.arripiētes
iter ad ſedē apoſtolicā equiparanſ appellātibus nō.de hoc
in.c.debi.extra de ap.p hoſt.¶ Item nō.in.§.itē inquit.ꝙ
vbicūqꝫ equitas ſuadet reſtōnem cōcedi extra caſus ſpeci
ficatos in edicto pretoꝛ cōpetit reſtō in inte.ex clauſula ge
nerali.ꝛ ponunſ hic exēpla de abſentia neceſſaria ꝛ ꝓbabi
li.Itē de ꝓbabili tm̄.Item nō.ꝙ abſens ex neceſſaria cā ꝛ
ꝓbabili reſtituiſ ꝛ diſtinguiſ de ꝓcuratore dimiſſo vel non
dimiſſo.¶ Itē nō ꝙ ſiue agaſ de dāno vitando ſiue de lu
cro captando.dūmō lucrū ſit debitū ꝛ honeſtū ꝯpetit reſtō
nec obſtat.ſ.e.l.ſciendū.q2 ibi lucrū non erat debitū.ꝛ erat
cum iniuria alterius.ꝛ ſic non obſtat.

n **Ec non et ſi quis.** Nō.ꝙ abſē
tia cā ſtodio
rū eſt iuſtiſſima ꝛ priuilegiata.h.d.iſta.l.

Item ſi quis. Nō.ꝙ paria ſunt aliquē deti
neri.vel ꝓmiſiſſe cū fideiuſſo
re non recedere.Et quero de tali qōne q̄ fuit de facto qdā
miles ꝓmiſit hinc ad mēſem eſſe in quodā caſtro ad trac
tandū de pace.ꝛ ſimilr ꝓmiſerunt quidā barones.Dꝫ quo
barones iſti fuerunt.j.mēſem ad dictū caſtrū iſte miles dū
iret ad caſtrū hoſpitauit in itinere ī caſtro cuiuſdā in mane
cū vellet recedere ꝛ ire ad locū vbi ꝓmiſerat dn̄us caſtri
dixit ei dn̄e ne eatis.q2 indigeo mille flor.ſoluatis mihi po
ſtea ibitis alias nō recedetis iſte miles nō habēdo pecuniā
ꝓmiſit ſibi mille florenos ī fide ſua dixit dn̄s caſtri poſtq̄
ꝓmiſiſtis mihi in fide veſtra nolo vos detinere in carceri
bus ſi ꝓmittatis mihi non recedere de caſtro iſto vel de ter
ritorio ipſius donec ſolueritis ꝛ non iuit Barones petūt ab
eo penā iſte excipit ꝙ ire nō potuit.q2 in fide ſua hoc ꝓmiſ
ſit nō recedere de loco illo querebaſ quid iuris eſſet.ꝛ ideo
ꝙ deberet reſtitui ab iſta ſententia fuit appellatū ꝛ iudex
appellationis reuocauit talem ſententiam ꝛ dixit ꝙ tenere
tur ſoluere mille flor.per.l.ſuccurritur cum ſua glo.ſupra
.e.nam vꝫ ꝙ ſi aliqs detinetur ī priuatis vinculis quod dꝫ
recedere ſi poteſt alias non ſuccurriſ ſibi ſm cy.in addi.
qḋ ſi iuraſſꝫ excuſareſ a pena.q2 etiam p metum exactum
iuramētū ē ſuādū donec ab eo abſoluaſ qui iurauit.

q **Uod eis.** Nō.ꝙ in edictis ꝓmiſſoris
oīa ſunt ꝓmiſſa niſi inueniāſ
ꝓhibita.Sꝫ in edctis ꝓhibitorijs non videtur
ꝓhibita niſi inueniātur ꝓmiſſa.ita vult dicere gl.

Si quis ſepius. Diuidit̃ i duas ptes ꝑ mo loquit̃ de tpe reſtõ nis. ſo de tpe reſciſſorie ſa ibi. ſed ſi oẽs. vn̄ primo loquit̃ de tpe. ꝗ. qð. ſa de tpe ad quod ſm verũ intellectum. ⁊ hoc dicit tẽpus ad reſtõnem petendã cõnumerat̃ ex die que in cipit pro prima reputari poſt vſucapionẽ cõpletam. ¶ Itẽ reſtõ fit ad oẽ tps abſentie ſiue ſit primũ ſiue ſit vltimũ ſiue mediũ. ⁊ fit continuatio tporũ abſentiarũ. h. d. ¶ Nõ. ꝙ oẽ tps abſentie eſt reſtituendũ. h̃ eſt reſtituit̃ actio inteprãda. ꝗ. tẽpus abſentie ſeu abſentiarũ qꝛ vbicũqꝫ petit̃ reſtõ ad verſus leſionẽ tpis cõmenſurat̃ tps ad quod tpi leſione reſ cinderi. Sõ nõ. hic de cõiunctione tẽporum. vn̄ facit ad. q. ſtatutũ ẽ ꝙ teſtm̄ dꝫ iſinuari a calẽ. madij vſqꝫ ad feſtũ oĩũ ſanctorũ. Si deceſſerit teſtator in pn. menſ. auguſti. verũ ha bebit hẽs ad inſinuãdum tres mẽſes de iſto ſemeſtri. ⁊ tres mẽſes de reliquo ſemeſtri. An vero habebit integrum ſeme ſtre a calẽ. madij vſqꝫ ad calẽ. nouẽbris. ⁊ vr̃ ꝙ fiat cõiunc tio tporũ. ⁊ ſic habebit tres menſes de pmo ſemeſtri. ⁊ tres de alio. Sed credo contrariũ. qꝛ iſtud ſemeſtre hꝫ determi natum primũ ⁊ finẽ. ⁊ eſt tps in ſpẽ. ⁊ iõ non cõpenſat̃ nec fit pmutatio tẽporum. facit qð nõ. in ſimili in. l. fi. §. ſo. ꝗ. de pu bli. Itẽ facit. qꝛ vr̃ interruptus curſus tpe. ⁊ iõ de nouo eſt inchoandũ ar. ꝗ. de vſuca. l. cũ qui edes. §. ſi ãt. non obſt. §. iſte qꝛ hic hẽbat̃ reſpectus ad tẽpus in genere ꝙ ſit reperi re tps in ſpẽc. nõ. de vul. ſub. l. ex facto. §. itẽ q̃ro Baldus.

Si cum in prouincia. Habẽs ex ceptionem declinatoriã iudicij non vr̃ poſſe cõueniri ad hoc allegat̃. ¶ Itẽ nõ. ꝙ non vr̃ negligẽs ille qui nõ conuenit eum qui haberet declinatoriam fori. Bal.

Exemplo. Reſtõ in integrũ iam conceſſa põt opponi in modũ exceptionis. h. d. ſm glo. vel ſic ſm doc. ẽt reſtitutio concedẽda põt opponi in modũ exceptionis nõ ſimpliciter. ſed annexa petitione re ſtõnis in integrũ. h. d. Nõ. ꝙ ſi ab eo cui cõpetit reſtõ peta tur res ꝙ ipſe põt ſe tueri excipiẽdo ꝙ eſt verũ reſtõne ꝑ ambula ſm glo. ¶ Itẽ. ⁊ ea nõ pãbula duꝫ excipiat quo dã ordine. i. petẽdo ſe reſtitui. ⁊ exinde fundãdo exceptiões hoc mõ. qꝛ ſi vſucepiſti rem meã dum eram abſens. ⁊ poſ ſeſſione a me reuerſa vendicas ſic excipiã dico ꝙ dum erã abſens cã reipublice vſucepiſti. q̃re peto me reſtitui. vt res mea mihi non auferat̃. nã qñ petitur reſtõ ad retinendam rẽ vr̃ peti in modũ exceptionis ſm doc. facit. ꝗ. de inoffi. te. l. pãpi. §. ſi filius. ⁊ l. nã poſtea. §. ſi minor de iureiu. ⁊ dy. in. §. rurſus inſti. de ac. de hac forma no. hic in addit. ⁊. C. ꝗ. l. ab hoſtibus in lec. Bal.

In actione. In actione reſciſſoria venit fruc tuũ reſtõ ſiue agat pſens contra abſentẽ ſiue abſens cõtra pſentẽ. h. d. ¶ Et nõ. glo. ꝙ reſtõ porrigi. ſe ad fructus qð eſt verũ qñ fit per viã iur̃. ſecus ſi fiat per priuilegiũ vt in auc. vbi ẽ eſt de ueſtionarijs. C. de hereticis. Item nõ. ꝙ offm̄ alicuius non dꝫ trahi ad illicitũ queſtũ cõcordantias vide in glo. ſ. i. videlꝫ.

c **Tam miles.** Heres q in vſucapione ſuccedit patit̃ reſtõnẽ ex pſona defuncti. h. d. intelligendo vt glo. ꝙ heres cõpleuit vſucapionẽ. Alij intelligunt ꝙ hẽditas compleuit vſucapionẽ. ⁊ hoc dicit heres patit̃ reſtõnem ſi hẽditas iacẽs cõpleuit vſucapionẽ inchoatã a defuncto hoc dicit. ſed prima lec. verior eſt vt tex. dicit expreſſe. ¶ Nõ. ꝙ poſſeſſio defuncti cõiungit̃ cũ poſſeſſione heredis. h. d. Quidã verũ i ſuo herede. ſed tu dic ꝙ exiſtẽtia ſui heredis nihil operat̃ quo ad poſſeſſionẽ facti. vt. l. i. §. ſeruo. ꝗ. ſi quiſ te. li. eſſe iuſ. fue. ⁊ iõ inter poſſeſſionẽ defũcti ⁊ heredis ſp eſt mediũ ⁊ eſt noua poſſeſſio. vt. ꝗ. ad exhi. l. de ea. §. fi. nõ obſtat hec lr̃a. qꝛ aliud ẽ dicere poſſeſſionẽ continuari aliud cõiungi vt. l. nec non. §. ſi qs ſepius. ſ. co. ¶ Sõ. nõ. ꝙ here ditas qñqꝫ cõplet vſucapionẽ. qꝛ vſucapio hꝫ plurimũ fac ti. vñ ſubſtinẽt locũ defuncti. ⁊ adde ꝙ nõ. cy. C. de ſa. ſan. eccl. aũt. quas actiones in. v. q. vbi vr̃ ꝙ hereditas fungitur vice pſone in nõ faciẽdo ſecus in faciẽdo tñ ex eo quod di xi de vſucapione cõtinuanda hereditati videt̃ ↄ̃trium. ſꝫ tñ deo ꝙ vſucapio hꝫ plurimũ iur. adde ꝙ nõ. cy. in auct. ſi q̃ mulier. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ Inno. de teſt. c. in officijs. Baldus

r **Is qui.** Etiam ſingularis ſucceſſor pa titur reſtõnem ex pſona acto ris. Itẽ abſens reſtituit̃ cõtra pñtem non ſoluꝫ in pſcriptione. ſed ẽt in pceſſu. h. d. ¶ In tex. ibi cũ. ⁊ ſic non ob. l. ab hoſtibus. §. dãni. ſ. e. In gl. nõ apit ibi vocat̃. ¶ Nõ. poſſeſſorẽ ſemp citandũ in cã que parit ſibi pĩudiciũ facit. C. ſi pp pu. pen. l. ſi deſerta. ⁊. ꝗ. ne vis fi at ei. l. i. §. ſi qs iõ. ¶ In eadẽ ibi rñdeo nõ forte. ſed Jac. de ra. dicit ꝙ iſte eſt ordo vt pmo cõueniat̃ q dedit cãm ar. ꝗ. de ſeruo. corru. l. in hoc iudicio ſm cy. Baldus.

r **Is cuius.** Poſſeſſio ppetuat actiões reſciſſoriã ſicut lit. cont. h. d. ſm glo. ⁊ intellige qñ ſuperuenit poſſeſſio ꝑ habita reſtõne alias reſciſſoria nõ poſſet ppetua ri. ⁊ adde qð nõ. cy. in. l. ſuperuacuã in vltima q̃one. Nõ. ꝙ apphẽſio poſſeſſionis parit ciuilẽ interruptionẽ. ¶ Iteꝫ nõ. ꝙ reſciſſoria ppetuat̃ ademptione poſſeſſionis. Sꝫ con tra imo videt̃ tolli quadã ſolutione vt. ꝗ. de ſolu. l. inumera. in fine ꝙ imo non tollit̃. qꝛ eſt actio realis que amiſſa poſ ſeſſione denuo intentat̃. vt. ꝗ. de iureiu. l. ſꝫ ⁊ ſi poſſeſſori. §. i. ⁊ facit. ꝗ. de arbi. inter caſtelanum.

a **Abeſſe reipublice.** Nõ. in gl. pua ibi in ytalia ꝙ ytalia eſt pũincia lꝫ de hoc glo. q̃rat i auc. qua in pũincia tñ de hoc hic eſt caſus vt patet ex iſta glo. cum textu ſm cy.

i **Aterꝛ eos.** Nõ. ꝙ acta cãrum ſcribun tur p tabelliones ⁊ olim ⁊ facit extra de teſti. c. cum cauſam.

q **Ui mittuntur.** Nõ. ꝙ electiõa rij dicunt̃ abeſſe cã rei publice qñ miſſi ſunt ad poteſtatem eligen dum vel ad conducendos milites.

Queſitum. Nõ. ꝙ pro iuſticiarijs ⁊ bariſel lis qui mittuntur ad cõpeſcendos homines facinoroſos ꝙ dicitur abeſſe cã publice vtilitatis.

b **I qui.** Nõ. argumentũ ꝙ ambaſiatores q vltra tps ſtant in ambaſiata p il lo tpe non debẽt habere ſalariũ. ⁊ quod illo tẽ pore non dicitur abeſſe cã reipublice hoc eſt ve rũ niſi eſſent impediti. l. ſi cui. §. fi.

r **I cui. Uer. quod ſi non.** Nõ. ꝙ ex illicito facto qs non meret̃ priuilegi um qꝛ nõ põt ſimul mereri ⁊ demereri. h. d.

t **Tam diu rei publice.** Nõ ꝙ fi nis cãe hẽt p triẽnio ad hoc allegat̃ p inn. ex. de cle. non reſi. c. ex tue. ¶ Item nõ ꝙ finito offõ finit̃ beneficiuꝫ.

Uerſi plane. Nõ argumẽtũ ad q̃oẽꝫ duo erant ãbaſiatores p ciuitate ſua unus infirmatus fuit in itenere. alter ſtetit ſecum ut̃ꝫ dicat̃ abeſſe cã reipublice eo tpe quo ſecũ ſtetit rñdeo aut erat ne ceſſaria ſua pſẽtia ⁊ vr̃ abeſſe cã reipublice vt. ſ. eo. l. inter eos. §. ſi qꝛ ibi excuſat̃ medicus. iõ qꝛ neceſſaria erat ſua ꝑ ſentia aut non erat neceſſaria ſua pñtia. ⁊ non vr̃ abeſſe vt hic cy. in addi. preſtat ar. ꝗ. de iudi. l. non alias. §. i. Bal.

i **S qui rei.** Abſens q dimiſit pcurato rem nõ reſtituitur ad totã cãm hoc dicit. ⁊ ſm hoc loquit̃ in leſo p ſniam vel ſic abſens q dimiſit procuratorem nõ reſti

tuiſ aduerſus leſionē tpis.h.d.¶ Et ſm hoc loquiſ in leſo per pſcriptionē quā eius procur.potuit interrūpere ꝛ tunc fortiter obſtat.l.ſed ꝛ ſi ꝑ pretorē.§.fi.cōſiderato ꝙ hic loqᷓ tur de abſente ex cā ꝓbabili ꝛ neceſſaria. ¶ Nō.duo prīo ꝙ dimiſſio ꝓcuratoris nocet admitti quo ad reſtōnem in in tegrū.ꝛ eſt rō.qꝛ ex quo ꝓcurator eſt pn̄s ꝛ dn̄s ſingit ꝑ ſens interpretatiue.ergo nō eſt reſtituendus ex cā abſentie. ſecus ſi ꝓcurator deceſſiſſet vt.s̄.e.l.nec non.¶ 2° nota a ꝯ trario ſenſu ꝙ nō dimiſſo procuratore cōpetit reſtō. ꝛ hoc pōt dupliciter intelligi vno mō abn̄ti cōtra pn̄tem a° modo pn̄ti cōtra abſentē.ꝛ ſm hūc vltimū ſignaſ contrarius de.l. vt pfectus ēn iſta.l.loquiſ ꝓprie in reſtōne abſentis nō pn̄ tis.nā lr̄a iſta nō eſt veribilis ad hunc ſenſum. ¶ In glo.i mo vr̄ ibi.l.fi.i.rñſo hec ſo.vr̄ vera ꝙ prīo ꝓcur.ſit conue niēdus ſicut dicimus in ꝓcuratore minoris vt.s̄.de mino.l. cū mandato.ꝛ l.cū q.ꝛ ibi nō.nā equiparaſ minor.ꝛ abn̄s vt nō.s̄.e.l.nec non.§.ꝙ eis facit.l.i.§.fi.in fi.ⱼ.qñ ap.ſit. ¶ In.e.glo.ibi ciuitatis iſtud nō plꝫ.qꝛ non dꝫ eſſe minus priuilegiata abſtia cā rei publice ꝙ cā municipiorꝫ .h.d. ¶ In.e.glo.ibi nō vide ibi habereſ pro nō dimiſſo argum tū.ⱼ.de iniurijs.l.ſꝫ ſi vnus.§.ꝓcurator cū.§.ſeq. ſed hec ē diuinatio.¶ In ca.glo.ibi de in integrū reſti.l.fi.ꝛ ſm hoc loquiſ hec lex in leſione ſn̄ie.vel ꝓceſſus.qñ abſens petiſ reſtitui.vt.s̄.e.l.ab hoſtibus.§.ſi dāni.ꝛ l.cū miles.§.fi.faē quod nō cy.C.de reſti.mili.l.ignorare nō aūt in leſione pre ſcriptionis.qꝛ a pſcriptione non appellaſ qȯ ēt vr̄.qꝛ lr̄a vi deſ loqui in poſſeſſore leſo pp verbū deffendendi qȯ eſt in tex.ergo nō loquiſ in leſione pſcriptionis pōt intelligi ſcḋm do primā ſolutionē.ꝛ facit qȯ nō.in.l.i.ⱼ.de diuer.ꝛ tēpo. pſcrip.Item ſi intelligas i leſione iudicij pōt diſtiguere aut abſens dimiſit ꝓcur.ex neceſſitate.qꝛ erat lis mota ꝛ tunc ſibi imputaſ ſi non dimiſit qualē debuit vt.ⱼ.de le.l.eundē §.i.aut dimiſit ad cautellā.qꝛ nō erat lis mota ꝛ tūc ſua di ligētia ſibi non nocet.vt in.l.cōtraria.¶ In ca.glo.ibi vt in .l.cōtraria iſtud eſt vertere lr̄am.¶ In ca.gl.ibi itē op.iſta opy.reſpicit ꝓmā lec.ſ.de reſtōne pn̄tis contra abſentē. ¶ In ca.glo.ibi indignus.qꝛ negligēs in iure cōi excludiſ a ſingulari.Itē qꝛ imediata cā leſionis eſt negligētia nō ab ſentia ar.s̄.e.l.nō eni.¶ In ca.glo.ibi interrup.ſoli.hec va vn̄ talis eſt regula ꝙ reſtō cōcurrit cū iure interrūpendi.ſe cus āt ſi nō ſolū interrumpiſ.ſed ēt pagere litē potuit.vn̄ ſi imputaſ mora interruptionis ad excludendā reſtōnem.ſed mora exactionis ſm Bar.q dicit ꝙ eſt caſus.s̄.e.l.itē ait.§. eo potius.ſed certe ibi nō dr̄ hoc qꝛ per primū decretū nō interrūpiſ pſcriptio ſꝫ ꝑ lit.cōt.vel qñ loquor in pſcriptiōe diuij.vt.l.more lini.C.de re.vē.l.ij.C.vbi in rē actō.¶ In ca.glo.ibi rn̄deo in.i°.ſ.in actione reali.¶ In ca.gl.ibi iter rūpitur hec glo.vult ꝙ nec ꝑ primū nec ſm decretum iter rumpaſ pſcriptio.ſed ꝙ dicit de ſo nō vr̄ verū.qꝛ ſicut ſo lutio interrūpit pſcriptionē.ſic ēt vr̄ ꝙ ſm decretū.ꝛ pſtat ar.l.ſi cuius.s̄.e.¶ In e.glo.in fi.ꝛu dic ad āho.cōtraria pͤ cedētia ꝙ remediū.l.vt pfectus.itē remediū miſſionis ſūt remedia extraordinaria ꝛ ſubſidiaria.ꝛ iō nō faciunt ceſſa re reſtitu.in inte.qꝛ vnū remediū extraordinarium nō tollit aliud extraordinariū facit.s̄.ꝙ metus cā.l.ſi cum exceptiōe .§.cū qui.ꝛ ibi nō.pſtat ēt ar.ꝙ nō.i.l.itē ſi res.ⱼ.ri.i. bal.

r **I qua militi**. Maior reſtituitur ob neceſſariū.ꝛ ꝓbabilē abſentiā ēt in executione penarū.h.d.ꝛ nō.hic abſentē eſſe magis priuilegiatū ꝙ minorē vel dic ꝙ hic non loquiſ de reſtōne ſꝫ vult ꝙ ñ currat ipſo iure

q **Vod eo tempore**. Et ſi depor tato poſſūt ſeruari bona.ꝛ ſi pſcribunſ cōpetit in integrum reſtō.h.d.hec.l.ſingularis. ¶ Nō ꝙ ei cuius bona veniunt publicāda pōt in ſn̄ia reſeruari ps bonorꝫ. ¶ Sō nō.ꝙ pro bonis reſeruatis lꝫ ſit deportatus vel ban nitus hꝫ ius agēdi ꝑ ꝓcuratorē.ꝛ cōcor.l.pāpi.exuli.s̄.ri.

.fi.¶ Itē nō.ꝙ bānitis reſtitutis aduerſus bānum ꝙ iſta reſtō non porrigiſ ad bona pſcripta ſed eſt opus alia reſtō ne ꝑ viā iuſ ſcripti vt hic.¶ Itē nō.hic ar.ꝙ iura queſita bannito que interī nō poterat intētare obſtante ſtatuto pp̄ conditionē ſue pſone.qꝛ erat bānitus eo rebānito poſſunt ꝑ ipſum moueri ar.huius litere ꝙ tene menti.

r **I quis ticio**. Reſtitutō ad emolum tū trahit ſecū onus an nexum.h.d.vel ſic reſtō ad emolumētū porrigi giſ ad onus.h.d.¶ In tex.ibi nōt addēdo.naꝫ qȯ dictū eſt ſupra de honore inſerto legato idē eſt de onere inſerto inſtitutioni.vr̄ fideicōmiſſo vniuerſali.¶ Nō.ꝙ ab ſens ex neceſſaria ꝛ ꝓbabili cā reſtituiſ aduerſus defectū cōditionis.qꝛ iſta cōditio nō erat pōtatiua.ſꝫ mixta nō ha bereſ pro impleta niſi ope reſtōnis. ¶ Itē nō.ꝙ is cui re ſtituiſ emolumentū teneſ ad onus annexū ex hoc nō.ꝙ re ſtō ad lucrū dꝫ interpretari ſine damno tertij.h.d.

n **On vere dicitur**. Principalis cā dꝫ inſpici nō ſaria hoc dicit tex.cū glo.¶ Nō.ꝙ ille dr̄ ve re abeſſe cā rei publice in quo verificaſ iſta ꝑ poſitio.Iſte principaliter abeſt cā rei publice.vn̄ principa le ꝓpoſitū cōſiderarī eſt.qꝛ principale ꝓpoſitū eſt illud qȯ dr̄ cā finalis ꝛ vide qȯ nō.Ja.ⱼ.de au.ꝛ arg.le.l.ꝙuis ꝛ cy.C.de ſa.ſan.ec.l.q ſub pīex.¶ Itē adde qȯ nō.idē Ja. de le.i.l.ſi ſeruus plurīū.ꝛ facit ad hāc.l.C.de cōmer.mer ca.l.mercatores in fi.¶ In glo.ſ.hic ꝛ.s̄.e.ibi vt fidelitatē iurct.ſ.iperatori pro re publica.¶ Nō.ergo ex iſta glo.ꝙ in ſpiciſ principalior cā.ꝛ vide cy.in.c.fo de reg.iur li.vj.ꝑ pe finem ꝛ eſt argumētū ꝙ non oē crimen dr̄ eccleſiaſticꝫ ſicut eſt crimē hereſis vſurarū piurij.ꝛ ſimonia q̄ pͥncipaliſ ptinent ad eccleſiā ergo de alijs non intromittit ſe epͥus itē laycos facit de purga.cano.nos inter.ꝛ quod nō.cy.i aut. clericus.C.de epi.ꝛ cleri.¶ Itē nō.ex glo.iſta ꝙ ambaſia tor pōt in ambaſiata ēt ſuā priuatā volūtatē ꝓcurare puta i petrare feudū vel beneficiū.h.d.Bal.

r **I quis ſtipulatus**. In inte grū re ſtitutio actionē inſtituit non aūt reſtituit veterē que nō erat.h.d.¶ Nō.hic mirabilem effectū re ſtitutionis tā in cōtractu vt hic ꝙ in vltima voluntate vt.s̄ .e.l.ſi quis ticio legauerit.ſ.qꝛ facit conditiō ēt hērī pro im pleta nec pōt impleri pp lapſum tpis hoc dicit iſta bona.l. Et ſequitur.l.is qui rei publice.Bal.

s **I quis rei publice**. Quando tor erat eque pitura pn̄ti ſicut abſenti non daſ reſtitutō h.d.Ratō.qꝛ abſentia nō erat cā leſionis.¶ In glo.i.verūſ ſimile ibi puta nō ꝙ declaratō aī norꝫ declarāt ꝛ adde quod nō in.l.fulcinus.§.ſi is q.ⱼ.q.ex cau.in poſ. ca.ꝛ.ⱼ.de except.do.l.apud celſum in prin.ꝛ quod nō cy. in.c.pro poſſeſſore circa prin.ꝛ faē in rōne ſui.l.fi.ⱼ.pro derelicto.Sꝫ Ja.de ar.dicē quod hec exēpla ſibi non placēt qꝛ lꝫ ita fuerit proteſtatus poteſt penitere.ꝛ qꝛ proteſtatō ꝓdeſt ꝓteſtanti non autē nocet ſm eum.Et cy.in additō.ꝙ nil.eſt ut pꝫ per.ll.quas ē allegaui.ꝛ lꝫ poſſꝫ penitere tamē penitētia non pſumiſ.¶ In.e.glo.ibi reſtituetur.qꝛ ſemper pſumetur eum non volu iſſe damnum pati nec paſſurum ſi pn̄s fuiſſꝫ.ut.ⱼ.ſimu.ven.no.l.i.i fi.ꝛ.l.i.de re iudi.ꝛ.l.i. C.de reſti.mili.Bal.

m **Ilites omnes**. Nō ꝙ miles non poteſt recedere ſin licentia.Itē nō.hic glo.ꝙ requiruntſ i milite ad hoc vt ſit verus miles.¶ In glo.piurij ibi enſiſ Nō.ꝙ nō dr̄ de calcarijs ꝛ alijs iſignis niſi de enſe.¶ In eadē glo.ibi iſti tales ergo ſecus in militibus noſtri tpis.qꝛ nō ſunt tales quales requirit iſta glo. Sed S.dicit aliter ꝙ hic vide.Alij dicit ꝙ ex quo milites hodierni tpris habent

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſuperior auctoritatē. ⁊ faciunt militarē ꝓfeſſionē ꝙ ipſi ſūt veri milites tñ militia eorū non eſt priu legiata. ſed debent vti iure cōi in eoꝝ actibus ⁊ vide cy. in. l. i. C. de iuris ⁊ facti igno. in. vj. q̄ōne. Adde q̄ꝺ caſtratus non pōt eſſe miles ſ. ꝺi. precepta in glo. Baldus.

q **Vi rei publice.** Abſens reſtituitur cōtra abſētē. h. d. Caſus qui nō eſt alibi in hoc ti. ¶ Nō. ꝙ priuilegiatus cōtra priuilegiatū vtitur ſuo priuilegio ſubtiliter intelligēdo. hic nō eſt vterq; priuilegiatus. ſed ſolus ille q tractat de dāno vitando. ⁊ iō notabile nō colligitur hic de duobus priuilegiatis actualiter ſed ſolū potentialiter ⁊ adde q̄ꝺ nō. cy. in auc. quas actiones in q̄ōne quarta. C. de ſacro ſan. eccle. Bal.

¶ De alienatione iudicij mutandi cauſa facta Rubrica.

o **Omnibus modis.** Primo ponit generalē intentionē pretoris. Sō deſcendit ad ſpēm. ⁊ h. d. Alienas dolo malo cā mutādi iudicij tenerī aduerſario ad intereſſe. h. d. vſq; ad. §. opuſq;. j. co. l. iij. ¶ In tex. ibi itaq; ſi hic exemplificat q̄ūo pōt n̄ra intereſſe. ¶ In tex. ibi ꝓuincie vel clericū. q: ⁊ ipſe alterius fori eſt vt ex. c. c. i. vel eccleſia q: eccl̄ia interpretatur eſſe aduerſarius valde durus vt nō. in. l. ſi ita qs. §. cū lege. j. ꝺ ver. ob. vel minorē pp beneficiū reſtōnis nā expedit magis litigare cū maiore ꝙ cū minore vt nō. i. l. ij. §. ꝙ obſeruari. C. de iur. cal. Bal.

a **Vt alium.** In tex. ibi vexaturus q: eſt valde rixoſus. hoc dicit Baldus.

q **Via etiam.** In tex. ibi debeo vide ꝙ nō. in. l. fi. C. vbi i rē actio in glo. an pro hoc ibi cōtradicit. ⁊ male. q: doloſus non h; beneficiū excuſſionis facit. j. ꝺ peti. here. l. cū. §. pe. Et eſt expreſſum cōtra pla. j. ꝙ fal. tu. auc. l. nouiſſime. ⁊ ibi p dy. ſm cy. nam ſi haberet dicerē falſum. l. itē ſi res. q: eſſet īputandū actori q fuit negligēs ī excutiendo. vt. j. de ſolu. l. ſtic̄ū. §. ſi mandato. ¶ In glo. imo ibi alienauit imo ibi loquitur de potētiore rōne officij. ⁊ facit. j. e. l. nō ſolū. §. i. Itē ibi alienat actio hic res ſm cy. adde circa hanc gloſam io. l. iij. §. fi. j. e. ¶ In ea. glo. ibi in eis rebus nō. de q̄bus intelligatur. l. properandū. §. ſin āt ⁊ vide. ſ. de dolo. l. rem quandā. ¶ In ea. glo. ibi vel intentionē nō. ꝙ habēs iuſtā intentionē cēſetur habere iuſtā cām quantū ad relaxationē expenſaꝝ vitandā. ſed tu dic ꝙ iſta intētio d; eſſe probabilis non temeraria. vt inſti. de pen. temere litig. ¶ In. e. glo. ibi extimationē iſta glo. ꝓſupponit ꝙ extimatio rei veniat in intereſſe. ex hoc edicto q̄ꝺ non eſt verū ſm cy. q: iſtud edictum loquitur de intereſſe alienationis nō de ꝓtio rei poſſet ſuſtineri ꝙ iſtud edictū loqueretur ēt de totali intereſſe vide in ſpec. de ceſſion. actionis. §. i. vſ. ſed opponitur cum ſequenti.

Opus quoq;. Exemplificauit ſupra de intereſſe ꝑticulari hic exēplificat de intereſſe totali. ¶ Nō. ꝙ ꝓſtatio nō afficit ſingularē ſucceſſorem. ¶ Sō. nō. ꝙ ex facto ſingularis ſucceſſoris auctor nō incidit in pena. ¶ In glo. imo vr ib i ſed interdū hec vera. q: hic fuit opus cōſtructū a ſucceſſore ibi ab auctore. nā hic nō poſſet demoliri. q: pateretur ſucceſſor dānum expenſarū ſaltē ipſius edificationis. ¶ In ea. glo. ibi. l. tic⁹ dic p dy. in. d. l. fi. de ope. no. nunc. ⁊ adde ⁊ vide q̄ꝺ nō. in ſpec. de emp. ⁊ vē. §. ſciendū. ṽ. ſed pone pe. de arbitro. §. ſequitur. ṽ. qd ſi iurauit ſe. ⁊ de pcura. §. ſequitur. ṽ. itē circa hoc qr. Extra nō. ꝙ ſi ille q tenebatur publiciana. q: hēbat titulū alij vendidit ⁊ tradidit ꝙ emptor non tenetur publiciana q: h; titulū ar. huius. §. venditor vero tenetur p actionē in factū p huc. §. ſm Bar. Si qs vellet rñdere ad hunc. §. diceret ꝙ aliud eſt in actione reali q: afficit rē. ⁊ aliud eſt in actōne ꝑſonali ꝺ qua hic loquitur. ⁊ ad hoc facit. q: mala fides auctoris īpedit ꝑſcriptionē eſt ergo ⁊ publiciana q: iſta ſunt ꝯuertibilia. vt nō. j. de publi. l. cum qui.

Ex quibus apparet. Cōcludit tā ex regula quā ex exēplo. ¶ In glo. ſ. ex intereſſe. ⁊c̄. Iſta ergo ob⁹ d; ſic fieri ꝙ actor ſit certus de re ipſa cōſequēda in cāu euictōis ⁊ intelligitur certus p promiſſionē penalē q̄ꝺ eſt nō. ⁊ eſt ar. ꝙ ſi venditor q alienauit vult in ſe transferre iudiciū euictōnis habeat cū pena ꝓmittere de reſtōne rei ſm Bar. niſi dicas ꝙ aliud eſt ibi q: venditor putatur deffenſor cū mandato ex quo eſt in rē ſuā vt. ſ. de ꝓcur. l. l; §. ea obligatō. ⁊ ideo emptor patietur executionē vt in auc. qua in ꝓuincia. ⁊. j. de iudi. l. venditor vñ non neceſſariū infertur penam locū rei. ⁊ facit ad glo. hanc quod notatur. j. de preto. ſtipu. l. ſi.

i **Tem ſi res.** Licet emptor vſuceperit venditor nō liberatur ab actione in factū ex hoc edicto. h. d. iſtud princi. ¶ Nō. ꝙ dolus auctoris nō excludit vſucapionem ſucceſſoris. ¶ Sō nō. ꝙ ꝑſcriptō ſucceſſoris nō patrocinatur auctori. Itē nō. ꝙ mora in vno remedio aliud remediū non excludit quod cōpetebat cōtra diuerſam ꝑſonam. ¶ Itē nō. de actione ſubrogata q: vr hic durare maiori tēpore tñ ꝓprie loquēdo hic nō eſt ſubrogatio. ¶ In gl. ſec⁹ ſi depdit ibi ſed ego dico nō. optimā glo. qn̄ mala fides auctoris facit incidere rē īmobilē in viciū furti. ⁊ qn̄ nō. nam ſi alienans h; titulū nō cōmittit furtū. Itē non cōmittitur furtū ſi nō interuenit vera traditio ⁊ limitat. l. ſi i emptione. §. itē ſi emptor de cōtrahē. emp. ſm Bar. in eadē glo. ibi tollat cā iſtud vr mihi dubiū. q: hec paciencia h; vim traditionis corporalis vt. j. de act. emp. l. q pendēte. ⁊. C. de acqr. poſ. l. ij. ⁊. ſ. de dolo. l. ſi cū mihi. ¶ In ea. glo. ibi ſuperſſet hoc exemplū approbat odofre. in gl. cōtra alienationē dubium erat q: videbatur res eque ꝑitura nō facta alienatione cuꝫ ꝑſcriptio nō fuiſſet interrupta. vel ſaltē vr deſinere intereſſe rōne more actoris. ¶ In eadē glo. in fine ⁊ ē arg. ꝙ l; non ſit accuſatus principalis delinquēs. j. terminū ſtatuti tñ poſſit accuſari ſindicus qui nō denunciauit q: tenetur diuerſis legibus ⁊ ꝑſcriptio vnius alteri non ꝓdeſt vt hic non obſtat. l. ſi ſeruus. q: ibi tenebatur. e. l. facit. ſ. de infami. l. ſeruus. itē nō ob. l. fi. de his qui a ſi do. q: ibi ꝑſcriptio fingit retro co ꝙ cōfirmat actū ex quo oriebatur ius. ⁊ ſic facit ceſſare cām agendi vt nō. iac. C. de inoffi. te. l. cū qui in lec. ⁊ vide eō quod nō. cy. in. l. ij. C. ꝙ me. cā. Bal.

Idemq; fieri poteſt. Nō ꝙ iſtud edictū requirit ſubſtātialia tria. ſ. dolum. Itē alienatōem cā mutandi iudicij itē intereſſe aduerſarij. Et ſi quod iſtoꝝ ceſſat actō unde ſi nō eſt in dolo ſ; ideo alienat. q: nō vult litigare non tenetur hoc edicto. itē ſi pp occupationes hoc fac̄ puta ſtudens nō deſerat ſtudium vel mercator ne deſerat mercātiaꝫ. vt. j. l. ꝓx. §. i. ¶ Item ſi cōmittit dolū. ⁊ nō alienat nō tenetur hoc edc̄o puta ſi poſſeſſionē omittit. ſ. i defendo nō dico trāſferendo ⁊ ſic nō ob. prin. l. ſequenti. ¶ Itē ſi purgatur intereſſe aduerſarij ceſſet hec actō. ut ſ. l. ꝓx. i fi. ⁊. j. e. l. ex hoc edicto. §. pe. ⁊ de pac. l. ſi cuꝫ fundus. ¶ Sō ꝙ q deſerit poſſidere non vr alienare. ⁊ vid. j. de ꝯtrahen. emp. l. ſi fiſtullas. §. i. ⁊ Ia. j. de re. credi. l. mag. puto. ⁊ inno. de re. ec. non alie. c. cpi. ⁊ ibi ſpec. de reſcript. ꝑſntatur. §. rōe forme. ṽ. nō ꝙ talis. ⁊ ṽ. ſe. ¶ Itē nō quod boni viri habent lites odio. ⁊ dic̄ iac. de are. C. mādati. l. per diuerſas ꝙ illa. l. non habet locū in eo q cedit actionē. q: h; odio lites. vel ex neceſſitate vel vtilitate rei familiaris vt. j. l. prima. §. i. q̄ꝺ nil eſt q: iſte leges loquuntur de alienatione rei ibi de alienatione actionis Itē q: iſte leges deſiderāt dolum reſpectu alienationis ibi reſpectu ceſſionarij q preſumitur eſſe redemptor litiū. ⁊ adde

quod nõ.inno.de priuile.c.accedẽtibus.⁊ in ſpe.de lega.§.
nunc aliqua.ṽ.centeſimo.⁊ vigeſſimotertio.⁊.cxvj.

n **On ſolum· Si quis·** Nõ. ꝙ vbi occurrit rõ impedimẽti cenſetur dolus abeſſe
¶ In tex.ibi dñio.¶ Nõ.ꝙ ꝓcur.in rẽ ſuaʒ
põt fieri ꝑ tranſlationẽ dñij non ſolũ per ceſſionẽ actionis
vt.ſ̃.l.ꝓx.in fi.⁊ ꝙ nõ.in.l.i.in ꝑn.ſ̃.de edẽ.Adde ad iſtũ
.§.quod nõ.cy.in.l.fi.C.de litigio.in vltima.q.bal.

Ad iura· Hoc edictuʒ ꝑtinet ad incorporalia ⁊ ad iura.j.dñium hoc dicit tex.cũ glo.

Hec actio· Nõ.ꝙ interitus ſpẽi liberat debitorẽ q tenebaẽ ad intereſſe niſi quatenus plus eſt intereſſe ꝙ̃ in ipſa ſpẽ facit.l.in naue ſaufelli
.j.loca.¶ In tex.ibi rei.i.intereſſe.⁊ adde ⁊ vide iac.in.l.
.i.ſ̃.ſi ven.no.vel ſimilem.i.ſucceſſorẽ q: ꝑtinet.¶ In tex.
ibi ꝓſecutionẽ.i.ex ꝑte actoꝛ.ex hoc edicto illẽ q nõ exhibet
in forma qua dʒ tenetur Bal.

Ait pretoꝛ· Nõ.ꝙ ĩ re litigioſa nõ hʒ locum iſte titulus.⁊ eſt rõ.q: hic requiriẽ alienatio.ſed res litigioſa non põt alienari.itẽ q: tunc fit
executio ꝑinde ac ſi nõ fuiſſet alienata.C.de liti.l.ij. de ad
mi.ta.l.cirographi.§.pe.ſed nõ eſt ita qñ res nõ eſt litigio
ſa.q: tũc nõ fuit executio cõtra prioꝛẽ ex eadẽ inſtantia.vt
inſti.de ac.§.ſi qs ãt.j.cy.nõ.contra.C.de alie.iudi.l.i.ſed
iac.de ra.dicit ꝙ lʒ rei litigioſe non valeat alienatio ſi tñ actoꝛ vult ꝙ valeat.⁊ agere ex hoc edicto põt q: in ſuũ fauorẽ eſt hoc introductũ.⁊ ſic currit iſtud edictũ cuʒ illo remedio ſm iac.de ra.⁊ cy.in addi.¶ Sõ.nõ.ꝙ iſtud edictum
hʒ locũ ẽt iudicio nõ ꝑparato vñ ad hoc vt habeat locuʒ hoc
edictũ non eſt neceſſe ꝙ ꝑceſſerit libelli ꝓductio vel citatio
vt nõ.ſpec.de cõpetẽ.iudi.§.fi.ṽ.itẽ facit aduerſariũ inc.de
re.¶ In glo.alioqn ibi qĩ iſta gl.dicit ꝙ non fit res litigio
ſa niſi vbi agiẽ de dñio vel qĩ adde.C.cõi di.l.i.⁊ ꝑ inno.
de conſtitu.c.cum.Dñs.ferrarien.

Alienare· Hoc edictũ hʒ locũ in alienatione inter viuos.ẽt ſi non ſit alienatio ꝓprie
q: non ſit tranſlatũ dñium nõ ãt in alienatione ꝑ modũ vltime voluntatis.h.d.¶ In tex.ibi intelligiẽ largo modo accepto vocabulo.⁊ ſic non ob.l.i.C.de fundo.do.facit.l.nõ
ſolũ in ꝑin.ſ̃.e.¶ In glo.alienat in fi.⁊ ſic nõ.j.de lega.
.ij.l.pe.to.§.fratre.q: ibi erat ꝓhibita qlibet alienatio hic ñ
ſed ſolũ illa que fiebat dolo malo q dolus vẽ ceſſare in vltima voluntate.⁊ ꝓſtat ar.in auc.nunc ſi heres.C.de litigio.
itẽ in noſtro cãu nõ erat ꝓhibita alienatio rõne rei vel ꝑ ꝺ
fectus adminiſtrationis ſʒ rõne conſilij ſeu fraudis Bal.

Si quis alienauerit· In extraoꝛdinarijs criminibus hʒ locũ pñia.h.d.ſm glo.vel ſic in quaſi delictis q̃ nõ
ſunt ꝓprie delicta ſi deſinit intereſſe deſinit actio cõpetere
hoc dicit.Alienare enĩ non eſt hic ꝓprie delictũ cũ ſoꝛtiatur
alienatio ſuũ effectũ quod nõ eſſet ſi eſſet de genere delictorũ vt.l.ſi in emptione.§.idẽ ſi emptoꝛ.j.de cõtrahẽ.emp.l.
ſic quẽ obligat alienatio liberat retẽtio.h.d.Nõ.tñ ꝙ idẽ
ẽẽt in ẽphiteota.q: ibi cadit a iure dñii vẽ non hʒ locũ pñia
q: culpa trahit ſecũ executionẽ de hoc nõ.in ſpe.de loca.§.
nunc aliqua ver.cxvj.facit.j.de fideicõ.li.q̃dã.⁊.l.rogo.⁊
vide cy.j.de vſucap.l.ſequiẽ.§.idẽ labeo.⁊ B.C.de ap.l.
ſi quis libello.⁊.ſ̃.e.l.iij.ꝑ B.⁊ facit.j.q.⁊ a g.l.mĩmonũ

q **Vi venditori·** Non vẽ ꝯmittere fraudẽ q vtiẽ iure ſuo vbi nõ eſſet aliãs vſurus in quo alium
officere ⁊ dãnificare.h.d.¶ In gl.intelligo ibi
reddibitorius ſʒ plʒ iac.de are.⁊ cy.q: lʒ qs ꝺ iure faciat ſi
tñ principaliter ad dãnum alterius facit illicite.j.de aqua.
plu.arcẽ.l.ſecunda.§.item varijs de damno infec.l.procu
lus.Bal.

c **Vm miles·** Cedẽs iura cã mutãdi iudicij agit nõ ceſſionarius iſta eſt vna lec.vel ſic ꝑtendẽs traditioneʒ
cã mutandi iudicij ẽt in caſu quo dẽat fieri executio in rem ipſam nõ dʒ ſe opponere ꝓceſſui.h.d.ſm aliã
lec.Facit ad primã lec.C.de litig.auc.nũc ſi heres.¶ In
glo.pone ibi nõ q: miles.vt.C.de ꝓcura.l.q ſtipendia.
¶ In eadẽ glo.ibi experiẽ ⁊ eſt ar.ꝙ iſte titulꝰ non hʒ locum in actoꝛe alienãte cã mutandi iudicij.q: iudiciũ nõ mutatur de iure.ſed cũ eodẽ ventilaẽ.⁊ ſic eſt argumentũ.ſ̃.e.
.l.non ſolũ.§.ſi quis ãt.⁊ facit quod nõ.ſ̃.e.l.i.in vltĩa glo.
⁊ in ſpec.de ceſſ.actio.§.i.ṽ.ſed op.ſed iaco.de ra.dicit ꝙ
hic titulus hʒ locũ in actoꝛe alienante.ſed alio mõ ꝙ̃ in reo
q: cõtra reũ conſuliẽ ꝑ viã actionis.ſed in actoꝛe ꝑ viaʒ exceptionis tñ cõtra ceſſionariũ opponente argumẽto huius
legis.itẽ hʒ locũ iſte titulus in re mobili ⁊ imobili.ſ̃.eo.l.
itẽ in ꝑn.Et idem dicit cy.in addi.Sed põt dici ꝙ exceptio
ſit ex ꝑmiſſione iſtius.l.nõ ex ꝑmiſſione huius edicti ꝓtoꝛ.
⁊ iõ iſta.l.eſt multũ ſingularis.¶ In ea.glo.ibi ſed qño experiẽ.i.cedẽs.¶ In ea.glo.ibi quã litẽ.nã in alienatione actionis hʒ locum.l.ꝯria nõ in alienatione rei.¶ In ea.glo.ibi
videaẽ interpꝛetari huius.l.¶ In ea.glo.ibi tranſtuliſſe.alij
ſoluũt ꝙ in cõtrario erat potẽtioꝛ rõne publici officij ex q̃
hẽat ius terrenꝰ aduerſariũ ſic in.l.i.C.ſi quacũqʒ ꝓdi.poꝛe.hic non nã non oĩs miles eſt terribilis aduerſarius rõne
ſimplicis milicie.⁊ facit.ſ̃.de offi.ꝓſi.l.illicitas.§.i.licit.
¶ In.e.glo.ibi recõcedet.Nõ ꝙ ceſſionariꝰ põt recõcedere cedenti.¶ In.e.glo.ibi reconcedere vel dic ꝙ hic iõ.q:
ceſſio erat inefficax ab ipõ pñ.itẽ remanſerũt iura directa
penes cedentẽ primũ ꝯtrarium dʒ eſſe de.l.i.C.ne li.poẽ.
ſm de tranſac.iuẽ.tertiũ de.l.ꝑ diuerſas.⁊ ſic dʒ recitari ꝑ
tria cõtraria iſta glo.¶ In.e.glo.in fi.tu tene primũ caſuʒ
in glo.poſitũ ſm iaco.de ra.⁊ cynũ in addi.Ex quo ſingulariter nõ.ꝙ vbicunqʒ ceſſio fit ex cã mutandi iudicij excedente in ceſſionarium.⁊ hoc fit de dolo malo cã opponẽdi
reo duriorẽ aduerſariũ.ſed ſolũ cedẽs qꝺ eſt nõ.Et in hoc
eſt peregrinũ.q: aſſignanẽ tria cotraria.primũ reſpicit ſolũ
militẽ ceſſionariũ.ſm quẽlibet ceſſionariũ.tertiũ ꝙ ceſſionario cõpetat ius agendi de.l.ꝑ diuerſas ĩ fine.⁊ ſolue vt gl.
⁊ vide legẽ ſequentẽ que videtur contraria. Baldus.

f **I quis iudicii·** Qui alienauit cã mutãdi iudicij diuiſorij non põt diuiſorie expiri nec ipſe nec ille
in quẽ facta eſt alienatio.h.d.Caſus eſt ſingularis.⁊ ſiue loquaẽ in actoꝛe vẽ cõtra.l.ꝑcedentẽ ſm primaʒ
lec.ſiue in reo vẽ cõtra eandẽ.l.ſm ſecundã lec.¶ In tex.
ibi rẽ.i.ſuã ꝑtem pro indiuiſo.¶ In tex.ibi expiaẽ ẽt ad ꝑ
ſonales ꝓſtationes qui ex quo voluit ꝙ alius experiaẽ ſe ipſum excluẽ.⁊ valet in ſui ꝑiudicium Nõ.ꝙ ſi vnus ex cõ
ſoꝛtibus alienat ꝑtem ſuã cã mutandi iudicij ad hoc vt opponat cõſoꝛti ſoꝛte duriorẽ aduerſariũ q ſupat in litigaẽ.ꝙ
nec alienãs agit cõi diui.ẽt ſi ex pacto debeat ad eũ res adire ſic.ſ̃.e.l.¶ Itẽ in fine nec is in quẽ eſt facta alienatio q:
ex mẽte edicti cũ ſit ꝓhibita alienatio obſtat actoꝛi exceptiõ
⁊ ſic nõ.caſum in quo vnus conſoꝛtiũ rõne delicti non põt
agere diuiſoꝛio qꝺ eſt nõ.ſed in eo ꝙ hec lex dicit ꝙ ñ agit
alienans vẽ cõtra.l.ꝑcedẽteʒ ſed ibi in ceſſione actionis hic
in alienatione dñij.Item ſm glo.ibi videẽ ſpẽale fauoꝛe militis ſoꝛte q: in eo magis preſumiẽ bõa fides ꝓpter ſimplicitatẽ militie.vel hic ẽ ſpẽale ĩ diuiſoꝛio iudicio.q: de eo tñ
loquiẽ.l.licinia pñia ſo.eſt verioꝛ.¶ In glo.ſtulta in fine ñ
videẽ verũ.q: redimẽdo purgaẽ viciũ.vt.ſ̃.e.l.ex hoc edicto.§.ſi quis alienauerit.Baldus.

De arbitris receptis.Rubrica.

c **Ompromiſſuʒ·** Arbitria ſunt reducta ad inſtar iudicioꝝ.h.d.Concoꝛ.l.rẽ nõ
nouã.C.de iudi.In glo.hic nõ ibi rẽ non

nouā.§.i.quod clarius hic ꝓſequit᷑ odof.¶ In e.glo.ibi ſi
appellat᷑.h.d.vt.l.arbitro.ū.q ſa.cog.ꝛ extra de ap.c.cū di
lectus in fi.in nouella.¶ In e.glo.ibi non pſita i.ſ.coraꝫ ar
bitro.ꝛ hec vera.¶ In ea.glo.ibi.C.qui legi.pſo.l.ꝛ forte
idem eſſet de ꝓceſſu coram arbitro.q2 dꝫ ꝓcedi ſolenniter ſi
cut corā iudice vn̄ equiparatio.l.noſtre intelligit᷑ circa pro
ceſſum ipm̄ ā cōpromiſſum eſt vere cōtractus nec eſt intel
ligēdum q̄ cōtractus ꝓcedat ad inſtar iudiciorū facit.l.la
beo.j.e.in ꝑn.per Bar.ꝛ vide eundē in.l.diſtinguemus.§.
de liberali.j.eo.Bald᷒.

c **Ex compromiſſo.** Ex ſn̄a arbi
tri non oritur
actio nec exceptio.ſed ex compromiſſo poterit
pe a peti ſi conueniat᷑.h.d.¶ Petitio pene ſun
dat᷑ ex cōpromiſſo nō ex laudo et ſi in laudo pena compro
miſſi ſit repetita per arbitrū mādantem fieri ſub pena com
promiſſi.q2 ſn̄a arbitri nō obligata.ſed vbi obligaret poſſꝫ
agi ex eo cōpromiſſi ꝛ laudi.ꝛ ſic faciūt aduocati.q2 cumu
lant vtrāqꝫ cām in petitione pene in cām ꝓdicto.¶ In tex.
ibi ex compromiſſo ſubaudi ꝛ ex laudo abſolutorio.¶ In
glo.rei in.i.ibi.§.interdū dic vt ibi nō.¶ In eadeꝫ glo.ibi ſi
ita ſtipullatus in fi.ſed tu dic q̄ lꝫ ſit acti.vt hic dicit᷑.tamē
nō dicit᷑ oriri actio vl̄ exceptio ex ſn̄a arbitri.vt nō.cy.C.
e.l.pe.in lec.ꝛ hic ſm Jac.bu.ꝛ ſm ia.de ra.Idem tenet
hic B.ſed odofr.q̇ꝺ vbi eſt appoſita clauſula rato manēte
cōpromiſſo.duo videt᷑ cōpromiſſa.vnū cum pena.alteruꝫ
ſine pena.Et ideo virtute clauſule hꝫ locum emollegatio.ꝛ
orit᷑ actio.vt.l.pe.C.eo.Non tn̄ iſta emollegatio pōt fieri
ante laudū.ſed tn̄ poſt.ꝛ hāc diſtinctionē multi doc. appro
bant.Alij tenēt contrariā opi.ſ.q̄ vbi ē appoſita pena non
hꝫ locū emollegatō.vt nō.j.de re.iu.l.ait pretor de.v.ſign.l.
nominē.ꝛ.C.de iudeis.l.iudei q2 ꝓuiſio hoīs facit ceſſare
extraordinariā ꝓuiſionē legis.vt.l.fi.de pac.cōuen.q̄ autē
iſta ꝓuiſio legis pen.C.eo.ſit extraordinaria apparet q2 nō
hꝫ locū niſi in certis caſibus.Itē q2 eſt ꝯtra regulā.l.priua
torū.C.de iur.om.iudi.Ego teneo diſtinctionē huius glo.
q̄ aut eſt inſerta clauſula.aut nō nec ob.l.fi.C.de pac.con
uen.q2 illud verū niſi in ꝓuiſione hoīs videat᷑ reſeruata ꝓ
uiſio legis ꝛ ita hic virtute clauſule.¶ Quero qd de laudo
arbitratorū an tacite emolleget᷑.ꝛ dico q̄ nō q2 ꝓcedit ad
inſtar cōtractus ꝛ nō iudicij.vn̄ quādocūqꝫ poſſet peti re
ductio ad arbitriū boni viri facit q̇ꝺ nō.in.l.fi .C.de cōtra
hen.emp.ꝛ in.l.fa.C.de reſcin.vē.de hoc nō.in ſpec.de ar
bi.§.ſequit᷑.v.ſed.j.q̄ tps.ꝛ tangit inno.de iureiuran.c.qn
tauallis.ꝛ facit.j.eo.l.nō diſtinguemus.§.cū q̄dā.Bal.

i **Labeo ait.** In tex.ibi dabit᷑.ſ.ope reſtō
nis nō ipſo iure tenuit com
promiſſum.q2 fuit factū cum minore q non ha
bebat curatorē.ꝛ ꝓmittere eſt cōtrahere inter ip
ſos cōpromittētes ergo ꝛc̄.vt.l.ſi curatorē habēs.C.de in
integrū reſti.ſm cy.in addi.facit q̄ nō bar.ū.l.i.¶ In glo.
ſed qualiter ibi firmādum vel dic circa hoc vt nō. in ſpec.
de arbi.§.reſtat.v.quid de minore cy.in.e.glo.ibi maior.ꝛ
nō.q̄ ille q reperit᷑ dānatus ꝓſumit᷑ tūc fuiſſe legitime eta
tis niſi fuerit condēnatus.vt minor.ꝛ eſt nō dictū in ſeipſū
ſed non confert ad veritatem litere.bal.

Tametſi neminem. Offm̄ volunta
rie ſuſceptū eſt
neceſſario exequēdū.h.d.¶ In tex.ibi cogat.ſ.a ꝑn. nō.q̄
nemo cogit᷑ acceptare cōpromiſſum.itē nō.q̄ poſtquaꝫ qs
acceptauit cōpromiſſum non pōt renunciare.Extra nō ar.
q̄ executores teſtōrūꝫ poſſunt renūciare offm̄ anteq̄ accep
tent.ſecus ſi iā acceptauerunt q2 equiparant᷑ arbitris vel ꝓ
curatoribus lꝫ q̄ equipararet eos tutoribus ꝛ male ſecundū
cynum in ad di.

Tractemus. Nō.q̄ in magiſtratū pōt cō
promitti.¶ Sō nō.q̄ inferior
non pōt cōpellere ſuperiorē nec parē. Itē nō.q̄ filius pōt
eſſe arbiter in cā patris.ſed in re ꝓpria non vt.j.e.l.ſi de re
ſua Angelus.¶ Itē nō.q̄ īfans pōt eſſe arbiter.¶ In gl.
.ſ.magiſtratus in fine.q2 delegatus principis in cā ſibi dele
gata eſt ſuperior quolibet alio.vt.l.minor aūt magiſtratus
in fine.ū.de mino.¶ In glo.de re patris nō bene iſtā gloſā
q2 eſt melior q̄ habeamus in iſta materia.¶ In glo.ibi īfa
mis ibi.§.hoc edictū.ꝛ vide q̇ꝺ nō cy.C.de infami.l.i.lib.
xj.¶ In ea.glo.ibi ridīeo nō ꝛ ſi cōpromittat᷑ in excōica
tū nō tꝫ compromiſſum vt in ſpec.de ar.§.differt.v.itē ſm
eum.ꝛ nō per io.an.extra de cōpromiſſ.c.dilectus.ꝛ facit
q̇ꝺ nō.in.l.i.in fi.C.de iuris ꝛ fac.igno.ſed iac.de ra.ꝛ cy
nus in addi.hic dn̄t q̄ tꝫ cōpromiſſuꝫ ꝛ laudū eius quo ad
ignorantes ar.C.de inceſtis nup.l.q contra ꝓſertim q2 offi
ciū arbitri nō eſt publicū offm̄.¶ Quid ſi arbiter eſt bānit᷒
vtrū teneat cōpromiſſum in eo.dic vt in ſpec.in dicto.§.dif
fert.v.ſi quid de bānito.¶ Quid ſi nō excōicatus arbiter.
ſed cōpromittēs.dic vt nō.e.ti.§.reſtat.v.fi.ꝛ q̄ nō.arch.
xj.q.i.c.nos inno.Sed an excōicatus poſſit cōpromittere ī
arbitrū dicit glo.q̄ nō in.c.inter monaſteriū extra de re iu
di.ſed illa glo.non eſt vera dn̄t doc.

p **Edictus. In ſeruū labeo.**
In ſeruū tm̄.vel in ſeruū ꝛ liberū non tꝫ ꝯpro
miſſum niſi ſit actū q̄ vnius ſn̄a valeat. vel ni
ſi ſeruus vel libertatē adeptus ꝛ demo cōpromittat᷑ in euꝫ
ſaltē tacite.h.d.¶ In textu ibi tātū.ſ.liberū. Nō.q̄ ciuilis
actio nō cadit in ſeruū.¶ Sō nō.q̄ qn̄ habilis ꝛ inhabilis
cōiungit᷑ in eodem offō totū viciat᷑ niſi cuilibet ſit cōmiſſa
poteſtas inſolidū facit.l.non diſtinguemus.§.ſi ſeruus.j.e.
ti.¶ Item nō.q̄ ſi cōpromiſſum eſt in plures non pōt vn᷒
ſolus ꝓnunciare ꝛ oēs debēt eſſe habiles. ¶ Itē nō.q̄ cō
promiſſum inutile infirmat᷑ ex vno conſenſu ceſſante inhabi
litate ꝑſone.vt in prin.l.ſed ꝛ ſi ſeruū.j.eo.ex nouo cōſen
ſu in liberū validat᷑ cōpromiſſum in vtroqꝫ arbitrorum.
¶ In glo.nec et.ꝛc̄.ibi vel forte hec vera.q2 et ſeruus po
teſt eſſe amicabilis compoſitor.q2 amicabilis cōpoſitio req
rit merū factū quod bene cadit in ſeruū vt inſti.de ſtip. ſer
uo.§.ſed cū factū.¶ In.e.glo.ibi de monacho.vt nō poſſit
eſſe arbiter.q2 eſt ꝓnus ſue religionis. ſed pōt eſſe arbitra
tor de licētia ſui abbatis vel et ſine licentia ſi hꝫ adminiſtra
tionē puta aliquā prioratiā.nā tunc eſt tanq̄ emancipatus
a ſuo abbate de quo dic vt in ſpec.de arbit.§.ſequit᷑.v. ſed
q̄ro diligēter.ꝛ ꝑ archi.xj.q.i.c.de prīmum.ꝛ ꝑ io.an.in.c.
ſi principalis de reſcriptis in cle.¶ In ea.glo.ibi ſpālia tu
dic q̄ hic eſt rōne forme.q2 certa forma erat tradita a qua
recedi non tꝫ vt nō.dy.in.c.vtile.ꝛ vide q̄ nō.j.de re.iu.
lege non ſolent que abundat.

c **Tſi ita.** Quero iuxta hanc.l.cōpromiſſū
eſt in tres cuꝫ clauſula q̄ valeat
ſn̄a duorū et vno irequiſito modo quero vtrū
valeat altero nō acceptante vt hic caſus q̄ ſic ſi
cut dr̄ ſeruus acceptare cū non poſſit.Sed contrariuꝫ fuit
diſputatū ꝑ.l.non diſtinguemus.§.cū in plures.j.e.ſm cy.
in addi.non ob.hec.l.q2 hoc eſt hic ꝑꝑ impoſſibilitatem iur
vnde illa clauſula dꝫ aliqd operari.ꝛ adde q̄ nō.in ſpec.de
iu.dele.§.reſtat.v.qd ſit eā.ꝛ q̄ nō.i.c.cū ſup de offō dele.

Si quis iudex. In ordinariū cāe ſi pōt
ꝯpromitti tanq̄ in arbi
trum h.d.nō lex.non ob.ū.e.l.iij.in fine q2 licet eſſet ordina
rius illius cauſe.lꝫ tanquā in arbitratorem tn̄ poteſt ꝯpro
mitti.q2 hoc modo non habebat alias cognitōem.ꝛ q2 ut
extraiudicialr̄ ꝓcedi ꝛ ſic diſſimili modo a ſua iuriſdictōe.
ꝛ illa eſt veritas.In glo.ut pro.ꝛ ibi non dꝫ ex quo enim
poteſt cognoſcere ex valida poteſtate nō dꝫ aſſumere inualidā
ar.l.q2 rō.j.de ꝯdict.inſti.¶ In eadem gloſa ibi quādoqꝫ
plus ¶ Nō q̄ arbitrator poteſt accipe de iur᷑ unius.ꝛ da
re alteri ut nō in.l.ſi de meis.§. recepiſſe.j.e.q̄ eſt verum
in ꝑua q̄titate non in magna.q2 nō eſt amicabilis qui enor

miter ledit. ſed magis inimicus leſi ⁊ iõ põt eius laudum
reduci ad arbitrium boni viri. ut. l. unde ſi nerue. ĩ. p ſocõ.
Nec ob. q aſſimilet̃ tranſactõi ut diffe. iudi. §. i. qꝛ nullum
ſimile eſt idem unde non eſt ꝓprie tráſactõ. ⁊ ſic nõ. ĩ. ad
trebel. l. lucius. §. fi. Item qꝛ tunc habz firmitatem tranſa
ctõnis. qñdo eſt equũ. ſecus ſi ſit iniquũ. de hoc tangit̃ p cy.
hic ⁊ c. d. §. recepiſſe. ⁊ dicit q lz tranſactio non reducat̃ ad
arbitriũ boni viri ſecus in arbitramẽto ia. de ra. dicit q nõ
reperitur arbitrator in iudicio. ſed in cõtractibus quod nil
ẽ qꝛ cum arbitrator ⁊ amicabilis cõpoſitor ſint idem ita ca
dit hoc in iudi. ſicut in contractibus vt apparet ex iſta glo.

Julianus ait. Nõ. q quidã excuſant ar
bitrũ non ꝓnunciantem qõ
facit ad excuſationẽ arbitrorũ qui ſm formã ſtatutorũ tenẽ
tur ꝓnunciare ſub aliqua pena vbi nõ ꝓnunciãt. ⁊ nõ. q in
ter cauſas iſtas eſt ſi ſi recedat̃ a cõpromiſſo vel ſi compro
miſſum nõ ſubſiſtat. ⁊ quotidie hoc praticam⁹ q vbi labit̃
terminus arbitro tres renũciant prio cõpromiſſo ⁊ ineunt
nouũ cõpromiſſũ facit. ĩ. e. l. ſi de meis. §. fi. cum. l. ſe.

l **Litigatores. Quod ait.**
Nõ. ſingulares caſus de inſertione pene vel qĩ
qui ſequunt̃. qꝛ loco pene eſt qñqz ſic vallatur
compromiſſum. vt nõ ſit ludibriũ alias non cogit̃ arbiter fa
cere actũ q nõ liget ptes in aliquo hoc rõ tollit̃ i fine. l. Nõ
q depoſitum qñqz obtinet vicẽ pene. itẽ exceptio. Itẽ nõ.
q depoſitũ põt fieri apud arbitrũ. vt det parti vincenti. ⁊
vide cy. C. ſi rec. puni. l. i. in qõne quarta. C. de ſpõ. l. fa in
fa qõne. Itẽ nõ. hic caſum in quo arbiter põt ſuã ſniaz exe
qui. l. qñ eſt factum depoſitũ apud eum vt det vincẽti quis
aũt ſit executor ſnĩe vel arbitrij nõ. bar. ⁊ alij doc. in. l. cum
antea. C. eo. ti. Item nota etiam quod pendente condic
tione non debet quis cogi.

p **Pomponius.** Nõ. q receſſio cõpro
miſſi ex vna pte reſcin
ditur ex vtraqz. In gl. ſ. litigatoris ibi cedet.
Nõ. q qñ ꝓmiſſa eſt pena arbitro vel iudi
ci pro obſeruãtia laudi vel ſnĩe dz arbiter vel iudex cedere
iura pti obſeruanti contra nõ obſeruantẽ ſimile. ĩ. de furt.
l. ſi quis vxori. §. fugitiuũ de hoc dic hic p B. ⁊ in ſpec. de
arbi. §. ſequit̃. v. quid ergo erit ſi arbitri pena. Itẽ nõ. q
depoſitũ equiparat̃ ſtipulationi penali.

r **Si de meis.** Quando claudicat cõpro
miſſum arbiter ꝓnunciat̃
nõ cogitur ad hoc allegat̃ vel ſic iudicia. ⁊ arbi
tria claudicare non debẽt ad hoc ẽt allegat̃.
In tex. ibi cõpromiſſum. ſ. iuridicũ ſiue validum. In
tex. ibi ſtipulatio. ſ. penalis. In tex. ibi ſtipullatus ẽ. ſ. pe
nã. In tex. ibi ſtipulationũ. ⁊ remediũ pene ſtipulationis
Nõ. q põt cõpromitti de cõtrouerſijs que mouẽtur ab
vna pte lz nõ cõpromittat̃ de cõtrouerſijs que mouẽtur ab
altera pte ẽt p viã reconuentionis. qꝛ coram arbitro nõ hz
locũ reconuentio cũ non cõtineat̃ in forma cõpromiſſi vt B
ſecus ſi forma cõpromiſſi poſſet ad hoc trahi. vt. ĩ. e. l. quid
tñ quod tñ dic. vt. C. e. l. i. in fa col. p. l. allegatã ãte. Sõ
nõ. q ſi cõpromiſſum eſt penale reo. ⁊ non actori nõ cogit̃
arbiter laudare rõne claudicationis. ⁊ diſparitat̃. lz reo ab
ſoluto obſtaret exceptio pacti reo cõdemnato haberet locũ
penalis ſtipulatio qꝛ rõne ſolius exceptionis nõ cogit̃ arbi
ter ſniare. ⁊ hoc dicit lra ſm io. ſed ſm intellectũ mar. quẽ
gloſa approbat. iõ dr̃ claudicare. qꝛ actor ꝑcendit ꝓmiſſio
nẽ penalis ſtipulationis reus vero nõ haberet remediũ ex
ceptionis. ⁊ ſic cõpromiſſuz nõ põt tenere tñ ex vna parte
qꝛ quantũ ad valentiã cõpromiſſi ⁊ laudi nõ admittit̃ clau
dicatio. ⁊ pro iſta opy. q nõ oritur exceptio taciti pacti fac̃
qꝛ in iudicijs nõ oritur exceptio taciti pacti p ſniam abſolu
toriã. ergo nec in arbitris. vñ nõ tollit̃ naturalis obligatio.
vt. ĩ. de condic. inde. l. iul. Sed ſm intellectũ io. per abſolu
toriã arbitri tollit̃ obligatio naturalis nõ vi ſnĩe. ſed vi con
ſenſus ipſius cõpromiſſi. qꝛ iudiciũ reddit̃ inutiĩ. ſed com
promiſſũ nõ. Item qꝛ in cõpromiſſo ptes ꝑmittunt pare
re arbitro i iudi. nõ ⁊ iſte eſt ſingularis paſſus. l. noſtre. In
glo. tacite eni ibi. §. interdũ ibi expreſſe fuit actũ q compe
teret exceptio loco cuiuſdã pene hic ãt nõ erat expreſſe ac
tũ ⁊ iõ in dubio non preſumit̃ actũ vt in. l. fa. ſ. e. ⁊ iõ opi.
mar. eſt verior ⁊ approbat̃ in fi. glo. In ea. glo. ibi. §. fi.
ſm io. ſed ibi cõtingit qꝛ ptes nõ meruerunt arbitri ſniaz cũ
ipm diffamẽt. ſed ſi nõ curat arbiter de eorũ demẽtia. ⁊ fert
ſniam tꝫ que rõ non eſt hic. ſed rõ eſt cã ĩequalitatis qꝛ vn⁹
hz actionẽ alter exceptionẽ ⁊ iõ arbiter nõ cogit̃. ſed hec rõ
nõ vꝫ. qꝛ in iudicijs eſt eadẽ inequalitas. qꝛ actor hz actionẽ
reus excep. ⁊ tñ iudex dz ferre ſniam ⁊ iſta inequalitas nõ
excuſat ergo idẽ in arbitro cũ ſit ad iſtar iudicis. vt. l. i. ſ. e.
vnde lec. mar. eſt verior lz lec. io. eſt magis applaudẽs litte
re ſm cynum in addi. In ea. glo. ⁊ ideo qꝛ cõpromiſſuz
eſt inualidũ a prin. ſm azo. In eadẽ glo. ibi de eodez. ſ.
de quo erat compromiſſum. Bal.

Recepiſſe autem. Ille dr̃ arbiter q hz
dirimere litẽ ſerua
to iudiciario ordine. Sed ille dicit̃ arbitrator q hz inter par
tes tractare concordiã ⁊ eas amicabili amore cõponere ad
hoc allegat̃ ⁊ concordat. ĩ. pro ſo. l. ſi ſocietatẽ. §. arbitrorũ.
In glo. ſed magis arbitra. ibi ⁊ ſm hoc tẽ. dicit iaco. de
ra. q in nulla pte iur̃ reperit̃ arbitrator in iudicijs. ſed ĩ cõ
tractibus ſic. ⁊ q exceptio nõ põt obmitti ordo iudiciorũ
ſicut nec iuramentũ calumnie qꝛ eſt contra publicã vtilita
tẽ. ⁊. §. ſi vero loquit̃ de eo qui inducit ptes ad tráſigendũ
nõ de arbitratore nec eſt verũ ſm dy. ĩ effectu q poſſit auf
ferre de iure vnius ⁊ dare alteri. qꝛ põt reduci ad arbitriũ
boni viri ẽt pro magna leſione. vt. ĩ. ad trebel. l. lucius. §. fi.
vide Bar. ſ. e. l. ſed ⁊ ſi ita. §. ſi qs iudex. ⁊ ſic poſſet auffer
re de iur̃ vnius ⁊ dare alteri q non credo. Et q dicit dõs
§. ſi vero q hz vi tranſactionis verũ eſt non tñ per oĩa ar.
l. non diſtinguemus. §. cuꝫ quidã ad fi. ĩ. e. ⁊ q ibi nõ. cy.
in addi. Ex opy. iac. de ra. apparet q arbitrator non põt ꝓ
cedere p viam arbitrator̃ in deciſionẽ litis mote. ſed oꝫ q
ſeruet ordinẽ iuris in ꝓcedendo quod eſt falſum vt appet
ex eo q nõ. dy. ĩ. de fur. ſi dñm. Nec ob. q iudiciarius or
do non põt ꝑmutari qꝛ verum eſt vbi ꝓcedit̃ p viam iudi
cij. ſed arbitrator ꝓcedit extraiudicialiter vt nõ. inno. de in
tegr. reſti. ꝗmuallis. Preterea cõpromiſſum eſt cõtractus cu
iuſdã tráſactionis large. i. cuiuſdã amicabilis deceſſionis ꝯ
miſſe arbitratori. vñ ⁊ hic aſſumitur ſup cõtractu illius qĩ
tranſactionis in compromiſſo nec ẽt oꝫ dubitare q non eſt
vera tranſactio cum nõ habeat procedere aliquo dato vl̃ re
tento immo toto vel retento vel dato poſſet arbitrator lau
dare quod eſſet impoſſi. ſi eſſet vera tráſactio. Illud gͣ
vbicunqz ponit̃ large. ut. l. q. rome. §. fi. ĩ. de. verb. ob. ⁊ vi
de ſupra. l. qnta. §. ſi qs iudex. per bar. In eadẽ gloſa ibi
ꝯcordare. ⁊ tũc ñ eſt arbiter. nec arbitrator ſed qdã tracta
tor ꝯcordie inter ptes ⁊ aſſimilat̃ amicabili ꝯpoſitori. ut nõ
Inn. i. c. pe. extra c. In glo. iſta mediatores. extra qõ an
in cauſis beneficialibus poſſit cõpromitti in arbitratorẽ. ⁊
dic p archi. i. q. iij. c. cã que. 2⁰ qõ ſi eſt data poteſtas ar
bitro ledent̃ i pua ⁊ magna qͣtitate. utrꝫ poſſit peti reductõ
ad arbitrium boni viri ſi enormiter ledit hoſt. dicẽ q non ⁊
Bar. videt̃ idem tenere qꝛ valet pactum quod eſt verũ niſi
doloſe laudaſſꝫ vel p latã culpaz. qꝛ poteſtas non extenditur
ad iſta. ut. ĩ. mã. l. creditor. §. luci⁹. It̃ quero an ꝑſumit̃
ꝓ laudo arbitratorum dicit dy. q ſic in ꝯſil⁹ quod incipit
ptolomeus Et ideo determinauit q in cã reductõis ad
arbitrium ꝓbatõ ingratis incõberet petenti fac̃ ad hec. qꝛ
ꝓ hijs que fiunt extra iudiciuꝫ ꝑſumit̃ qñdo priuꝫ ad offiĩ
facientis. ſꝫ arbitrator extra iudicium ꝓcedit ergo tẽ. ar.
nõ per Innoc. de eo q fur. ſu. c. inouit. Item fac̃ C. õ
tranſac. l. tranſact. que ⁊ ideo qꝛ extra iudicialit̃ ꝓcedit acta

ſtia coram arbitratore non valent in iudicio q: teſtes ab eo recepti ſunt recepti ante liť. ɔte.nec ꝓprie faciūt probatõez ſm dy. ¶ Jn mo.ět ſẽ tit hoc in d.c.quoniālis.

Ex compromiſſo. Arbiter nõ põt procedere dieb⁹ feriatꝫ niſi periculū ſit in mora hoc.d.glo.dicit q: ět ſi periculū eſt in mora nõ ꝓcederet diebus feriatis in honorě dei ſed ſolū ſi ob hominū vtilitatě.ſed arbitrator põt ꝓcedere quolibet tpe q: nõ procedit p modū iudicij.ſed per modū tranſactionis ⁊ tranſactio põt fieri ět die dñico.vt.C.de ferijs.l.fi.⁊ ibi p Jac.butri.in lec. ¶ Jn tex.ibi ꝓferri.i.defferri nõ.q coactiones non pnt fieri diebus feriatis.⁊ eſt argumentū. q eſto q tutor põt quolibet die dari tñ non põt cogi ad acceptandū die feriata.niſ diceres cõtra q: eſt actus pius.vt .l.ij.š.de ferijs. ¶ J ě nõ.aliquid fieri pp timorě tpis qd alias non fieret. ¶ Jtě nõ.q iudex excuſat⁊ ět arbiter a ꝓnunciando qñ non liquet eis de meritis cãe nec artatur p terminū pacti vel ſtatuti ad aliquā penam.ſi non ꝓnunciet. ¶ Jtě nõ.q iſta negatiua ſibi non liquere de meritis cãe ꝓbatur p ſuū ſacramětū.l.põpon ius.ff.de re iudi.adde dicit iac.bu.q ſi non liquet iudici de cã.⁊ ſtatutū artat eum ad diffiniendū poteſt dicere cõdemno ſi ꝓbatiť vel abſoluo ſi non probatiť vel condẽno ſi ex g ſtis apparet ꝓbatū.⁊ abſoluo ſi non apparet ꝓbatū.⁊ in iſta ciuitate fecit qdā collateralis ſic qui dixit abſoluo ſoluendū.⁊ condẽno condẽnandum ꝓut ex actis apparet de hoc nõ iac.bu.in.l.cum qdā .C.de ſen. Sed ego credo q iudex non dꝫ timere iſtud periculū niſi ſe artaſſet ar.š.de mino.l.iñra vtile cū ſi.ibi allegatis in glo. ¶ Jn glo.nedū ibi vide.i.duꝫ examinauit vel non erat adhuc tps elapſum ad probandum.h.d. Bal.

Ed et ſi cõpromiſſum. Allegatur q cõpromiſſum factū ſine tpis pfinitione cenſet ꝑpetuū.h.d. ¶ Nõ.q cõpromiſſuꝫ ſimpliciter factū cenſeť ꝑpetuū niſi tps ſit ſtatutuꝫ ab arbitro de conſenſu ptiū. ¶ Jn glo.ſi liqueat ibi triěnium ⁊ bene ſi lis nõ fuit cõteſtata alias finiť triěnio corā arbitro ſic coram iudice ſm franc.ac hoc nõ.j.e.l.itě ſi vnus.§.i.i gl. ergo apparet q lit.cont.corā arbitro cõpromiſſuꝫ finiť triěnio.q deſerta inſtātia ět ipſe arbiter vť deſertus ſiue ſpret⁹ ⁊ tacite vť receſſuꝫ a cõpromiſſo.vt.j.e.l.itě ſi vnus .§.i.ſꝫ ante lit.cont.cõpromiſſum ě ꝑpetuū.q: nõ contrahiť hermodictū.nũc tpus inſtantie incipit añ lit.cõt.vt.C.de iudicijs .l.ꝓperandū.⁊ ita vť ſentire glo.hic.⁊ cy.in adi. Queto qd in arbitratu qñto tpe duret vide nõ.p bar.in.l. multa.j. de condi.⁊ demõ.dic q ſi eſt collatū in arbitriū aliquem p viā voluntatis ⁊ nõ eſt appoſitus terminus ab hoie.vt.l.cuꝫ qdam.j.de le.ij.⁊.l.fi.§.i.cõtra de le.ſi ãt per viā contractus credo q cõpromiſſum ſit ꝑpetuum donec viuit arbitrator. vt.C.de cõtrahě.emp.l.fi.⁊ eſt rõ diuerſitatis q: actus vi uentiū pnt magis ſtare in pendẽti qʒ actus morientiū. vt.l. receptū.j.cõtra predio. ¶ Jn glo.ad diſputari.i.ad diffiniědū vel põt intelligi q arbiter ſtatuat diě vltra quā non durat cõpromiſſum ne arbiter ſtet ꝑpetuo obligatus.ſic ⁊ ĩ iudicio põt iudex ſtatuere diě ad agědū.vel accuſandū. vt.l. ea que.⁊.l.diffamari ſm iac.de ra.quod ſatis plꝫ cy.ĩ adi. qd nõ credo vex niſi cõſentientibus ptibus. q: de iſta artatione cõpromiſſi non fuit in eū cõpromiſſum arg.l. quid tamen.§.fi.infra eodem,Baldus.

Jcet autem. Jnimicitie capitales extorie ⁊ alie iuſte cãe arbitrū in ꝓnunciãdo excuſant.h.d. ¶ Jn tex. ibi ſimilibus ne.§.tpalibus excuſationibus. ¶ Nõ.q inimicitie capitales excuſant arbitrū.ſecus in leuibus inimicicijs ſm glo. ¶ Querit glo.qualiter ꝓbenť iſte inimicicie capitales.⁊ inter alia dicit q p minas capitales quod frequěter allegať ad repulſam teſtiū.⁊ ſi hoc eſt vex põt ſtatim ps cū teſte fingere inimicicā ⁊ minari ſibi mortem.⁊ ſic euadet nec fiet ꝓbatio.qd eſt abſurdū ⁊ iõ magis vť in teſte dicendū q hoc ſit arbitrariū ⁊ iudex dꝫ diſcutere cãm minarum ar.j.de teſti.l.iij.§.in magis.⁊ facit.j.de adi.lega.l.iij.in fi. ¶ Sõ nõ.q qñ impedimětum corpe cõtingit ipſi arbitro dꝫ pati demũ in ſe cõpromiti ſecus ſi impedimentū nõ concerneret arbitrum vt in glo. Baldus.

Tem ſi unus. Ceſſio bonorū ſoluit cõpromiſſum .h.d. ¶ Nõ.q directe actiones pſonales que remaněť penes eum qui cedit bonis ſunt inanes nec poſſunt ab eo moueri ſine interpretari. ¶ Jn gl.ſ.plus qñ quěnij ibi triěnium de hoc dic vt.š.e.l.ſed ⁊ ſi cõpromiſſū ¶ Jn gl.ſ.poſt ibi iudicis hec opi.io.eſt vera q: põt ꝑpetuo adiri iudex ⁊ arbiter ſi nõ eſt ceptū iudicium.vt.š.eo. .l.ſed ⁊ ſi cõpromiſſum cy.in additionibus. ¶ Jn ea.gl.ibi admittunť q: nil põt imputari ptibus ſed arbitro.⁊ iõ non dꝫ reputare ſe abſolutū a cõpromiſſo ar.š.e.l. pr. in fi. ¶ Jn eadě ibi.i.⁹ mox niſi ꝑuenerĩt eū diffamãdo.vt.š.e. .l.ſed ⁊ ſi ſeruū cy.in.e.glo.in fine.ſi ãt ſemp tacuerĩt non videť cõpromiſſum ſolutū ſolo curſu tpis q: eſt ꝓprie tñ vt.C.de tempo.ap.añt.ſi tñ in verbo decies millieſ nõ ob. noſter.§.qui dꝫ intelligi qñ ptes ꝑuenerunt arbitrū vñ non ad eū rediret niſi incontiněti.vt pꝫ ſupra.e.l.ibi aut ſine cãe nam ita intelligit hunc tex.

Jtem ſi plures. Laudū dꝫ fieri per oẽs arbitros nõ per aliquos corū ⁊ per aliquos non.h.d. ¶ Jn tex.ibi dicere q nõ valeret ſnĩa. ¶ Jn glo.qd ſi oẽs ibi duorū ſnĩam nõ q ſi ſunt tres arbitri.⁊ oẽs ſunt pñtes ⁊ duo cõcorditer ꝓnunciant.⁊ tertius tacet.⁊ nil ꝓnunciat q vꝫ ſnĩa duorū quod ě nõ. ⁊ idem ět vť in arbitratoribus.que eſt eadě rõ. ¶ Jtě nõ. q iſte tertius q: non ꝓnunciat excuſať a pena ſtatuti.quia duobus cõcordātibus tertius non dꝫ ꝓnunciare.vt hic ĩ eadem gl.ibi ſecus in arbitro hec vera.q: ſi ex tribus arbitriſ moriť vnus finitur cõpromiſſum niſi ſit dictū q valeat ſententia ět altero mortuo vel abſente ar.š.e.l.ſed ſi ita ⁊ ě rõ q: ſi tertius arbiter eſt mortuus non videť duo poſſe procedere q: tunc nec malicioſe nec volũtarie ſe abſentat. ⁊ ſic ceſſat.c.ſm li.vj.ſm federicum de ſcaliis.bal.

Jtem pomponius. Pro forma compromiſſi arbiter nõ põt artari ad ſequě.alicuius tertij voluntatě.h.d. ¶ Jn tex.ibi diſceptatori aduocato vel ſapiẽti. ¶ Jn.e.gl.ibi plꝫ .ſ.de iure ⁊ de facto.ſecus ſi de iure tñ.vt ĩ.l.illa inſtitutio .j.de here.inſti.ſm Ray.de ſur.bar.dicit q ět ſi de iure ni ꝫ cõpromiſſum in quo cõtineť q ipſe teneať ſeq conſilium talis ſapiẽtis qd ſi teneť ſequi cõſiliū alterius ergo in hoc ñ haberet velle ⁊ nolle q eſt cõtra naturā arbitrij.vt .j.e.l.qlem ſecus ſi verba cõpromiſſi non ĩportarent neceſſitatě arbitro.⁊ facit.j.de acqr.here.l.ſi duobus.§.filius in eadem glo.ibi cogendū.ſ.an arbiter an ille cauſidicus. ¶ Jn.e.gl. ibi nõ valere ergo nullus põt cogi. ¶ Nõ.q arbiter debꝫ habere liberam facultatem in pronunciando.Bal.

Sed ſi ita ſit. Valet cõpromiſſum ſub condicione.h.d. ¶ Nõ.q ſi cõpromiſimus hoc mõ Cõpromittimus in titium.⁊ ſi non acceptabit cõpromittimus in ſeyum q valet iſtud compromiſſū ɔdicionale ſiue alternatiuū. ¶ Jtem nõ ɔm exěplū q diſiũctiua poſita inter pſonas arbitroꝝ non reſoluitur in ɔiũcti.ſꝫ q ĩ iſta alternatiua ꝑtinet electõ ad ptes.⁊ fa.j. de execu.tu.l.ſi.duos ĩ prin.

Si in duos. Non valet pactum ĩ cõpromiſſo initū ď ɔ⁹aſſumẽdo niſi fuerit iſte tertius in cõpromiſſo nominatus.⁊ ſpecificatus .h.d.ſꝫ intellectum glo. ¶ Nõ quod nõ põt alicui fieri cõmiſſo de incerta pſona elligenda ad iudicãdū.iſta tamen iſta hʒ aliā rõeꝫ ¶ Jn te.ibi ſempronius.⁊ ſic certus. ¶ Nõ q ɔpromiſſum iſtud quo dať ꝓtas de incerto ɔ⁹ elligendo non valet

quod eſt verū vt ille tertius intelligat̄ arbiter cōpromiſſari9 bene tñ valet quātū ad primos duos. ⁊ ſi cōcordant va let eorū ſñia alias arbiter ſi diſcordāt cogitur elliger̄ tertiū q̄ nō erit arbit̄ cōmiſſari9. Sʒ qdā vir boni9 ex auctīrate q̄ hʒ auctoritatē decidēdi ex auctoritate ſibi data a iur̄ non ex vi cōpromiſſi. ⁊ iō arbiter iure eſſe dicit̄ ſicut loquit̄ .l. cū ſpā lis. C. de iudic̄. vnde a ſñia huius poſſet appellari arg. d. l. cū ſpālis circa hoc vide bar. in. l. ſi duūm in fine. ff. de fur. quod eſt nō. vt. j. e. l. §. principaliter. ⁊ facit qḋ nō. in ſpec. de arbi. §. ſequit̄. v. ſed nūquid iſte ubi dr̄ ꝙ tertius arbiter nō eſt arbiter. ſi āt eſt ſpecificatus in cōpromiſſo tūc terti9 arbiter eſt arbiter ⁊ ꝓcedit vi cōpromiſſi. ⁊ ita intelligit̄ iſta littera. ⁊ adde qḋ nō. inno. in. c. innotuit ex̄. e. ¶ Itē nō. ꝙ arbitri de facili diſcordāt iudex tñ pōt eis ſtatuere terminū ad cōcordandū ⁊ eos cōpellere vt. l. huiuſmodi i fi. j. ō le. .l. ⁊ ibi p iaco. dico cōpellere. vt vel cōcordent. vel tertium eligāt. ¶ In glo. imo ſolue vt ibi. ſed iac. de ra. dicit ꝙ ſi diſ ſentiunt in aſſumendo tertiū non recurrit̄ hoc cāu ad reme diū p̄toris q2 ꝓuiſio ptium facit ceſſare ꝓuiſionē iur̄. vt. l. fi. C. de pac. cōuen. qḋ non credo verū. q2 ꝓuiſio fuit inuti lis ⁊ ſic non ob. d. l. vltima baldus.

Principaliter Valet cōpromiſſum i duos. ⁊ ſi diſſentiūt cogunt̄ elligere tertiū. h. d. ¶ In glo. diſtinguit̄ in fi. ſo. intelligēdo nō poſſint diſſentire ſ d in ꝓnunciādo ſic vt hic i cōtrario. Nō. ꝙ ꝑp diſſenſum duorū primorum arbitrorū venit̄ ad electionē tertij. ⁊ hoc ſiue diſſentiāt in ꝓnunciando ſiue i ꝓ cedendo. ex hoc pʒ ꝙ ſi duo primi arbitri laudāt in diſcor dia ꝙ nō ſunt functi offō imo adhuc dʒ elligi tertius. q2 ar bitri non poſſunt derogare ꝓuiſioni iſtius. §. que eſt intro ducta ptium fauore nō arbitroꝝ. ¶ In gl. ⁊ ſic ibi ergo ap paret ꝙ iſte tertius nō. ¶ In gl. ⁊ ſic ibi rñdeo ſic ergo ap paret ꝙ iſte tertius nō eſt ꝓprie arbiter. vt. ſ. e. l. iij. §. i. q2 nō aſſumit̄ ex ꝓuiſione ptium p viam cōpromiſſi ſed ex ꝓ uiſione legali. In aliquo tñ ſapit naturā arbitri cōpromiſſa rij ſicut cur̄. adiunct̄. tutori in aliquo ſapit naturā tutor̄. vt. j. de tutel. l. queſitū. Sed dy. dicit ꝙ iſte tertius eſt arbiter. j. de fur. l. ſi duūm ſed illud eſt verū qn̄ aſſumit̄ p viā cō promiſſi. ⁊ nō per viā electionis aliorū duorū arbitroꝝ. Et nō. ꝙ iſtū tertiū non elligit iudex. ſed cōpellit arbitros ad elligendū. ⁊ arbitri elligunt. ⁊ de iſto tertio nō inuenit̄ alibi melius q̄ hic circa qḋ vide quod dixi i. d. §. ſi duos. ¶ In glo. an ſolus ibi vr̄ ꝙ ſic idē tʒ Iaco. de are. de ſolu. l. ꝙ ſi forte. §. i. facit. ſ. e. l. ſi de meis. §. receptiſſe in verbo auctori tate ⁊ vr̄ hoc verū ſi primi duo nō ſunt cōcordes. q2 ꝓualʒ ſñia tertij diſcordātis ab vtraqʒ ſecus ſi primi duo eſſent ꝯ cordes q2 cā finalis electionis iſtius tertij erat diſcordia q̄ ratio ceſſat. Itē dictio maior̄ ptis dʒ ſtari ſicut a princ. oēs eſſent electi. ⁊ hoc vltimū tʒ fran. ac. ⁊ cy. in addi.

c **Elſus** alias eſt. l. **Si in tres** Abſente vno arbitrorū. Alij ꝓnunciare nō pñt. h. d. ¶ Itē quod maior ps iudicū facit tunc ꝓ ualet minori pti qn̄ oēs ꝓnunciant. ſecus ſi nō ꝓnunciant. h. d. Nō. ꝙ dixi in ſummario. ¶ Itē nō. hic ꝙ pñtia vni us pōt trahere plures ad ſuā ſñiam. ⁊ iō quod eſt cōmiſſū pluribus non pōt niſi oībus pñtibus explicari niſi forte eēt dictū ꝙ ſufficeret maior. q2 vt aliqd valeat pactū intelligaʒ ēt in minori pte abſente. Ad hoc vide bar. in. l. itē ſi plures q̄ hoc plene examinat. ſ. eo. an. ¶ Et nō. ꝙ vnus arbitrorū non pōt alterim cōmittere animi ſui motū vel vices ſuas. ⁊ de hoc eſt hic glo. nō. Et adde qḋ nō. dy. in. l. in vēditoi bus. §. ſi vnius. j. de bo. auc. iu. po. ⁊ vide bar. j. l. pri. i gl. niſi in fine. ¶ Quero qd ſi apparet de intentiōe abſentis nū quid pñtes poſſunt tunc iudicare cū ſit maior ps dicit in no. ꝙ ſic extra de teſti. c. raynaldus S. ⁊ alij tenēt hic cōtra rium q2 poſſet ille mutare ꝓpoſitum in pñtia aliorū. ⁊ quia lr̄a iſta ꝑeſſe requirit pñtiam ⁊ adde qḋ nō archi. lxv. di. c. fi. de hoc nō. Bar. j. de re iudi. l. duo ex tribus. ⁊ iſta ps eſt vera. q2 quātūcunqʒ liqueat de intētione abſentis tñ ꝑp for mā cōpromiſſi dʒ ꝙ vnus nō ꝓnunciet ſeorſuʒ ab altero ar. ſ. e. l. pedius. §. i. Sed nūquid ſi tertius reuetit̄ ⁊ ratifi cet nunqd valeat dicit fran. ac. ꝙ non ⁊ facit ꝙ nō. in. l. iij. C. de iure fiſci li. x.

Iciuti In gl. nā oēs ibi ſatiſfit aliter nota tur glo. ſ. l. px. §. item ſi. ⁊ vr̄ caſus qn̄ ꝓuo. non eſt neceſſe. l. cuʒ magiſtratus ſm doc. ¶ In ea. glo. ibi ai ſui motus arg. ꝙ ſi ali quid eſt cōmiſſum prioribus vel camerarijs p reformatio nes vel ſtatutū ꝙ ille q̄ abſentat ſe non pōt cōmittere vices ſuas alteri. q2 eſt electa induſtria. ⁊ ita ſeruat̄ vide Bar. ſ. in. §. celſus. ¶ In ea. glo. ibi de certo. §. fi. ⁊ ibi qlibet habe bat adminiſtrationē inſolidū hic non. ¶ In ea. glo. ibi certa cāe ergo vnus ſolus arbitrorū poſſet citare ptes ēt alijs ar bitris abſentibus qḋ non credo veꝝ. q2 eſt contra naturam cōpromiſſi. ⁊ cōtra rōnem nō. ſ. e a. glo. v. nō. ¶ Extra nō. ꝙ ex iſta. l. fuit inuēta talis cautilatio bononie q2 tpre quo poteſtas debebat ſindicari elligebātur qnqʒ ſindici modo quattuor volebāt ipſum abſoluere qntus volebat cōdemna re eū nā adhoc vt abſolutio non valeat fuit conſultū vt ille qntus nō ꝓnunciaret ſed taceret. ⁊ eadē cautella eſt ſi quis vult ꝙ nō teneat cōdemnatio ſm fran. ac. qḋ tene mēti. ⁊ in tellige ꝙ niſi caueat̄ in. l. ꝙ ſtetur maiori pti. ⁊ adde iuxta hāc. l. qḋ nō. archi. ij. q. ij. c. iudicibus. ⁊ c. ſi eps.

q **Ualem autem** Arbiter cogitur ꝓnunciare non ſic ꝓnunciare. h. d. ¶ In tex. ibi ipſi. ſ. arbitro nō. ꝙ arbiter cogitur iudicare ſm videre ſuuʒ nō ſm videre alterius. ¶ 2° nō. ꝙ non tʒ cōpromiſſum qn̄ dat̄ arbitro certa forma pronūciandi ⁊ eſt rō q2 iſtud arbi trium non eſt arbitriū ⁊ non eſt arbiter. ſed potius quidam executor ⁊ facit. ſ. eo. l. item ſi vnus. §. itē pōpo. ⁊ extra de ap. c. nouit in rōne ſui. ⁊ eſt argumētū ꝙ arbiter non cogit̄ ꝓnunciare ſm cedulā datam a ptibus ſicut plerunqʒ fit. lʒ ꝓmittant libere tñ de ſecreto dant cedulā de cōi concordia factam. vt ab ea nō diſcedat. ¶ In cōtrariū facit. l. ſi conue rit. j. de iudi. hic allegat̄ in glo. ⁊ videmus quotidie fieri. ¶ In gl. fin. l. i. nō. ꝙ arbiter dʒ ſeruare ius cōe. Tu dic ꝙ dʒ ēt ſeruare ſtatutū ⁊ cōſuetudinē loci alias grauaret pteʒ nā ex quo illud ſtatutū. ⁊ cōſuetudo tollit ius cōe in illo lo co ergo ſubrogat̄ loco iuris cōis ⁊ pariter ſeruari dʒ. C. de edifi. priua. l. an in torū. ¶ In ea. gl. ibi legē niſi eſſet error expreſſus in ſñia facit. j. e. l. q̄ arbiter. ¶ In glo. imo vr̄ in fine ibi cōuentio eſt formata nō in pſona iudicis ſed in pſo na ipſarū ptium. ⁊ ſup iure ipſorū hic aūt eſt formata in p ſona arbitri ⁊ cōtra pſonam arbitri quod dʒ eſſe liberum ⁊ iō viciat p ſtatutū aūt bene poſſet arbiter cōpelli ad ſequē dam certam formā puta ad ſequendū cōſilium ſapientis. q2 lex pōt plus quā pactum ⁊ hic vide conſiliū oldra. antiquū ſtatutū ciuitatis padue. Baldus.

d **Icere autem** Sñia reqrit ꝯſenſū ꝓnūciāt̄. h. d. vel ſic ſñia reqrit mentem. ⁊ vba h. d. Et nō iſtud primū riſum. Nō ꝙ arbiter dʒ hr̄e effectum i ꝓnunciando. ⁊ ideo dicunt. ꝙ niſi ſciat ſe arbitrū nō tenet ꝓnunciatō. q2 ignorantis nullus eſt certus effectus. ⁊ fac. l. pe. j. de eo q̄ pro tuto. ⁊ qḋ nō. Inno. de reſti. ſpo. c. ex con queſtione. ¶ In glo. notabili in fi. ⁊ ſi arbiter erat in mente ſua ſi eſt error excludens voluntatē non tʒ arbitriuʒ ipſo iu re. vt nō. j. l. proxi.

Sed ſi de pluribus Sñia arbitri dʒ bet integraliter ferri. q2 actus ꝓnunciandi eſt indiuiduus. h. d. iſte. v. ⁊ ſatʒ declaratur in. l. quid tamen.

Unde videndum Arbiter poteſt re uocare ſuā ſñiam

interlocutoriã puta dillatõez quã dedit. Item ⁊ mutare. ſʒ
diffinitiuã reuocare nõ poteſt. q2 deſijt eſſe arbiter etiã ꝑtex
tu erroris. Si ãt arbiter ſeruauerit formã cõpromiſſi nõ de
ſijt eſſe arbiter. ⁊ põt iterato ꝓnunciare contrariũ eius qð
pronunciauerat. h. d. vſqʒ ad. §. ſi arbiter in. l. qd tñ. ꝭ. e. ⁊ ĩ
reperiẽ hoc ita bene alibi. ¶ Nõ. in. §. vnde videndum ꝙ
dillaẽ. que aſſignãtur in cauſis poſſunt reuocari detentari ⁊
ꝓrogari nec ob. ꝙ dillatione pendẽte offm̃ cõquieſcat q2 eſt
verũ niſi dillatio mutẽ. vel reuoceẽ. nã ſup hoc non cõquie
ſcit offm̃. nam cum ſit interlocutoria. ergo põt reuocari. niſi
eſſet de cõſenſu ptium aſſignata dillatio. q2 tunc non poſſ;t
reuocari niſi de ptiũ voluntate ar. eius qð nõ. in. l. i. in fi. ꝭ
ꝑco. ſtip. dic vt ibi pʒ ẽt p id quod ibi nõ. ꝙ vbi in aſſignan
da dillatione requiriẽ cãe cognitio ita ẽt requiriẽ in ea mu
tanda vel reuocanda. Sð ⁊ generaliter nõ. ꝙ qñ iudex vel
arbiter errat interloquẽdo põt corrigere errorẽ ꝙ̃ diu du
rat offm̃ ſuum ẽt ſi interlocutoria cõtingeret dari puta reſſi
ci expẽſas. vt nõ. in. l. ſequẽti. ⁊ facit qð nõ. ℭ. de ſen. l. poſt
ſñiam. ⁊ in. l. i. ℭ. ſñiam re. nõ poſ. ⁊ in. l. ſi opus. ꝭ. de ope.
no. nun. põt ẽt contrario ĩperio corrigi error cõmiſſus in ꝓ
cedendo. vt extra de accu. c. qualiter el pño. ⁊. ꝭ. nõ. ⁊ arg.
ꝭ. e. l. quid tñ. ¶ Itẽ nõ. regulam ꝙ diffinitiua ſñia nõ põt
reuocari nec error in ea cõmiſſus ⁊ eſt rõ q2 arbiter deſinit
eſſe arbiter ergo ſecus ſi nõ deſineret eſſe arbiter puta q2 ꝓ
ceſſiſſet cõtra formã compromiſſi. nam tũc bene poſſet mu
tare ſñiam ſuã. vt in. l. qd tñ. ¶ Itẽ nõ. ꝙ qñ eſt actum ꝙ
tot ſunt cõpromiſſa qð ſunt cõtrouerſie tunc põt pronũcia
ri ſimul ⁊ ſeperatim ſecus ſi vnũ ſit cõpromiſſum cõiunctũ
factũ de pluribus. q2 tunc laudũ dʒ eſſe vnicũ ſup oĩbus.
¶ Itẽ nõ ꝙ qñ arbiter nõ ſeruat formã cõpromiſſi nõ de
ſinit eſſe arbiter. ⁊ ꝙ tũc põt eſſe contrarius ſibi ipi. ¶ In
glo. iõ q2 ibi ad diffinitionẽ cãe hoc eſt verũ ſi pronunciaẽ ð
principali ſed ſi de acceſſorijs põt ptinere ad interlocutoriã
vt nõ. ꝭ. l. i. pr. ¶ In. c. glo. in fi. dictũ ergo fuit ſabini. ſʒ exẽ
plũ aliorũ fuit non ſabini in glo. qui iuſſus. Nõ. ꝙ iuſſus
iudicis vel arbitri dr̃ interlocutoria ſñia vt in auct. de her.
⁊ fal. §. ſi quis aũt implens. ¶ In gl. vt hic. ⁊ ibi vt hic nõ
ꝙ dillatione pẽdente ceſſat tam offm̃ iudicis ꝙ̃ arbitri niſi
dillatio reuoceẽ vel mutẽ. vt in iſta glo. q2 ſuper hoc non
conquieſcit. Baldus.

q **Alia arbiter.** In glo. multo magis ibi vel dic hec vera ĩ
eadẽ glo. ibi errando dy. diſtinxit aut errauit in
prolatiõe verborũ ⁊ põt mutare ⁊ corrigere ar.
ꝭ. de le. i. l. ſi quis in fundi vocabulo. Si ãt exarauit in alio
modo tũc non põt vt hic. B. tñ dicit aliter. ſ. ꝙ aut appar;t
de errore voluntatis ex cõtextu verborũ aut nõ qñ. n. non
apparet nõ põt mutare q2 ſemp poſſ;t dĩc ego errore duc
tus ſñiam tuli. ⁊ ſic reuoco. ⁊ ſic poſſet fraus ⁊ malicia ex
cogitari ꝯ ius queſitũ pti. ⁊ ſic eſt obuiandũ alij diſtinguũt
aliter cũ queriẽ que ſñia poſſet mutari ⁊ quis poſſ;t muta
re ſic diſtinguẽdo. aut iudex eſt ordinarius aut delegatus.
aut arbiter. pño cãu ſi ſñia ẽ nõ põt eã mutare vt qð iuſſit
de re iudi. ſi non ẽ de iure tunc non põt mutare. vt. l. ſi pre
ſes. ℭ. quõ ⁊ qñ iudex. ⁊. l. i. in fine de ſen. ⁊ interlocu. l. ij.
de accu. Si ãt eſt delegatus vel arbiter aut ſñia nõ valet ꝗ
q2 peccatũ ſit in forma ſ; alio mõ puta q2 lata die feriata vl̃
ab excõicato. ⁊ non põt mutare. q2 functus offõ ſuo. vt. l. iu
dex ſi ãt non valet. q2 peccaẽ in forma. ⁊ tunc põt mutare.
q2 vr̃ eſſe actũ ſm lamber de ſallinis ⁊ cy. in adi. ſed tu dic
in hoc clarius. q2 aut ſñia eſt nulla q2 lata contra formã iuſ
cõis ⁊ tunc nõ põt reuocari p delegatũ. vel arbitrũ. vt. l. q2
arbiter. aut eſt nulla. q2 contra formã mandati. ⁊ tũc põt re
uocari. vt in. l. qd tñ. ⁊ predicta ẽ diſtinctio in ſñia lata per
modũ diffinitiue ⁊ eſt rõ dñe inter ordinarium ⁊ delegatũ
vel arbitrũ. q2 ordinarius hʒ poteſtatẽ aliquid faciẽdi iure
ſuo delegatus vel arbiter nõ. vñ habemus ꝙ qñ quis habe
ret electionẽ iure ſuo. Si non ẽ electio elligit iterato. vt. l.
ſerui electione. ꝭ. de le. i. aut hʒ tanꝗ̃ miniſter ⁊ tũc aut pec
catur in forma. ⁊ idẽ aut non. ⁊ tũc non põt iterato elligere
ſm doc. Item qð dicit glo. ꝙ eadẽ die põt mutare ſentẽtiã
latã in expenſis vel fructibus dicunt hoc eſſe verũ. Iac. de
ra. ⁊ B. de cu. qñ in ſñia principalis rei nihil dixit de expẽſ
vel fructibus q2 ſi dixiſſet nullo mõ poſſet mutare de re mi
li. l. cũ querebaẽ ſi ãt nihil dixit de expenſis ⁊ fructibus in
ſñia principali. ſed poſtea tunc eadẽ die poterit corrigere di
ctã ſñiam expenſaꝝ. ⁊ ita intelligit dictã. l. cy. in adi. ſi ãt añ
ſñiam condẽnauit in expenſis tunc qñcunqʒ põt reuocare
ante diffinitiuã vt nõ Inno. extra de ap. c. ſepe ⁊ extra ð ꝓ
cur. c. auditis. ⁊ adde iuxta ꝓdicta quod nõ cy. ℭ. ſi aduer
ſus rẽ publicã. l. aduerſus in addi. ¶ Itẽ nõ ex glo. hic po
ſita ꝙ arbiter põt ꝓnũciare de fructibus ⁊ expenſis ſicut
iudex hoc dicit. Baldus.

q **Quid tamen.** In glo. quibuſdã non eſt ꝑfu ctus. pria vera q2 hoc nõ functus nec ꝑfunctus. nã aſſumpſerat
viã ſm quã non erat arbiter. q2 cõtra cõpromiſ
ſum. ¶ In. c. glo. ibi video non nõ. hãc gl. ꝙ ſi eodẽ libello
plura ſunt petita ex diuerſis põt ſeorſum ꝓnunciari de ſin
guliſ. facit. l. ẽt. §. i. ꝭ. de mino. nĩ in arbitro eſt ſecus non rõe
libelli ſed rõne cõpromiſſi. ¶ In. c. glo. ⁊ adde quod nõ. ꝭ.
e. l. de rebus. ¶ In glo. cõpromiſſum in fi. dicit Ia. aut fu
it factum cõpromiſſum de oĩbus litibus in ſimul. ⁊ tunc vi
deẽ actũ vt ſimul ferraẽ de oĩbus ſimul. Si ãt ſeperatĩ pri
mo de qbuſdam poſtea de alijs ⁊ tunc diuerſis tp̃ibus po
terat ferre ſñiam ſm Iac. de ra. ⁊ hoc vr̃ dicere tex. hic ſʒ
cy. ¶ Quero quid ſi dictum ꝙ poſſet ꝓnunciare ſemel. ⁊
plures dixit. B. de ſuʒ. ꝙ tunc plura videnẽ cõpromiſſa. ⁊
hoc operaẽ iſta clauſula non aũt ꝙ ſup pronunciato poſſit
iterato ꝓnunciare vt hic in. §. ꝙ ſi ſeperatim. ⁊ idẽ ẽ Bar.
⁊ oẽs alij ſi poſſ;t mutare ẽt non valeret laudũ q2 non ĩpo
neret finem liti imo adhuc eſſet in ſuſpenſo toto tp̃e duran
tis arbitrij quod eſt falſum ⁊ cõtra iſtã litterã. Extra indu
cit B. hunc tex. in ar. ad. q. ꝙ anullato ꝓceſſu poſſit reus ꝯ
feſſionem ꝙ̃ fecerat reuocare. ⁊ ãnullare qð eſt, verum qñ
vtriũqʒ eſt irritũ. ſecus ſi qñ confeſſio valeat extra de reſti.
ſpo. c. piſſanis. ⁊ ibi per abbatẽ. ¶ Vltimo allegaẽ hec lex
ꝙ non valeat ſñia ſup petitorũ pte quod dic meliuſ ꝙ̃ alibi
reperiaẽ in. c. cum inter extra de re iudi. inno. Caue ẽt. q2
qð iſta. l. requirit ſimul ꝓnunciari dʒ intelligi de9 principali
bus. ſed de emergentibus põt pronunciari ſeorſum ſm natu
rã emergentiũ vt. ſ. e. l. qualẽ. §. caſſius. Bal.

Si arbiter. Nõ. ꝙ verbũ videri adaptaẽ ad iudicium rõnis deceſſiuum
litis. h. d. ⁊ iſte eſt cãus nõ. ¶ Nõ ꝙ valet tacita abſolutõ
Nõ. ꝙ tacite vr̃ imponi ſilentiũ eo ipſo ꝙ quis declaratur
ius non fouere. ¶ Itẽ nõ. ꝙ ẽt ĩ pſonali ẽ ſñia lata verbis
declaratiuis quod dic vt nõ Iac. in. l. i. de re iudi. ¶ Quid
ſi iudex locutus eſt p verbũ credo dic ꝙ nõ. ꝭ. e. l. diez. §. ſi
plures ⁊ adde iuxta hunc. §. qð nõ Inn. in. c. vltĩo de iur.
cal. ⁊ de ap. c. qua fronte. ¶ Quero qd in teſte vtrũ ẽ p ver
bũ vr̃ fiet ꝓbatio ⁊ dic ꝙ niſi reddat cãm cõcludentẽ ſec9
in iudice ⁊ arbitro q2 in ſñia nõ requiriẽ expreſſio cãe. qð
dico in teſte eſt verũ in his que poſſunt certitudinaliẽ ſciri
p ſenſum corporis ſecus in his in qbus hʒ laborare iudiciũ
rõnis. vt in obſtetrice q2 tũc ꝓbat ĩ. l. i. §. i. ꝭ. de ve. iſpi. bal.

r **Solutionem.** Arbiter põt apponere terminum ſolutõi. h. d.

Pomponius. Laudũ incertũ non valʒ nec qð
de futuro dependet. h. d. ¶ Ex hoc pʒ ꝙ non valʒ laudum
condicionale. q2 ex hoc reddiẽ incertũ. ¶ In tex. ibi noſtre
faciende ſm fran. ac. ⁊ adde exemplũ de futuro. ¶ Nõ ꝙ
non ẽ incertũ preceptum nec incerta ſñia dicit gl. niſi appa
reat ex proceſſu certitudo quod eſt vex qñ ſñia eſt relata
ad ꝓceſſum tanꝗ̃ declarãda per eũ alias nõ teneret. vt ĩ. l.

in ſumma de re iudi.cū ſy.ſm doc.vide Inno.de excep.c. cum venerabilis in glo.non eſt.

Item ſi arbiter· Arbiter nō pōt derrogare pene appoſite in compromiſſo.h.d. Exēplum ſi iuſſit fieri quod petebaꝛ tn̄ noluit penā in totū cōmitti ſi cōtra fieret. ſed in pte ꝙ nō pōt fieri.vt in hoc.§.in rōne tex.ecōtra vt laudū ſeruetꝛ ñ poſʒ arbiter apponere nouam penā extra cōpromiſſum ꝑ hanc lr̄am in rōne ſui ⁊ ideo dicit bar.ꝙ hic non dʒ ꝓnunciare cōdemno in centū ſaluo ꝙ ſi dederis infra menſem .l. ſis totaliter liberatus ⁊ ita practicatur florentie.l.tn̄ videtꝛ dicere quod ēt in cāu iſto maioꝛ ſumma cēſeatur loco pene.⁊ vīdtur inſerta in fraudē pene.ſ.de ſolutionibus.l.qui res.§.q mihi rome aut epheſi. ¶ Item iſtud laudū eſt condictionale non ſm naturā peritoꝝ.nec ſʒ naturā iuriſperitꝛ.⁊ ideo non vꝛ valere.vt in.c.raynaldus.⁊.ſ.in.§.ꝓcedenti tn̄ contrariū ſeruatur adde ſpec.de arbitro.§.excipitꝛ.v.ſed pone ⁊.§.ſequitꝛ.v.ſed an.⁊ ꝑ Inno.e.c.cū dilecti. Itē nō.ꝙ pena non pōt peti vi laudi.ſed dʒ peti vi cōpromiſſi.q2 de pena non eſt cōpromiſſum in arbitrū.h.d.

Item cum dies· Arbiter non cogitur acceptare nouum cōpromiſſum nec ꝓrogationē primi niſi ſtetiſſet ꝑ arbitrum vel niſi eſſet actū in primo cōpromiſſo determino ꝓrogādo.h.d. ¶ In glo.i.finita in fi. Reuoco in dubiū an poſt ꝓrogationē factā cenſeatꝛ idē cōpromiſſū ⁊ dicunt quidā ꝙ aut ꝓrogatio fuit facta.ſ.dient primi.⁊ cenſetur idē. Si āt poſt diez primi non cenſetꝛ idē vt.ſ.de ꝑcario.l.ſed ſi manēte.ſed contra hoc vꝛ.q2 primum dꝛ reſpectu fi.⁊ ecōtra ergo non ſunt idē vt hic pro quo facit gl. hic poſita in fi.dicit albertus de ſalinis aut fuit dictuʒ in cōpromiſſo de die ꝓroganda.⁊ tunc inſpecta veritate eſt nouū cōpromiſſum.ſed cōſiderata iuriſdictione cenſetꝛ idē ſed ſi nō fuit dictū in cōpromiſſo de die ꝓroganda tunc in veritate.⁊ fictione diuerſum cōpromiſſum cenſetꝛ. Nec ob.dicta.l.ſed ſi manēte.q2 aliud in ꝑcario de cuius forma non ē dici vel tp̄is appoſitio ſed de forma cōpromiſſi ſic ſʒ albertū de ſalinis.⁊ hoc credo verū cy.in addi. Aut ergo ꝓrogatio venit ex natura primi actus vt in ꝑcario quod nō finitꝛ ipſo iure lapſu tp̄is niſi reuocetꝛ.⁊ tunc ē idē numero ſicut offm̄ iudicis quod ꝓrogatꝛ in tp̄e ſucceſſoꝛ.vt.ſ.de offō ꝓcōſulis.l.meminiſſe. Si āt eſt talis actus q finitꝛ ipſo iure ꝑ lapſum tp̄is ſicut eſt cōpromiſſum tunc cenſetꝛ nouū cōpromiſſum q2 forma ē mutata rōne tp̄is.ſed alij dicunt ꝙ aut ꝓrogatio fit cū repetione cōtractus.⁊ eſt nouū cōpromiſſū vt.ſ.de ꝟbo.ſtip.l.valerianus. Aut ſine repetitione contractus.⁊ tunc eſt idē numero facit ꝙ nō.in.l.ſi vnus.§.i.ſ.de pactis. ¶ Itē facit.l.cū ſtipulatus ſum mihi a proculo.ſ.de .v.ob.⁊.ſ.de mi.l.emilius ibi tn̄ loquitꝛ in ꝓrogatione que erat cōtra naturā prime conuentionis hic ꝑter. Et adde ꝙ nō.archi.xli.di.c.bone. ¶ In glo.i.cōpromittere. ¶ Nō. hic ꝙ non dicitꝛ cōpromiſſum niſi a die acceptationis ergo ante nō currit terminus arbitro.q2 ñ eſt arbiter ante acceptationem ꝓſtat ar.ſ.de iure do.l.tali. ¶ In gl.dicitur ibi cogitꝛ forte.q2 res non erat integra.⁊ affert ar.nā ⁊ ſeruius.§. ſi vno.ſ.de negocijs geſtis.Bal.

Plenum compromiſſum·

Plenū cōpromiſſum dicitꝛ cōpromiſſuʒ generale.h.d. Bal.

Sed ſi forte· Arbitrium alicui datuʒ indiffinite dʒ limitari ſm mentē concedentiū arbitriū.h.d. Facit. C.de tranſac.l.ſi de certa per quam legē ꝓbatur qō idem in arbitratore. ¶ In tex.ibi exprimere ne poſſit poſtea in dubio reuocari de mēte ⁊ econtra ſi quis vult oīa venire apponat clauſulā qō intelligatur de oībus qbus fuerit laudatū vt.ſ.e.l.§.plenū cōpromiſſū

Compromiſſo· Inhoneſtū ꝑceptum non valet.h.d. facit.l.non vꝛ .§.qui iuſſu.ſ.de re.iu.vbi dꝛ ꝙ qui iurat intelligitur in licitis ⁊ honeſtis.h.d.Bal.

Id enim· Nō.ꝙ cōpromiſſa ſunt ſtricti iuꝛ ⁊ ſtricte interpretāda. ¶ In glo.ſ.ſolū in fine vel ibi loquitꝛ in libello hic in cōpromiſſo.h.d.

Si contra· Arbiter non pōt aſſignare termiñ cōparendi cōferēdo ipſum in termino finiti cōpromiſſi.h.d. Et loquitꝛ hic de termino cōparitionis nō de termino ſolutionis. Nō.ꝙ ꝑceptum non pōt cōferri in tp̄s in quo ꝑcipiens erit ēꝛ offm̄ ſuuʒ.⁊ allegatꝛ ꝙ nō valeat ꝓrogatio quā faciunt iudices in tp̄us ſucceſſoris nec ēt bānum quod cadit in tp̄s ſucceſſoris. ¶ In cōtrarium vꝛ q2 iſta eſt interlocutoria lata cā cognita ergo valet in tēpus ſucceſſoris non obſtat iſte tex.q2 arbiter non hʒ ſucceſſorem in offō. Cōmuniter tenemus primaʒ opy.⁊ adde qō nō.ſ.de mi.teſtamēto.l.ſi certaruʒ.§.fi.⁊ de offō dele.c.pn̄ti li.vj.⁊ per dy.in.c.i.in fi.⁊ in ſpec.de iudi.deſ. .§.excipi.v.itē ꝙ iuramēto ad tp̄s. ¶ In glo.ibi ſed nō ne ibi ſolutionē fieri iſtud eſt ꝑceptū deciſiuum ſed littera loquitur de eo qō ꝑtinet ad ꝑparationem cāe vel alicuius articuli vt.ſ.e.l.qualem.§.fi.nā talia pereunt ꝑempta inſtantia ⁊ offō.vt.C.de arbitris.l.pen.

Si quis ex litigatoribus·

Nō.ꝙ impedimētuʒ excuſat a pena cōtēptus. ¶ In tex. ibi cōmitti.q2 nō cōparuit. ¶ In tex.ibi cōpromittere.ſ.de rno. ¶ In tex.ibi.ipſe autē.i.pars nō.ꝙ lʒ dicamus ꝙ pena que apponitꝛ i cōpromiſſis eſt pena cōtēptus tn̄ ipſo iure cōmittitꝛ ꝑ lapſum termini ſine cōtēptu. ¶ Itē nō.ꝙ qui vult euitare penā dʒ offerꝛ ſe paratū poſtea adimplere.qō primo nō potuit explicare. ¶ Itē nō.ꝙ qui excuſatꝛ in termino dʒ id facere poſt terminū facit.ſ.e.l.celſus.§.itē ait.

Si arbiter· Arbiter hʒ poteſtatē in loco declarato vel in loco cōpromiſſi nō alibi.h.d. ¶ Nō.ꝙ arbiter non pōt extrahere ptes extra locum cōpromiſſi puta ſi eſt factum cōpromiſſum peruſij.⁊ ipſe vult trahere eū ſenis. ¶ In tex.ibi agere idest mratri nō.ꝙ dixi in ſummario ꝙ inſpicitꝛ locus cōpromiſſi.⁊ vide Inno.extra de teſti.c.pn̄tata. ¶ Itē nō ꝙ terminus ſtatutus ad aliquid ab hoīe vel a iure vꝛ de ſubſtātia act⁹ qō dic ꝑ archi.xxiij.di.c.in noīe. ¶ Itē nō.ꝙ ꝑmittitur aliqd arbitro auctoritate qō alijs non ꝑmitteretꝛ vnde ei q eſt maioꝛ auctoritatis vꝛ datum maius arbitriū. ¶ Itē nō ꝙ partes non poſſunt citari ad locū ad quē non poſſunt ire de facili adde ꝙ nō.in.l.ſi locus.ſ.de iudi. ¶ In glo.nō ſic i fi. ego non credo ꝙ poſſit ꝓrogari ꝑ ptes de loco ad locum in arbitro.q2 iuriſdictio demū pōt ꝓrogari.ſed in arbitro non eſt iuriſdictio ſed offm̄ quoddā ſic in notario conſtituto a ciuitate vel epo.q2 notarius extra territoriū illius ciuitatis non hʒ offm̄.nā iuriſdictio que non eſt non pōt ꝓrogari cy.in addi. Tu dic in arbitro ꝙ ſicut pōt ꝓrogari de tp̄e ad tp̄us ſic de loco ad locum ar.ſ.de ſolu.l.quero ⁊ vide i ſpec.de arbi.§.ſequitꝛ.v.de loco aūt extra nō.hic in verbo auctoritatis ꝙ ſi ſcolares ſtātes in ſtudio habēt priuilegiuʒ vt ꝑcipiant fruc.ꝑbendaꝝ ⁊ aliquis hn̄s ꝑbendas venit ad ſtudiū ñ tn̄ intrat ſcolaſ ſʒ ſtudʒ i cāera an hēat ꝓuilegiūꝛ dicta.ꝙ ſi erat ſcollaꝛ ꝓuectus ⁊ dubia explanabat cum doc. que non potuiſſet explanare in ciuitate ſua habet priuilegiū ſi eſt tāte auctoritatis ꝙ poſſet ꝑ ſe ſtudere alias non ſicut dꝛ hic in arbitro.ſi eſt tante auctoritatis ꝙ cōſueuit in ſeceſſibus ſtare ꝙ debent ptes ire ad eum ſm ia.de ra. ¶ Ultio vide.C.de ſen.l.cū ſn̄iam.bal

Sed ſi aliquam· Ad locum inhoneſtū etiam vni litigatoꝝ nō poteſt fieri citatō q2 locus debet eſſe cōmunis ⁊ preceptuʒ iudic̄ non debet claudicare hoc .d. ¶ In tex.i' opa q i cōparando ꝯſiſtit.i.dicere qui non ꝯparauit. ¶ Nō.ꝙ citatō ad locum inhoneſtuʒ eſt ipſo iure nulla. ¶ Item nō ꝙ cita

cio peti nō dz claudicare nec iudicis preceptū adde qꝫ nō.
archi.iij.q.vij.c.oꝛtamur ibi vide.Bal.

Intra quantum. Ubi nō addicit termi
nus ab hoīe stat ter
mino legali qui tacite vr̄ inesse ⁊ de natura termini citata
seu legali non est impedire purgationē more re integra .se
cus in termino expresso qui impedit purgationez more nisi
creditor cōsētiat purgatiōi saltē tacite recipiēdo simplr̄ soꝛ
tē sine ꝓstatione pena.h.d.cū.l.se.vsqꝫ ad.§. idez.¶ In
tex.ibi iusserat.i.dari sine appositione diei.¶ In tex.ibi stipu
latio.i.penalis.¶ In tex.ibi vbi idest postqꝫ.¶ In tex.ibi
acceptū sup stipulatione penali.¶ In tex.ibi non posse.i.
propter purgationem more. ¶ In tex.ibi tunc.i.in termi
no legali baldus.

u **Tiqꝫ**. In glo.nō ergo ibi. rñdeo sic ita ra
tio clarius qꝫ hic cōsiderat interesse
tpis seu tarditatis non pꝫ principale interesse.
vt.l.imperator.§.i.j.de le.ij. ¶ In.c.in fi.ar.
.j.de ver.ob.l.qui rome.Bal.

c **Elsus ait**. Supra loquit̄ qꝫ non est ap
positus terminus in arbitro
In tex.ibi oblatū.i.soꝛez oblatū.¶ In tex.ibi
accepit.l.stipulator. ¶ In tex.ibi cōtra veniri
tur ad.§.intra qn̄tum.¶ In textu ibi dato.i.sine insertione
termini. ¶ In textu.ibi iussus est. quia tunc admitti
tur purgatio more. Nō.qꝫ dies tacita interpellat pro hoīe
⁊ facit penā comitti.¶ 2º nō.qꝫ tpa que danī condēnatis a
iudice q: arbitria sunt redacta ad similitudinē iudicioꝝ.vt
.l.i.§.c.¶ Itē nō.qꝫ terminus legalis nō impedit purgatiō
nē more nisi lis sit ꝯtē.sup pena.vel nisi actor ptendat inter
esse rōne more qꝫ non differt ⁊ si dicis vbi est apposita pe
na non considerat̄ interesse vt nō.j.e.l.cum pena.nā verū
est qn̄tum ad petitionē.vt.l.fi.de pro.stip.sed qn̄tuz ad pur
gationē more sic vt ibi.⁊.j.de v.ob.l.si ita qs.§.sciā.¶ Itē
qꝫ vbi est dies expressus ⁊ pena nō admittit̄ purgatio mo
re.Ex hoc apparet qꝫ plus operat̄ terminus insertus ab
hoīe qꝫ a lege.⁊ est rō.q: purgatio more ꝓcedit ex ꝓuisiōe
legali non ex natura cōtract.vt.l.si seruus.§.sequit̄.j.de v
bo.ob.Sed a ꝓuisione legali videt̄ recessum p expressam
ꝓuisionē hoīs vt.l.fi.C.de pac.cō.¶ Itē nō.qꝫ oblatio cū
solutione purgat morā que erat impurgabilis sola oblatiōe
facit.l.ij.§.i.ß.si qs cau.¶ In glo.i.dili.ibi a lege. Sed qd
si arbiter apponit terminū legalem dic qꝫ ista expressio nil
operat̄ vt.j.de re iudi.l.iiij.§.si quis cōuen.vbi videt̄ tex.
expressius. Si quis dicat assigno tibi terminū legalem.⁊ sic
sub cōmemoratione legis scripte siue simpliciter assignat tē
pus quadrimestre.secus si recedat a forma seu meta legal̄
termini.q: tunc non stat̄ legali ꝓuisioni ar.ff.de.v.ob.l.qui
rōe.§.flauius vbi dicit̄ qꝫ obmissio mōi vel forme impedit
dispositionē legalē.Ad idem.ß.de iusti.⁊ iur.l.ius ciuile.v.
itaqꝫ ⁊ ita dz intelligi prin.l.celsus. ¶ Sed qd si arbiter di
cit ita qꝫ reus soluat ad petitionē.⁊ termini actoꝛ nūquid
iste terminus est terminus ita qꝫ impediat purgationez mo
re.⁊ dic qꝫ nō q: mora est solutio.vt.j.de ver.ob.l.si decez
cū petiero.⁊ nō.e.ti.l.cū stipulatus siz mihi a proculo i fi.
pn.¶ Sed quero qd si non ē appositus terminus solutioni
ab arbitro.sed in cōpromisso est clausula rato manēte pac
to verū mora possit purgari determināt doc.qꝫ non .q: vbi
vi cōuentionis pōt pacta peti vna cū principali nō admitti
tur purgatio more fm eos vt.ß.de transact.l.qui fidem. sꝫ
ibi pena cōmittebat̄ pp maleficium non rōne more q: pete
bat̄ quod nō debebat peti qō durius est qꝫ esse in mora vt
.l.vnica.C.de s.n.que pro eo ad idē indicitur doc.j.de ac
tio.⁊ ob.l.traiecticie.§.de illo.sed ibi apponebat̄ pena loco i
teresse ac de natura interesse est qō possit peti vna cū prin
cipali.idē si apponat̄ loco vsurarū pp naturā vsurarū ⁊ ac
cessionis cy.⁊ꝫ qō dixi in.l.si pacto quo penam.C.de pac.
bar.⁊ꝫ qꝫ admittat̄ purgatio more soluēdo.q: creditor rece
pit sine ꝓstatione pene vt hac.l.celsus.§.fin āt.sed forte p
simplicem oblationē recusante creditore nō admitteret̄ pur
gatio mor̄ p eandē literā de hoc p bar.j.de vbo.ob.l.si i insu
lam.Sed pp opi.alioꝝ vr̄ glo.or.j.de ver.ob.l.cū stipula
tus sim mihi a ꝓculo in fine magne glo.hanc qōnem habui
de facto florētie.¶ In eadē.ibi ⁊ alibi durius cū.l.qꝫ cum
hoīe vt.l.si libertus minorē so.ibi loquit̄ de homīe priuato
hic de ministro.l.fm cy.in addi.⁊ est rō.q: offendens legē
⁊ ministrū delinquit in plures qꝫ cum.l.nā vnde maius est
delictū sꝫ cy.ar.j.de tutela.l.si plures vel dic qꝫ aut loqui
mur de pena ad nullitatē electionis.⁊ tunc durius cum .l.
aut de purgatione more.⁊ nūc durius cum hoīe ꝙ priuato
qꝫ clementioꝛ est.l.qꝫ actio.⁊ ob.ad hec.C.de cōtrah.stip.l.
magnā.¶ In eadē ibi ꝓparatoꝛia.vt.ß.e.l.qualē.§.cassius
¶ In eadē ibi non mutat̄ nō.hanc rōnem qꝫ iō non admit
titur purgatio indiffinitiua.q: est irreuocabilis.⁊ nō potest
recedi a forma ipsius qualiter āt cōcipiat̄ libellus sup pena
vide spec.de pen.in pn̄.verū pena dicat̄ liquida p lapsum
termini vide Inno.de accu.c.sup his.⁊ qō idem nō.extra
de ꝓben.c.exceptāte ⁊ Bar.in.l.in illa.⁊.l.hoc iure.j.de v.
ob.l.veritas est qō dz liquidari si auctoꝛ vult cōsequi penā
vt.j.de re mili.l.ij.§.qd ad dic qui tex.est ad hoc nō. Itē
adde qō nō.iuxta pn̄.huius.l.celsus quod nō. Inno.extra
de ele.c.q: pp ß.j.de consti.pecu.l.si duo.⁊ .l.itē illa .⁊.l.
ꝓmissoꝛ ⁊ qꝫ nō.C.de tēpo.ap.l.ij.§.qꝫ si ab arbitro. Bal.

Idem ait si iusserit. Pena que nō cō
mittitur in effectu
cum lapsu termini potest postea cōmitti p īterpellationē hoc
.d.quod ē nō.Et ad hoc allegatur. ¶ Nō qꝫ sub vno ꝓce
pto duo intelligunt̄. Item nō qꝫ illud quod nō potuit fieri
.j.terminuz debz fieri post terminū q: terminus est insitus
gr̄a creditor̄ iō nō debz s' obesse. ¶ In glosa vel et nobis
⁊ sic lz dies ⁊ pena admittit̄ purgatiō more ex pte creditor̄
⁊ est rō q: pena est infra ad eius fauorem. secus ex pte de
bitoꝛe vt ß.hac.l.in pri.ar.j.de fideic.li.l.thays .§. intra.sꝫ
i' mora obuiauit obligatiōi a prin. ⁊ ideo non admittit̄ pur
gatiō more.¶ In glo. i' sub vno in fine ymo dic qꝫ qn̄do cō
cipit̄ stipulatiō isto modo ꝓmittis m' dare rome cētuz ī ista
stippulatiōe est vitium a prīn° in pte ⁊ ideo vitiat̄ in totū stip
pullatio sed hic in snīa arbitri vel ꝓcepto nil est vitiosum ⁊
ideo valet ꝓceptum nec vitiat̄ p lapsum tpis fm Ja.ō ra.
⁊ cy.in addit.alias pe. pla. dic qꝫ ideo intelligunt̄ esse duo
ꝓcepta que veniunt ex diuersis cāis vt ipe nō in.l. mihi ⁊ ti
bi.§.si qs fuº de le.i.⁊ adde extra de dolo ⁊ ꝯtu.c° cū dile
cti ⁊ qꝫ nō.C.de except.l.si qdam ⁊.C.de act .emp .l.cuz
venditorem ⁊.C.de ꝯtrahen.stip.l.non mortuum p inno.
de ap.c.i.⁊ p ia.de op.li.l.plāc ⁊ fac.j.ō ac.em.l.si p emp.
.§.fi.pꝫ ex ꝓdictis qꝫ vbi aliqd extrinsecō addicit̄ ꝓcepto
finguntur duo precepta hoc dicit.Bal.

Idem ait. Ille mandato parere vr̄ q quātum
in se est obedire paratus nec stat p
eum.h.d. Nō.qō stare snīe.⁊ parere snīe idem sunt.

Idem celsus ait. Licet creditoꝛ nollit re
cipere in termino tamē
pōt petere post terminū.h.d.¶ Nō.argumentū qꝫ ille dr̄
contumax q in vltimo termino nō cōparuit siue ñ cōparuit
in pemptoꝛio de hoc nō.in spec.de cita.§.viso.v.qd si i pri
mo vel secundo.Bal.

r **Ed si postea**. In prin° hui° l.que
ro an debitoꝛ habebit
nouā dilationē ad soluendū dic qꝫ sic q: prima
fuit circūscripta ex mōra creditor̄.vt nō.in spec.
de arbi.§.si igitur.v.pone qꝫ iussit.bald°.

l **Abeo ait**. Snīa mutilis non viciat vti
lem ad positionem termini
hoc.d.Et ad hoc allegatur. ¶ In tex.ibi prola
tionem.i. ꝓrogationē. Nō.qꝫ non valet snīa tñ
valet ꝓrogatio.q: in snīa non seruauit formam cōpromissi

in prorogatione sic hoc dicit ista .l. Bal.

Hec autem clausula. Dillatõ vr̃ sie rĩ non mutata fõma ɔtract̃ h.d. ¶ Nõ ꝙ baylia alicui data non refferẽ ad ea que sunt si ĩ spãliter limitata. ¶ Item nõ ꝙ ꝑ istum tex. vt determinari qd̃ .ol. que incipit. Antiquũ statutũ ciui tatis padu: ꝙ si in vno statuto dr̃ ꝙ dz ferri snĩa cõsilio sa piẽtis. ⁊ in alio dr̃ ꝙ dz snĩari. ĩ. men̄em de quibusdam cãis ꝙ ꝑ appositionẽ huius termini nõ vr̃ recessum a forma da ta in statuto generali. ⁊ iõ opportebit ꝙ ꝑ consiliũ sapientis per istuz tex. quod est nõ. Bal.

Si per fideiussorem. Sufficit da re fideiusso res pares in fo iudicio sicut in prĩo lz ſm sit de appendit. primi. ⁊ fideiussor non põt facere incidere principale in pe naz cõpromissi. h.d. ¶ In tex. ibi adhibendos subaudi. sed eque bonos. ¶ In tex. ibi decesserint. ⁊ sic in nouo contrac tu nõ possunt repeti. ¶ Nõ. ꝙ ꝓrogatio dz fieri cũ eadez cautella. Item nõ. ꝙ fideiussores liberãt̃ ꝑ lapsuz termini qñ terminus est insertus fideiussioni nõ dico solutioni. vt .l. si mãdato. §. paulus. ĩ. mã. ¶ Item nõ. ꝙ sufficit dare fide iussorẽ eque ydoneum. ⁊ vide ꝙ nõ. G. in .l. sed ⁊ si qs. §. q̃ situm in fi. ff. si qs caut̃. ⁊ facit ad istũ. §. l. si cũ hermes. C. locati. ¶ In glo. nõ. eque bonũ nõ. ar. ꝙ si statutũ dicit qd̃ fideiussores possunt petere se cõseruari indemnes ẽt si dies debiti vel condictio non extiterit quod si debitor vult dare eque bonos qd̃ creditor cogit̃ recipere. ⁊ non incidit in pe nã si paratus est dare eque ydoneos nisi possit poni in carce re. ⁊ ita credo verũ esse ar. huius. §. ⁊ sequẽtis. ⁊ huius gl. imo nec fideiussores dati petẽtes se conseruari indẽnes pos sunt cogere debitorẽ ad dandũ creditori alios fideiussores ad eorũ libitum lz statutũ dicat qd̃ quis possit petere ad su am petitionẽ se cõseruari indẽnẽ. ⁊ se extrahi ab obligatiõ ne cy. in addi. fuit perusij de facto. qr fideiussor tutoris du rante tutella petebat se extrahi ex obligatione qd̃ vr̃ impos sibile. nisi hoc mõ ꝙ eque ydoneus det̃ ⁊ ipse liberet̃ quod poterit fieri ꝑ cõtutorẽ cũ auctoritate iudicis cũ h nõ ledat pupillum nõ tñ credo ꝙ cogat̃ pupillus nõ ob. ff. de. §. qr lo quit̃ in fideiussione futura nõ in fideiussiõe facta. vt .l. si mã dato meo. §. i. ĩ. man. Quid ergo dz tũc facere ille qui dedit fideiussorẽ. videtur offerre eque ydoneũ. ⁊ ꝓstare ꝙ ꝑ se non stat. ff. e. l. celsus. §. pe. ⁊ ita fuit denunciatũ. ⁊ adde qd̃ nõ. Ja. de are. ĩ. so. ma. l. facere posse. Bal.

Jez proferre. Terminus in cuius assignatione nõ desi derat̃ cãe cognitio nõ requirit citationẽ partium nec priciam. h.d. ¶ Dictũ erat in cõpromisso ꝙ arbiter posset ꝓrogare terminũ compromissi. dr̃ hic ꝙ teñz ꝓrogatio lz ptes nõ sint pñtes ⁊ notificabit̃ eis ꝑ nunciũ vel epistolã. vel exemplifica in ꝓrogatiõe dillationis ad cõ parendum. vt. ff. e. l. qualẽ. §. cassius. qr põt ꝓrogari ẽt absẽ ti ⁊ ignoranti facit. ĩ. de iureiurã. l. labeo. ⁊ de bo. pos. l. iij. §. si cã cognita. ¶ In glo. secus in dillatione .s. ꝓbatoria ⁊ est rõ. qr aut quis ledit̃ ex interlocutoria. ⁊ hz locum .l. a ꝓ cedente. ⁊ tunc nõ sufficit ꝙ notificet̃ nisi cãe cognitio ꝓce dat in dando. nã nec partium absẽtia sufficeret sine alia cãe co gnitiõe vt i. l. a pcedente. aut ps ñ ledit̃ vt in dillatiõe expec tatoria ⁊ hz locum ꝙ hic dr̃ ꝙ põt assignari absenti. dũmõ intimet̃ ſm dy. ⁊ adde quod oĩo vide qd̃ nõ. in .l. quicq̃. §. vbi decretũ. ff. de offĩ. ꝓcõ. ⁊ le. ¶ In ea. glo. ibi dari imo iudex ꝓfert lz ꝑ nunciũ vel ꝑ epistolã. sed ꝑ glo. facit. qr ex quo iste actus nõ est exercitus anteq̃ nuncius vel episto la ꝑuenerit ad ptem. vt nõ in .l. cõsensu. ĩ. de ac. ⁊ ob. Satis dr̃ explicari ꝑ alterũ tanq̃ ꝑ organũ. lz in mera virtute mit tentis. vt .l. mulier. C. si quis aliud sibi ⁊ qd̃ ibi nõ. ĩ. de mi. l. ꝙ si de spãli. ⁊ h argumentũ est ꝙ nõ teneat citatio com missa die nõ feriata si fiat die feriata. qr lz teneat cõmissio. tñ citatio est actus diuersus q non vr̃ fieri a iudice cum nõ sit a nuncio ⁊ in idem tẽpus trahit̃ de hoc dic vt in .l. si. C. de ferijs. Baldus.

Si heredes. Compromissum in quo nõ fit mentio heredis non transit ad heredẽ nec eius instãtia. sed effectus laudi iam lati porrigi tur ad hrẽdẽ. h.d. ¶ In tex. ibi ceterorũ. i. successorũ. ¶ In tex. ibi cõpromissum nec transit instãtia arbitri ad heredez ẽt si esset in cã conclusum vt nõ. extra de arbi. c. ex pte lz se cus sit in iudicijs. vt. ĩ. de fideicõ. li. l. si hoiem. ⁊ ff. de insti. l. seruus vide .l. si petitor. ⁊ .l. si is q rome. ff. de iudi. ¶ Nõ ꝙ cõpromissum intelligit̃ ꝑsonale. secus in alijs cõtractibꝰ. vt. ĩ. de ꝓba. l. si pactũ. ⁊ facit. ĩ. de v. ob. l. qui rome. §. au gerius. ⁊ quod nõ. in. c. fi. de ꝑcur. in cle. fo nõ. ꝙ ius offe rendi transit ad heredẽ. ¶ Per istũ. §. fuit soluta talis qõ. ⁊ male. Quidã pater decessit relictis filijs masculis ⁊ vna fe mina que femina remisit omne ius qd̃ habebat in heredita te patris sub cõdictione ista si frẽs eius darent sibi certam ptem vel certã rem quod si facerent ꝓmisit. ⁊ iurauit nihil petere de bonis patris. Modo fratres eius viuentes non assignauerunt hrẽdes eoꝝ volunt modo assignare. qr̃ an pos sint. ⁊ determinatum fuit ꝙ sic ꝑ hunc tex. ⁊ ꝑ .l. si ꝑdio. ĩ. de in diem adiec. ⁊ .l. veteris. C. de cõtrahẽ. ⁊ comit. stipu. Sed male fuit determinatũ. qr ista remissio fuit cõdictiona lis si fratres assignarent ptem que non põt adimpleri ꝑ he redẽ. vt. ĩ. de condi. ⁊ demõ. l. a testatore ſz cy. q ita nõ. hic ⁊ C. de cõdi. insertis. l. si plures facit qd̃ nõ. G. ĩ. de pign. ac. l. si necessarias. §. de vẽdẽdo. Sed ꝙ snĩa bene fuerit la ta facit qr illa remissio facta fuit ex cã onerosa vbi cõdictio transit ad heredẽ vt nõ. in .l. fa. C. de pac. inter emp. ¶ In gl. vnius ibi si pactũ ⁊ facit. ĩ. de iure dot. l. si ego. §. i. ⁊ qd̃ nõ. ĩ. de ꝑca. l. quesitum. §. vltimo. ¶ In. e. gl. ibi in fine nõ hanc glosaz. ⁊ adde qñ sunt plures cõpromittentes ex vna pte vtrum q̃libet videat̃ cõpromisisse insolidum qd̃ ẽ vtile scire ꝑꝑ cõpromissionem pene qd̃ nõ. ꝑ glo. ⁊ Ja. de are. ĩ. de le. i. l. si sic. §. i. vbi omnino vide. Baldꝰ.

Stari autem. Snĩa arbitri non est redu cibilis ad arbitriũ boni vi ri ⁊ est rõ qr nulla bene cadit cõfirmatõ vel infirmatio vt .l. obligationes que proprijs viribus. ĩ. õ ac. ⁊ ob. tñ sec̃ tũ per canones. vt nõ arcb. ij. q. vj. c. a iuribus illud capi tulũ intelligi potest ꝙ si arbiter eligit̃ necessitate statuti vel alterius ordinis ꝙ a snĩa sua appellat̃. fa. c. l. penul. C. de iudic̃ quod nõ est. ¶ In tex. ibi inique dũmodo sit vtic la ta ⁊ sibi imputet ꝙ cõpromisit. Quero qd si ɔpromittẽs est minor dic vt ff. de mio. l. ſꝫ mĩor. §. si miores. nõ ꝙ snĩe arbi. est standum ꝑ se facit ad nõ ꝑ Ja. de are. i. l. i. C. si aduer sus liber. ⁊ ꝑ ia. bu. l. i. C. de re iudi. in lec.

Si plures. Non valet snĩa in pari numero lata in discordia sed ĩ pari numero stat̃ maiori pti ⁊ q ɔsentit maiori sũme vr̃ ɔcordare in mio ri hoc. d. ¶ In glosa. qr vnius ibi non valet qr snĩa arbitri. non põt expectare cõfirmationez vel infirmatiõem superioris de iur̃ nostro ſz aliud vr̃ õ iure canonico vt. §. stari. ff. allega to ꝑ bar. vt dixi in. §. stari autem supra ead. ¶ In glosa naz maiori ibi inest ꝑ modum cõtinentie. Itẽ ꝑ moduz cõsensus vt in litera. secus in speciebus. qr minor maiori nõ inest. vt in c. cum. no. de sacerdo. de ꝑben. li. vj. ⁊. ĩ. de auro. ⁊ ar. le. .l. qui lancem ⁊ intellige qd̃ hic dicit̃ ꝙ qñ minor summa ꝑ fert̃ absolute secus si respectu alicuius corporis. vt. ĩ. loca. .l. si decẽ ⁊ adde qd̃ nõ. G. C. de ĩnuli. excep. l. si ex mulie vti. §. iste nõ haberet locum sup declaratione ꝑcij alicuius rei. ⁊ facit in rõne sui. l. si is cui ticius. ĩ. de noua. ¶ In. ea. ibi vt hic qr ꝑualet snĩa triũ snĩe duorũ nisi illi duo in ɔriũ sint ꝓstari ſz albi. gale. ĩ margarita qd̃ dic. vt i. c. i. eꝫ. c. li. vj. ¶ In eadẽ ibi ꝓponẽtes ſz oldra. dicit hoc esse veꝝ q̃do testes negant eius actus super quo ꝓducuntur agnitõnem. secus si deponant ɔtrariam assertiõez naz tũc distinguit aut deponit sup eo quod cõsistit in iudicio rõis seu artis perita

⁊ tūc optime poteſt probari negatiua ſicut affirmatiua ſicut
eſt in medicis qui deponunt ꝙ non remanebit cicatrix ⁊ in
obſtetrice que deponit mulierem non eſſe ꝑgnātem vt.ꝭ.de
ven.inſpi.l.i.ſi autem negatiua cōſiſtit in ſolius facti acciden
tia nec habet ꝑmiſceri cum iudicio rōis. tunc dicit old̄ra.ꝙ
aut eſt negatiua ꝓbabilis ⁊ tūc ſtatur teſtibus veriſimiliora
deponentibus ⁊ pluribus numero vt.ꝭ.de teſti.ob carm.§.
ſi.aut negatiua non eſt ꝓbabilis tunc q̄ teſtis nō poteſt red
der cām q̄ non entiuȝ non ſunt cāe ſtatur affirmātibus ſm
old̄ra.⁊ facit.l.ſi qs.C.de fabri.li.xj.⁊ quod nō. in .l.i.§.i.
de i.i.actiuqȝ priua.ſm Old̄r.⁊ cy.in.l.fa.C.de erro.aduo.
per Jo An.in.c.i.de ꝓſcrip.li.vj.per archi.viij.q.c.altald⁹
alias arnaldus.¶ Jn ea.glo.ibi valet ⁊ ſic in ꝓnunciatōne
tm̄ vȝ pnūciatio negatiua q̄tū affirmatiua.ſecus in teſtib⁹

Si quis litigatorum. Arbiter nō pōt ꝓnūcia
re pſone abſentibus vel altera abſente niſi habeat poteſta
tem p expreſſam formā compromiſſi.h.d.cū eſſet compro
miſſum vſqȝ ad tp̄s qd̄ eſt elapſum cū ps nō venit frā.ac
cur.vel dic ꝙ eo ip̄o ꝙ nō venit non expectat̄ lapſus termi
ni.q̄ ſtatim eſt ꝯmiſſa pena ⁊ cōpromiſſum ſolutū.¶ Nō
ꝙ ſnīa arbitri non pōt ferri niſi ꝑtibus ꝑſentibus.¶ Quid
in arbitratore dic p bar.⁊ doc.in.l.ſi quis arbitratu de ver.
ob.⁊ vide qd̄ nō.cy.C.de epi.audi.l.ſi qs ex cōſenſu ī ꝑn.
¶ Sō nō.ꝙ valet ſnīa ad nullius petitionē lata ſi eſt actuȝ
ꝙ poſſit ꝓnunciare vtraqȝ parte abſēte.⁊ nō.ar.ꝙ valet ꝓ
ceſſus ſine citatione qn̄ eſt renūciatū citationi.⁊ de hoc ha
bes hic glo.or.⁊ iō quotidie dat̄ iudicibus licentia expedi
endi ꝓceſſum ſine alia citatione vt videmus praticari ī cri
minalibus cāis.⁊ adde qd̄ nō.in ſpec.de cita.§.viſo .ꝟ.ſed
pone ꝙ partes.Bal.

Coram autem. Non intelligit̄ pñs ille q
qd̄ agitur non intelligit.h.
d.¶ Jn glo.qd ibi.§.fi.ſȝ ibi ē ſpāle.q̄ agit̄ de damno vi
tando.⁊ dic vt ibi nō.¶ Nō.ꝙ pupillus vl̄ adoleſcens n̄
hȝ legiptimam ꝑſonam coram arbitro.

Si quis preſens. Quādo cōpromiſſū
ē ꝓmiſſione .i.ſtipu
latione valatuȝ non eſt neceſſaria inſertio pene. q̄ tacite vr̄
ꝓmiſſum intereſſe.h.d.cū.l.ſe.Et nō.ꝙ oēs.ll. que dicunt
qn̄ non eſt oppoſita pena arbitrū non ēe cogēdum hȝ locū
qn̄ ē factū cōpromiſſum nudo pacto.ſecus qn̄ p ſtipullatō
nē vt hic ſm Bar.Ex hoc habemus aliud ꝙ ē appoſita ſti
pulatio non videt̄ laudū emologabile q̄ equiperat̄ inſertō
ni pene.Et ſic qequid nō.in.l.ij.ꝭ.e.⁊.l.ſi de meis in prin.
dȝ intelligi qn̄ eſt ſtatutū in finibus compromiſſi ſimplicit̄
nec ē inſerta.ſtipulatio de parendo.h.d.

a **Aduerſus ſententiam.** Pe
na ꝯ
mitit̄ ſi ab eo petitur ad quē res iudicata por
rigit̄.h.d.vel ſic.Etiā cum venit̄ indirecte con
tra laudū ꝯmittitur pena.h.d. Nō.tria ꝯſa.Jn primo pe
titur ab ip̄o cōpromittēte.⁊ tunc.q̄ directe venit̄ contra
laudum non diſtinguit̄ an interſit q̄ pena in cōpromiſſis ſi
inſeritur loco intereſſe ſȝ loco contēptus.vt hic in primo ꝯſ
ſo.⁊.ꝭ.e.l.cū pena.ſȝ id ſo ꝯſo cōpromiſſit reus.⁊ petitur
pena a fideiuſſore ⁊ ſimiliter incidit̄ in pena q̄ factum rei
porrigit̄ ad fideiuſſorē in.3.º ꝯſo loquit̄ cōtra qn̄ pro cō
promiſſit fideiuſſor ⁊ petitur a principali.nā tunc nō dicit̄
cōueniri niſi cōpromittēs interſerit.⁊ tota.l.loqtur in lau
do abſolutorio.¶ Extra induco hāc.l.ad qōnem quam ha
bui de facto petebat̄ in curia dni epi reciſio cuiuſdā inſtri
tanq̄ vſurarij ⁊ ꝓducebat̄ petitio p vnū ex obligatōnibus
ſuo ⁊ fuit fcā inhibitio creditori ſm ſtilū curie ſub pena ex
cōicationis.ꝙ nihil īnouaret modo creditor non īnouat ali
quid cōtra petentē.ſed cōtra alios obligatos.qr̄ an poſſit.
⁊ breuiter ego tunc allegabā ꝙ iſta inhibitio porrigeret̄ ad
oēs p.l.i.C.de diuerſ.reſ.ſȝ iſta loquit̄ in libello ꝑcū non
in libello cōuētionali.¶ Jtē ibi cōi noīe erat facta impetra
tio hic ꝓprio.nā ſi cōi nomine vt haberet̄ tacū iſtud eſt cer
tum qd̄ prodeſſet vt.l.fa.C.de cōſor.eiuſ.li. Finaliter dico
ꝙ eſt cāus iſtius.l.nā ſi petitur ab eo a quo intereſt nō pe
ti incurrit̄ excōicatio.alias nō.vt hic ⁊ ꝙ iſta .l.loquat̄ de
inhibitione apparet ꝙ laudū abſolutoriū hȝ vim inhibitōis
⁊ ſilentij impoſitionis.vt.ꝭ.e.l.qd tn̄.§.ſi arbiter.Ad idem
videt̄ ꝙ cā omniū vr̄ indiuidua.vt nō.ꝭ.e.l. diē ꝓferre.§.
ſi.facit.ꝭ.e.l.ſi duo.⁊ iō reſpicias an ille a quo petit̄ habeat
inſtrm̄ cōſeruationis indēnitatis.q̄ tunc vr̄ fieri cōtra inhi
bitionē p hanc legem quā tene mēti.q̄ ad illū porrigitur iu
diciū.vel qn̄ iudiciū ad quē porrigitur pactū.vt hic nō.bal.

c **Si quis rem de qua.** Cum ar
biter ſp
nit̄ ⁊ itur ad iudicē ſoluit̄ cōpromiſſum ⁊ com
mittitur pena ⁊ lis corā iudice decidet̄.h.d.Sic
ergo tria dicit.¶ Jn tex.ibi iudicium.ſ.ordinariū franc.ac.
vel dic ꝙ verū iudicium eſt corā iudice tn̄.coram arbitro
eſt qn̄ iudicium.¶ Nō.ꝙ ſup lite cōpromiſſa pōt adiri iu
dex.vn̄ cōpromiſſum nō impedit iuriſdictionē iudicis tm̄
iſte eſt q adiit iudicē incidit in penā compromiſſi.¶ 2.º nō.
ꝙ iſta pena pōt peti ⁊ nihilominus in lite ꝓcedi.ergo peti
tur iſta pena.vna cū re pricipali.⁊ qualiter petat̄ vide bar.
ꝭ.e.l.qd tn̄.§.itē ſi arbiter an de libellis ſup penis petēdis
vide in ſpec.de pe.in prin.p Bar.ꝭ.e.l.celſus in prin. Jteȝ
nō.ꝙ non dȝ eē in poteſtate cōpromittētis eludere cōpro
miſſum.¶ Jn glo.et ſic ⁊ res ibi vtrūqȝ pōt peti.nec ob.ꝭ
.e.l.ſi cū dies.§.fi.q̄ ibi petebat̄ pena rōne ſolutionis hic
rōne contēptus. Nam qn̄cunqȝ pena reſpicit ſolutionē de
biti vr̄ apponi loco intereſſe facit.ꝭ.e.l.diē ꝓferre.§.ſi ī ar
bitris.ergo quatenus pena cōcernit ꝓceſſus cāe ē pēa cō
tēpt⁹.Sȝ quat⁹ reſpicit clauſulā iu.ſol.ſuccedit loco itereē.⁊
facit.ꝭ.de excep.doli.l.apud celſum.§.ſinaūt. Preterea.l.ſi
cum dies in fi.loquit̄ in mora rei iſta.l.loquit̄ in cōtemptu
actor.Sed pe.dicit ꝙ iō petitur hic res.⁊ pena.q̄ agit̄ di
uerſo iure non ex eodē contractu.nā pena petit̄ ex cā com
promiſſi res cū ꝑambulla ex veteri. Tu dic ſubtilius quod
illud dr̄ reſpectu pene quod eſt principaliter ꝓmiſſuȝ vnō
hic res debita non eſt res ꝓmiſſa in cōpromiſſo ſȝ eſt quod
dam factum.ſ.parere arbitro cum quo ſcō principali nō peti
tur pena vnde ſimplr̄ intelligendo non petit̄ hic res ⁊ pena
q̄ iſta pena non eſt pēa illius rei que petit̄ ſȝ alterius rei cō
muniter tamen hec.l.allegatur ſm intellectum glo . ꝙ pena
que debet̄ ꝯtemptu poteſt peti vna cum principali ⁊ tamē
habuiſtis in.l.ſi cuȝ dies.§.fi.ꝭ.e.Et vide in dc̄a.l.ſi cū dies
.§.ſi qs expliciter.p Bar.⁊ ante.l.celſus in prin.⁊ ibi bar.
an ꝙ admittitur purgatō more qn̄ faciat ceſſare finaleȝ cām
quare pena debet̄ nec ad id ob.de act.⁊ ob.l. traiectitie.§.
de illo q̄ ibi pēa inſerebat̄ loco acceſſionis hic loco ꝯtempt⁹
¶ Jn eadem gloſa ibi.§.deinceps hoc verum niſi ſit inſtan
tia perempta nam cōpromiſſum non impedit curſum inſtātie
prime cāe lȝ ſecus in cā an.ut.C.de tempo.ap.aūt. ſi tamē
⁊ ar.ꝭ.de dolo.l.arbitro.§.pe. Et nō ꝙ l.nr̄a dȝ intelligi in
arbitro non in arbitratore q̄ ille non pt̄ ſpni cū cōpromiſſū
arbitratoꝝ accedat magis tranſactōi in qua non habet locuȝ
penitentia vt.C.de trāſact.l.q̄uis.¶ Quero quādo dr̄ res
reducta in iudicō ⁊ dicit glo.p litē ꝯt.vt nō ſupra.e. l.litiga
tores in prin.Sȝ moderni dicunt ꝙ ſolam citatōem ꝗuum
ad diſſolutōem cōpromiſſi ⁊ pene cōmiſſione ar.C.de trāſ.
.l.ſi qs maior. ¶ Jtem q̄ pēa cōmittitur ſi pars non cōpa
ret quando arbiter facit citare vt ſupra eodem lege dieȝ.§.
ſi qs litigatoꝝ multo magis cōmittitur pēa quando corā iu
dice facit citare cy.in addit̄ . p hoc apparet ꝙ p ſolā libelli
oblatōnem non incurretur pēa niſi ps eēt citata facit ſupra
de in ius vo.l.libert⁹ aduerſus.Bal.

i **Ita demum autem.** Dolus
ꝯmiſſus
corā arbitro ab actore purgatur ope exceptōis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

vel actionis de dolo hoc dicit vl' dic q tota.l. pariter loquitur in actore ⁊ reo q quod dicit de exceptiõe reſpicit penam petitam. ¶ Nõ q ſi pars corrumpit arbitrum poteſt impugnare ſpũi laudum q obſtat exceptio ſi pena petatur. Item ſi eſt pmiſſum de dolo q abſit poteſt agi ex ſtipulatiõe ad intereſſe ſi non eſt ↄpromiſſuȝ põt agi actõe de dolo. ¶ Jt. nõ q in ↄpromiſſo ſemp tacite vĩ actum q dolus ñ patrocinetur. ⁊ cũ ſaluo iure videtur factũ cõpromiſſum. ¶ Jtẽ nõ. q iſta tacita cõdictio operatur circa exceptionẽ. nõ circa excludendã natiuitatẽ actionis. Circa hoc hic diſtingue aut loquimur in cõditione expreſſa. ⁊ illa ſemp ſuſpẽdit natiuitatem obligatõis. ſiue apponatur verbo obligatiuo ſiue executiuo. vt. l. qui heredi. §. fi. de condi. ⁊ demõ. ⁊ l. qͥbus diebus §. qͣm ticio ⁊ hoc in vera cõdictione. ſed in die incerto ſecus eſſet. cũ apponitur per modũ diei executioni obligatõis tũ q tunc nõ ſuſpẽdit natiuitatẽ ſed exactionẽ. vt. C. quando di. le. ce. l. ex his verbis. aut in ↄdictione tacita. ⁊ tũc refert aut ineſt de voluntate ptium. ⁊ tũc ſuſpendit natiuitatẽ obligationis. vt nõ. ſ. de pac. l. item q. ⁊ ar. j. ſi cer. pe. l. cũ qd de cõdi. ⁊ demon. l. i. in fi. ⁊ de ver. ob. l. interdũ aut nõ venit ex ptium cõuentione. ſȝ p. l. ⁊ tunc aut refertur obligationi ſed ad exactionẽ. ⁊ tunc cõmittitur obligatio ſȝ differtur exactio. vt hic ⁊ dicitur reſpicere obligationẽ qñ obligatio nõ cõmitti põt ſine exiſtẽtia cõdictionis. puta q deeſſet res vl' aliqd ſubſtãtiale. vt p allegata. l. interdũ. ⁊. j. de pi. ⁊ commo. rei uen. l. neceſſario. ſec' ſi ñ deeſſȝ aliqd ſubſtãtiale ſȝ quedam accidẽtale. q tũc dr reſpicere ſolã exactionẽ. vt hic ſȝ lam. de ſalinis ⁊ ca. in addi. Et pdca võcicãt ſibi locum in ↄdictione. ad obligañ ſȝ condictõ ad reſoluendum nõ ſuſpẽdit interim. vt in. l. fa de in diẽ adiec. facit de ac. ⁊ ob. l. obligationum fere. §. condicti. Bal.

Hoc autem

Nõ. argumentũ q vbi notarius plene rogatus q intelligitur rogatus vt apponat clauſulas cõſuetas ar. iſtius. §. ⁊. l. fi. C. de fideicõ. ſecus in clauſulis deſuetis. q i generali cõmiſſione non põt eas apponere. ⁊ facit q nõ. j. de le. ↄmiſſ. l. ſi fundus. §. in cõmiſſoria. ⁊ de verb. ob. l. ex ea parte. Baldus.

n On diſtinguemus

Nõ. q et pua pena dicitur pena. ⁊ reddit cõpromiſſũ pẽale. h. d.

Non cogetur

Dicitur hic. ſ. e. l. diem pferre. §. fi. ſi mulier. Nõ tamen hic q ſi mater eſſet tutrix filij bene poſſet cõpromittere. q in tutella renũciauit velleyano. vt in aut. matri. ⁊ aue. ⁊ vide in ſpec. de arbi. §. reſtat. v. item mulier. ⁊ h. d. ⁊c. ¶ Sũma rei. Nõ. q non põt agi donec res eſt in pẽdenti exẽplũ in cõpromiſſo cõdictionali. nã cõpromiſſum valet condictõnale vt hic. Baldus.

Sacerdotio

Promotus ad ſacerdotium poſt cõpromiſſum ſuſceptũ excuſatur ⁊ laudãdo. ſecus ſi erat añ ſacerdos. h. d. ¶ Nõ. q ſacerdos põt eſſe arbiter. ⁊ vide archi. xi. q. i. ſi inimicus Jtẽ nõ q immunitas que cõceditur ſacerdotibus vĩ cõcedi ↄtẽplatione diuini numinis. q cõceditur ordini. nõ pſone. Concor. ſunt extra de foro cõpe. c. ſi diligẽti. ⁊ facit. C. de epi. ⁊ cle. l. ſi qs in hoc genus. ¶ Jtẽ nõ. q qualitas ſuperueniẽs plus operatur q qualitas a pn. inherẽs facit. l. ſi creditores. j. de priuile. cred. ¶ Jn glo. vero ibi incipere põt econtra hẽs brocardũ negatiuũ. ſ. de his qui ſunt ſui vel al. iu. l. pr̃ furioſo. ¶ Jn glo. veluti. Nõ ex iſta glo. q arbiter põt pnunciare de fructibus lȝ nõ noiatim cõpromiſſum de eis. ⁊ facit. l. ⁊ quia arbiter. ſ. eo.

Jullianus Si per errorẽ

De cã famoſa. ⁊ criminali non põt in arbitrũ cõpromitti h. d. Nõ. caſum in quo phibetur arbitro p iudicẽ ne ſiniet facẽ. j. e. l. §. cũ quidam. ⁊. §. ſi is ſo nõ. q cã famoſa nõ ptinet ad arbitrium. ergo ſnĩa arbitri non infamat vt nõ. in. l. quid ergo. §. ex compromiſſo ſ. de iſa. Baldus.

De liberali cauſa

De liberali cã ñ põt cõpromitti qualitercunqȝ moueatur. nec ſup actione populari addit gl. q de cauſis meri i perij ⁊ itẽ mixti non põt cõpromitti. q lȝ arbiter equiperetur iudici verũ eſt pedaneo ſed nõ hñti merum vel mixtũ imperiũ qd nõ. ¶ Ex hoc nõ. q in nulla cã criali poteſt peti cõpromiſſum. vt. ſ. in. §. iulianus. Jtẽ nõ. q expedit habere maiores iudices. ¶ Jtẽ nõ. q de populari cã ñ põt cõpromitti. ⁊ ſic ẽ ar. q cũ cã ſuſpecti poſſit dici popularis p ſup hac nõ cadit cõpromiſſum. qd dic vt in ſpec. de arbi. §. reſtat. v. q ſi iure. ⁊ adde q nõ. innoc. ex. de arbi. c. cum tpe. ⁊ vide. C. de re. credi. l. cũ pponas in glo. j. nõ cõpellitur ibi expediret. vt. j. de publi. l. licitatio. §. q illicite. ¶ Jn ea. glo. ibi cõpromitti. q ſunt cãe ſtatus. ⁊ qñ ſeruitutis. vt nõ. ſ. de mino. l. ſi ex cã. §. pampi. ⁊ adde qd nõ. c. c. cum cõtingit. ⁊. C. de trãſac. l. fi. ¶ Jn ea. glo. ibi incidat ſȝ non eſt verũ in cã ſpũali. q arbiter de ea nõ cognoſcit ẽt incidẽter. vñ de matr̃ non põt cognoſcere arbiter. vt ex. c. c. cum cõtingit niſi pe confiteretur ar' eius qd nõ. in ſpec. in ti. de cõuen. ⁊ recõuen. q tũc non eſt ſup hoc diſceptatio vt ſ' nõ. ergo ſi agitur de ſucceſſione ſup matr̃ quod eſt neceſſariũ ad illã ſucceſſionẽ. vt ex de or. co. c. nã. Nam non poterit arbiter recipere teſtes qd eſt verũ in mero arbitrio. ſec' in arbitratore q non pcedit iudicialiter. vnde tota die videmus q iſte pbationes fiunt corã arbitratoribus aſſumptis ex forma ſtatuti. ⁊ põt hoc fieri inquantum ſunt arbitri. ſed an ſup vſuris poſſit cõpromitti in arbitrũ ⁊ an in arbitratorem. ⁊ an in cauſis beneficialibus poſſit arbitratorem compromitti vide bar. in. l. ſi de meis. §. recepiſſe. ſ. e.

Si ſeruus compromiſſerit

Si ſeruus cõpromittit nõ valet cõpromiſſum vllo mõ nec i pîudiciũ ſerui. nec in pîudiciũ liberi. h. d. ¶ Nõ. q compromiſſum pro pte non põt claudicare nec iudiciũ. vt. l. ſi de meis in principio. ⁊ ibi per. Bar.

Jtem ſi quis rome

Jus reuocãdi domũ hȝ locum corã arbitro ſicut corã iudice. h. d. Ex quo hẽs q exceptio declinatoria fori qñqȝ põt oppõi corã arbitro. ¶ Nõ. q aut qs compromiſſit ante legationẽ vel in alia legatione. ⁊ tunc hȝ ius reuocãdi domũ vt in prin. iſtius. §. Sȝ ſi nõ vult vti hoc iure ſed arbitrum cogi eſt in ſua ptãte vt in. v. ſic. illud. Jtem ſi in legatione expitur non hȝ ius reuocãdi domũ i cã cõpromiſſi. vt in. v. cõpromiſſum ñ ãt in eadẽ legatione traxit debitũ ⁊ cõpromiſſit. vel cõpromiſſit tñ nõ hȝ ius reuocandi domũ vt in. v. ſed ſi nunc. ¶ Jtẽ nõ. q quidã dñt ex fi. iſtius lr̃e q corã arbitro hȝ locũ reconuentio qd eſt falſũ vt. ſ. e. l. ſi de meis in prin. vnde nõ eſt iſte intellectus iſtius lr̃e q ille q agit coram arbitro reconueniatur corã eo. ſed q q agit corã iudice ñ hȝ ius reuocãdi domũ corã iudice l' corã arbitro. ¶ Jn gl. ſ. oẽs i fine. nõ q iuriſdictõ arbitri ñ põt prorogari rõ q non habet fundamentum vide Bar. j. e. l. §. dies ⁊ vide. j. e. l. arbiter ex cõpromiſſo an.

Si lis faciat

Lis pîudicialis mota corã iudice facit ſilere iudiciũ corã arbitro facit ſpalia iudicia mota coram arbitro interiȝ ſilere. h. d. ¶ Nõ q ille coram quo mouetur lis pîudicialis poteſt inhibere inferiori ne pcedat ſup alia lite mota. ¶ Jn tex. ibi hereditati. i. cõpromittenti q aſſerit ſe hrẽdẽ. Baldus.

Dies

Licet arbiter hẽat põtatem prorogandi diẽs ñ fit prorogatõ ipo iure ſȝ demũ ſi ipſe prorogat h. d. Nõ ergo ſufficit põtas niſi arbiter vtatur poẽte ⁊ ſic potentia in actum tranſeat. ¶ Nõ q niſi arbiter mãdet diẽ proferri nõ eſt neceſſe proferre nõ in glo. q iſta prorogatõ non dȝ fieri p arbitrum eo ipo q petitur ſȝ ſi ſibi iuſte peti videatur. Sȝ nõ q non prorogatur ipo iure ſȝ demũ miniſterio arbitri.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Si arbiter. No. ꝙ quãdo arbiter occultat ſe dꝫ iudex eum ꝑquirere ⁊ ſi in
uenit eũ capi ſi nõ multat eũ ⁊ iſte cãus ſepe cõtigit Bal.

Cum in plures. Quando cõpromittitur in plures. ⁊ in quẽlibet
eorũ quilibet hꝫ poteſtatem inſolidũ. ſecus ſi ſimpliciter vel
ſub noĩe collectiuo. h. d. ſ facit quod nõ. ĩ. l. ſi pluribus ð le.
ij. ❡ In tex. ibi nõ facit. ſ. compromittenti. ❡ No. ergo ꝙ
aut agiᷓ in cõpromiſſo ꝙ vnus aut ſimpliciter. primo caſu
valet vnius ſñia ẽt alijs nõ requiſitis qð eſt nõ. ſo cãu non
valet niſi cõcordent oẽs nec ſufficit maior ps quod eſt nõ.
3° caſu ſufficit maior ps. ⁊ hoc nõ. h. d. No. ꝙ dictio qlibꝫ
rem cuilibet inſolidũ attribuere ſolet. q: eſt dictio diſtribu
tiua ꝑ hoc pꝫ ꝙ ſi inſtrumentũ dicit ꝙ ticius. ⁊ ſeius ⁊ qlibꝫ
eorũ ꝓmiſſerunt decem lꝫ nõ dicat inſolidum tñ ſunt duo
rei obligati inſolidũ ſecus ſi non apponereᷓ dictio qlibet vt
. ĩ. de duo. re. l. reos. ſ. cũ in tabu'is in verbo ſeperati eoꝝ re
nec ẽt duos ptẽs niſi actũ eſſet in cõpromiſſo ꝙ duo poſ
ſint ferre ſñiam abſente tertio cy. in addi. qð non credo verꝫ
q: qñ ex forma pacti eſt ꝙ ſtetur dicto maioᷓ ptis tunc nõ
eſt neceſſe ꝙ minor ps citeᷓ vel ſit pñs ſicut cum eſt actuꝫ
ꝙ vnus poſſit ꝓnunciare non dꝫ a'ios vocare. vt. s. hoc. ſ.
. 1. rñdeo ſecus ſi non ſit ꝑ formã pacti. ſed ꝑ formã iuris.
vt. s. e. l. ſicuti ⁊ eſt rõ dñe. q: pactum dꝫ aliquid operari.
❡ Querit cy. quid ſi eſt actuꝫ qð quilibet poſſet ferre ſñaꝫ
⁊ oẽs ſunt pñtes. ⁊ vnus pñs ꝓnunciat alius. ſo alius. 3°
qs ꝓfertur vel cuius ſñia ꝓualebit. ⁊ dic quod eius q ꝓue
nit in ferendo pño ſñiam ſicut in pluribus ꝓcuratorib9 dr
vt. s. de ꝓcur. l. ſi pluribus ſm Ja. de ra. niſi forte itẽdebat
alios ſibi aſſociare. ⁊ nõ pronũciare ſolus ar. extra de offi.
dele. c. cum ſuper.

Cum quidam. Etiã laudum latum poteſt retractari ꝓtextu inimici
tie capitalis aliunde orte. ⁊ añ laudũ ꝓſtatio ⁊ retractatõ
laudi eſt quedã ſpẽs appellandi hoc dicit. ❡ No. qð inimi
cicia exorta inter arbitrũ ⁊ ptem. facit quod ps poteſt ꝓte
ſtari arbitro ne arbitreᷓ. ⁊ eſt rõ. q: inimicus ꝓmptus eſſet
ad nocendũ. ⁊ ſi arbiter hoc nõ obſeruat ⁊ ꝓnunciat cõtra
inimicum ſuũ. ẽt nullo alio ꝓbato de iniquitate laudi obſtat
exceptio. q: ius ꝓſumit eſſe iniquũ qð eſt nõ. ⁊ menti tenen
dũ. ❡ 2° nõ. hic diſtinctionẽ de ortu inimicicie ⁊ idem in te
ſte. q: inimicus ex cã eiuſdẽ teſtimonij non repelleretᷓ ſecus
ſi ex alia cã. vt extra de accuſa. c. ꝑ tuas, conella. ❡ Itẽ nõ.
ꝙ exceptio ⁊ quelibet via reductionis rei dicitᷓ appellatio
qð nõ. vñ arguunt quidã per iſtum tex. ꝙ ſicut põt renun
ciari appellationi ſic poſſit renũciari reductioni ad arbitriũ
boni viri qð dic ꝑ cy. C. e. l. cũ antea vbi dicit ꝙ cautius ẽ
facere pactum de nõ petẽdo id qð peti poſſit ꝑꝑ iniquitatẽ
ꝙ ſimpliciter renunciare vbi vide ⁊ adde ꝙ dixi in. l. ſi de
meis. ſ. recepiſſe. s. e. in glo. ibi ſuperuenientibus vide. s. de
ap. l. ſi qs ꝓuocatus ⁊ ibi ꝑ B. ❡ In glo. imperij ibi ⁊ ſic ẽ
eſt ar. circa hoc dicit moderni aut iudex vult habere cõſiliũ
aduocati vnius ptis ad ſe informandũ ⁊ conſciaꝫ ſuã ⁊ po
teſt. aut ad ſñiam diffinitiuã ꝓferendũ. ⁊ non põt ꝑꝑ affec
tionẽ quã hꝫ ad cãm ar. ĩ. de teſti. l. fi. imo cõmitteretᷓ crimẽ
falſi reuelãdo pti. vt. ĩ. de fal. l. i. ſ. ſi qs cy. in addi. ⁊ ꝓpte
rea in cõmiſſionibus talibus dr remoto offõ aduocationis
apparet ergo ꝙ iudiciũ ꝓiudiciale non põt haberi cũ aduo
cato ptis. ſꝫ colloquiale. ⁊ informatiuũ qñ nõ eſt cõſiliũ auc
toritatis. ⁊ adde qð nõ. ĩ. de his que in teſta. del. l. pr. ⁊ i. l.
. ij. C. de ſen. experi. reci. ⁊ in aut. de tic. ⁊ ſemꝫ. ſ. ⁊ ꝙ ſe
pe. Et iõ ptes eligunt ſapiẽtes in cã. q: nõ dꝫ cõmitti ſuſpe
cto. C. de iudi. l. cũ ſpãlit. ſ. illud inſti. de ſatiſ. tu. ſ. ꝙ ſi ne
mo. de bo. auc. iudi. poſſi. l. cum plures.

De officio. Poteſtas arbitri depẽdet ex ꝯpro miſſo nec poteſt arbiter aliqd ꝯmit
tere alijs niſi arbiᷓ hẽat ptãtẽ hãc ex forma ꝯpromiſſi. h. d.
Qñqꝫ tamen poteſt aliqd cõpromitti quod dic vt. s. e. l. nõ
diſtinguemus. ſ. ſacerdotũ. An. ❡ No. ꝙ officium arbitri
eſt ſm tenorem cõpromiſſi ⁊ ſic de ptibus ſui functi. ❡ Sõ
ꝙ cõpromiſſarius alteri non cõmittit niſi hẽat ex forma mã
dati ⁊ ex. v. niſi. ❡ Item nõ ꝙ arbiter dꝫ decidere cãm nec
valet ꝓceptum ſuum ſi iubet denuo cõpromitti in ſe tantuꝫ
vel in ſe ⁊ in alium q: dicit nolle iudicare ſolus. ❡ Iteꝫ nõ
ꝙ ſi eſt cõpromiſſum de qualitate ſatiſdatõis arbiter hꝫ de
clarare non alij ꝯmittere. ❡ Item nõ ꝙ arbiter non poteſt
delegare. In tex. ibi niſi ad hoc. No. ar. ꝙ ſi ordinarius de
legat ⁊ dat potãteꝫ ſubdelegandi ꝙ delegatus poſſit ſub de
legare vigore illius poteſtatis. lꝫ alias hoc non poſſꝫ delega
tus ad vniuerſitatẽ cãm lꝫ pe. dixerit contrariũ cy. in addi. hoc ẽ
notandũ ꝙ delegatus ſubdelegat ſi eſt ibi clã p te vel aliũ.

Si domini. Arbiter põt mãdare ꝙ cõpare at principalis ſi eius perſona ſit
vtilis. vel neceſſaria. h. d. ſm primã lec. vel ſic ꝓcurator cõ
ſtitutus corã arbitro ſi non obtẽperat arbitro facit incidere
dñm in penã cõpromiſſi. h. d. ſm aliam lec. ⁊ vtraqꝫ nõ bĩl.
⁊ nõ. quod arbiter põt mandare ꝓcuratori lꝫ ꝓcurator nõ
cõpromiſſerit lꝫ ſit ꝓcurator cãe ⁊ non contractus. ❡ In
tex. ibi ſunt. ſ. per ſe ipſos.

r **Ed ſi heredes.** Quando fit in cõ promiſſo mentio
heredis inſtãtia cõpromiſſi tranſit ad heredem
. h. d. Intellige in hẽde heredis. vt. l. videamus
. s. ꝙ metus cã. nec obſtat qð nõ. bar. ĩ. e. l. ꝗuis ⁊ i' pꝫ an.

Rbiter ita. Arbiter non põt exercere ſuã poteſtatẽ vtraqꝫ pte
concorditer cõtradicente. h. d.

r **I duo rei.** Cõpromiſſum vnius reoꝝ
debẽdi non porrigiᷓ ad aliũ
niſi ſint ſocij. h. d. ❡ No. ꝙ duo rei non viden
tur ad inuicẽ fideiubere niſi ſint ſocii. ❡ Sõ nõ
ꝙ ab extrinſeca pſona que non eſt in cõpromiſſo deducta ĩ
pũc petiᷓ quaſi paſſiue niſi fingaᷓ eadem pſona rõne ſocie
tatis. ❡ In glo. imo ibi hẽo exceptionẽ hoc nõ eſt verũ. q:
qñ eſt pena appoſita laudũ non põt emologari vt nõ. in. l.
. ij. s. e. bal.

Semel commiſſa. In cõmiſſis pena ſem ꝑ cõmittiᷓ niſi ſit actũ.
vt ſemel cõmittaᷓ. h. d. ❡ No. ꝙ cõmiſſa pena diſſoluiᷓ cõ
promiſſum niſi ſit actum quod nõ diſſoluaᷓ in glo. quotiẽs
ibi agaᷓ tu latius. aut loquimur in pura pena. Aut in pena
que inſeriᷓ loco intereſſe primo cãu aut agitur ex diuerſis
cãis. ⁊ tunc põt ſepius agi puta ſi petiᷓ pena contractus ꝓ
mi ⁊ pena cõpromiſſi vt. s. e. l. ſi quis rem aut agiᷓ ex eodẽ
contractu ⁊ tunc non põt ſepius agi vt hic ſi ãt eſt pura ſꝫ
iſta loco itereẽ pticularis ⁊ ſepi9 ꝯmitti põt vt. ĩ. ð v. ob. l.
ſtip. Aut loco intereſſe totalis ⁊ tunc ſi ꝯmittiᷓ ſepius ꝓba
tur per eãdem. l. cum ibi nota. Aut dubitatur ⁊ tunc refert
Aut pẽa ẽ appoſita ſuper re principali puta ſuper principa
li ratione vel facto ⁊ intelligitur appoſita loco totaliᷓ intereſ
ſe vt in. l. fi. ĩ. de preto. ſtip. aut eſt inſta ſuꝑ ratõe rei acceſ
ſorie vel ſuꝑ quoddã facto incidenti tunc non intelligiᷓ ap
poſita loco totalis intereſſe ſꝫ loco intereſſe pticulare vt. ĩ.
rem. ra. ha. l. ſi ꝓcurator. adde Ja. bal. mar. de fano ⁊ Ja. ð
are. iſti dñt ꝙ licet dicaᷓ in cõpromiſſo rato manente ꝯpro
miſſo tamẽ non poteſt peti pena ⁊ res vt dixi s. e. l. ſa vera
opy9. ſꝫ qd operabuntur tunc illa verba ꝙ totiens pena ꝯmit
tatur rato manente cõpromiſſo pacto ⁊c. ⁊ dic pluraleꝫ cõ
miſſionem pene q: pluries cõmittetur ⁊ exigetur duꝫ tamẽ
in verbis ar. ĩ. de le. iij. l. fideicõmiſſaria ſ. ſi qs. ⁊. cy. in ad
di. hoc ꝓcedit ſm ſuam opy. ĩ laudo arbitri quod nõ poſſit
emollegari lꝫ ibi ſit clauſula ⁊ inde nec res peti vi laudi. Et
adde quod nõ in ſpe. de arbi. ſ. ſequi. v. qd ſi ĩ cõpromiſſo
pena. ❡ In tex. ibi nec amplius No. argumentuꝫ ꝙ ſi ſta
tutum dicit ꝙ q portat arma in palatio ꝓ qualibet vice pu
niatur in. c. Dl3odo qdã ſteit tota die in palatio vtruꝫ ſepi9

cōmittetur pēa ⁊ vr̄ ꝙ nō q: niſi ſemel cōmittitur. vt hic dr̄ vt.l.is q.ſ.de fur.⁊ q: non eſt interrupta portatio armorū intrando ⁊ exeundo in palatio nō cōmittit̄ pluries. ⁊ facit .ſ.de li.ho.exhi.l.iij.§.pe. Econtra hoc.q: aliud eſt in pēa conuentionali de qua hic loquit̄ aliud in legali. Sed dic de hac.q.vt.C.de ſuis fugitiuis.l.quicūq3 cū in tex. Facit.ſ. de termino amo.l.agraria hanc.q.habui de facto hic dicit ſtatut̄.ꝙ quicūq3 retinuerit vxorē alterius puniatur in.cc. Vl ſodo quidā retinuit p duos menſes vxorem alterius an puniat̄ quolibet menſe in.cc.ſi accuſet̄ de diuerſis menſib⁹ Et p3 ex p̄dictis ꝙ nō niſi phet̄ interruptio detētionis aliis eſt vnum delictū continuatum.⁊ non plura.q: pluralitas.⁊ reiteratio nō p̄ſumit̄ in delicti s.⁊ ita fuit determinati p.l.ſi ficiando.§.infans.ſ.de furtis.⁊ per gloſam.l.cum qui.§.i populiaribus.ſ.de iureiurā.

i **Jn pupillus**. Nō.ꝙ fideiuſſor tenetur ad obſeruationē cō promiſſi facti cū minore vide quod nō p ſ.in l.i.C.qui legipe.p.ſo.⁊ in ſpec.de compe.iudi. adc.§.pūo.v.ſed pone clericus vide circa legē iſtam quod nō.bar.ſ.e.ti.l.iij. An ⁊ ꝙ nō.bal.in.l.nō diſtinguemus.§. mulier. Jn glo.īmo ibi poſtea hoc non eſt verū q: tutor nō pōt ratificare id quod fuit geſtū ſine ſua auctoritate.vt.l. ſi.§.obligari.ſ.de auctoritate tu. ¶ Jn.e.vel dic hec vera. vt nō.in.l.iij.in p̄n.ſ.eo. Quero an tutor poſſit facere incidere pupillum in penā cōpromiſſi ⁊ eſt ar.ꝙ ſic.ſ.ea.l.nō diſtinguimus.§.ſi dn̄i.⁊ vide in eadē.l.§.ſi mulier ar.l.pola. .C.de his quos vt indignis.⁊ per.l.mino.§.minores.ſ.de mino.faciūt nō.in.l.i.§ ſi procurator.ſ.ſi quis iuſdi.non ob.

i **Jn feriatis**. Etiam dic feriata arbiter pōt cōpelli ad pronunciandū niſi ſint ferie inducte in honorē dei per legē vel ſtatutum.h.d.idē dicas ī repentinis.q: īdicuntur ob publicā leticiā ⁊ ius publicū ⁊ diuinū equiparāt̄ vt.l.ſi.C.de ſacro ſan.ec.⁊ ita nō.in cle.ſepe de verb.ſign. ¶ Jn tex.ibi exceptio.ꝙ nō tenuerit laudū rōne feriarū. ¶ Jn tex.ibi cōſtat ꝙ pponeret̄ ſub hac forma recte agere nō niſi alia.l.ec.⁊ ſic ſunt verba exceptionis ſ3 glo. intelligat ſm iac.de ra.⁊ cy.⁊ adde ſpec.in ti.de arbitro.§.ſi. v. ſed nunquid amicabilis.

Quamuis. Laudū formatum in pſona cōpromittentis tranſit ad heredē eius h.d. Nō.ꝙ in laudo ſemp vr̄ fieri mentio heredis ſ3 ſecus in cōpromiſſo.vt.ſ.ea.l.diem pferre.§.i.⁊.l.non diſtinguemus.§.ſi dn̄i.⁊.ſ.eo.l.ſed ⁊ interpellat̄.§.altero vel dic ꝙ negatiuū laudū tranſit ad heredē.h.d.⁊ vide cynū de ꝯtrahen.⁊ cōmit.ſtip.l.veteris. ¶ Jn tex.ibi iur cōcor.cū3 iſta rōne ſupra ea.l.non diſtinguemus.§.queſitum.

Cum pena. Quando offendit̄ pſona cui p̄ncipaliter eſt pmiſſa pena non cōſideraſ an interſit.h.d.ſecus ſi offendit̄ pſona in qua non eſt formatū cōpromiſſū.vt.ſ.e.l.aduerſus.vn̄ qn̄ cōtra in eadem pſona nō conſideraſ intereſſe.ſed qn̄ in alia.ſic ita dic glo.notabilis que allegat̄ pro ſingulari p doc.in.l.ij.§.ſi.cū .l.ſe.ſ.de ver.ob. Nō.ꝙ iſta exceptio tua non intereſt non impedit petitionē pene adde qd nō.extra .c.c.dilectus in glo.vt q: ibi quocunq3 modo nō.ꝙ ex cōpromiſſo debetur euictio qn̄ eſt cōpromiſſum de euict.quocūq3 mō res euincatur.ſecus ſi ſit cōpromiſſum ſimpliciter vt nō.ſ.e.l.nō diſtinguemus.v.non eſt cogendū.⁊ facit.ſ. ad trebel.l.heredi tas ex fideicom. Baldus.

n **Non ex omnibus**. Pena cōmittit̄ ſi arbitro non paretur in eo quod ptinet ad finē3 pbatōis vel ad aliqd dandum vel faciendū3 ſm naturā actōnis ppoſite ſecus ſi extra naturam iudicij aliquid arbiter iubeat puta nomina teſtiū edi aduerſario.h. d.l.iſta ſingularis. ¶ Jn tex.ibi ex ſn̄ia.ſ.interlocutoria. Nō ꝙ arbit̄ poteſt ptem cōtumacēm mulctare vt applicetur aduerſario vt hic non fiſco vt.ſ.e.l.arbiter intra non ob.ſ.de iudicijs. .l.ij.§.fi.q: ibi in iudice hic in arbitro ſm Guido. de ſuza. ſm hoc nō ꝙ arbiter poteſt facere p̄cepta pēalia ſ3 glo.ſentit hic cōtrarium ⁊ melius q: nō poteſt niſi habeat poteſtatem expreſſe p formam cōpromiſſi vel p naturam actōis interp̄tate exemplum.l.ſi cum exceptōe.§.hec autē actō ſ. ꝙ metus cauſa ⁊ ita tenui.ſ.e.l.quid tamē.§.ſi. ¶ Sō nō ſi arbiter pōt mulctare contumacē ergo nō eſt finitū cōpromiſſū per contumaciā. Sed cōtra.ſ.e.l.dic.§.ſi quis litigatorū. nam ſtatim pena cōmittit̄.⁊ deſinit eſſe arbiter.ergo ñ pōt mulctare.ad hoc rn̄det Guido de ſuza.ꝙ aut q: eſt contumax ad audiendā ſn̄iam.⁊ tunc loquit̄ cōtrariū aut circa pparatoria vel media cāe.⁊ tunc nō incidit̄ in penā compromiſſi ſm eum ſed nō eſt verū q: ex quo non cōparet facit ꝙ arbiter non pōt pcedere ergo incidit in penā vt in contrario.⁊ ſō ſolue.vt glo.⁊.l.intelligit qn̄ erat actum vt ſolueret̄ compromiſſum p contumaciā. ¶ Jtē nō.ꝙ ille qui intendit vti teſtibus nō tenet̄ edere nomina teſtiū anteq̄ pducat.⁊ eſt rō ne teſtes poſſint ſubornari vel impediri ab aduerſario ſecundū Guido. ſm alios eſt rō.q: nō tenet̄ qs inſtruere ſuū aduerſariū.vt.l.i.§.i.de liber.agno.nō de hoc in ſpe. de teſte.§.nūc dicamus.v.ſed nūquid arbiter ⁊.v.poſt hoc cū3 ſe.adde in ſpec.de recuſa.§.effectus.v.ſed pone.⁊ qd nō. J no.in.c.ex pte ex̄ de arbi.qd de teſt bus inſtri ⁊ glo.ſ. de edendo.l.i.§.i.in glo.d3 in fi. ¶ Querūt doc. vtrū ille q pdit libellū accuſatoriū teneat̄ inſerere teſtes veritas eſt ꝙ non q: pductio teſtiū ptinet ad media cāe nō ad principia de hoc per archi.vj.q.viij.pſcripta ⁊ per eundē3.iij.q.iij. ſpatium. Bartolus.

Cum arbiter. Cum vtraq3 ps eſt obediēs pena nō cōmitit̄.h.d.vide in ſpec.de cōtumac.§.i.poſt prin. ¶ Nō.ꝙ pena nō cōmittitur niſi p partē nō obſeruātem pti obſeruāti.ſecus ſi ſint in pari cauſa.vt hic ⁊.ſ.de rei ven.l.ſi.facit.l.cum pater.§.libertis.ſ.de le.ij. Baldus.

a **Arbiter calen**. Circunducit̄ citatō ſi iterum moriſ arbiter vel nō cōparet in loco vel ſi ſtat p ſtipulatorem.h.d. ¶ Jn tex.ibi cōmiſſum facit.l.ſi vt pponis pſes.C.qūo ⁊ qn̄ iu. ¶ Jn tex.ibi plena vide ſ. .ſ.de conſti.pecu.l.item illa. ¶ Nō.ꝙ nō cōmitit̄ pena ſi qs non cōparet in termino in quo nō expediebat cōparere facit ꝙ poſtq̄ p̄s reddidit libros.⁊ ſic non h3 ius conficiendi acta ꝙ nō currit terminus dāni quaſi habeat̄ pro mortuo ex quo non poteſt exercere officium.

c **Cum liuil**. ¶ Nō.ꝙ ſi cogiſ laudat̄ ille qui non d3 cogi non t3 laudū facit.ſ.de iudi.l.ij.poſt prin.lra tamē iſta vr̄ dīc ꝙ h ſit q: non ſit capax officij rōne etatis ſed glo.non ſtat in hoc niſi in minore.xviij.ānis. ¶ Nō ꝙ pres non poſſint diſpenſare ſup etate.ſecus in principe. vt.l.quidam de re iudi. Jtē nō.ꝙ minor pōt reſtitui aduerſus acceptationē officij vnde ſi acceptaſſet fideicōmiſſariā3 vl̄ ſcidicaturā.⁊ ledit̄ pōt reſtitui. Ex̄ nō ar.ad.q.dic ſtat⁹ ꝙ carta fcā a mīor̄.xx.ānis valeat.⁊ teneat ſ3 ñ fcā a mīor̄ Vl ſodo qr̄ an maior.xx.⁊ minor.xxv.poſſit r̄ſtitui ⁊ vr̄ ꝙ ſic ar.huius.l.tamen cōtrarium eſt verū q: l3 ſtatutū limitat etatem tamen non ſtat ī hoc ſolo ymo ea3 limitat ⁊ affirmat cōtractum ergo non datur reſtitutō vt.C.de epi.⁊ cle.autē ſi captiui ⁊ ſm iſtam ptem diſputando determinauit Ja.ō bel.hic non ob.l.nr̄a q: hec.l.limitat etatem non tn̄ vltra pcedit ꝯfirmādo facit ꝙ nō.ī.l.i. de hijs q ve.eta.īpetra.

a **Arbiter intra**. Arbiter non poteſt iubere aliquid dari vel fieri ei q non cōpromiſſit etiam ſi iuberet dari fiſco vel eccleſie ⁊ etiam ſi iſta licentia eſſet ſibi data p formā3 cōpromiſſi.h.d.quod eſt nō. ¶ Nō.ꝙ l3

in cōpromiſſo ſit data poteſtas arbitro cōdemnandi in aliq̄ pena tā fiſco q̄ pti debeatur ſoluī illa pars que venit appli canda pti nec eſt locus iuri accreſcēdi in penis ⁊ ſic facit ad qōem dicit ſtatutum ſi qs fecerit tale qd puniat̄ in centum quorū centum dimidia ſit aduerſarij dimidia eccleſie romāe Modo eccleſia remittit penā an aplicet̄ aduerſario certe ſi vt hic ⁊ adde hic.l.i.ꝭ.ō iure fiſci ⁊.C.ſi ſuus expon.ne.l. .ij.⁊ facit ad nō.in.l.illud.C.ſa.ſan.eccle.

d **Erebus**· Si cōpromiſſū ē generale. petitō ſpālis denuo agēs ad nō petita ſi incidit in penam niſi obmiſit ſtudioſe hoc.d.ſecundū primam lec.vel ſic vᷓ eſt generale cōpromiſſum.⁊ generalis petitio ⁊ generalis ſnīa abſolutoria.ſed ꝓſecutio fuit ſpālis.ſi denuo agat̄ ad ñ ꝓſecuta non cōmittit̄ pena.niſi dolo obmiſiſſet ꝓſequi hoc .d.Et intellige q̄ denuo agebat̄ corā iudice finito iā com promiſſo.¶ In tex.ibi in petitione ꝓprie ſm primā lec.vel in ꝓſecu.peti.poſt lit.cōt.improprie ſm ſaꝫ lec.¶ In tex. ibi pnunciauit ꝓprie ſm primā lec.vel ſpecifice ſed indifi nite ſic ſm ſecundā lec.¶ In tex.ibi q̄ ſi iſte.ꝟ.alibi nō re perit̄ vt nō.C.de indi.l.iꝫ ſm pe.q dicit per iſtū tex.q̄ iu ra que dīt hanc ſnīam generalē in effectu limitari p ꝓſecu tionē ſpālem intelligunt̄ qñ ꝓſecutio ſpālis fuit facta bona fide ſecus ſi ex certa ſcīa ſit obmiſſa ꝓſecutio.q2 tunc eſt i dolo ⁊ in mora ⁊ iō tunc ſibi nō patrocinat̄ equitas excep tionis.¶ In tex.ibi pōt q2 ſnīa arbitri nō parit exceptōeꝫ ſecus ſi petur.vt.l.iꝫ.ꝭ.e.¶ Nō.ex quo q̄ quis generalit̄ cōpromiſit tenet̄ corā arbitro deducere ⁊ proſequi oē ius ſuū quod ſcit ſe habere.vel incidit in penā ſi poſtea coram iudice ꝓſequat̄.⁊ rō q2 videt̄ impediſſe ne arbiter pnūciet de toto qñ fuit petitio ſpālis.qꝛ vero generalit̄ eſt rōne ge neralitatis ⁊ doli ſui.¶ Itē nō.q̄ ignorās excuſat̄ a pena cōpromiſſi.Et eſt arg.q̄ iuſta cā litigādi ⁊ petēdi reductō nem laudi excuſat a pena cōuentionali ⁊ legali.¶ Iteꝫ nō q̄ ꝓſecutio ſpālis non patrocinat̄ ei q debuit generalr̄ pro ſequi.Itē nō.q̄ valet laudū latuꝫ ſup quibuſdā lꝫ compro miſſum fuerit generale q̄ intelligit glo.vez qñ erat cōpro miſſum ſimpliciter.ſed nō ſꝫ qd puta q2 erat actū q̄ poſſꝫ laudare plures.ſed tn dic ēt ſi ſit ſimpliciter vnū.nec ob.ꝭ .e.l.quid tñ.q2 ibi intelligit̄ qō non pōt pnunciari pro pte ſup ꝓſecu.Si ät quedā ſunt ꝓſecuta.⁊ quedā non valꝫ lau dū ſup ꝓſecutis tñ ⁊ ita loquit̄ hic rō.q2 de alijs non pōt iudicari cū non ſit de his cognitū nō.tñ modū loquēdi glo. quam neſcis alibi.Baldus.

i **Ater caſtellanum**· In his q̄ habent cām ſucceſſiuā nō ſufficit ab initio eſſe factum niſi ꝑſeuerantia ſubſequat̄ h.d.ſm bar.ſm lec. Rog.vel ſic ſufficit q̄ arbiter in diuiſorio dicat termino vt̄ diuido lꝫ non addiciat verbū cōdemno.q2 tacite vr̄ manda re qō ſeruet̄ id quod facit.h.d.¶ Nō.q̄ arbiter pōt imit tere terminos ⁊ dꝫ ei ſtari.Ex hoc ēt nō.q̄ dꝫ ſtari facto ar bitri ſicut dicto ſm tertiam lec.¶ In tex.ibi terminet̄ ita q̄ erat electus ēt ſup executione facti.⁊ facit.C.finiū regū.l. ſi quis ſup nō.q̄ non ſufficit ſemel paruiſſe in eo q̄ requi rit pacientiā ſucceſſiuā.⁊ facit.ꝭ.lo.l.ſi is lege.ꝭ. colonus. Item nec in tabul.iudic.vt.ꝭ.de iureiu.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori ¶ Item nec vbi qs tenet̄ poſſeſſionē tradere.⁊ deffendere iduciā.vt.ꝭ.de acq.poſ.l.pmiſceri.ꝭ.ſpēs ⁊ facit q̄ nō.C. de vſufr.l.corruptionē.⁊ quod nō.cy.C.de inſti.⁊ ſubſti. .l.ſi herede ⁊ dy.ꝭ.de adul.l.ſi adulteriū .ꝭ.i.⁊.ꝭ. de his q ſunt ſui vel alie.iu.l.iij.ꝭ.fi.ſecus ſi eſt in obligatione factuꝫ vel datū momētanea.vt.ꝭ.de ſolu.l.in numerationibus i fi. ⁊ facit.ꝭ.de contrahē.emp.l.ſi eſt.⁊ de re iud.l.nēſenius.ꝭ. fundū.⁊.l.i.C.de pac.in fi.magne glo.¶ Item nō.q̄ arbi triū pōt cōmitti non ſolum de lite.ſed etiam de executione litis hoc dicit.Bal.

c **N compromiſſis**· Cōpromiſſuꝫ nō egre dit̄ pſonā.h.d.Adde quod nō.Ja.de ra.de le. .i.l.ſi ſic.ꝭ.fi.Baldus.

d **E his rebus**· Cōpromiſſuꝫ nō por rigitur ad futura.h .d.rō.q2 nec de his pōt eſſe iudiciū niſi in com promiſſo ſit dictū ſm B.de ſuꝫ.⁊ nō.in ſpec.ō arbi.ꝭ.ſequit̄.ꝟ.qd ergo.⁊ adde q̄ nō.ꝭ. de ꝓcur.l.oium.

f **I compromiſſum**· Preſentia ſolius pu pilli vel mentis exiſtum non reputat̄ pro pñtia niſi reſiſtat ei legiptimus pñſalis.h.d.cū.l.ſe.⁊ prin.ſe.¶ Nō.q̄ vbi ſit mentio de pñtia ſimpliciter intel ligitur de legiptima preſentia.

f **Ed interpellatur· Arbiter**· Nō.q̄ arbiter pōt elligere nunciū q citet in cā.⁊ vide in ſpec.de cita. .ꝭ.i.ꝟ.ſed nunquid arbiter.¶ Quero an arbiter poſſit cita ri teſtes ſpec.dicit q̄ non q2 quo ad eos arbiter non eſt ar biter vt in ſpec.de arbi.ꝭ.differt.ꝟ.item arbiter non citabi tur ergo p iudicem vt cōpareant corā arbitro ēt ſine citatō ne depoſuerunt valet ergo teſtimoniū vt nō.infra de his q vt indig.l.poſt legatum.ꝭ.is vero.

f **I ab altera**· Compromiſſum nō trā ſit ad hēdeꝫ ſi vna ps fe cit mentionem heredis altera non q2 non dꝫ clau dicat̄.h.d.¶ Quero ſi cōpromiſſit priuatus cū abbate de qōne quā hꝫ cum eccleſia ⁊ mortuus ē abbas nū quid eſt ſolutum cōpromiſſum ⁊ vr̄ q̄ ſic vt.ꝭ.de acquir.he re.l.p.epiſtolam ⁊ ita ibi nō p Ja.de ar.ſꝫ ſupra.e.l.ſi vnus .ꝭ.ſꝫ ſi plures.dicit aut fuit cōpromiſſuꝫ p nom̄ appellatiuū ⁊ non finit̄ Aut per propriuꝫ ⁊ finit̄.Sꝫ.B.dicit q̄ qualit̄ cūq3 ſit cōpromiſſum expirat morte q2 tacite agit̄ hoc vt p nom̄ appellatiuꝫ intelligat̄ cōpromiſſum cū ſit monaſterij non abbatis.Item debꝫ vt hic ⁊.l.de meis.ꝭ.e.cy.in addi. pꝫ ergo q̄ quouis cōpromittētium mortuo ſoluit̄ cōpromiſ ſum de hoc nō B.ꝭ.e.l.non diſtinguemus .ꝭ. ſi dñi ⁊ vide. Inno.de ſben.e.p illoꝝ.

a **Rbiter ex cōpromiſſo**

Arbiter non poteſt ꝓrogare terminum ſue pote ſtatis ſeu quaſi iuriſdcōis niſi hoc habeat p for mam cōpromiſſi hoc.d.Et facit.ꝭ.e.l non diſtinguemus.ꝭ. queſitum.¶ Extra queritur vtꝝ poſſit fieri ꝓrogatō p vnā ptē abſente altera pte q2 vnus in vno loco alter in alio dīuꝰ ſis hōis coram arbitro ⁊ abſente pte ꝓrogauit cogita cy.in addi.ſoluit q̄ tenet ꝓrogatō ar.ꝭ.de iudi.l.iij.ꝭ.cōuenire q2 non deſideratur hic preſentia cum non ſit cōtractus ſꝫ que dam cōmiſſio niſi forte rōne pene que non debetur effectua lr̄ niſi p ſtippullationem facit.ꝭ. de ac.⁊ ob.l. cōſenſu.apꝑꝫ ex pdcīs q̄ cōpromiſſum poteſt fieri p partes ſeorſuꝫ.Itē ꝓrogatio.Sed ad hoc vt pena cōmittat̄ promittatur alteri recipienti ꝓ pte.ꝭ.de ac.⁊ ob .l. quecūq3.

f **I de re ſua**· Nō.q̄ qs pōt arbit̄ eſſe in cā ꝓpria.Itē nō.q̄ qs non poteſt imponere ſibi legem facit.ꝭ.de fide iuſſ.l.paulus.ꝭ.paulus. ¶ In glo. ideoq3 ibi ſi libertus q2 in dubio intelligitur cōpromiſiſꝫ tāq̄ in arbitra torem vt res valeat ⁊ ñ pereat vt extra de iure iuran.capꝰ. quintaualliſ.Sꝫ qdam dicunt.Aut dr̄ arbitrium noſtrū vel in voluntate ordinata ⁊ valꝫ.Aut dr̄ in meram ⁊ plenam ⁊ liberam voluntatem ⁊ non valꝫ ſm Ja.de are.Sꝫ.B.dicit q̄ ſemper vr̄ cōpromitti in voluntateꝫ ordinatam ⁊ ſic pōt reduci ad arbitrium boni viri ar.ꝭ.mā.l.creditor. ꝭ. lucius ⁊ ſoluit gl.iſta ⁊ dixit.C.de doſ.pmi.l.ij.cy.in addi.⁊ per eandem in.l.iſta. C.ne qs in ſua cā ⁊ vide Inno. extra de

ceſſ.c. venerabili ⁊ de ꝓben.c. ꝑ ſſoꝝ. tu poteſ dic̄ ꝙ duo ſunt ꝯpromiſſa vnum in arbitrium aliud in meram volunta tem vt.ſ.e.l.celſus.§. idē ait ⁊ ex pᵒ capite valeat ꝯpromiſ ſum ſ3 ſm̄ capiꝫ viciet̄ q3 cum apponatur ad audiēdum non hꝫ viciari ſ3 viciare vt.l.cum ꝓcurio.facit ad ꝓdicta q3 libera voluntas eſt contra naturā arbitrij boni viri ſicut ap paret ex vi ſermonis facit.l.fideic.§.q̄ꝗ.ſ.de leg.iij.Bal.

Si quis iuſſus. Lex iſta breuis ē ⁊ non ſumatur vide gloſam per te.

¶ Naute caupones ſtabularij vt recepta reſtituāt. Rubꝛ.

Ait pretor. In tex.ibi cohemndi .i.cōueniendi.⁊ alle gatur iſtud prin.ꝙ hoſpitator non teneſ quē recipere niſi velit. In ꝯrariū facit.l. .i.circa finē.⁊ quod ibi p doc .ſ.aduerſ. nau. Sō allegaſ ꝙ nō d3 dari.ſed ſubtra hi materia delinquendi hoc dicit.

Qui ſunt igitur. Nō.ꝙ reſtringiſ hic ſignificatio naute ad patronū nauis.q3 ad eius fidē vſ cōſtui. ⁊ ipſe ex recepto teneſ ſi recipit p ſe vel per magiſtrū nauis cius officiū eſt ge nerale vel p cōmiſſarios cuſtodie.quorū officiū eſt ſpāle cir ca cuſtodiā.vel quicūq3 recip at habēs ab eo mandatū taci tū vel expreſſum ſed ex facto ſimplicis naute ſine mādato nō obligaſ exercitor ex recepto.q3 nō recipit vere nec īter pretatiue.⁊ hoc vult iſta lr̄a.nāq3 receptio cōſenſum deſide rat. ⁊ iſte nō cōſenſit p ſe nec p alium. Itē nō.ꝙ nemo obli gatur ex cōtractu vel quaſi niſi p ſe vel aliū habentē māda tum a ſe ar.contra.ſ.de nego.geſt.l.ex officio.

Nectoriis. Statuū in naui vēdicat ſibi locū in nauicula.h.d. ¶ Facit ad q̄ōē3 dicit ſtatutū ꝙ q cōburrit domū puniaſ in tm̄ ꝙ d3 puniri ēt ſi cōburrit d. nauiculā facit.ſ.de euictioni.l.ſatiſfac.

Caupones. Nō.ꝙ nemo pōt obligare dn̄m cum eius officiū ad hoc non por rigaſ ⁊ ideo caupo l3 obligaſ ex recepto p ſe vel per facto rem hoſpitij non tn̄ per illum q lauaret paſſides. q3 officiū eius ad hoc non porrigitur.

Ait pretor. Dictum eſt de pſonis .nunc dicit de rebus.

Item pomponius. Genitiuus nō ſo lum ſignificat do miniū.ſed ēt poſſeſſionē ⁊ detentionē vbi agitur ex fide ſuſ cepta.h.d.§.nō.nō.ꝙ dixi in ſūmario. ¶ Itē nō.naturam iſtius actionis q3 ꝓferſ dn̄o. Extra inducit iſte tex.in arg. ad q̄ōnem de ſtatuto dicēte ſi quis fecerit inſultū ad domū alicuius q3 iſte genitiuus nō ſignificat dn̄ium tm̄. ſed ēt ha bitationē vt.ſ.d iniur.l.lex carnelia alias cornelia.§.i.⁊ fa cit in ſpec.de ꝓba.§.videndū.v.ſed pone ſtatutū ſecus vſ ſi ſtatutū dicat ſi quis percuſſerit in domo percuſſi.⁊c̄.ꝙ req raſ dn̄ium.vt.ſ.de relig.l.ij.§.in locū. Tum aduerte.q3 qn̄ q3 agitur rōne cōuentionis tunc loquiſ iſte.§.qn̄q3 agiſ rō ne pſone tunc loquiſ .d.l.cornelia.§.i.qn̄q3 agiſ rei ſui iuris rōne tunc loquiſ dc̄s.§.in locū.⁊ facit ꝙ nō.ſ.de origi.iu. .l.ij.§.i. ¶ In glo.nō.ar.iuſ.l.ij.§.i.bal.

Recipit autem. Nō ꝙ naute caupo.ſta ipſo facto videnſ recipe ⁊ ꝑmittere ſaluum fore.ſ.patiendo res intromitti q̄uis nō ſint ei ſpāliter aſſignate vnō ſi tu patiēte hoſpitatore mittis ronzinum in ſtabulo poſtea alibi vadis ⁊ cum reuerteris ſi inuenis ronzinum hoſpitarius teneſ tibi etiā3 ſi nihil ſibi di xeris ⁊ etiā3 ſi ibi nolebas hoſpitare de ſero ar.ſ.c.l.gratis in principio. ¶ S3 quid de eo q poſuit fardellū in camera ⁊ dum redderet non inuenit ipſum ⁊ dic̄ ibi fuiſſe magnam q̄titatem pecunie iuis inuolutam ꝯtra negatur hoc mō

q̄ſ verum huic credaſ vel non hāc q̄ōnem format rogleriuſ ſuper hoc ti.ſac.ſ.depoſiti.l.i.§.ſi ciſta.dic de hoc vt nota. Inno.in.c.ſup eo.extra ꝙ me.cā. ¶ Querit gl.quid ſi igno rante hoſpitatore res intromittaſ ⁊ dicit eū non teneri de re cepto.⁊ dicit verū q3 in recipiendo nō cōſenſit q3 ignorauit ⁊ facit iſta glo.ꝙ excuſeſ receptator ꝓp ignorantiā facti.⁊ ad hoc tendunt leges in ea allegate.

Si ita de facto. Idē ait. Nō.ꝙ poſtq̄ valeria eſt recōmēdata hoſpita tori l3 extra hoſtiū perierit eſt eius periculum. Item nō.argumentū ꝙ illud quod fit iuxta rē videſ fieri in re.vn̄ illud qō fit iuxta hoſtium videſ fieri in domo ve ritas eſt in cōtrariū.q3 quod fit in hoſtio bene vſ fieri ī do mo.vt.l.i.§.cloace ⁊ appellatione ⁊ tribus.ſ.de cloacis. ſ3 illud qō fit iuxta hoſtiū nō vſ fieri in domo q3 dictio in de notat intrinſitatē facit.ſ.de his q deic.vel effu.l.i.§.hec ver ba. Itē facit qō in.l.quidā yberus.ſ.de fur.vt.predi. Bal.

Ex hoc edicto. Ex primo capite ꝓ ficiſciſ actio ī ſimplū ⁊ de hoc inueſtigat hic cur fuerit introducta cū videbaſ fuiſſe ciuile remediū.h.d. ¶ In tex.ſ. improbitaſ.ſupple circa. ¶ In tex.ibi dolus veteris vel in terpretantibus ſicut eſt lata culpa. ¶ In tex.ibi cōtingerit. vt excuſeſ caupo nō ꝙ nulla actio d3 intelligi fruſtra intro ducta.q3.l.nihil facit fruſtra ſo nō.ꝙ in iſta actione venit eīs culpa non tn̄ caſus fortuitus.q non potuit ꝓuideri ꝓſe tim ſi eſt talis caſus qui accidit inuito.vt vis maior. nā lic3 obligatio contrahaſ rōne officij.tn̄ non porrigiſ ad hunc ca ſum facit.ſ.de eden.l.ſi qs ex argen.§.fi. ¶ Ex ꝓdictis ap paret ꝙ de rebus ſubtractiſ ſine culpa hoſpitatoſ.non tene tur hoſpitator niſi eſſent ſubtracte p eos.quorū opa vtebaſ in hoſpitio.q3 intelligiſ culpa ꝓcedēte.⁊ ꝙ videbaſ opera maloꝝ hominū.vt.ſ.e.l.i.§.pen.⁊.ſ.fur.aduer.nau.l.i.ī fi. ¶ Sed quid ſi iſti erant homines bone fame.⁊ nō ſoliti ta lia cōmittere an excuſaſ hoſpitator ⁊ vſ ꝙ ſic.cū nulla cul pa poſſit aſcribi ar.ſ.como.l.argentū.hoc qō fuit de facto ī quodā hoſpitatore vallarū alpibus bononie. Nō.ꝙ eſt re primenda hoſtium iniquitas cōcoꝛ.ꝓhemiū decretalium. ¶ Item nō.hic in glo.inter leuiſſimā culpā ⁊ caſum fortui tū non eſt dare mediū. ¶ In tex.ibi eo modo.ſ.quo naute. ¶ In tex.ibi recipiunt.ſ. res fran.ac. ¶ In tex.ibi nō tei huiſ.ſ.iſta actione. Nō.ꝙ caupo nauta ⁊ ſtabularius tene tur de recepto qn̄ recipiūt iuxta officiū ſuū ſeu iuxta artem ſuā quā faciunt. Si aūt hoc nō concernit officiū ſuū puta ho ſpitator nō recipit a viatore.ſed ab amico vel vicino nā ſub contēplatione artis non teneſ ex hoc edicto.q3 non recipit vt talis quod nō. Et p hunc tex. dicit Sa.in.l.nulli .C.quo ap.nō reci. Nō ꝙ ſindici q habent ſindicare officiales non poſſunt intromittere ſe de eo quod geſſerit ex officiū vt pu ta.ſi ante cōtraxerāt vel delinquerāt extra officiū facit .l.nō diſtinguemus.§.itē ſi qs rome.ſ.de arbi.⁊.ſ.de iniur.l.nec magiſtratibᵒ.⁊.ſ.d iudi.l.ꝑs litꝫ.⁊.ſ.d of.ꝓſi.l.ſenatuſcon. ¶ Sō facit in ar.ꝙ camerarij ſeu ꝓpoſiti artium non hīt cognitiōem de eo ꝙ non pertinet ad artem puta de q̄dam ſucceſſione.ut .C.de iuſ.o.iu.l.p iniqui. ¶ Itē fac ad q̄ōē3 de ſtatuto ꝙ filiuſfa.non poſſit ſe obligare niſi ſit artifex ꝙ tunc valet obligatio q̄do ꝯtrahit occaſione artis.ſecus ſi nō cōcernit artē facit.C.ad mace.l.fi.⁊ ibi p doc.nam cū3 iſta verba ſignificent quādā qualitatem op3 ꝙ iſta qualitas reſ piciat ferm̄ principale alias nil opatur ar.ſ.de noxa .l.in.de lict.§.ſi extraneus. ¶ In tex.ibi hec aūt actō.ſ.in ſimplum ex primo capite Baldus.

Nouiſſime. In tex.ibi honoraria actō.ſ.ꝯtra exercitorem. Nō.ꝙ non poteſt ſimul agi nec etiam ſucceſſiue ꝑſecutoria ⁊ penali etiā cōtra diuerſos ⁊ eſt rō q3 hic cadebat electō inter pſonas ita ꝙ ex ui electōis nō ex natura rei ⁊ pene. ¶ In glo. vt hic ibi

et poteſt hec eſt vera ratio q: ius agētis ꝯſtuit in cōuentum q̄do eligitur exercitor. ¶ In eadem glo. ibi nō in plus alle. gatur iſta gloſa q cōdēnatus in minori q̄titate q debuit cōdēnari poſſit iterato accuſari ⁊ ꝯdēnari ī illo pluri quod ſepe cōtingit q̄do ī prima accuſatione eſt obmiſſa qualitas que poſtea regitur in ſc̄a accuſatione que bat3 aggrauat de lictum ⁊ penam ⁊ hanc ꝑtem tenet bar. ꝟ. de accuſa. l. ſenatuſ conſult. Alij dixit cōtrarium dicentes q iſta glo. non d3 intelli gi in accuſatōe ad vindictā q: ibi ſi cōſideraf effectus vt. ꝟ. ō iniur. l. quod ſenatus. Item nec qualitas pōt addi niſi in pendēte iudicio cū veniat incidēter. ⁊ nō p ſe. vt. ꝟ. de nora. l. in delict. §. ſi detracta. ¶ Itē q: de delicto eiuſdē hoīs nō eſt ſepius diſputari ſiue ſit condēnatus ſiue ſit abſolutus vt. ꝟ. e. l. l3. §. ſi. vnde cū oīa iudicia crīalia ſint ad vindictā3 ſequit q denuo ꝓcedi non pōt nec eadem. l. nec alia a pri mo inchoata facit q nō. de calum. l. i. §. i. Preterea ſi poſſet denuo agi ergo poſſet ita abſolui ſicut ⁊ condēnari. ⁊ ſic te neret ſnīa cōtraria prie. ⁊ ꝓiudicaret ſiſco in pria condem natione cōtra. l. primā cū ibi nō. C. qn̄ ꝓuo. nō eſt ne. ⁊ iō iac. bu. cōſuluit pro iſta pte q poſt ſnīam condēnatoriā nō poſſit formari noua accuſatio rōne qualitatis obmiſſe ī pri mo iudicio ⁊ in ſc̄o adiuncte. ⁊ eſt cōſiliū valde elegās. An no pſo fuit de facto aſſiſſij ⁊ collegiū huius ciuitatis conſu luit tñ in diſcordia vt ꝓcederet accuſatio. ſed ⁊ forte male. ⁊ adde qō nō. inſti. ſi quadru. pau. fe. di. in ſi. Bal.

a **Auta· Quecunq3·** Nō. q furtū ⁊ damnū datum ponunt tanq̄ ſpēs ſeperate. ⁊ iō ſi ſtatutū dicit q de dāno dato credat ſacra mento accuſatoris nō erit ita in furto. niſi quatenus diſpē tet ius cōe. vt. C. vñ vi. l. ſi qui. vnde ſi aliqs de vinea mea portat ſarmenta ⁊ non inciſit ipſe. ſed portauit inciſa. ſicq3 non dedit damnū ſed cōmiſit furtū non ſtabit ſacramento accuſatoris facit. ꝟ. de in litem iur. l. cū furti. intellige nō ſta tur de ipſo furto. ſed de extima ōe ſic ꝓbato furto. vt ibi.

l **Icet gratis·** Ratio dubitādi erat q: nō v debat tāq̄ caupo ſed tanq̄ amicus recepiſſe. h. d. Bal.

Si ſeruo meo· Nō. q ex eodem facto oriunt actiones hincinde q: nō oriunt eadē rōne ſ3 diuerſis. ⁊ ſic non ob. rō cōtrario rū q: non ſunt cōtraria. ſed diſſeperata hoſpitator tenet. q: hoſpita or tris. q: dominus locator.

Sed ſi damnum· In ter. ibi extimare ſolet. §. alias. Nō. q damnū datū in ſeruo q ſeruit cauponi. nō ptinet ad hoc edi ctū. ⁊ eſt rō. q: non eſt hic ſeruus tanq̄ viator cu3 hoc edic tum intēdat ꝓſpicere ſolū viatoribus. Facit ēt in arg. An ſi vnus de familia poteſtatis offendat aliū de alia familia ſit eadē pena ac ſi extraneus offendiſſet. ⁊ eſt hic arg. q ñ fac. l. o3. §. l3 ſi qdē. ꝟ. e. ar. cōtra. ſ. e. l. l3 ⁊ ipi. §. ſi nauta.

In factum quoq3· Hic loquit de actō ne ī factū in duplū ex ſc̄o capite edicti. Nō. q actio in factū non cōpetit ex fa cto viatoris ſed ex facto eius cuius opa exercitor vt ſ qō intellige cū diſtinctione. l. prime. §. ꝓuotū. ꝟ. e. ¶ Item nō. de iſto verbo viator quo multū vtūtur theologi. ⁊ oēs voca mur viatores q: debemus ire ad patriā. Bal.

Poſſumus autem· Nō. q iſte. §. loq tur de actōe in du plum ex ſc̄o capite. ⁊ dicit q ſi fecit furtū. al̄ e cuius opera exercitor vtebat pōt agi contra ipſm furtū facientem. Ite3 cōtra exercitorē tñ vtrobiq3 d3 ī libello deduci. ⁊ ēt poſtea ꝓbari factum certe pſone ſpecificari ergo d3 pſona que fe cit q eſt nō. de hoc. ſ. e. in rubrica. ¶ Sō nō. q vnius abſo lutio alteri ꝓdeſt. ⁊ eſt nō rō. q: ſi abſoluit fur. amodo non pōt cedi actio exercitori. Si āt abſoluit exercitor tūc eſt ſo la illa rō q: ō delicto eiuſdē hoīs nō d3 ſepius diſceptari. ⁊ fa cit iſte. §. ad duas. q. Accuſat ſindicus q non denunciauit maleficiū cōmiſſum a quodā aduena cuius nomen ignora tur an ꝓcedat accuſatio ar. q ſic. ſ. q metus cā. l. ſi cu3 ex cep. §. in hac p hunc. §. vt determinari q: certa pſona facie tis d3 nominari nō obſtat. ij. q. viij. c. libellorū. q: ibi loquit de incertitudine reſpectu iniuriantis paſſi ⁊ iniuriati nō reſ pectu incertitudinis iniuriantis facit. ſ. de dolo. l. itē exigit ⁊. l. ſed ex dolo. §. in hac. ¶ 2° facit in argumentū q abſolu toria lata pro delinquēte ꝓſit ſindico. vt nō poſſit accuſari tanq̄ nō denūciauerit. q: eſt eadē cā deffenſionis. ¶ Item eſt argumentū q abſolutoria lata pro tabellione ꝓſit ei qui dr̄ feciſſe falſum inſtrumentū ad idē facit. C. de adulte. di. l. i. ⁊. ꝟ. ad ſille. l. in cognitione niſi videas q ibi loquit in hīs q debebāt cōueniri quodā ordine. ⁊ iō abſolutoria primi obſtat. ⁊ par impedimentū. vñ cū ꝓcedat in ꝓdicta q̄ ſtione accuſatio facit. ꝟ. de adul. l. denūciaſſe. §. qr. ⁊. l. nihil. §. i. hoc ꝓbo p rōnem. q: ſi abſolutio vnius ꝓdeſt ⁊ ñ poſ ſent ſimul cōueniri in eodē libello. vt in d. §. querit quod ē cōtra caſum legis aibſeras. ꝟ. de fal. ⁊ cōtra id q legit ⁊ nō in. l. i. §. ſi reus alias accuſator mo. fue. ⁊ vide inno. in. c. cū cām q ſi. ſint legi. ⁊ facit. l. ij. C. de fide inſtru. ⁊ vide qō i ō archi. ij. q. i. c. notū. ¶ Item eſt argumentū q ſi de eodē de licto ptinet cognitio ad iudicē ſecularē ⁊ eccleſiaſticū extra de man. prin. c. ſi vero canonicū q non poſſit vterq3 inqui rere ſed ſit locus ꝓuentioni. Sed H. dicit cōtra. q: vnus in quirit ad imponendā penā tpālem alter ſpūalem q: qu te nus extendit ſe eorum iuriſdictio. ita nō. H. C. de ſacro. ſan. eccl. l. placet. ⁊ vide archi. v. q. vj. c. pſbiteri el ſo. ¶ Item nō q libellus de3 eſſe certus q̄tum ad perſonas ſed q̄do q3 tolleratur incertitudo ⁊ generalitas vt. l. i. ciuilem. C. de fur. ⁊ in ſpe. de offō. iudi. §. i. v. porro. ¶ In glo. ſi cui dam na ibi vel cōiter nō. hanc ſolutionem q vbi ſem vnus ad alium porrigitur ibi ⁊ abſolutoria ſnīa porrigitur q tene bñ menti.

d **Ebz exercitor uer· cete rum·** Nō. q ſi familia potātis pñſij delin qt ex deſtrictum pñſij q de hoc pote ſtas nō poteſt inquietari ar° iſtius. v. ⁊ adde quod nō. Inno extra de accuſ. c. nulli epōrum ⁊ de etate ⁊ quali. c. cum ſit.

Item ſi predixerit· Nō. q pteſtatō releuat ꝓteſtantē ſi aduerſarius cōſenſit ꝓteſtationi ſm tex. ſm glo. ēt ſi nō ꝯ ſenſit in ꝓiudicialibus tñ non releuat ꝓteſtatio vt extra de cōſti. c. cū. dl3. ferrarienſis. ¶ Itē nō. q ꝓteſtatio d3 pcedē re actū. ⁊ adde in ſpec. de fideiuſ. §. i. v. qd ſi fideiuſſ. priuſ quā. ¶ In glo. facias vim ibi tunc tenet ergo ſimplex tra ditio clauiū non liberat hoſpitatorē a periculo in totū tamē modificat obligationem vt non teneat tunc de culpa leuiſſi ma ſ3 gl. que hoc dicit ex ſuo capite nec ꝓbat p l. ¶ Quid ſi recepº in hoſpitio apponeret aliū cuſtodē an eximat hoſ pitator facit. ꝟ. vſufr. quēadmo. ca. l. pe. ꝟ. e. l. ſi vt certo. §. ſi me rogaueris ⁊. §. ſi cu3 me peciſſes ⁊. ꝟ. loca. l. tris exco rū hic tñ glo. dat materiam ei q recipitur ī hoſpitiō vt fure tur ſibi ipi ⁊ dicat ſe pdidiſſe ⁊ ideo hoſpitator d3 eſſe cau tus vt non decipiatur. Baldus.

Sed ſi quis· Nō. q in actōibus decernēdis d3 cōſiderari qualitas ſm quā actio poteſt cōpetere non qualitas ſm quā actio non poteſt cōpetere quod facit vt non decipiatur.

Hac autem actione· Nō. q ille q te net ex delicto al terius mediate ſed imediate tenetur ex prima culpa nō libe ratur p obitū delinquentis. ¶ Item nō. q ille q tenetur ex culpa pſumpta dr̄ teneri ex quaſi malleficio non ex vō. ma leficio. Facit. ꝟ. ō hīs q deie. vel effu. l. ꝑceptione. bal.

¶ Explicit liber quartus. incipit quintus de iudicijs ⁊ vbi quis agere aut conueniri poſſit. Rubrica.